

**T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI
TÜRK HALK EDEBİYATI BİLİM DALI**

DAVUT SULARÎ VE OZANLIK GELENEĞİ İÇİNDEKİ YERİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Tez Danışmanı
Yrd. Doç. Dr. Ali YAKICI**

**Hazırlayan
Güneş YILMAZ**

Ankara - 2006

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

..... ait
..... adlı çalışma, jürimiz tarafından
..... Anabilim

Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

(İmza)

Başkan: Prof. Dr. İsa ÖZKAN

Akademik Unvanı, Adı Soyadı

(İmza)

Üye:Yrd. Doç. Dr. Ali YAKICI

Akademik Unvanı, Adı Soyadı (Tez Danışmanı)

(İmza)

Üye: Doç. Dr. İsmet ÇETİN

Akademik Unvanı, Adı Soyadı

ÖNSÖZ

Âşık edebiyatının Türkler'in bilinen tarihi kadar eskiye dayanan, yüzyıllardır varlığını devam ettiren köklü bir edebiyat olduğu çeşitli araştırmacılar tarafından belirtilmekte, ozanlık geleneğinin Türkiye sahasındaki devamı olarak kabul edilmektedir. Türk edebiyatının önemli bir şubesini oluşturan âşık edebiyatı sözlü kültür ortamında doğmuş, yerleşik hayata geçilmesi, yazının yoğun olarak kullanılmaya başlaması, İslamiyet'in kabulü gibi dönüm noktası sayılan olaylarla birlikte değişikliğe uğrayarak günümüze kadar varlığını korumuştur.

Âşık edebiyatının 16. yüzyıldan itibaren Türkiye sahasında müstakil bir edebiyat olarak ortaya çıktığı görülmektedir. Bu yüzyılda Âşık edebiyatı; Hayalî, Sururî, Öksüz Dede gibi isimlerle temsil edilmiştir. 17. yüzyılda Kuloğlu, Âşık Ömer, Gevheri, Ercişli Emrah gibi temsilciler yetiştirmiştir. Âşık edebiyatında bu yüzyılda klasik şiirin etkileri görülmeye başlamış ancak gelenek bu dönemde gücünün zirvesine ulaşmıştır. 18. yüzyılda âşıklar Türk edebiyatı içindeki tesirlerini bir şekilde sürdürmüşlerdir. Ancak önceki yıllara oranla güçlülük gösterilen bir yüzyıl olamamıştır. Bu dönemin temsilcileri arasında Âşık Nuri, Abdî, Âşık Ali gibi isimleri saymamız mümkündür. 19. yüzyılda Âşık edebiyatının çok farklı bir dönem yaşadığı görülmektedir. Bu dönemde sarayın da desteğini alan bu edebiyat şubesi güçlü temsilciler yetiştirmiştir. Bu dönemde Âşık edebiyatı; Dertli, Ruhsati, Âşık Şenlik, Summanî gibi isimlerle temsil edilmiştir. 20.yüzyılda âşık edebiyatı özellikle Cumhuriyet döneminde yeniden yükselen değer olarak görülmektedir. Bu dönemin temsilcileri arasında Konyalı Âşık Mehmet, Âşık Ali İzzet Özkan, Yaşar Reyhani, Mahsuni Şerif gibi isimler yer almaktadır.

20. yüzyılda yetişmiş önemli âşıklardan biri de Davut Sularî'dir. Türkiye'nin dört bir yanını atıyla gezerek sanatını icra eden Âşık Davut Sularî ünü oranında yazılı kaynaklara yansıtılamamıştır. Bizi böyle bir çalışmaya

yönelten sebep Âşık Davut Sularî hakkında yapılmış derli toplu bir çalışmanın bulunmaması olmuştur. Hayatta olmayan, hayatı ve şiirleriyle ilgili yazılı ve sözlü kaynaklarda yeterli malzeme bulunmayan bir âşığı çalışarak, âşıklık geleneğine bu çalışma ile katkıda bulunulmak istenmiştir.

Çalışmamızda Âşık Davut Sularî hakkında yayın yapmış, Âşık Davut Sularî'nin şiirlerine yer vermiş Çağrı, Sivas Folkloru, Köz Dergisi gibi pek çok süreli yayın taranarak elde edilen bilgiler değerlendirilmiştir. Antolojik çalışmalardan, Âşık Davut Sularî'nin yaşadığı dönemde TRT çalışanları tarafından kayda alınan şiirlerden, Davut Sularî'yle birlikte çalışmalar yapmış olan insanlardan ve aile fertlerinden toplam 148 şiir tespit edilmiştir. Çalışmamızın metin kısmını oluşturan 148 şiir önce 7'li, 8'li, 11'li hece ölçüsüne göre ayrılmıştır. Bu şekilde ayırdığımız şiirler ilk hanelerinin son harflerine göre alfabetik bir sıraya konularak sıralanmış ve çalışmamızın diğer bölümlerinde kullanılan dize ve dörtlükler bu sıraya göre belirtilmiştir.

Çalışmanın Giriş Bölümünde; Âşık Davut Sularî'nin yetiştiği Erzincan'ın kültürel ortamının özellikleri belirtilmiş, tarihi özelliklerine yer verilmiş, Erzincan çeşitli yönleriyle tanıtılmaya çalışılmıştır. Erzincan gelenek ve göreneklerine yer verilerek Âşık Davut Sularî'nin yaşadığı dönemin eğitim ve kültür yapısı ortaya konulmaya çalışılmış ve Erzincan'ın ağız özelliklerine yer verilmiştir. Böylece Erzincan kültürüyle yetişen Âşık Davut Sularî'nin hem tanıtılması, hem de şiirlerinin doğru anlaşılacak, yaşadığı şartlar içinde değerlendirilmesi hedeflenmiştir.

Birinci Bölümde; yazılı kaynaklar, ses kayıtları, şiirler, Âşık Davut Sularî'yi yakından tanıyan insanlar ve ailesiyle yapılan görüşmeler ışığında Âşık Davut Sularî'nin hayatına dair elde edilen bilgiler verilmiştir. Tezimiz Âşık Davut Sularî'nin çeşitli yönleriyle ele alınıp tanıtıldığı, bilinmeyen yönlerin aydınlatılmaya çalışıldığı bir çalışma olarak ildir. Bu sebeple ulaşılan her bilgi bizim için önemli olmuştur. Âşık Davut Davut Sularî'nin askerliği ile ilgili bilgilere Millî Savunma Bakanlığı arşivi sayesinde ulaşılmıştır.

Çalışmanın İkinci Bölümünde; âşık, âşık edebiyatı, âşıklık geleneği üzerine genel bir değerlendirme yapılmıştır. Âşık Davut Sularî'nin bu gelenek içindeki yeri, âşıklığını etkileyen kişi ve unsurlar, etkilediği âşıklar ve Türk halk müziği sanatçıları bu bölümde değerlendirilmiştir.

Çalışmamızın Üçüncü Bölümünde; Âşık Davut Sularî'nin şiirleri dil ve üslup özellikleri bakımından incelenmiştir. Şiirlerde yer alan edebi sanatlar, atasözü ve deyimler, yerel söyleyişler, diğer anlatım özellikleri, şiirlerin şekil, tür ve konusu bu bölümde işlenmiştir.

Dördüncü Bölümde ise Âşık Davut Sularî'nin tespit edilen 148 şiiri ile âşıklık geleneğinin önemli bir unsuru olan atışma dalında son derece başarılı olan Âşık Davut Sularî'nin, çeşitli zamanlarda karşılaştığı âşıklarla yaptığı atışmalara yer verilmiştir.

Âşık Davut Sularî'nin askerliğiyle ilgili bilgilerin arşivden çıkarılmasına yardımcı olan yetkililere, eserlerini seslendiren icracıları ve eser listesini oluşturmamızda yardımcı olan MESAM'a, Âşık Davut Sularî'nin eserlerinin telif hakkını uzun bir süre elinde bulunduran Güvercin Müzik arşivlerine ulaşmamızda yardımcı olan Sayın İhsan ÜRÜN'e, elindeki bilgi ve belgelerle çalışmamıza katkısı olan Sayın Berrin SULARÎ'ye, Sayın Mehmet ÖZBEK'e, Âşık Davut Sularî'nin soy ağacını çıkarmamızda gerekli bilgileri elde etmemize katkısı olan ailesine, maddi ve manevi yardımlarıyla her zaman yanımda olan Sayın Mehmet SİNAN'a, hoşgörüsü ve değerli görüşleri için Sayın Müsteşarım Prof. Dr. Necat BİRİNCİ'ye teşekkür ederim.

Çalışmalarım sırasında maddi ve manevi yardımlarını esirgemeyen diğer hocalarıma, emeği geçen büyüklerime ve özellikle danışman hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Ali YAKICI'ya teşekkürü bir borç bilirim.

Güneş YILMAZ

Ankara / 2006

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
İÇİNDEKİLER.....	IV
KISALTMALAR	IX
GİRİŞ	1
ERZİNCAN’IN TARİHİ, COĞRAFI, KÜLTÜREL DURUMUNA GENEL BİR BAKIŞ	
1) Erzincan’ın Kuruluşu ve Adının Verilişi:.....	1
2) Coğrafi Durumu:.....	2
3) İklim Özellikleri:.....	2
4) Tarihi Durumu:.....	3
a) Yazılı Tarih Öncesi Dönem:.....	3
b) Yazılı Tarih Dönemi:.....	3
c) İslam Uygarlıkları Dönemi:.....	3
ç) Selçuklular Dönemi:.....	4
d) Osmanlı Dönemi:.....	5
5) Âşığın Yaşadığı Dönemde Erzincan’ın Eğitim Durumu:.....	7
a) İlköğretim.....	7
b) Ortaöğretim:.....	8
c) Yüksek Öğretim:.....	9
6) Âşığın Yaşadığı Dönemde Erzincan’ ın Kültürel Durumu:.....	9
a) Hayat Biçimi, Ekonomik ve Mimari Yapı.....	9
b) Giyim-Kuşamı:.....	10
c) İnanç Yapısı:.....	12
ç) Kültürel Etkinlikler:.....	14
BİRİNCİ BÖLÜM.....	16
ERZİNCANLI DAVUT SULARI’NIN HAYATI, AİLE ÇEVRESİ, MESLEĞİ ve SEYAHATLERİ	
1) Doğum Yeri ve Yılı:.....	16
2) Anne- Babası ve Kardeşleri:	17

3) Soyü :	19
4) Evliliği, Eşı ve Çocukları:	23
5) Eğitimi:	25
6) Askerliği :	26
7) Mesleği:	26
8) Üne Kavuşması:	26
9) Seyahatleri:	27
10) Kişiliği:	28
11) Aldığı Ödüller:	29
12) Ölümü:	34
İKİNCİ BÖLÜM	36
DAVUT SULARÎ'NİN ÂŞIKLIK GELENEĞİ İÇİNDEKİ YERİ	36
1. Âşıklığa Adım Atışı ve Gördüğü Rüya:	38
2. Mahlas Alışı :	41
3. Ustası :	42
4. Saz Çalması ve Dedeliği:	43
5. Mesleğini İcra Edişı ve Atışmaları:	44
a. Atışma, Karşılaşma, Deyişme:	44
b. Davut Sularî'nin Atıştığı Âşıkların İsimleri:	45
c. Etkilediği Âşıkların Davut Sularî Hakkında İfadeleri:	46
d. Davut Sularî'nin Etkilediği Türk Halk Müziği Sanatçıları:	48
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	53
A. DAVUT SULARÎ'NİN DİL VE ÜSLUP ÖZELLİKLERİ	53
1) Edebî Sanatlar:	53
a) Teşbih:	54
a.a. Kendisiyle İlgili Teşbihler:	54
a.b. Sevgiliyle İlgili Teşbihler:	56
a.c. Diğer Unsurlarla İlgili Teşbihler:	58
b) İstiare:	60
c) Mübalağa:	61
ç) Teşhis:	62

d) Telmih :	63
e) Tenasüp:	64
f) Tariz:	66
g) İstifham:	67
2) Erzincan'ın Ağız Özellikleri ve Davut Sularî'nin Şiirlerinde Yer Alan Mahalli Söyleyişler	
a) Erzincan'ın Ağız Özellikleri.....	71
b) İsimler:.....	80
c) Fiiller:.....	89
ç) Argo:.....	91
3) Deyimler :	92
4) Şiirlerinde Yer Alan Bazı Özel İsimler:.....	99
5) Anlatım Şekilleri:.....	106
a) Hikâye Yoluyla Anlatım:.....	107
b) Tasvir Yoluyla Anlatım:.....	108
c) Soru Yoluyla Anlatım:.....	110
ç) Hitap Yoluyla Anlatım:.....	111
d) Doğrudan Doğruya Anlatım:.....	112
B.ŞİİRLERİNİN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ	114
1) Hane Sayısı:.....	115
2) Şiirlerinde Ölçü ve Durakalar :	115
3) Şiirlerinin Uyak Örgüsü:.....	117
a) Yarım kafiye:.....	119
b) Tam Kafiye:.....	120
c) Zengin Kafiye:.....	121
ç) Cinas:	122
d) Redifler:.....	122
e) Dudakdeğmez.....	123
C. ŞİİRLERİNİN KONU BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ:	128
1) Aşk:.....	128
2) Millî Konular:.....	135

3) Memleket Şiirleri:.....	138
4. Dinî Kişi ve Kavramlar :.....	140
a) Hz. Muhammed ve Hz.Ali'yi Öven Şiirler.....	140
b) Kerbela ve Hz. Hüseyin.....	142
5. Sosyal Konulu Şiirler:.....	146
D) ŞİİRLERİNİN ŞEKİL ve TÜR BAKIMINDAN İNCELENMESİ:.....	148
1)Âşık Edebiyatına Ait Şekiller:.....	148
a)Koşma:.....	148
b) Mani:	153
2) Âşık Edebiyatına Ait Türler:.....	155
a)Güzelleme.....	155
b) Taşlama:.....	158
c) Ağıt:.....	161
ç) Semai:.....	162
d) Destan:.....	164
e) Tatyan:.....	167
f) Türkü:.....	168
g) Mektup:.....	171
h) Divan:.....	172
2) Dinî Tasavvufi Türk Edebiyatına Ait Türler:.....	174
a) Nefes:.....	174
b) Duvaz:.....	177
c) Elif-lam.....	178
ç) Nasihatname:.....	180
d) Methiye:.....	183
e) Hikmet:.....	186
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	190
A. DAVUT SULARÎ'NİN ŞİİRLERİ.....	190
A.7 Heceli Şiirler:.....	190
B. 8 Heceli Şiirler:.....	199
C.11 Heceli Şiirler:.....	228
D. Diğerleri:.....	335

B. DAVUT SULARÎ'NİN ATIŞMALARI:	354
SÖZLÜK:.....	381
SONUÇ:.....	386
KAYNAKÇA:.....	390
ÖZET:.....	396
ABSTRACT:.....	398
EKLER:.....	400
1. Âşık Davut Sularî'nin TRT Türk Halk Müziği Repertuvarına Girmiş Eserleri:.....	401
2. Âşık Davut Sularî ile İlgili Resimler:.....	432

KISALTMALAR CETVELİ

%	:Yüzde
A.B.	:Asım Bezirci
age	:Adı geçen eser
Ank.	:Ankara
c.	:Cilt
D.İ.B.	:Diyanet İşleri Başkanlığı
E.Ö.	:Emin Özdemir
İ.L.	:İlknur Levent
İnk.	:İnkılap
İst.	:İstanbul
İTÜ	: İstanbul Teknik Üniversitesi
km.	:Kilometre
Ö.A.A.	:Ömer Asım Aksoy
s.	:Sayfa
TFA	:Türk Folklor Araştırmaları
TRT	:Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu
TTK	:Türk Tarih Kurumu
Yay.	:Yayınları

GİRİŞ

ERZİNCAN'IN TARİHİ, COĞRAFI, KÜLTÜREL DURUMUNA GENEL BİR BAKIŞ

1) Erzincan'ın Kuruluşu ve Adının Verilişi:

Fırat nehrinin önemli bir kaynağını oluşturan Yukarı Karasu Havzası'nda doğu-batı, kuzey-güney yollarının kavşağında bulunan Erzincan'ın hangi tarihte kurulduğu kesin olarak bilinmemektedir. Bazı tarihçilere göre Erzincan'ın kuruluşu M.Ö. Mezopotamya'da yaşamış Sümer ve Akad'lara dayanmaktadır. Erzincan, tarihi bir şehir olmakla beraber, yüzyıllardan beri gerek saldırılar sonucu yakılıp yıkılması gerekse 1047,1445, 1471, 1571,1661, 1782, 1888, 1939 depremleri ve diğer tabii afetler nedeniyle eski eserlerden yoksundur. Ancak bu yönden çevre ilçelerin daha şanslı olduğu söylenebilir. ¹

Erzincan adının Eriza'dan geldiği sanılmaktadır.² Asur kaynaklarında geçen Zuhma'nın (Suhma), yörenin bilinen en eski adı olduğu belirtilmektedir. Eriza adı Selçuklular tarafından Erzingan olarak kullanılmış, daha sonra da Erzincan biçimini almıştır. Erzincan adı bir söylentiye göre de Aziriz' den gelmektedir. Selçuklular Aziriz adını çok beğenmiş ve buna "Rahmet yağarsa can Aziriz can", rahmet yağmazsa "yan Aziriz yan" biçiminde bir tekerleme söylemiş, bu tekerlemedeki Aziriz sözcüğü zamanla değişerek, Erzincan biçimini almıştır.³

¹ *Erzincan İl Yıllığı* 1973, s.1

² Ali Kemali, *Erzincan*, İstanbul 1992 ,s.259

İbrahim Özdemir- Rıfki Kaymaz-Mehmet Buyruk, *Bütün Yönleriyle Erzincan*, Erzincan 1983, s.26

Tahir Erdoğan Şahin, *Erzincan Tarihi*, , Erzincan 1985, s.137

³ (<http://www.erzincan.gov.tr/tarih.htm>)

Erzincan İl Yıllığı, 1973, s.1

Yurt Ansiklopedisi, *Erzincan*, cilt 4, İstanbul 1982, s.2596

2) Coğrafi Durumu: Erzincan, Doğu Anadolu Bölgesi'nde 39 ° 29°28° doğu boylamı ile 39° 45° 12° kuzey enlemi üzerinde 11903 km² yüzölçümüne sahip bir ilimizdir.

Yukarı Fırat Havzası'nda yer alan Erzincan, kuzeyde Giresun, Gümüşhane, doğuda Erzurum, güney doğuda Bingöl, güneyde Tunceli, Malatya, Elazığ ve batıda da Sivas'la komşudur.

İlin topraklarının büyük kısmı Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer almakla beraber, kuzeyde kalan küçük bir kısım Karadeniz Bölgesi'ne girmektedir. Şekil bakımından doğudan batıya uzanarak Doğu Anadolu Bölgesi'yle İç Anadolu Bölgesi'ni birleştiren önemli bir geçiş alanında bulunmaktadır.⁴

3) İklim Özellikleri: Erzincan, Orta Anadolu ile Doğu Anadolu bölgeleri iklimleri arasında özel bir yere sahiptir. Kışlar oldukça sert ve kuraktır. Yağmurlar ilk ve son baharda yağmaktadır. Yıllık ortalama yağış 35 cm'dir. Genel durum bu olmakla beraber il dâhilinde de bazı iklim farklılıkları görülebilmektedir.

Erzincan merkez, Kemaliye ve Kemah ilçelerinde iklim biraz daha sertleşmektedir. Bu durumun rakım farklılıklarından ileri geldiği belirtilmektedir.

İlçe merkezlerine göre rakımlar şöyledir : Erzincan; 1190, Kemah; 1130, Ilıç; 1000, Kemaliye; 850, Refahiye; 1589, Tercan; 1550, Çayırlı; 1520'dir.⁵

⁴ Mukim Sağır, *Erzincan ve Yöresi Ağızları*, Ank.1995, s.8

⁵ M.Hidayet Pasin-Vedat Çelik, *Erzincan Tarihi, Coğrafyası, Folkloru*, 1962, s.15

4) Tarihi Durumu:

a) Yazılı Tarih Öncesi Dönem: Erzincan ilinin yazılı tarih öncesi dönemlerinden İlk Tunç Çağı'nda (MÖ.2000-3000) var olduğu tespit edilmiştir. Araştırmalar, Altıntepe'de bulunan Urartu Kalesi'nin İlk Tunç Çağı yerleşmesinin üzerine kurulduğunu ortaya çıkarmıştır.

Buluntular, bu dönem topluluklarını tarım ve hayvancılıkla geçindiklerini, kalayla bakırı belli bir ölçüde karıştırarak tunç elde etmeyi öğrendiklerini göstermektedir. Araç-gereç ve silah yapımında tunç işlendiği, günlük kullanma kapları ile mutfak ve depolama kaplarının kilden yapıldığı belirtilmiştir.⁶

b) Yazılı Tarih Dönemi: Yazılı kaynaklar ve arkeolojik çalışmalardan elde edilen bilgiler, İlk Tunç Çağı sonrasında yörede yerleşenlerin, Hayaşalılar olduğunu göstermektedir. Kuzeyde Rize, Gümüşhane, güneyde Erzincan'ın kuzeyini kapsayan bu bölge, o dönemde "Azzi-Hayaşa" olarak adlandırılmıştır. Bu durum ilk olarak 3.Tudhaliya ve 1.Şuppiluliuma dönemlerini anlatan bir metinde geçmektedir. Metin, 3.Tudhaliya ile oğlu 1.Şuppiluliuma'nın Azzi-Hayaşa topraklarına saldırısından, Kumaha (Kemah-Erzincan) yöresinde Hayaşa Kralı Krannis ile savaşmalarından söz etmektedir. Ancak, metnin bundan sonraki bölümü bulunamadığından ayrıntılar bilinmemektedir.⁷

c) İslam Uygarlıkları Dönemi: İran ile Bizans arasında sürekli savaşlara sahne olan Erzincan ve yöresi, 622'de Bizans İmparatoru Herakleios tarafından Sasanlılar'dan geri alınmıştır. Bu dönemde İranlılarla Araplar arasında süregelen savaşlar, Araplar'ın dikkatini Anadolu'ya çekmiştir. Araplar Halife Ömer (634 -644,) zamanında, Bizans egemenliğinde bulunan Doğu ve Güney Doğu Anadolu bölgelerinde uç örgütleri oluşturarak Anadolu'nun içlerine doğru akınlar yapmışlardır. Erzincan ve yöresi, Halife Osman

⁶ Yurt Ansiklopedisi, Erzincan, cilt 4, İstanbul 1982, s.2642

⁷ age, s.2642

zamanında (644-656) Emir Habib bin Mesleme tarafından tümüyle ele geçirilerek Arap egemenliği altına alınmıştır.⁸

Bizans İmparatoru 2.Justinianus (685-695), Erzincan ve yöresini ele geçirebilmek amacıyla kent halkını ve özellikle Ermeniler'i Araplar'a karşı ayaklanmaları için kışkırtmıştır. Yönetimden memnun olan halk herhangi bir eyleme kalkışmamıştır. Ancak, Araplar arasındaki savaş, uçlardaki güçlerin zayıflamasına yol açmıştır. Bu durumdan yararlanan Bizanslılar, yöreyi kısa zamanda egemenlikleri altına almışlardır. Erzincan ve yöresindeki Bizans egemenliği, Emevi halifesi Abdülmelik zamanına (685-705) kadar sürmüştür. Bu dönemde, Erzincan ve yöresi Bizanslılardan geri alınmış ve yeniden Araplar'a bağlı bir eyalet olmuştur.(699)

Emeviler' den sonra yöre, Abbasiler'in egemenliği altına girmiştir. Halife olan Memun ve Mutasım zamanlarında da Erzincan yöresinde olaylar olmuş, yöre Bizans'ın eline geçince Me'mun Bizans üzerine sefer düzenlemek zorunda kalmıştır. Daha sonra Erzincan bir kez daha Araplar'ın yönetimine geçmiştir.Ömer bin Abdullah'ın ordusu disiplinsizlik yüzünden bozguna uğrayınca Bizanslılar sınır boylarında yeniden ayaklanmaya başlamış, Bizanslı komutan Bardas Fokas Bizans'a karşı ayaklanarak bütün Anadolu'yu ele geçirmiştir.⁹

ç) Selçuklular Dönemi: 10. ve 11. yy.'a doğru Araplar'ın Anadolu'daki hakimiyeti azalmaya başlamıştır. Bu dönemde, doğudan gelen ve Selçuklular'ın öncüleri olan Türkmenler de Anadolu'nun siyasal dengesini sarsmaya başlamışlardır. Doğu Anadolu'da Bizans sınırlarını zorlayan Gümüştekin, Afşin ve Ahmadşah gibi komutanların yönetimindeki Türkmen akınlarını durdurabilmek için Bizanslılar, çeşitli girişimlerde bulunmuşlardır. Türkmenler, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki baskılarını gittikçe artırmıştır.

⁸ Yurt Ansiklopedisi, *Erzincan*, cilt 4, İstanbul 1982, s.2600

⁹ age, s.2600,2601

Diogenes'in 1071'de yenilmesi üzerine Türk Beyleri Anadolu'yu fethetmeye başlamışlardır.¹⁰

d) Osmanlı Dönemi:1401'de Timur'dan kaçarak Osmanlılar'a sığınan Ahmet Celayir Akkoyunlu Kara Yusuf'u da yanına alarak Erzincan üzerine yürümüş ve kenti kuşatmıştır. Bayezid, Erzincan yönetimini Kara Yusuf'a bırakarak kentten ayrılmıştır. Kara Yusuf 16 gün sonra kent halkı ile anlaşamarak Erzincan'ı terk etmiştir. Daha sonra halkın da isteği ile Mutahharten yeniden Bayezid tarafından yönetime atanmıştır. Kanunî Sultan Süleyman döneminde Erzincan kültürel, ekonomik ve sosyal açıdan hayli gelişmiş. Kanuni Sultan Süleyman 1534 Tebriz ve1540 İran seferinde iki kez Erzincan'a gelmiştir.¹¹

Erzincan, 1514 -1520 arasında Bayburt sancağı ile birlikte Bıyıklı Mehmet Paşa' tarafından yönetilmiştir. Erzincan 1535'te Erzurum Beylerbeyliği kurulunca buraya bağlı Kemah sancağının bir kazası olmuş, 1566'da Kemah sancağı kaldırılınca doğrudan Erzurum Beylerbeyliği'ne bağlı bir kaza durumuna getirilmiştir. 17.yy.'da bu durumunu koruduğu anlaşılan Erzincan 1777 -1787 arasındaki Osmanlı yönetim düzenini gösteren Başbakanlık Arşivi'ndeki Maliye'den Müdevver 9550 no'lu defterde Kemah, Kuruçay ve Tercan ile birlikte Erzurum Eyaleti'ne bağlı bir kaza olarak sayılmakta ancak yanında "livadır" notu bulunmaktadır.

1516 -1518 tarihli tahrirde, kentte 20 mahalle olduğu kaydedilmiştir. Bunların 7'si Müslüman, 13'ü Ermeni mahallesidir. 1530 yazımında ise Müslüman mahallesi 6, Ermeni mahallesi 14 olarak gösterilmiştir. Evliya Çelebi, Seyahatnamesinde kentin 48 mahallesi olduğu yazar. 1516 -1518 'de kent nüfusu yaklaşık 4.000 kadardır. 1530'da ise nüfusun 4.500'e çıktığı

¹⁰ age, s.2601

¹¹ age, s.2603

anlaşılmaktadır. 17.yüzyıl ortalarında ise kent nüfusunun 10.000 dolaylarında olduğu tahmin edilmektedir.¹²

1516 -1518 tarihli tahrir defterindeki bilgilerden anlaşıldığına göre, bu dönemde Erzincan'da 8 zeamet ve 133 tımar bulunmaktadır. Yine bu dönemde Erzincan'ın 112 köyü,128 mezrası vardı.1530 yazımında ise köy sayısının 121, mezraların ise 68 olduğu belirtilmektedir.¹³

Erzincan, doğal yapısının elverişliliği nedeniyle eskiden beri tarımın, zenaatın ve buna bağlı olarak da ticaretin canlı olduğu bir yerdir. 13.yy.'da gezgin Marco Polo kentte dokumacılığın gelişmiş olduğunu yazmıştır.14.yüzyılda İbni Batuta da kentte dokumacılığın ve bakır eşya yapımının ileri düzeyde olduğunu kaydetmiştir.

Kent, Osmanlı döneminde de bu canlılığını korumuştur. Tahrir defterlerine göre Erzincan'da başlıca buğday, arpa, pamuk, kendir, akdarı, karaburçak, bakla ve nohut üretilmektedir. Bağcılık ve meyvecilik de gelişmiştir. Özellikle üzüm, kiraz, dut, elma, armut, kayısı ve ceviz yetiştirilmiş ve şarap üretimine de yer verilmiştir.¹⁴

Kentte eskiden beri var olan dokumacılık, boya yapımının da gelişmesini sağlamıştır. Boyahanelerin kent gelirine önemli katkı sağladığı anlaşılmaktadır. 1516- 1518 yıllarında düzenlenen tahrir defterlerine göre, kentin yıllık geliri 224.753 akçedir. Bunun 120.000 akçesini karadamga ve meyhane resmi, 50.000 akçesini boyahane mukataası,15.000 akçesinin değirmen resmi, 12.000 akçesini Hristiyanlar'dan alınan ispenç resmi oluşturmuştur. Aynı yıllarda padişah hasları geliri 146.000 akçedir. 1530 yazımında ise karadamga ve meyhane resmi 90.000 akçe, boyahane

¹² age, s.2603

¹³ age, s. 2603

¹⁴ age, s. 2603

mukataası 50.000 akçe olarak tespit edilmiş ve bu gelirin tümünün Bayburt Sancakbeyi'ne ayrıldığı belirtilmiştir.¹⁵

5) Âşığın Yaşadığı Dönemde Erzincan'ın Eğitim Durumu

a) İlköğretim:

Savaş ve işgal dönemi Erzincan'daki pek çok yapıyı olduğu gibi ilköğretimi de sarsmıştır. Cumhuriyet dönemine ilde sadece 26 okulla girilmiştir.

1950'lilerin il yaşamına getirdiği canlılık ve nüfus artışına bağlı olarak hem kırsal hem de kentteki öğrenci sayıları artarak, 1960 başlarında öğrenci sayısı 27.000 olmuştur. Öğrenci sayısındaki artış devam ederek 1970'lerin başında 42.000'i aşmıştır. Ancak 1970'li yıllarda ağırlıklı kırsal alandan kaynaklanan göç nedeniyle öğrenci sayısında bir düşme olmuştur. Öyle ki, 1979 -1980 öğretim yılında kentteki öğrenci sayısı 1970'lerin başına göre fazla değişmezken kırsal kesimdeki ilkokullarda mutlak anlamda bir gerileme söz konusu olmuştur. Bu gerileme, esas olarak erkek öğrencileri etkilediği için de, ilkokullardaki kız-erkek oranı ilk kez birbirine yakın bir düzeyde gerçekleşmiştir.¹⁶

Erzincan'da Cumhuriyet Dönemi'ne 82 öğretmenle girilmiştir. O sırada öğretmen başına 89 öğrenci düşmektedir. 1930'lu yıllarda öğretmen sayısı öğrenci sayısını karşılayacak ölçüde artmıştır. Öyle ki; 1937'de eğitimcilerin desteğine rağmen, ildeki her öğretmene yaklaşık 70 öğrenci düşmüştür. 1960'lı yılların başında öğretmenlerin sayısı 600'ü bulduğu hâlde her birine yaklaşık 43 öğrenci düşmüştür. 1970'lerden sonra öğrenci sayısında görülen azalmaya karşılık öğretmen sayısının normal gelişini sürdürmesi nedeniyle bu oranda bir

¹⁵ age, s. 2604

¹⁶ age, s. 2642

düzelme olmuş ve 1979-1980'de öğretmen başına 20 öğrenci düşer duruma gelmiştir.¹⁷

b) Ortaöğretim: Erzincan'da ortaöğretimdeki öğrencilerin, 1970'lerden önce meslek okullarıyla genel ortaöğretim kurumlarına yarı yarıya denilebilecek bir oranda dağıldıkları görülmektedir. Ancak, 1960'larda ortaokulların, 1970'lerde liselerin yaygınlaşması nedeniyle bu oran genel ortaöğretim kurumları lehine bozulmuş ve meslek okullarının öğrenci oranı dörtte bire düşmüştür. Bu dönemde Erzincan'daki meslek okullarının yalnız ilin değil, çevre illerin de gereksinimini karşılayamadığı görülmektedir.¹⁸

Cumhuriyet döneminin ilk genel ortaöğretim kurumu olan Merkez Ortaokulu 1944'te öğretime açılmıştır. 1950'lerde ilde hâlâ ortaokuldan yoksun ilçeler bulunmaktadır. 1962'de İliç, Seyda, Fırat, 1964'te de Çayırılı ortaokullarının açılmasıyla Erzincan'ın tüm ilçeleri ortaokula kavuşmuştur. 1980'lerin başında ildeki ortaokul sayısı 40'a yaklaşmıştır. Erzincan 'da 1978 -1979 öğretim yılında ortaokul mezunu olan 1945 kişinin % 84'ü lise öğrenimini sürdürmüştür.¹⁹

1960 başlarına kadar ilin tek lisesi konumunu koruyan Erzincan Lisesi 1947 -1948 öğretim yılında açılmıştır. 1959-1960'a kadar Merkez Ortaokulu bünyesinde yer alan lise, bu tarihte kendi binasına geçmiştir. 1961-1962'de 28 öğrencisiyle Erzincan Akşam Lisesi ilin ikinci lisesi olarak öğretime başlamıştır. Bu okul, yaşları öğrenim çağını aşmış olup çoğu çalıştığı için öğretime devam edememiş gençlere imkân sağlamıştır. Öğrenim süresi 4 yıl olan lisede öğrencilerin büyük bölümünü erkekler oluşturmuştur. 1964 -1965 öğretim yılında ildeki bu 2 lisede okuyan 500'ü aşkın öğrenciden ancak %18'ini kız öğrenciler oluşturmuştur. Öğretmenlerin yarısından çoğunu dışardan derse gelen

¹⁷ age, s. 2642

¹⁸ age, s.2643

¹⁹ age, s.2643

yardımcı elamanlar oluşturmuştur. Akşam Lisesi'nin ayrı bir öğretim kadrosu olmadığı için dersleri Erzincan Lisesi öğretmenleri vermiştir.²⁰

1970'ler bu ilde liselerin yaygınlaşma gösterdiği yıllar olmuştur.1980'lerin başında ilde lisesi olmayan okul kalmamıştır.1979 -1980 öğretim yılında ildeki 10 lisede okuyan öğrenci sayısı 2.500'e yaklaşmıştır. Bu arada kız öğrencilerin katılma oranı dörtte bire yükselmiştir.²¹

c) Yüksek Öğretim: Erzincan'da, ortaöğretimin 1960'lı ve 1970'li yıllarda yapmış olduğu sıçramaya karşın ilde, ortaöğrenim görmüş olanların gereksinimini yerel düzeyde karşılayabilecek Yükseköğretim kurumları mevcut değildir. Bu dönemde yüksek öğrenim alanında atılan tek adım,1977'de açılan Meslek Yüksek Okulu ile sınırlıdır.²²

6) Âşığın Yaşadığı Dönemde Erzincan' nın Kültürel Durumu

a) Hayat Biçimi, Ekonomik ve Mimari Yapı: Yörede başlıca ekonomik etkinliği tarım ve hayvancılık oluşturmaktadır.Toplumsal hayat da buna uygun bir biçimde gelişmiştir. Türkiye'nin az gelişmiş bir bölgesinde yer alan Erzincan'da toplumsal değişme sınırlı olmuştur. Hayat biçiminde geleneksel topluma özgü nitelikler ağır basmaktadır. Merkez ilçe dışında bu nitelikler daha güçlüdür.

1980'lerin başında da kırsal kesimde birkaç odadan oluşan toprak damlı, kerpiç duvarlı geleneksel konutlar çoğunluktadır. Bu durum aynı mekânların zorunlu olarak değişik amaçlarla kullanılması sonucunu doğurmaktadır. Isınmak için genellikle tezek yakılmaktadır. Geleneksel geniş

²⁰ age, s.2643

²¹ age, s.2643

²² age, s.2643

aile tipi burada da varlığını sürdürmektedir. Ancak toplumsal değişimle geniş aile yapısı çözülmekte, ana-baba ve evlenmemiş çocuklardan oluşan çekirdek ailelerin sayısı artmaktadır.²³

Sınırlı da olsa sanayileşme, tarımın makineleşmesi, ulaşım imkânlarının artması, eğitim ve iletişim hizmetlerinin yaygınlaşması sonucu geleneksel yapı çözülme sürecine girmiştir. Barınma, beslenme, giyim, kuşam ve sağlık alanlarında kent değerleri yaygınlaşmaktadır. Dinî yaklaşımlarda, eskiye oranla gevşeme olduğu görülmektedir. Bu oluşum Erzincan'da ve ilçe merkezlerinde daha belirgindir. İlçe merkezleri kent tanımına girmeseler de birer idari merkez olmaları dolayısıyla çağdaş etkilere daha açık olarak görülmektedir.

Kırsal alandan kopan nüfus, büyük ölçüde il dışına göçmüştür. Büyük kentlerde ve yurt dışında kent yaşamıyla tanışan bu insanlar eski çevrelerini büyük şehrin getirdiği bazı hayat standartlarıyla etkilemişlerdir.²⁴

b) Giyim-Kuşamı: Toplumsal değişmeye paralel olarak yerel giysilerin yerini çağdaş giysiler almıştır. Yerel giysiler kırsal kesimde günümüzde de yaygındır. Kadın giyiminde yerel özelliklere şehirlerde de rastlanmaktadır. Yerel giysilerle çağdaş giysilerin birlikte kullanımı bir giyim-kuşam özelliği olarak belirmektedir.

Köylerde kadınlar, astarlı iki entariyi üst üste giymektedirler. Bu entariler topuğa kadar uzanmaktadır. Yörede üç eteğe, üç peşli entari de denilmektedir. Üç etekle birlikte, geniş bir şalvar, uzun keten ve bürümcük gömlekler giyilmektedir. Belde şal kuşak, gümüş kemer kadın giyimini tamamlayan unsurlardır. Başa ise peştamal, yazma sarılmaktadır. Yerli tezgahlarda ince yünden dokunan ihram (yörede ehram denilmektedir)yaygın bir sokak giysisidir ve ihram dikişsizdir. İhram tüm bedeni sarmakta ve

²³ age, s.2653

²⁴ age, s.2653

yalnızca gözleri açıkta bırakmaktadır. Yörede çarşaf da sokak giysileri arasında sayabileceğimiz kıyafetlerden biridir.

Bölgede erkekler yaygın bir biçimde siyah ya da koyu kahverengi, paçaları bol pantolon, yakasız, kenarları işli avcı yeleği giymektedirler. Yünden dokunmuş bel kuşağı geniş, düz biçimde sarılmaktadır. Ayaklarda geniş ya da sivri uçlu yemeni, türlü renklerde yün çorap kullanılmaktadır.²⁵

Kadın giyimini oluşturan unsurların açıklamaları kısaca şöyledir:

Entari: Biraz bolca olan, düz elbisedir. Kolları uzun ve yakası düzdür. Günlük olarak giyilen bu entari, belbağı denilen bir bağla bağlanmaktadır.

Üçetek: Vücuda iyice oturan, hakim yakalı bir giysidir. Ön boydan, yanlar ise bel kısmında açık olduğu için meydana gelen bu üç parçadan ismini almıştır. Tahtalı, kutnu ve kadife kumaşlardan yapılmaktadır. Üzerine gümüş kemer takılmaktadır.

Şalvar: Pantolonvari bir kıyafettir. Alt kısmı paçadan olmadığından pantolonvari denilmektedir. Üçetekle birlikte giyilir.

Başörtüleri

Ehram (İhram): İnce yün ipekten dokunur. Renkleri beyaz, kahverengi ve siyahtır. Üzerinde çeşitli motifler vardır.

Hindi (Yazma): Kağıtlar arasında satılan desenli ince tülbenttir. Yaşmak, fitos ve düz örtü şeklinde kullanılır, kenarları oyalıdır.

Tülbent: Beyaz ince bir örtüdür. Kenarları oyalı olup, yazma gibi kullanılmaktadır.

²⁵Yurt Ansiklopedisi, *Erzincan*, c. 4, İstanbul 1982, s. 2653

Namaz Örtüsü: Büyüklü ve küçüklü olmak üzere iki kısımdır. Düz olarak başa alınır, daha ziyade yaşlı kadınlar kullanmaktadır.

Pırpırlı: Kırmızı tülde yapılan bir başörtüsüdür. Kenarları boncuk oyalıdır. Üzeri pırpır denilen pul boncukla işlenir.

Ayakkabı: Yemeni ve kundura giyilir.

Aksesuarlar: Tepelik, saçlık, bilezik, kemer ve küpedir.

Kullanılan Kadın Kumaşları: Kadife, kutnu, çitari, alaca, manisa, atlas, pullu sehavi ve kervancıların memleketimize soktukları Hint kumaşıdır. ²⁶

Erkek giyimini oluşturan unsurlarının açıklamaları ise şöyledir:

İşlik: Yelek altında giyilen yakasız mintandır. Genellikle çizgili kumaşlar tercih edilmektedir.

Fes ve Ebaniye: Kırmızı renkten püsküllü fes kullanılmaktadır. Ortasından sarkan püskül, siyahi ibrişimden yapılmıştır. Fes üzerine ebaniye sarılır. Ebaniye, sarı renkli, ipekli bir kumaştır. Üzeri motif işlemelidir.

Poçcikli Yemeni : Bildiğimiz bir çeşit ayakkabıdır.

Aksesuarlar: Saat, köstek ve hançerdir.

Kullanılan Kumaşlar: Kadife, çuha kumaş ve tamamen yün olan mahalli kumaş kullanılmaktadır. ²⁷

c) İnanç Yapısı:Yörede müslümanlıkla birlikte ortaya çıkan geleneksel yapı günümüzde de korunmaktadır. Dinî ve din dışı inançlar güçlü ve yaygındır. Alevilik ve aşiret düzeni de inanç yapısının biçimlenmesinde etkili olmuştur. Bu dönemde Seyyitlik ve Dedelik gibi kurumlar da etkinliğini

²⁶ <http://www.erzincan.gov.tr/folklor.htm>

²⁷ <http://www.erzincan.gov.tr/folklor.htm>

korumaktadır. Geleneksel toplum özelliklerinin ağır bastığı Erzincan’da dinî yapı güçlüdür. Halkın hemen hemen tümü müslümandır. Sünni toplulukların yanında Alevi topluluklar da bulunmaktadır. Dedelik, seyyitlik kurumları etkinliğini günümüzde de sürdürmektedir. Bunların “keramet” sahibi olduklarına inanılmaktadır. Zor duruma düşen, seyyit ya da dedesine başvurmaktadır. Seyyit ve dedeler kendisine bağlı olanların verdiği “uma” ile geçinmektedir. “Uma” geleneksel bir armağandır. Para, buğday, hayvan vb. biçiminde de verilebilir.²⁸

“Uma“ kelimesinin Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü adlı çalışmada halk ağzında üç farklı kullanımının olduğu belirtilmektedir. Uma kelimesi halk ağzında kalça, armağan ve yağı çukarılmış ayranın kaynatılmasıyla yapılan peynir anlamlarında kullanılmaktadır.²⁹

Tarama Sözlüklerinde “uma varmak” şeklinde karşımıza çıkan bu kelime umarak, ümitle gitme anlamlarında kullanılmıştır.³⁰

“ Uma” kelimesinin Türk Dil Kurumu kişi adları sözlüğünde erkek ismi olarak kullanıldığı ve armağan, misafir anlamlarına geldiği belirtilmektedir.³¹

Seyyit ve dedelere verilen uma’nın armağan anlamında kullanıldığı görülmektedir.

Erzincan’da halk kültürü, merkez ilçeler ile diğer ilçeler arasında ufak tefek ayrılıklar göstermektedir. Halk üzerinde hâlâ tarikatların etkisini görmek mümkündür. Tarihi “Erzincan Efendiliği” diye vasıflandırılan, olayları hoş karşılama alışkanlığı üzerinde de, doğal koşulların olduğu kadar tarikat merkezi oluşunun da etkisi vardır. Merkez ilçenin Cumhuriyet’le birlikte yapılan

²⁸ age, s.2654

²⁹ Türkiye’de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü, c.XI, Ank.1993,s.4035

³⁰ Tanıklarıyla Tarama Sözlüğü, Ank. 1957,s.782

Tarama Sözlüğü, c.VI, Ank.1972, s.3958

³¹ <http://www.tdk.gov.tr/adsozlugu/AdArama.asp>

hareketleri benimsemesi, savunması, halkın sert dinî kurallar içine sıkışmamış ve bağnazlıktan uzak kalmış olmasının bir sonucudur.³²

ç) Kültürel Etkinlikler:

Davut Sularî'nin yaşadığı dönemde Erzincan'da en önemli kültürel etkinlik 1935- 1940 yılların arasında Erzincan Halkevi'nin etkinlikleri olmuştur. Halkevleri'nin çalışmaları, yöredeki kurumları da olumlu yönde etkilemiştir. 1950'de Halkevleri'nin kapanışından sonra ilde kurumsal düzeyde bir etkinlik görülmemiştir.³³

İldeki kitaplık çalışmalarının tarihi medreselere kadar uzanmaktadır. Ancak 1939'daki büyük depremle birlikte bu kurumların birçoğu yıkılmıştır. Erzincan'da yeni bir kitaplığın kuruluşu ancak 1955'te gerçekleştirilmiştir.

İlde basın alanında ilk düzenli etkinlik 1942'de başlamıştır. Bu tarihte il özel idaresi "Yeni Erzincan" adıyla bir gazete yayımlamıştır. Bağımsız gazetelerin yayımlanması, 1950'li yıllarda başlamıştır. Bunda çok partili düzene geçişin de etkisi görülmektedir. Bu etkinin en açık örneği 1950'de Sadullah Erim ve Eyüp Bezirci'nin çıkardıkları gazetenin "Demokrat Erzincan" adını taşımasıdır. Bunu Öz Erzincan, Doğu, Yeşil Eğin, Kazankaya, Birlik, Erzincan'ın Sesi, Gurbet gibi gazeteler izlemiştir.

Erzincan yöresinde bulunan tarihi eserler ihtiyacı karşılayacak bir müzenin kurulamaması nedeniyle Ankara ve çevre illerdeki müzelerde sergilenmiştir. Sergiler, okulların yıl sonu etkinlikleri içinde gerçekleştirilebilmiştir. Bireysel ya da grup sergileri için 1980'lere kadar Halk Eğitim Merkezi ve Orduevi salonlarından yararlanılmıştır.³⁴

³² *Erzincan İl Yıllığı*, 1973 s. 78

³³ Yurt Ansiklopedisi, *Erzincan*, c. 4, İstanbul 1982-1983, s.2665

³⁴ age, 2666

Erzincan Ulalar Belediye Başkanı Ercan Koçer'den alınan bilgiye göre Davut Sulari'nin hayatta olduğu dönemde Erzincan'da resm bir cemevi kurulmamıştır. Erzincan'da ilk cemevi âşığın ölümünden yaklaşık dört yıl sonra 1989 yılında kurulan Kurutilek cemevi olmuştur. Bunu 1992 yılında Hacıali Palangası cemevi takip etmiştir. 2002 yılında Ulalar, 2004'te Erzincan, 2006 yılında ise Mertekli ve Avcılar cemevi kurulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

ERZİNCANLI DAVUT SULARÎ'NİN HAYATI, AİLE ÇEVRESİ, MESLEĞİ, SEYAHATLERİ

1.Doğum Yeri ve Yılı:

Asıl adı Davut Ağbaba'dır. Âşık Davut Sularî H.1341, M.1925 yılında Erzincan'ın Tercan ilçesine bağlı olan Çayırılı (Mans) bucağında doğmuştur. 1954 yılında Mans adı Çayırılı olarak değişmiştir.

Çalışmalarımız sırasında ulaştığımız doğum bahsinin geçtiği ondört kaynaktan dokuzu Âşık Davut Sularî'nin doğum yılını 1925 olarak vermektedir.³⁵ Sularî' nin doğum yılı Tercan Askerlik Şubesi'ndeki kayıtlara göre de 1925 olarak geçmektedir.

Ancak üç farklı kaynakta doğum yılı 1926 olarak ifade edilmiştir.³⁶ Elimizdeki bilgi ve belgeler Âşık Davut Sularî'nin 1925 yılında doğma ihtimalinin çok güçlü olduğunu göstermektedir.

³⁵Melih Duygulu, *Âşık Davut Sularî*, Kalan Müzik Arşiv Serisi, İst. 1999, s. 2

Mazlum Nusret Kılıçkiran - Mustafa Özcan, *Tercan Elllerinden Bir Gönül Ozanı Menzile Vardı*, TRT'de Yayınlanan Program Arşivi, s.2

Emir Kalkan, *XX.Yüzyıl Halk Şairleri*, Kültür Bakanlığı,1991 s. 330,

Mehmet Gökalp, *Tercanlı Âşık Davut Sularî*, TFA,Nisan 1953, cilt 2, sayı 45, s.714

Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı, *Âşık Davut Sularî*, yayın no:8, s.3

İrfan Ünver Nasrattınoğlu, *Âşıklık Geleneğinin Bütün Geleneklerini Yerine getirebilen Fırat Havzalı Âşık Davut Sularî* ,Fırat Havzası 2.Folklor ve Etnografya Sempozyumu Bildirileri s.207

Davut Sularî web sitesi: Davut Sularî <http://www.turkuler.com/ozan/davut.asp>

Âşık Davut Sularî Dede,"Edibe Sularî ile Söyleş" , Kervan Dergisi, İst.Ocak 1993, s. 3

Hayrettin İvgin , *Âşık Davut Sularî*, TFA, Ankara 1985, s. 138

³⁶ Bekir Karadeniz, *Ela Gözlüm Türküler*, İzmit 1997,s.550.

<http://www.turkuler.com/ozan/davut.asp>

Mehmet Yardımcı, *Davut Sularî ile Son Sohbet*, Erciyes Dergisi, sayı:105, s.29-33

“Doğumum Erzincan Çayırılı yerim
 Böyle manadadır ol nazlı pirim
 Ben bir mazlum canan, demirem şirin
 Fazilet künyesin bulsa Yardımcı”(50/5)

“Etrafına sıra dağlar çekilir
 Eteğinden zezem sular dökülür
 Ovasının mahsulü bol ekilir
 Her tarafa gider malın Çayırılı”(54/2)

“Kıblesine Morpet dağı yaslanır
 Güzelleri al giyinir süslenir
 Ele yazın yaylasında gergef beslenir
 Şimdi kar oldu da belin Çayırılı”(54/3)

“Sordum gelin gelir Tercan elinden
 Köroğlu taşından kötür belinden
 Yemlik toplar Sarıkaya yolundan
 Naz-ı eda ile sallanır bir hoş” (125/2)

2) Annesi, Babası ve Kardeşleri:

Âşık Davut Sularî'nin babası Veli Ağbaba, annesi Cezayir Hanım'dır.
 Âşık Davut Sularî, Veli Ağbaba ile Cezayir Hanım'ın beş çocuğunun ilkidir.

Davut Sularî'nin babası Veli Ağbaba'nın ilk hanımı Rinde olup çocukları olmadığından Rinde Hanım Veli Baba'yı, Çayırılı'nın Kavaklıdere Köyü'nden Zeynel Ağa'nın kızı Cezayir ile evlendirmiştir.

Veli Ağbaba ilk eşi Rinde Hanım'ın çocuğu olmadığı için Âşık Davut Sularî'nin nüfus kaydını Rinde Hanım'ın üzerine yaptırmıştır.³⁷

Veli Ağbaba'nın babası Baba Gali (Kaltuk Mehmet Ağa) Tunceli'nin Pülümür ilçesinin Baba Şenlik Köyüne yerleşmiş ve orada vefat etmiştir.

“Aldığı hatundan olmadı evlat
Zeynel Dolaş'ın kızıynan oldu bermurat
Cezayir anadan dört oğul hayhat
Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba”(33/6)

“Büyük oğlu Davut, Hasan, Müslüm var
Onun büyüğünde dert kat kat karar
Felek pusu kurmuş hep onu arar
Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba”(33/7)

Veli Ağbaba'nın Cezayir Hanım'dan Edibe adlı bir kızı olmuş ancak vefat etmiştir. Âşık Davut Sularî'nin babası Veli Ağbaba'nın sırasıyla Davut Sularî, Müslüm, Hasan ve Haydar adlı dört oğlu olmuştur.³⁸

³⁷ <http://turkuler.com/ozan/davut.asp>

³⁸ Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı, *Âşık Davut Sularî*, no:8: s.3

Birgitay Aktaş, *Âşık Davut Sularî'nin 15 Eserinin Müzikal ve Edebî Açısından incelenmesi*, yayımlanmamış Bitirme Tezi, İTÜ Devlet Konservatuarı, İstanbul 2003, s.3

3) SOYU :

Âşık Davut Sularî'nin, hakkında elde edilen bilgiler ve kendi ifadeleri incelendiğinde manevi soyunun Haşimî kabilesinden, İmam Musa-i Kazım'ın torunu, İbrahim-i Mükerrermin oğlu Seyit Mahmut Hayranî Veli'nin neslinden geldiğinin ifade edildiği görülmektedir.³⁹ Böylelikle soy ağacı İmam Musa-i el Kazım'a buradan da Hz. Ali ve Hz. Muhammed'e kadar dayandırılmaktadır.

Âşık Davut Sularî'nin dedesi Pir Kaltuk tüm aşiretiyle birlikte Tunceli'nin Nazimiye ilçesi Kureyşanlılar Köyü'nden, Erzincan'ın Tercan ilçesi'nin Çayırılı (Mans) bucağına yerleşmişlerdir.⁴⁰

Davut Sularî'nin biyolojik soyunun verildiği tablo aşağıdaki gibidir.

³⁹ Mehmet Yardımcı, *Davut Sularî ile Son Sohbet*, Erciyes Dergisi, sayı:105, s.29-33

Mehmet Özbek, *Âşık Davut Sularî ile Söyleşi*, İstanbul, 1976

⁴⁰ Melih Duygulu, *Âşık Davut Sularî*, Kalan Müzik Arşiv Serisi, İst. 1999 s.2,

SECERESİ:**Baba Sadık**

↓↓

Dersim'de ölmüş. Köyü bilinmiyor.

Baba Cafer

↓↓

Dersim'de ölmüş. Köyü bilinmiyor

Seyit Ali

↓↓

Dersim'de ölmüş. Köyü bilinmiyor

Seyit Hüseyin

↓↓

Derviş Ali

↓↓

Veli

Kahraman

Derviş Mustafa

↓↓

Hüseyin

Mehmet

Ali

Derviş Veli

↓↓

Ali

Mehmet

İsmail

Süleyman

Nesimi

Aziz

İsmail

Derviş Gali

↓↓

Gazili'den:

Baba Veli

Hüseyin

Kudanlı'dan:

Memili

Ali

Kamer

**Baba Veli'den
Olanlar**

↓↓

Edibe(ölür)

Davut (Sulari)

Hasan

Müslüm

Haydar

**Davut Sularî' den
Olanlar**

↓↓

Edibe (Madımak
Otelinde çıkan
yangında ölmüştür)

Kelime

İbrahim Sani

Reyhani

Eşi Zafer'den olan
oğlu Düzgün Murat
Ağbaba

Doğu Anadolu'daki Alevi toplumunu, inaç yönünden etkileyen, yönlendiren, onlara, “pirlik, dedelik, rehberlik” eden ruhanî kesim, kendi aralarında bir takım dallara ve kısımlara ayrılmaktadır. Bu sınıflandırmada genellikle şöyle bir tablo dikkati çekmektedir:⁴¹

1.Kureyşanlılar

- 2.Baba Mansurlular
- 3.Pir Sultanlar
- 4.Ağuçanlar(Ağu içenler)
- 5.Sarı Saltıklar
- 6.Üryan Hızırlar
- 7.Derviş Cemaller
- 8.Seyit Sabunlar
- 9.Sinemilliler
- 10.Şeyh Ahmet Dedelker
- 11.Dede Karkınlar
- 12.Hıdır Abdal Ocağı

Kureyşanlılar Türk zümrelerinden olup Erzincan, Nazimiye, Mazgirt yörelerinde bulunmaktadır. Ayrıca konar- göçer Kureyşan Türkmen aşiretinin Akhisar sancağında da olduğu Osmanlı kayıtlarında yer almaktadır. Erzincan ve Tercan'ın yirmi kadar köyünde nüfusları vardır.⁴²

Ali Kemali, Erzincan valisi olduğu dönemlerde yaptığı araştırmalar sonucu yazdığı “Erzincan” tarihinde bu bölgedeki aşiretlerin “millî söylentilere” göre Şeyh Hasanlı ve Dersimli kollarında toplandıklarını, Kureyşanlılar'ın Dersim kolunda Nazimiye ve Mazgirt bölgelerinde toplu olarak bulunduklarını belirterek Kureyşanlıları bir takım dallara ve şubelere ayırmaktadır. Buna göre Kureyşanlılar şu kollara ayrılmaktadır.

⁴¹ *Anadolu Alevilerinin İnaç Önderleri* [http:// www.hbektas.gazi.edu.tr](http://www.hbektas.gazi.edu.tr)

⁴² Tahir Erdoğan Şahin, *Erzincan Tarihi*, Erzincan 1985, s.524

- 1.Hüseyinan
- 2.Gülnan
- 3.Kalyan
- 4.Valyan
- 5.Aliyan
- 6.Heman
- 7.Süleymaniyan
- 8.Çitan
- 9.Güdan
- 10.Seyhan
- 11.Gaziyan

Bu şekilde ayrı ayrı şubelere ayrılan Kureyşan dalları, adlarını taşıyan kişilerden çoğalıp gelişmişlerdir.⁴³

Kureyşan / Hacı Kureyş Ocağı hakkında verilen bilgiler şöyle özetlenebilir:

Bu soydan gelen dedelerin anlattığına göre Hacı Kureyş, Seyit Mahmut Hayranî' nin soyundan gelmektedir. Düzgün Baba da Hacı Kureyşin tek oğludur. Tunceli'deki ocak, Mazgirt kazasının Düzgün Baba civarındaki Büyük Köyü'ndedir. Rivayete göre Moğol istilasıyla başlayan göç sırasında Hacı Kureyş Horasan'dan çıkarak Nizip'in Milelis Köyü'ne gelmiş, burada vefat etmiş ve aynı köy civarındaki Zarar mevkiine defnedilmiştir. Tunceli, Nazımiye, Mazgirt ve Adıyaman'ın Yukarı Şeyhler Köyü'nde bu ocağa mensup dede aileleri bulunmaktadır. Kureyşan Ocağı dedeleri, halk tarafından ruhî hastalıklarına şifa bulmak amacıyla ziyaret edilmektedirler. Tunceli'de başta Kureyşan aşireti olmak üzere Bahtiyarlar, Sisanlar, Erzincan'ın Cibice Boğazındaki Balabanlar, Kuziçan'daki Çarekanlılar, Haydaran, Demenan,

⁴³ Ali Kemali, *Erzincan*, İstanbul 1992, s.154

Yusufan, Arsan, Alan, Lolan, Şeyhmehmetli aşiretleri ile Koç ve Kalan aşiretlerinin bir bölümü Kureyşan Ocağı'nın talipleridir.⁴⁴

Her ne kadar oymak görünümünde iseler de bu kesime oymaktan çok ocak denilmektedir. Sayısal çoklukları nedeniyle oymak hüviyetine bürünmüşlerdir. Doğu Anadolu'daki halk arasında Kureyşanlılar'a kutsal bir ocak gözüyle bakılmaktadır. Adından da çağrışımla bu ocağı Arabistan'daki Arap kabilesine bağlamak yanlış olur. Kureyşanlılar, çoğunlukla Erzincan, Tunceli, Elazığ yörelerinde bulunmaktadır. Keramet gösterdiklerine inanılan Alevi dedelere bu gücün, doğuştan Kureyşanlı ocağına verildiğine inanılmaktadır.⁴⁵

4. Evliliği, Eşi ve Çocukları:

Âşık Davut Sularî 1938 yılında Çayırılı'nın Bozağa Köyü'nden Baba Mansurlu Seyit kızı Gülşah Ana ile evlenmiş ve bu evlilikten Kelime, İbrahim Sanî, Reyhanî ve Edibe olmak üzere dört çocuğu olmuştur. İkinci eşi Zafer'den Düzgün Murat adlı bir çocuğu daha vardır.⁴⁶

Bilinen bir gerçek de âşığın çeşitli kentlerde imam nikahlı eşlerinin bulunduğudur. İrfan Ünver Nasrattınoğlu'nun bir hatırasına göre Âşık Davut Sularî yıllar önce Adana'daki bir karşılaşmalarında Nasrattınoğlu'nun adresini istemesi üzerine, birkaç şehirdeki mekanlarında olabileceğini ama ne zaman nerede bulunabileceğini kendisinin de bilemeyeceğini söylemiş ve adreslerinin hepsini birden yazarak, gerektiğinde her adrese ayrı ayrı mesaj gönderilmesini istemiştir.⁴⁷

⁴⁴ Ali Yaman, *Anadolu Aleviliğinde Ocak Sistemi ve Dedelik Kurumu* (23-28 Ekim 2000 ERVAK tarafından düzenlenen Uluslararası Anadolu İnançları Kongresi'nde sunulan bildiridir) s.13

⁴⁵ <http://www.hbektas.gazi.edu.tr>

⁴⁶ Hacı Bektaş Veli Anadolu Kültür Vakfı, *Âşık Davut Sularî*, s.8.

⁴⁷ İrfan Ünver Nasrattınoğlu, *Âşıklık Geleneğinin Bütün Geleneklerini Yerine getirebilen Fırat Havzalı Âşık Davut Sularî*, Fırat Havzası 2.Folklor ve Etnografya Sempozyumu s.212

Edibe Sularî ise bir söyleşide babasını yıllarca göremediğini, radyolarda plağını dinlediğini ancak 12-13 yaşlarında babasını görebildiğini ifade etmiş ve şunları eklemiştir:⁴⁸

“Şöyle ki; babam, annem bana hamileyken İstanbul’da Zafer diye bir kadınla beraber kalmaya başlıyor ve olay geliyor. Dedemle nenem anneme sahip çıkıyor, onu bırakmıyorlar. Babam ise gidiyor o kadınla beraber kalıyor. Benim dünyaya geldiğimi duyunca İstanbul’dan haber gönderiyor kızımın ismini Edibe koyacaksınız diye. Bunun üzerine genç yaşta kaybettiği kız kardeşinin ismini bana takıyorlar.”

Bir gün Kerbala’ da Âşık Davut Sularî kızı Edibe’ye mektup yazar. Bunun üzerine kızı epeyce zaman kendilerinden uzak kalan babasına şu mısralarla karşılık verir:

“Duydum ki şah-ı evliyaya gitmişin
Sahte attır eski hâllerine dön
Bir mucize ehli tutmuşsun
Eski vatan Tercan yollarına dön”

“Gerbubela derler görmedim bilmem
Gene hiç kıymet vermem
Ben benim gönlümce ecdaddan dönmem
Seni unutmayan döllerine dön”

Âşık Davut Sularî kızı Edibe’nin mısralarına yine aynı biçimde cevap verir:

⁴⁸ Davut Sularî ve Alevilik Üzerine Edibe Sularî ile Söyleşi, Kervan Dergisi, İst.Haziran 1993, sayı: 27, s.20

“Mektubunda yazıyorsun uzaklaş
Buralardan git demene ne hacet
Husumet hiç etme telaş
Salakana it demene ne hacet”

“Senin ızdırabın hile yorgunu
Ben kendi kendimle küsküm dargınım
Sokaklarda serilmişim serginim
O yakamda bit demene ne hacet”

“Uyamadım Sularî’nin sözüne
İçi hıçkırarak yaşlar gözüne
Hicabın yok haykırarak yüzüne
Ediyorsun fit demene ne hacet”⁴⁹

5. Eğitimi:

Davut Sularî, ilkokul 3. sınıfta okulu bırakmıştır. Mahallî dil olarak Zazaca bilmektedir. Kul Semai’nin evindeki Mehmet Yardımcı’nın kayda aldığı sohbetle ailesinden duyduğu kadarıyla Zaza olduklarını ifade eden Sularî Türkçe dışında Arapça, Farsça, Almanca, Fransızca da bildiğini söylemektedir. Âşığın bu dilleri bilme derecesi hakkında bilgimiz yoktur. Ancak Davut Sularî irticalen söyleme kabiliyeti yüksek bir âşık olarak en güçlü şiirlerini Türkçe olarak söylemiştir.

⁴⁹ Kervan Dergisi, *Davut Sularî, Alevilik ve Müzik Üzerine*, İst. Haziran 1993, s.5

6) Askerliği:

Elde ettiğimiz bilgilere göre Davut Sulari'nin yoklama döneminde sınıfı Topçu avuş olarak belirlenmiştir.

Davut Sulari ilk olarak Horasan 53.Topçu Alayı'nda, 2. 2. 1945 tarihinde ise Ağrı Hudut Komutanlığı Bando Muallimliği'nde görev yapmıştır. Daha sonra Erzurum 476 no'lu Askeri Hastahanenin 4. 7. 1945 gün ve 2003 sayılı raporu ile yüksek miyop teştisi konularak “askerliğe elverişıli değildir” kararı verilmiŗ ve terhis edilmiŗtir. Ancak yaptığımız araştırmalar sırasında Âşığın dosyasında terhis belgesine rastlanamamıştır.

Buradaki kimlik bilgilerine göre Davut Sulari'nin soyadı Ağbaba yerine Akbaba, köyü de Çayırılı Bozağa adıyla geçmektedir.

7) Mesleği:

Davut Sulari'nin mesleği ozanlıktır. O, yaŗamı boyunca ozanlık dıŗında geçimini temin edecek belli baŗlı bir iŗ tutmamıştır. Geçimini dedelik hizmetinden, konserlerden, plaklardan, özel gecelerden kazandığı paralarla sağlamıştır. Sulari hayatının sonuna kadar bu özelliğini srdrmŗtir.

8) ne Kavuşması:

Âşık Davut Sulari 1948 yılında Ankara Radyosuna “mahalli sanatçı” olarak kabul edildikten sonra 1949 yılında İstanbul Radyosunda Yurttan Sesler Korosunun “ konuk mahalli sanatçıları” arasında yer almıştır.⁵⁰

⁵⁰ Melih Duygulu, *Âşık Davut Sulari*, Kalan Müzik Arŗiv Serisi, İst. 1999, s.4

Âşık Davut Sularî bu yıllarda; Kız Senin Elinden Derbeder Oldum, Ela Gözlerini Sevdiğim Dilber, Şu Maral Bakışın Ey Peri Suret deyişleri ile üne kavuşmuş ve halkın dilinden düşmez olmuştur.

Âşık Davut Sularî'yi ilk olarak Ankara Radyosu'na götüren Muzaffer Sarısözen olmuş ve daha sonra İstanbul Radyosu'na geçmesine yine Muzaffer Sarısözen ile Ulvi Cemal Erkin aracılık etmiştir.⁵¹

9) Seyahatleri:

Türkiye'de Sinop, Kastamonu, Burdur hariç gezip görmediği yer kalmamıştır.⁵² Yurt dışına çok sayıda seyahat yapmıştır. Irak, İran, Suriye, Almanya, Hollanda, Avusturya, Fransa, Belçika, İsviçre ve o zamanlardaki adıyla Yugoslavya gibi ülkeleri de dolaşmıştır. Leyla adlı atıyla Orta Doğu ülkelerini gezmiştir. Yine at sırtında Bulgaristan ve Yugoslavya'yı geçerek Avrupa içlerine girmek istediye bunu başaramamış ve geri dönmek zorunda kalmıştır.⁵³

Özellikle Yugoslavya'yı görmek istediğini arkadaşlarına birkaç defa tekrarlayan Sularî'nin bu konuda söylediği bir şiir de bulunmaktadır:

“Yugoslavya dersin bir komşu devlet
Birliknen çalışırız ederiz gayret
Başka dinleyenler etmesin hayret
Dostlarla müşerref olmak isterim.”⁵⁴

⁵¹ İrfan Ünver Nasrattınoğlu, *Âşıklık Geleneğinin Bütün Geleneklerini Yerine getirebilen Fırat Havzalı Âşık Davut Sularî*, Fırat Havzası 2. Folklor ve Etnografya Sempozyumu s.209

⁵² Hayrettin İvgin, *Âşık Davut Sularî*, TFA Ankara 1985, s.138

⁵³ Melih Duygulu, *Âşık Davut Sularî*, Kalan Müzik Arşiv Serisi, İst. 1999, s.6

⁵⁴ Suat Engüllü, *Birlik Gazetesi*, 4/4/1985 Makedonya

10) Kişiliği:

Âşık Davut Sularî'nin şiirlerinin merkezinde sevgi vardır. Vatan ve millet sevgisi onda sınırsız bir aşka, türküler onda bir sevdaya dönüşmüştür. Ayrıca şiirlerine Allah, Hz. Muhammed, Hz. Ali ve Ehli Beyt sevgisini yansıtmıştır. Terör olaylarının yaşandığı dönemde her şeye rağmen millî birlik ve beraberliğe davet eden şiirler söylemekten geri durmamıştır.

Müslüm Dalkılıç'a verdiği cevap onun bu yönünün dile getirilmesi bakımından önemlidir: Metnin imzalı tam hâli "Aldığı Ödüller" başlığı altında verilmiştir.

"Gerçek bir ozan milletin içerisinde Türklüğü bağdaştırandır. Birleştirendir. Ecdatlarının giysilerini giyenler Atatürk düşmanı değildir. Müstesna gecelerde veya radyo ve televizyonlarda dört başı mamur Türk edebiyatını dile getirenler Atatürk düşmanı değildir. Ve bilhassa büyük Ata'nın sözüdür ki sanatkarlar, şairler, edipler gelecek kuşaklarımıza ışık tutanlardır, deyiminde bulunmuştur, önder Atatürk."

Mehmet Yardımcı'nın sorduğu "gelecek saz şairlerine ve genç kuşaklara önerileriz var mı?" sorusuna şöyle cevap vermiştir.

*"Bir halk şairi millet ve devletin gelenek, görenek ve törelerini tahrip etmemeli, Kanun ve yasalarla Atatürk ilkeleri doğrultusunda yayın ve konserlerini vermelidir. Şair, edip, âşık aynı ülkenin gözüdür, kulağıdır, dilidir. Genç kuşaklar geçmişlerini iyi okumalı, geçmişini iyi tanımalıdır."*⁵⁵

Âşık Davut Sularî Atatürk'ü dile getirdiği şiirlerde özellikle onun Türklük'ten ayrı düşünölemeyeceğini vurgulamıştır.

⁵⁵ Mehmet Yardımcı, *Davut Sularî ile Son Sohbet*, Erciyes Dergisi, sayı:105, s.29-33

“Davut Sularî der Türk olan anar
 Allah’tan ihsandır bizlere ün var
 Erlerin huduttan düşmanı kovar
 Neslindedir aslanların Atatürk
 Unutmayız bugün yarın Atatürk” (65/3)

11) Aldığı Ödüller:

Âşık Davut Sularî Konya Kültür ve Turizm Derneği’nce düzenlenen Türkiye Âşıklar Bayramı’na yıllarca iştirak etmiş ve çeşitli türlerdeki yarışmalarda ödüller kazanmıştır. Ayrıca çeşitli kentlerde düzenlenen âşık şöenlerine de katılarak ödüller almıştır.⁵⁶

Özellikle türkü, atışma ve güzelleme dallarında büyük yetenek sahibi olan usta Âşık Davut Sularî, Âşıklar Bayramı’nın Konya’da yapılmasında emeği geçen önemli isimlerden biridir.⁵⁷

Âşık Davut Sularî, törenlerin düzenleyicisi Feyzi Halıcı’ya kırılmış ve birkaç yıl Âşıklar Bayramı’na katılmamıştır. Sularî’nin bu tavrı, dernek kurarak Konya’da Âşıklar Bayramı’na katılan âşıkları eleştiren grupla ilişkilendirilmesine sebep olmuştur. Sonradan durum anlaşılmış Âşık Davut Sularî’nin Ankara’daki Halk Ozanları Kültür Derneği’nin o zamanki başkanı Müslim Dalkılıç’a verdiği cevap, Âşık Davut Sularî ’nin onlarla bir ilgisinin olmadığını ortaya koymuştur.⁵⁸

Yazılı olarak verilen cevabın altında Âşık Davut Sularî’nin imzası vardır ve metnin orijinal hâli aşağıda verilmiştir:

⁵⁶İrfan Ünver Nasrattınoğlu, *Âşıklık Geleneğinin Bütün Geleneklerini Yerine getirebilen Fırat Havzalı Âşık Davut Sularî*, Fırat Havzası 2.Folklor ve Etnografya Sempozyumu,s.212

⁵⁷Feyzi Halıcı, *Âşıklık Geleneği ve Günümüz Halk Şairler*, Ank. 1992, s. 392

Feyzi Halıcı, *Türkiye Âşıklar Bayramı ve Bir Atışma*, Millî Kültür, Ocak 1982, c.3,sayı:8 s.39

⁵⁸İrfan Ünver Nasrattınoğlu, *Âşıklık Geleneğinin Bütün Geleneklerini Yerine Getirebilen Fırat Havzalı Âşık Davut Sularî*, Fırat Havzası 2.Folklor ve Etnografya Sempozyumu, s. 214

Sayın Müslüm Dalkılıç'ın eleştirilerine cevap veren otuz seneden beri Atatürk ilkelerine bağlı olan ve Türkiye hudutları içerisinde veya Türkiye dışında Türk milletine, Anadolu'suna bağlılığını gösteren aynı izde mukimleşmiş ozan Davut Sularî'nin cevapları:

1. Sayın Müslüm Dalkılıç □unu bilmi□ olmalı ki, Türk milletinin tarihler boyunca geleneksel törelerinde, tarihi giysiler Türk halk ozanının giysileri, bölge bölge sembol olarak kendi beldelerinin giysilerini tarihi toplantılarda ecdatlarının giyimlerini te□hir ederler. Buna istinaden on seneden beri Türk ozanlarını bir çatı altında toplamaya çalış□an ve hiçbir menfaat gözetmeksizin o seksen profesörün bütün masraflarını üzerine almakla Türkiye'nin çe□itli beldelerinden ozanlar getirtmekle Konya ilimizde maddi ve manevi masraflar edip enerji harcayıp Türk edebiyatını ayakta tutabilmek için çalış□an sayın senatör Feyzi Halıcı Bey'in Atatürk ilkelerinde Türk dilini Türk folklorunu, Türk ozanlarını tanıtmaya çalış□ması Atatürk dü□manlığı mıdır? Türk halk ozanları ismi altında vatanda□ı kaba kuvvete sürüklemeye karde□i karde□e dü□man etmeye ve ülke içerisinde bölücülük yapmaya gitmedi□inden dolayı mı Atatürk dü□manları diye addediliyor? Gerçek bir ozan milletin içerisinde Türklü□ü ba□da□tırandır. Birle□tirendir. Ecdatlarının giysilerini giyenler Atatürk dü□manı de□ildir. Müstesna gecelerde müstasna konserlerde ve radyo veya televizyonda dört ba□ı mamur Türk edebiyatının dile getirelenler Atatürk dü□manları de□ildir. Ve bilhassa büyük Ata'nın sözüdür ki sanatkarlar, □airler, edipler gelecek ku□aklarımıza ı□ık tutanlardır deyiminde bulunmu□tur, önder Atamız.

2. Sayın Müslüm Dalkılıç bir ozanın kaba kuvveti yoktur. Ozanın sözü ve saızı vardır. Ozanın kılıcı dilidir. Ozanın kalkanı sazıdır. Er meydanından bahseden Sayın Dalkılıç, hangi ozanın varsa kemaletlen, faziletlen insanlı□a cemiyete edebiyata çı□ır açan ı□ık tutan ozanlarınız varsa güzel bir deyme girmi□tim buna da en müsait yer

Selim Sırrı Tarcan'dır. Orada hodri meydan, ozanlarını getir aynı televizyondaki grupla karışıklı kim bilginmi, kim sömürücü imi, kim yıkımcı imi, gün gibi aşıkara çıkar. Aynı televizyon açısında demecini veren Sayın Senatör partizanlık değil Türk halk edebiyatını dile getirmiştir. Bantlar mevcuttur, bunlar gazeteye verdiğiniz demeçler irtica yaratmaktan başka diyemiyecim, tekrar ediyorum: Aynı gruptaki hiçbir ozan Atatürk dümanı değildir, Atatürk ilkelirinin sadık birer Türk çocuklarıdır.

Davut SULARÎ

Âşık Davut Sularî Konya Turizm Derneği'nin 7,8,9 Ekim 1966 yılında düzenlendiği ilk Âşıklar Bayramı'na katılmış irticalen yapılan atışma ve türkü dalında 3. olmuş ve 250'şer lira ile ödüllendirilmiştir.⁵⁹

18 Ekim 1975'te düzenlenen "Onuncu Yıl Türkiye Âşıklar Bayramı'nda" Atışma dalındaki Müdami Ödülü'nü hak etmiştir. Bu dalda başarı gösteren yedi âşıktan biri olan Âşık Davut Sularî, 500 lira para ve altın madalya ile ödüllendirilmiştir.⁶⁰ Atışma dalındaki birincilik ödülünü Âşık Davut Sularî, Karslı Âşık İlhami ve Şeref Taşlıova ile paylaşmıştır.⁶¹

Atatürk Üniversitesi Mediko-Sosyal Hizmetler Daire Başkanlığı'nca Erzurum'da 3,4,5 Nisan 1980 tarihinde düzenlenen "Geleneksel Âşıklar Şenliği" nin ikincisinde 29 âşık buluşmuştur. Davut Sularî burada Atışma

⁵⁹ İhsan Hınçer, *Birinci Âşıklar Bayramı*, TFA, Kasım 1966, s.208

⁶⁰ Çağrı Dergisi, *Onuncu Yıl 1975 Türkiye Âşıklar Bayramı Sonuçları*, Kasım 1975, sayı 214,s. 20

⁶¹ Sivas Folkloru, *10. Geleneksel Konya Âşıklar Bayramı ve I.Konya Uluslararası Folklor ve Edebiyat Semineri*, Aralık 1975, sayı:35, s.18

dalında Dadaloğlu ödülü, Güzelleme dalında Kul Himmet Ödülü, Koçaklama dalında ise Köroğlu Ödülü'nü almıştır.⁶²

11-14 Mayıs 1981 tarihinde Konya'da Atatürk'ün doğumunun 100. yılı münasebetiyle yapılan "15.Türkiye Âşıklar Bayramı'nda" Sularî, atışma dalında Anafartalar Ödülü, Türkü dalında Conkbayırı Ödülü, Hikâyeli Türkü dalında Kuvay-ı Millîye Ödülü'nü almıştır.⁶³

Âşık Davut Sularî Atatürk Üniversitesi tarafından 7,8,9 Mayıs 1982 tarihinde düzenlenen "An'anevi Âşıklar Şenliği"nin dördüncüsüne katılmış aynı toplantıya katılan diğer âşıklardan Âşık İhsanî, Şeref Taşlıova, Reyhanî, Ruhanî ile atışmış, iki tane güzelleme söylemiş bunun sonucunda madalya ve şilt verilerek ödüllendirilmiştir.⁶⁴

Yine aynı yarışmada Dudakdeğmez dalında yarışmaya katılan ve başarılı beş âşıktan biri olan olan Âşık Davut Sularî bu dalda 250 lira para ödülüyle ödüllendirilmiştir.⁶⁵

Konya'da düzenlenen "Türkiye Âşıklar Bayramı'nın" başta Âşık Davut Sularî olmak üzere âşıklara ve âşıklık geleneğine katkısı büyük olmuştur. Yeni âşıkların kendilerini ispatlama yeri, eskilerin ise meydan okudukları, hünerlerini sergiledikleri, adeta bir er meydanı olmuştur. Abdulkadir Güler'in 1971 yılında Konya'da düzenlenen Türkiye Âşıklar Bayramı münasebetiyle Konya'daki Âşıklar Bayramı'nı anlattığı şiirinde Âşık Davut Sularî de yerini almıştır:

Âşıklar toplandı yine Konya'da
Gelen cümlesine yar selam söyle
Kimi atlı gitti kimi de yaya

⁶² Köz Dergisi, 1981, cilt 1, sayı 4, s. 7

⁶³ Millî Kültür, 15. Türkiye Âşıklar Bayramı'nın Ardından, Haziran 1981, cilt3, sayı 1, s. 10

⁶⁴ Türk Folkloru, An'anavi Âşıklar Şenliği, Temmuz 1982, sayı 36, s. 6

⁶⁵ Çağrı Dergisi, Onuncu Yıl 1975 Türkiye Âşıklar Bayramı Sonuçları, Kasım 1975, sayı 214, s.20

Aşık Veysel'ime yâr selâm söyle

Konya ovasında sazlar vurulur
Düğünl -dernekli halay kurulur
Güzeller dizilir,divan durulur
Sefil Selim'e yar selam söyle

Kars'tan  obano lu, Hamit İlham 
Rüstem Alyanso lu, Mevl t İhsanî
Şeref Ta lıova,  şık Mihmani
Aşık Efkar  'ye yar selam söyle

Mevl t İhsanî'nin nefes özünden
Nevcivan Bacı'nın sazlı- sözünden
Davut Sular 'nin yanan k z nden
Âşık Reyhanî'ye yar selam söyle

Konya ili âşıkların dura ı
Yağmur gelir,dolu gelir,kıra ı
Kimi oğul balı, kimi kıra ı
Âşık Feymani' ye yar selam söyle

Feyzi Halıcı' dan Osman Atilla'ya
Âşıklar bayramı kaldı hediye
H da , Divan  ve Hicranî' ye
Âşık Güler' den de yar selam s yler⁶⁶

⁶⁶  a rı Dergisi,  şıklar Konya'da, Mayıs 1972, sayı 172, s.19

12) Ölümü:

Âşık Davut Sularî 17 Ocak 1985 yılında Erzurum'da Ali Rahmanî'nin Âşıklar Kahvesinde sanatını icra ederken rahatsızlanmış, Erzurum Numune Hastanesi'ne kaldırılmıştır. Ancak bütün çabalara rağmen hayata döndürülemeyen Âşık Davut Sularî 24-01 saatleri arasında hayata gözlerini yummuştur. Bu nedenle ölüm tarihi saat itibariyle 18 Ocak olarak da belirtilebilir. Âşığın mezarı kendi memleketi olan Erzincan - Çayırılı'dadır. Bir deyişinde Âşık Davut Sularî ölümsüzlüğünü şöyle dile getirmektedir:

“Davut Sularî ölmezmiş
Bunu her kişi bilmezmiş
Aşkın ateşi sönmezmiş
Eser oldu mahmur gözler”(26/3)

Âşık Semai Davut Sularî'nin ölüm haberini aldığı anda çok üzölmüş ve irticalen şu şiiri söylemiştir:

On dokuz bir seksen beşin ayında
Erzincanlı Davut Sularî göçmüş
Ben gurbette duydum Almus gölünde
Gönöl göllerinin pınarı göçmüş

Kırk yıldır sazını çalar dururdu
Aşkın deryasına dalar dururdu
Karanlık gönüle ziya verirdi
Baraj deryasının kenarı göçmüş

Milletini aynı gözle görürdü
Halk için hak için saza vururdu

Gönül deryasından ziya verirdi
İrfan meclisinin feneri göçmüş

Mecnun gibi Leyla der de gezerdi
Atla yurdu Mevla der de gezerdi
Sazla köy kent yayla yayla gezerdi
Gönül yaylasının çınarı göçmüş

Ey Semai kimler kalmış dünyada
Seksen dötte beraberdik Konya'da
Bize geldi üç gün fakir hanede
Âşıklar üstası mimarı göçmüş

İKİNCİ BÖLÜM

DAVUT SULARÎ'NİN ÂŞIKLIK GELENEĞİ İÇİNDEKİ YERİ

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi'ne göre âşık edebiyatı , Türkler'in İslam medeniyeti dairesine girmelerinden sonra oluşan kültür muhitlerinde, âşık olarak adlandırılan şahıslar tarafından ortaya konulan, şekil ve muhteva olarak belli özellik taşıyan edebi verimleri ifade için kullanılan terim olarak tarif edilmiştir.⁶⁷

Âşıklığın kökü İslamiyet öncesi ozanlara kadar dayanmaktadır. Umay Günay bu durumu Şamanlığa giriş merasimlerinin, İslamiyetin kabulü ile yeni yaşam tarzının, ozanların âşık kişiliğine bürünmelerine sebep olduğunu vurgulayarak, kopuz eşliğinde eserler veren ozanların Osmanlı kültür üslubu içinde âşık - şair tipine dönüştüğünü söylemektedir.⁶⁸

Âşıklık geleneğini oluşturan kurallara baktığımızda aşağıdaki gibi maddelendirmek mümkündür:

- 1.Saz çalma
- 2.Mahlas Alma
- 3.Rüya sonrası Âşık Olma(bade içme)
- 4.Usta -Çırak

Âşıklar deyişlerini bugün saz, eskiden kopuz denilen telli bir çalgı eşliğinden söyleyip, sazı hep kendilerinden bir parça gibi görmüşlerdir. Gelenek içinde saz dışında başka bir çalgı ile sanatını sürdüren âşık yoktur. Âşıklık geleneğinin tek çalgısı saz (bağlama) ve sazın türevleri olan kemani gibi telli sazlardır. Âşık için her ne kadar duygu güzelliği ön planda gelse de

⁶⁷ Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi , *Âşık Edebiyatı*, İst.1997,c.1, s.4

⁶⁸ Umay Günay, *Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, Ank.1999, s.227

saz, ilhamı kamçıl原因 bir alet olup âşıklık geleneğinin en önemli unsurlardan biridir.⁶⁹

15. yüzyılın sonlarına doğru şekillenmeye başlayan âşık edebiyatı 16. yüzyılda âşıkların kendilerine has estetik anlayışlarına rağmen Divan edebiyatının etkisinde kaldığı görülmektedir. Âşıklar hakkında yeterli bilginin olmadığı bu yüzyılda Bahşi, Hayali, Öksüz Dede, önde gelen Âşık edebiyatı temsilcileri olmuşlardır. 17. yüzyılda hükümdar saraylarından serhat kalelerine kadar ülkenin uzak-yakın her köşesine yayılan Âşık Ömer, Gevheri, gibi şöhretleri asırlarca sürmüş temsilciler yetiştiren âşık edebiyatı tarihinin en parlak dönemlerinden birini yaşamıştır. Bu yüzyılda âşık edebiyatının temsilcileri arasında Gevheri, Âşık Ömer, Kayıkçı Kul Mustafa, Ercişli Emrah gibi isimler yer almıştır. Araştırmacılar 18. yüzyılda 17. yüzyıldaki kadar başarılı âşık yetişmediğini, hiçbir âşığın bir sonraki yüzyıla sesini ulaştıramadığını söylemektedirler. Güçleri oranında eserler bırakan bu yüzyılın temsilcileri arasında Abdî, Âşık Bağdadî, Âşık Nuri, Sırrî gibi isimler vardır. 19. asırda önem kazanan âşık edebiyatı en parlak devrini yaşamıştır. Bu yüzyılın önde gelen temsilcileri arasında Âşık Şenlik, Bayburtlu Zihni, Sümmani, Seyrani, Dertli gibi isimler vardır.

20. yüzyıl pek çok açıdan diğer yüzyıllardan farklılıklar göstermektedir. Yaşanan siyasi ve sosyal değişimler bu farklılığın ortaya çıkmasındaki önemli etkenlerdir. Kimi araştırmacılara göre bu yüzyılda gelenek zamanın şartları içinde değişime uğramış, değişim olsa da gelenek zayıflamamış aksine değişim gelişim yönünde olmuştur. Kimi araştırmacılar da geleneğin önemini yitirmeye başladığını ve bir gün unutulup gideceğini söylemişlerdir.

Bu yüzyıl temsilcileri arasında Ali İzzet Özkan, Âşık Mehmet, Âşık Veysel, Mahsuni Şerif, Murat Çobanoğlu, Şeref Taşlıoava, Yaşar Reyhani ve Davut Sularî gibi isimler vardır.

⁶⁹ Mehmet Yardımcı, *Başlangıcından Günümüze Türk Halk Şiiri*, Ank. 2002, s.176

20. yüzyıl âşıklık geleneğinin temsilcilerinden olan Davut Sularî'nin âşıklık geleneği içindeki yeri için şunları söyleyebiliriz:

1. Âşıklığa Adım Atışı ve Gördüğü Rüya

Âşıkların gerçek hayatlarını incelediğimizde rüya görene kadar belli bir süre ya usta bir âşığın yanında çıraklık yaptıklarını ya da âşık fasıllarının sık sık icra edildiği halk hikâyelerinin anlatıldığı yerlerde yetiştiklerini görmekteyiz.⁷⁰ Âşık edebiyatı geleneği içinde sade kişilikten sanatçı kişiliğe geçişte önemli role ve fonksiyona sahip rüya motifi, Orta Asya Türk kültüründe yer alan Şamanlığa giriş merasimlerinin İslamiyet ve Osmanlı kültürü altında sembolleşerek kültür örneği rüya motifine dönüşmesiyle ortaya çıkmıştır. Günay'a göre Türk âşık edebiyatında tespit edilen asıl tip kompleks rüya motifi planı şöyledir:

I. Hazırlık Devresi

- a) Çocukluk ve gençlik çağının şartları
- b) Karşılaşılan maddi ve manevi bir sıkıntı
- c) Bir sıkıntı veya bir dilekle uykuya dalış. Uyunan yerler, kutsal sayılan mevkiler olabildiği gibi ıssız ve uzak, kahramanın korku ve yalnızlık duyduğu herhangi bir yer de olabilir.

II. Rüya

Bu rüya çok kere uyur ile uyanıklık arasında, görenlerde gerçek duygusu bırakan canlı bir rüyadır. Bu rüya aşağıdaki gibi gerçekleşir.

- a) Kutsal kişilerle karşılaşma
- b) Pir elinden bade içme

⁷⁰ Umay Günay, *Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, Ankara 1999, s. 92

- c) Pirlerden bilinmesi gerekeni öğrenme
- d) Kahramana bir mahlas verme ve bir deyiş söylemesini isteme

III. Uyanış

- a) Kahraman kendi kendine uyanır, ilk fırsatta eline geçen bir saz ile başından geçenleri anlatır.
- b) Kahraman bir süre (3,6,7,20,40 gün) baygın yatar ve ağzından burnundan kanlı köpükler gelir. Ehl-i dil bir kişinin, sazının tellerine dokunması ile uyanır.
- c) Kendi kendine uyanır ama bakışları, hâli, tavrı acıptır. Dünya ile ilgisi kalmamış gibidir. Herkes deli olduğunu kabul ederken hâlden anlayan bir kişi sazının tellerine dokunarak, âşık adayının dilinin çözülmesini sağlar.

IV. İlk Deyiş

Rüyada âşıklığa ulaşan kişilerin uyandıkları zaman söyledikleri ilk deyişleri gördükleri rüyanın tasviridir. Bu ilk deyişlerde âşık başından geçenleri naklettiği gibi ilk tapşırmasını da bu ilk deyişin sonunda yapar.⁷¹

Âşık Davut Sularî'nin gördüğü rüyanın anlatıldığı Kültür ve Turizm Bakanlığı Türk Halk Müziği Koro Şefi Mehmet Özbek'in Sularî'yle yapmış olduğu söyleşi bandında, Davut Sularî 17 yaşında rüya gördüğünü, yine aynı rüyada kendisine âşıklığın inceliklerinin öğretildiğini söylemektedir.⁷² Kendisine en yakın çocuğu Edibe Sularî'nin röportajlarında rüya ile ilgili bahis anlatılmıştır. Ancak Sularî bu konuda net bir bilgi vermemektedir.

⁷¹ Umay Günay, *Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi*, Ankara 1999, s. 97-98

⁷² Mehmet Özbek, *Âşık Davut Sularî ile Söyleşi*, İstanbul, 1976

Mehmet Yardımcı'nın badeli âşıkları bade içişlerine göre sınıflandırdığı listede Âşık Davut Sularî'yi "Bade İçme Hikayesi Bilinmeyen Badeli Âşıklar" başlığı altında vermiştir.⁷³

Âşık Davut Sularî badeli âşıklardandır. 17 yaşında iken bade içmiştir ama maşukundan yani sevgilisinden kimseye söz etmemiştir. Rüyadaki sevgiliye kavuşamayacağını anlayınca da evlenmiştir.⁷⁴

Sularî pir elinden dolu içtiğini çeşitli mısralarla şöyle dile getirmektedir:

"İçtim pir elinden dolu
Öğrendim erkanı yolu
Dostun ile hasbihâli
Kılmam kabahat değildir" (28/7)

"Pir elinden dolu içtim
Kudret kitabını açtım
Böylece tarihe geçtim
Ermeyeli nasılsınız"(32/2)

"Pir elinden dolu içen kim imiş
Kudret kitabını açan kim imiş
Bezirgen Sularî geçen kim imiş
Alan varsa o da Davut Sularî" (60/4)

"Âşkın dolusunda içen ben isem
Kudret kitabını açan ben isem
Defteri Ali'ye geçen ben isem
Başka tutunacak bir dalım yoktur" (122/3)

⁷³ Mehmet Yardımcı, *Başlangıcından Günümüze Türk Halk Şiiri*, Ank.2002, s.218

⁷⁴ İrfan Ünver Nasrattınoğlu, *Âşıklık Geleneğinin Bütün Geleneklerini Yerine getirebilen Fırat Havzalı Âşık Davut Sulari*, Fırat Havzası 2.Folklor ve Etnografya Sempozyumu,s.208

Torunu Berrin Sularî, dedesinin bade içtikten sonra sakallı ve peçeli dolaştığını söylemektedir. Yakın çevresine göre Kur' an-ı Kerim'i okuyan Âşık, ayrıca merak ettiği Tevrat ve İncili de okumuştur.⁷⁵

Davut Sularî'nin dinî bilgisi ne olursa olsun âşıklık geleneğinin kurallarına bağlılığı açıktır.

2. Mahlas Alışı:

Mahlas alma âşıklık geleneğinde geleneğe bağlı bir kuraldır. Geleneğe bakıldığında mahlasın ustalar tarafından verildiği görülse de bazen âşıklar mahlas almayı gördükleri rüyaya bağlamaktadırlar. Âşık Davut Sularî birden fazla mahlas kullanmış, asıl mahlasının gördüğü rüyadan sonra kesinlik kazandığını ifade etmiştir. Âşık Davut Sularî, "Summani, Selami, Sularî bir müddet de Kemali ve Serhat Âşık" mahlaslarını kullanmış, Erzurumda gördüğü bir rüyadan sonra Sularî mahlasında karar kılmıştır.

Edibe Sularî, Davut Sularî'nin en fazla yanında bulunduğu çocuğudur. Davut Sularî her gittiği yere onu da götürmüştür. Edibe Sularî'nin babasından dinlediği mahlas alma hikâyesi şöyle gerçekleşmiştir:

" Babam 15 gün ortadan kayboluyor. 15 gün sonra geliyor. Sonradan babamın bana demesi, onu alıp götürüyorlar. On dört gün kendisine ilim irfan öğretiyorlar. İlk olarak kendisine Summanî diyorlar, gelmiş geçmiş âşıklarımızdan olan bu ismi takıyorlar kendisine. Daha sonra Erzurum Aşkale'de bir otel odasında yatarken rüyasında yer açılıyor. Babamı indiriyorlar merdivenden aşağıya. Üstüne yeşil bir cübbe çektiriyorlar on iki imamlar dergahı ortadayken. Diyorlar ki Davut biz sana birinci ismi verdik Summanî, ikinci ismi takıyoruz Selami, son ismi de vereceğiz ne geçmiş ne

⁷⁵ Berrin Sularî ile yapılan röportaj, Mayıs 2005

gelecek diye. Sularî! Bundan böyle çağlayıp gideceksin. Böylece Sularî ismini alıyor.”⁷⁶

Âşık Davut Sularî, Sularî mahlasında karar kılana kadar “Kemalî ve Serhat Âşık” mahlaslarını da kullanmıştır.⁷⁷ Bu mahlasları kullandığı şiirleri ise şöyledir:

“Davut Sularî der Edom yorulдум
Şu mülkten şu toplumlardan kırıldım
Ölmeyen bir varlığa tez vuruldum
Bilici görücü erse bu gece”(39/6)

“Serhat Âşık telin sazın yanında
Server o alvazın yanında
Gözbebeğin yaranların yanında
Sularî’siz kalacağın belliydi”(55)3)

“Kemaletin artsın şuara esman
Fikrini arttırsın halk eden süphan
Dü cihan yoldaşın din ile iman
Sohbet tatlı habibinden ötürü”(132/5)

3.Ustası

Âşık Davut Sularî ilk dersini dedesi Pir Mehmet Kaltuk’tan almıştır. Ama sazın inceliklerini Muzaffer Sarısözen’den öğrenmiştir.

⁷⁶ *Davut Sularî, Alevilik ve Müzik Üzerine*, Kervan Dergisi, İst. Haziran 1993, s.3,

⁷⁷ İrfan Ünver Nasrattinoğlu, *Âşıklık Geleneğinin Bütün Geleneklerini Yerine Getirebilen Fırat Havzalı Âşık Davut Sularî*, Fırat Havzası 2.Folklor ve Etnografya Sempozyumu,s.208

Ağabeyi Haydar Ağbaba ile kardeşi Müslüm Ağbaba da saz çalmış, türkü çağırıp deyişler söylemişlerdir. Ancak onlar Âşık Davut Sularî kadar üne kavuşamamışlar ve ustalık elde edememişlerdir. Babası Veli Ağa, onların âşıklık yolunda ilermeleri için yörenin ünlü âşıklarını davet ederek, görgü ve bilgilerinin artmasını sağlamıştır.

4. Saz Çalması ve Dedeliği

Âşık Davut Sularî saz çalmayı kendi dedesi Pir Mehmet Kaltuk'tan öğrenmiştir. Küçüklüğünden beri yaşadığı çevrede saza aşina olan Âşık Davut Sularî, dedesi tarafından yetenekli bulunduğundan dolayı yetiştirilmiştir. Çocuk yaşlarda saza merak salan Âşık Davut Sularî, yaşadığı bölgede saza benzeyen süpürgeyi saz gibi çalarak dikkat çekmiş, ailesinden gelen görgü, bilgi, yetenek ve gördüğü rivayet edilen rüya ile birlikte saz çalmaya başlamıştır.

Babası, Âşık Davut Sularî'nin bir işinin olmasını istemiş ancak o ilkokul 3.sınıftayken okuldan ayrılmıştır. Bir gün babası Âşığa gezmeyi çok sevdiği için hiç olmazsa taliplerin içine çıkmasını başarılı olması hâlinde kendisine yol verileceğini söylemiştir. Ama önce 12 evden 12 olgun kişiyi getireceğini ve dört kardeşi de sorguya çektireceğini söyleyen Veli Ağbaba, hangisinin pirlerin, mürşitlerin sorduğu soruların cevabını verirse taliplerin içine onun çıkacağını belirtmiştir.

Bu, aynı zamanda Davut Sularî'nin Alevi dedeliği misyonunu üstlenmesinde bir başlangıç olmuştur. Sularî o zaman 22 yaşındadır. Erler gelmiş, sorular sorulmuştur. Âşık Davut Sularî soruların cevaplarını başarıyla vermiş ve dikkatleri üzerine çekmiştir. Verdiği cevaplarla kardeşlerini geride bırakan Âşık Davut Sularî, soru soran büyüklerinin ve babasının elini öperek bundan böyle dedelik görevine adım atmış ve Alevi dedelerince Âşık Davut Sularî'ye yol verilmiştir.

5. Mesleğini İcra Edişi ve Atışmaları

a. Atışma, Karşılaşma, Deyişime

Âşık tarzı şiir geleneği içinde karşılaşmalar, önemli bir yere sahiptir. Aslında kişilerin birbirleriyle syleşmesi, Türkler’de çok eskilere dayanmaktadır. İnsanlar evde, birlikte iş yaparken, tarlada çalışırken, yolda karşılaştıkları yada düğünlerde gruplar hâlinde veya ferdi olarak manzum sözler söyleyerek meramlarını, durumlarını ve duygularını dile getirmektedirler. Bazen de kişilerin birbirleriyle kaynaşmasını ve eğlenmesini sağlayıcı nitelikte mizahi tarzda birbirlerini yoklama gereği duyabilmektedirler. Ülkemizde Karadeniz’de, halk sanatçıları, temeli daha ziyade mani esasına dayalı karşıberi yahut atma türkü söyleyerek halkı eğlendirirler. Âşıklar da yaptıkları karşılaşmalarla aynı fonksiyonu icra etmektedirler.⁷⁸

Karşılaşma, deyişme ve atışma terimleri, konuyla ilgili eserlerde genellikle birbirine karıştırmıştır. Terimlerin anlamları, aşağı yukarı birbirine yakın ifedelerle karşılandığı için mesele girift hâle gelmiştir. Bu sebeple bu kavramların açıklanmasında yarar vardır.⁷⁹

Atışma veya atışmak, âşıkların saz eşliğinde karşılıklı şiir söylemeleridir.

Karşılaşma, âşıkların bilir kişiler önünde veya seyirciler karşısında sazlı sözlü diyaloglarla karşılaşmasıdır. Deyişme ise âşıkların yarışma niteliği taşımayan aynı uyağı kullanarak birbirlerini yanıtladıkları karşılıklı şiir sylemelerdir.

⁷⁸ Doğan Kaya, *Âşık Edebiyatına Giriş*, Bişkek 2003, s.49-50

⁷⁹ Doğan Kaya, *Âşık Edebiyatına Giriş*, Bişkek 2003, s.49-50

Özetleyecek olursak; karşılaşmada mat etme, atışmada eğlendirme, deyişmede ise sohbet esastır.⁸⁰

Âşık Davut Sularî'nin tespit edilen atışmaları şiirlerin yer aldığı metin bölümünde verilmiştir.

b. Âşık Davut Sularî'nin Atıştığı Âşıkların İsimleri:

Âşık Davut Sularî, âşıklık geleneğinde önemli bir yer teşkil eden atışma dalında oldukça başarılıdır. Gezgini bir âşık olduğu için çok sayıda âşıkla karşılaşmış ve atışmıştır. Âşık Davut Sularî'nin yaşadığı dönemi de dikkate alırsak nerede, kimlerle karşılaşmış ve atışmış olabileceği konusunda net ifadeler kullanmamız mümkün değildir. Araştırmalarımız sonucunda Âşık Davut Sularî'nin atıştığı âşıkların isimler şöyle tespit edilmiştir.

1. Pervanî
2. Tortumlu Ümmanî
3. İspir'in Akpunus Köyünden Hicranî
4. Âşık Beyhanî
5. Âşık Viranî
6. Âşık Çobanoğlu
7. Turhallı Âşık Kul Semaî
8. İranlı Âşık Abbas
9. Âşık Müdami
10. Âşık Hicranî
11. Âşık Celalî
12. Âşık İlhami Demir
13. Fuat Çerkezoğlu
14. Âşık İhsan Yavuzer

⁸⁰Doğan Kaya, age, s.49-50

15. Âşık Reyhanî
16. Çobanoğlu(İnani)
17. Âşık Kul Ahmet
18. Âşık İhsanî
19. Âşık Ruhanî
20. Âşık Şeref Taşlıova
21. Âşık İlhamî

c. Etkilediği Âşıkların Davut Sularî Hakkında İfadeleri:

Âşık Davut Sularî hem güçlü söyleyişi hem de kendine özgü türkü tavrıyla pek çok âşık ve Türk halk müziği sanatçısını etkilemiştir. Âşık Mahsuni Şerif, Muhlis Akarsu, Âşık Daimi, Âşık Beyhani, Turan Engin gibi sanatçılar bunlardan yalnızca birkaçıdır.

Bu âşıkların üzerindeki Davut Sularî etkisini daha net verebilmek için kendi ifadelerinden yararlanılmıştır.

Mahsuni Şerif : Mahsuni Şerif ses olarak da etkilendiği kişinin Âşık Davut Sularî olduğunu söylemiştir. Toprak çocuğu olduğunu ve toprağa karşı büyük özleminin olduğunu söyleyen Şerif, bunu da en iyi dile getirenin Âşık Veysel olduğunu vurgulamıştır. Belirli bir derecede onun da etkisinde kalan usta sanatçı Davut Sularî'den esinlendiği sese, Âşık Veysel mülayimliği kattığını, düşünce ve felsefesini de Pir Sultan'dan aldığını söyleyerek sanat hayatında belli başlı isimlerden etkilendiğini söylemiştir.⁸¹

Muhlis Akarsu : Gençlik yıllarında geldiği İstanbul'da Mahsuni Şerif'in, Davut Sularî'nin deyişleri ile tanışmıştır. İl il söylediği deyişlerde gerek saz çalış gerekse okuyuş itibarıyla Davut Sularî'nin etkisi görülür. Davut Sularî'nin

⁸¹ Süleyman Yağız, *İşte Bizim Mahsuni*, 1991, sayfa 12-13.

kendine özgü bol hançere hareketlerini içeren tavrından uzun süre kurtulamayan Akarsu, kendi deyişlerinde de kısa bir süre de olsa denemiştir. Daha sonra deyişlerinde ve deyiş söyleme tavrında Sularî'nin etkisinde kurtulduğu görülmektedir.⁸²

Âşık Daimî : Dedelerinin ikisinin de saz şairi olmasının etkisiyle küçük yaşta bağlama çalmasını ve âşıklık geleneğini öğrenmiştir. Ancak ilk ustası Âşık Davut Sularî' dir. Yaklaşık 10 yaşında Âşık Davut Sularî'nin yanında çıraklığa başlayan Daimî, 2,5 yıl kadar Sularî ile birlikte dolaşarak geleneğe, şiire ve türküye ilişkin bilgisini pekiştirmiştir.⁸³

Turan Engin : Saz çalmayı Âşık Davut Sularî' nin yeğeni Murat Koç ve Ali Ekber Çiçek'ten öğrenmiştir. Özellikle bas bariton sesiyle ustaca seslendirdiği Orta ve Doğu Anadolu'nun uzun havaları yanında Deyiş, Semah, Coş Havası, Duvaz, Deh İmam gibi mistik yönü ağır basan eserler ve muhabbet türküleri ile tanınan Turan Engin sanat hayatında Âşık Davut Sularî, Ali Ekber Çiçek, Âşık Veysel, Âşık Daimî, Beyhani, Muhlis Akarsu, Âşık Ali Sultan gibi halk sanatçılarından etkilenmiştir.⁸⁴

Âşık Beyhani : Köyüne sık sık gezgin ozanlar gelmiştir. Beyhanî bunları görüp tanımıştır. Bu ozanlardan en çok İl'deşi Âşık Davut Sularî' ye ısınmıştır. Beyhanî' nin ilk saz ustası çok güzel kabak kemençe ve bağlama çalan açması Rıza Efendi'dir.

Saz da ustalaşması Âşık Davut Sularî ile olmuştur. Beyhanî 14 yaşında iken babası onu Âşık Davut Sularî' nin yanına katmıştır. Biri 20, biri 14 yaşında olan iki âşık Suriye, İran ve Irak'ı dolaşmışlardır.⁸⁵

⁸² Melih Duygulu, www.turkuler.com

⁸³ Bekir Karadeniz, *1900'den 2000'e Halk Şiiri*, AAKYD Yayınları, 2005, s.562

⁸⁴ Süleyman Şenel, *Turan Engin*, www.turkuler.com

⁸⁵ Nejat Birdoğan, *Beyhani*, İstanbul, Temmuz 1972, Önsöz

d. Davut Sularî'nin Etkilediği Türk Halk Müziği Sanatçıları:

Davut Sularî pek çok Türk halk müziği sanatçısını etkilemiştir. Bir çok sanatçı Âşık Davut Sularî'nin eserleri ile üne kavuşmuş, Davut Sularî'nin tavrından etkilenmiştir. Davut Sularî'nin türkülerini söyleyenler arasında Ali Ekber ÇİÇEK, Arif SAĞ, Sabahat AKKİRAZ, Belkıs AKKALE gibi sanatçıları saymamız mümkündür. Belkıs AKKALE sanatının zirvesine Davut Sularî'nin türkülerini söyleyerek çıkmıştır. Sabahat AKKİRAZ da Davut Sularî'nin gırtlak tavrının etkisinde kalan sanatçılar arasında yer almaktadır.

Bunların dışında bir çok sanatçı Âşık Davut Sularî'nin türküsünü okumuştur. En çok okunan türküler arasında Bugün Bayran Günü, Yaktın Yandırdın, Kırklar Kapısı gibi türküler dikkat çekmektedir. Âşığın hangi eserinin hangi sanatçı tarafından okunduğunu tespit etmek için MESAM kayıtları ile uzun bir süre Âşık Davut Sularî'nin eserlerinin telif hakkını elinde bulunduran Güvercin Müzik kayıtlarından hareketle bir liste oluşturulmuştur.

MESAM KAYITLARINA GÖRE SULARI' NİN ESERLERİNİ OKUYANLAR

(Türk Musıkî Eserleri Sahipleri Meslek Birliği)

Eserin Adı	Yapımın Adı	Yorumcusu	Yapım Tarihi	Eser Sahibinin Niteliği
Akıttın Gözümden Yaşı	Kader	Süleyman Oruç	1997	Bes-Söz
Allah Allah	Ali Sevilmez mi 1	Cangül	1996	Bes-Söz
Allah Allah	Binm Yıllık Yürüyüş 1	Musa Eroğlu	1994	Bes-Söz
Allah Allah	Yöresel Semahlarımız 1	Zafer Gündoğdu	1995	Bes-Söz
Bana Bu Kudretin	Dost Yoluna	Gülcihan Koç	2001	Bes-Söz
Ben Anadoluyum	Ben Anadoluyum	Yener Yılmazoğlu	2001	Bes
Bir Güzel Sevdim	Dağlar Kardeşimi Ger	Sabahat Akkiraz	1994	Bes-Söz
Bir Güzelin Aşkıyam	Kültür Bakanlığı	Karışık	2001	Bes
Bir Güzelin Aşkıyam	Özlenenler	Belkis Akkale	2001	Bes
Bir Güzelin Aşkıyam	Yıldızdan Türküler	Yıldız Tilbe	2004	Bes
Bir Yiğit Gurbete Düşse	Töğbeler Olsun	Kenan Temiz	2003	Bes
Bir Yiğit Gurbete Düşse	Yüreğinin Sesi/Sabrın	Sabahat Akkiraz	1993	Bes
Bir Yiğit Gurbete Düşse	Türkülerimiz/Kaderimsin	Mustafa Kaya	2002	Bes
Bırakmaz	Müslümce Türküler 2001	Müslüm Akbaş	2001	Bes-Söz
Bu Yola Talip Ol	Dost Yarası	Arif Sağ	2002	Bes-Söz
Bu Yola Talip Ol	Ömür Dediğin	Güler Duman	2003	Bes-Söz
Bugün Bayram Günü	Buram Buram	Nefise Özdemir	2005	Bes-Söz
Bugün Bayram Günü	Gurbet	Songül Kaya	1986	Bes-Söz
Bugün Bayram Günü	Gurbeti Ben mi Yarattım	Arif Sağ	2003	Bes-Söz
Bugün Bayram Günü	Gülüm Benim-Gülümse	İbrahim Tatlıses	1986	Bes-Söz
Bugün Bayram Günü	Türkülerle	Karışık	2001	Bes-Söz
Bugün Bayram Günü	Urfa Geceleri1-2	Karışık	2005	Bes-Söz
Bugün Bayram Günü2	Gül Harmanı/Doğu And	Karışık	2001	Bes-Söz
Bugün Bayram Günü2	Özlenenler	Belkis Akkale	2001	Bes-Söz
Çoktan Beri	Kilit	Hüseyin Turan	2005	Bes-Söz
Dil Didom	Toprak ve Turna	Tolga Sağ	2004	Bes-Söz
Düzgino	Pir Bab	Yılmaz Çelik	2002	Bes-Söz
Efendiler Bağı	Hasretin Türküsü	Manolya Aytekin	2001	Bes-Söz
Efendiler Bağı	Muhabbet4	Karışık	1996	Bes-Söz
Efendiler Bağı	Seni Yaşarım/Ey Babo	Berivan Aral	2004	Bes-Söz
Elde Düğün Bayram	Umut	Arif Sağ	1995	Bes-Söz
Geri Çekil	Tut Elimden Düşmeye	Gülcihan Koç	1995	Bes-Söz
Hey Dost	Seyran/Hey Dost	Sabahat Akkiraz	1995	Bes-Söz
Kerbela	İkrar	Metin Karataş	2004	Bes-Söz
Kirpiğin Kaşına	Nostalji 1	Güler Duman	1998	Bes-Söz
Kirpiğin Kaşına	Renkahenk	Özgür Akdemir	2005	Bes-Söz
Kirpiğin Kaşına	Seher Yeli	Güler Duman	2003	Bes-Söz
Kirpiğin Kaşına	Ustalar Muhabbeti 2	Fahri Çelebi	1996	Bes-Söz

Kullar Değişmiş	Türkülerimiz/Semahlarımız	Filiz Demirtaş	2001	Bes-Söz
Kullar Değişmiş	Alvar1	Abuzer Karakoç	1990	Bes-Söz
Kullar Değişmiş	Diyarbakırdan Klip Pınarı	Karışık	2005	Bes-Söz
Nerdesin	Tut Elimden Düşmeye	Gülcihan Koç	1995	Bes-Söz
Osman Pehlivan	Karış Karış Türkiye 1	Bahri Atlas	1958	Bes-Söz
Pirem Diyene	Türküler Sevdalarımız2	Karışık	1998	Bes-Söz
Sarı Çiçek	Sevda Türküleri	Hülya Süer	1967	Bes-Söz
Sebgenin Kavakları	Göç Eyledik	Sevgi Sevgi	2002	Bes-Söz
Seher Vakti	Sevdadan Yana	Hilmi Yarayıcı	2004	Bes-Söz
Kırklar Semahı	Anadolu Nefesi	Süleyman Ergüner	2004	Bes-Söz
Vardım Kırklar	Bu Toprağı Sesleri	Telli Kılıç	2005	Bes-Söz
Vardım Kırklar	Cem Bülbülleri	Karışık	1996	Bes-Söz
Vardım Kırklar	Deyişler	İhsan Güvercin	1987	Bes-Söz
Vardım Kırklar	Nefes	Feyzullah Çınar	1996	Bes-Söz
Vardım Kırklar	O Leyli Leyli	Güler Duman	2003	Bes-Söz-
Vardım Kırklar	Türkülerimiz/Kaderimsin	Mustafa Kaya	2002	Bes-Söz
Vardım Kırklar	Türkülerimiz/Semahlarımız	Filiz Demirtaş	2001	Bes-Söz
Vardım Kırklar	Ve Böyle Bir şey	Zerrin Özer	2005	Bes-Söz
Senin Derdin İle	Deyişlerde Biz Varız	Karışık	1992	Bes-Söz
Senin Derdin İle	Yine mi Figan Var	Sabahat Akkiraz	1993	Bes-Söz
Sitem Eyledin	Deyişlerde Biz Varız	Karışık	1992	Bes-Söz
Siyah Perçemlerin	Gurbet	Songül Kaya	1986	Bes-Söz
Siyah Perçemlerin	Yüreğimizdeki Ezgiler	Karışık	1998	Bes-Söz
Sultanım	Dağlar Kardeşimi Geri Ver	Sabahat Akkiraz	1994	Bes-Söz
Sultanım	Dost Yoluna	Gülcihan Koç	2001	Bes-Söz
Tercan Ellerinden	Yiğit İnsanların Türküsü	Sabahat Akkiraz	1996	Bes-Söz
Üç Telli	Bu Dünya Bir Penceren	Emin İgüs	2002	Bes-Söz
Üç Telli	Dostlar Muhabbeti 2	Hasret Gültekin	1990	Bes
Usandım	Güler Duman 93	Güler Duman	2003	Bes-Söz
Usandım	Halide-Usandı Ayyz Lale	Hüseyin Turan	2003	Bes-Söz
Usandım	Türküden Sevgiye	Grup Laçın	2003	Bes-Söz
Usandım3	Vefasız Yıllar	Gülcihan Koç		Bes
Yaban Gülü Müsün	Hanım Ceylan	Hanım Ceylan	2004	Bes-Söz
Yaktın Yandırdın	Atmacayı Vurdular	İbrahim Can	1987	Bes-Söz
Yaktın Yandırdın	Bu Toprağın Sesleri	Karışık	2004	Bes-Söz
Yaktın Yandırdın	Bu Toprağın	Nilüfer Sarıtaş	2004	Bes-Söz
Yaktın Yandırdın	DabiDabi/Canlar Sağolsun	Sincanlı Filiz	2002	Bes-Söz
Yaktın Yandırdın	Hazan Oldu	Yeninur Ada	2000	Bes-Söz
Yaktın Yandırdın	Org İle Orijinal Oyun	Birol Yıldırım	2002	Bes-Söz
Yaktın Yandırdın	Özlenenler	Belkis Akkale	2001	Bes-Söz
Yaktın Yandırdın	Salla Gitsin Dertlerini	Yıldız Tilbe	1996	Bes-Söz
Yaktın Yandırdın	Siyah Beyaz Tuşlarda	Süleyman Erkan	2004	Bes-Söz
Yaktın Yandırdın	Su Yolunu Bulur	Karışık	2003	Bes-Söz
Yaktın Yandırdın	Ustalar Muhabbeti 2	Fahri Çelebi	1996	Bes-Söz
Yaktın Yandırdın	Yüreğimizdeki Ezgiler	Karışık	1998	Bes-Söz

Yar Senin Derdinden	Hozat	Azad Tüfekçi	2004	Bes-Söz
Yar Senin Derdinden	Türküler Sevdamız	İsmail Özden	1997	Bes-Söz
Yar Senin Derdinden	Türkülerle Gide Gide	Sabahat Akkiraz	1998	Bes-Söz
Yar Sevmesi Sevaptır	Ömür Dediğin	Güler Duman	2003	Bes-Söz
Yar Sevmesi Sevaptır	Türkülerimiz/Semahlarımız	Filiz Demiştaş	2001	Bes-Söz

Güvercin Müziğin Kayıtlarına Göre Âşık Davut Sularî 'nin Eserlerini Okuyanlar

Uzun bir süre Sularî'nin eserlerinin telif hakkını elinde bulunduran Güvercin müzik yapımın kayıtlarında rastladığımız Âşık Davut Sularî'ye ait eserler ile bu eserlerin icracıları belirlenmiştir. Ancak burada verilen bilgi MESAM kayıtlarında rastlamadığımız isimlerden oluşmaktadır.

Turan ENGİN :

Vardım Kırklar Kapısına

Haluk ÖZKAN:

Yaktın Yandırdın Beni

Hüseyin TURAN:

Çoktan Beri

Vardım Kırklar Kapısına

Yeşim SALKIM:

Seher Vakti Kalkan Kervan

Hilmi YARAYICI:

Seher Vakti Kalkan Kervan

Okan Murat ÖZTÜRK:

Seher Vakti Kalkan Kervan

Çağrıhan ERKAN:
Yaktın Yandırdın Beni

Erdal ERZİNCAN :
Yar Senin Derdinden Derbeder Oldum

Berrin SULARİ:
Göz Nurum
Gahmut Yaylası
Tercan Elleri

Erol PARLAK:
Benden Sorulursa Âşık Olanlar

Tolga SAĞ:
Bir Taş Attım Çeğile

Meltem:
Gahmut Yaylası

Gülcihan KOÇ:
Yar Sevmesi Sevaptır

Sabahat AKKİRAZ:
Yetimler Yetimi

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

A. DAVUT SULARÎ'NİN DİL VE ÜSLUP ÖZELLİKLERİ:

1) Edebî Sanatlar:

Türk dili; günlük konuşmalarda bile mecaz, tevriye, kinaye, tar'iz, istiare gibi edebî sanatlar vasıtasıyla söze parlaklık kazandırmaya çok elverişli bir dildir. Bu bakımdan edebî sanatların Türk edebiyatımızda önemli bir yeri vardır.

Kimi edebiyat eleştirmenlerine göre gerçek sanat; teşbih, istiare, mecaz, tenasüp, tevriye, cinas...vs. gibi söz ve anlamlarla ilgili kelime oyunlarına başvurmadır. Bu oyunlar sanatçıyı mükemmele götürecek vasıtalaradır. Zira sanatçının amacı eksiksiz ve kusursuz olanı meydana çıkarmak, mutlak güzele varmadır. Hâlbuki kainatta gördüğümüz varlıkların hepsi eksik ve kusurludur. Bu güzellikler karşında heyecanlanan şair bunlardaki güzelliklerle yetinmeyip hayal âleminde güzeli yeniden yaratacak ve ona idealindeki şekli verecektir.⁸⁶

Âşık Davut Sularî'nin şiirlerinde de edebî sanatlar önemli bir yer tutmaktadır. Şiirlerinde teşbih, istiare, mübalağa, teşhis, telmih, tenasüp, tariz, istifam gibi sanatları kullanıldığı görülmektedir.

⁸⁶ Numan Külekçi, *Edebî Sanatlar*, Ankara ,s.7-12,

a) Teşbih:

Âşık Davut Sularî'nin şiirlerinde kullandığı teşbihler üç başlık altında değerlendirilmiştir. Bu teşbihler kendisi, sevgilisi ve diğer unsurla ilgili teşbihler başlığı altında ve metindeki şiir sırası gözetilerek verilmiştir.

a.a.Kendisiyle İlgili Teşbihler:

Âşık Davut Sularî aşkın kendisinde adeta bir taşkınlık yaptığını kendisini Ceyhun nehrine benzeterek anlatmıştır.

“Aşk elinden Ceyhun oldum
Kaynayıp kaynayıp doldum”(21/2)

Yine aynı duygularla çektiği sıkıntının, derdin büyüklüğünü anlatmak için başını ulu dağlara benzetmiştir.

“Ulu dağlar gibi kar olan başım
Gözlerimin yaşı sel değil ya ne” (44/1)

Kendisini âşıklığın ve gücün temsilcisi olan aslan ve kaplana benzetmiştir.

“Aslan eniğiydim kaplan dölüydüm
İnden çıktım ine giren girene”(46/1)

Âşık mütevazî kişiliğini, iyi niyetini, kapısının herkese açık olduğunu anlatmak için kendisini derviş postuna benzetmiştir.

“Biz âşıkız dost diyenin dostuyuz
Yerlere serilir derviş postuyuz”(47/1)

Sularî çektiği dertlerden dolayı bünyesini içinde dert kaynayan bir kazana benzetmektedir.

“Davut Sularî’yim yıllanmış ozan
İçimde dert kaynar bünyemdir kazan” (47/3)

Yurtsuzluk ve yuvasızlık bakımından kendini usta âşık Karacaoğlan’a benzetmektedir.

“Karacaoğlan gibi yurtsuz yuvasız
Kalan varsa o da Davut Sularî” (60/1)

Sularî de her şair gibi kendisini bülbüle benzetmeyi ihmal etmemiştir.

“ Şu divane gönlüm bahar çağında
Bülbülüm amma ki ötemiyorum” (79/1)

Sularî, mana itibariyle bir damlaya benzediğini dile getirmekte ve kem sözü zehire benzetmektedir.

“Katre ydım göl ummana akıldım
Kem sözü zehirmiş içemiyorum”79/3)

Âşık kendi kendisini yetiştirdiğini ve bilgi birikimini, ayaksız kütüphane terimini kullanarak dile getirmiştir.

“Derdi giriftarem kırk altı yıldır derbederem
Ayaksız kütüphaneyim elde kitabım yoktur” (140/1)

Âşığın pusuda yatan aslana benzeten Sularî, onun taşlamalarını da balyoza benzetmektedir.

“Âşık aslan gibi yatar pusuda
Kelamı balyozdur taşlar âşıklar” (103/1)

Âşık Davut Sularî bir başka şiirinde de kendisini aslan ve oka benzetmiştir.

“Davut Sularî’yem inimden çıktım,
Kükredim ok gibi yayımdan attım” (94/4)

Yaşadığı aşkları hatırına gelen Sularî kendisini bahar yeline ve dalgıca benzetmiştir.

“Gönlüm bahar yeli gibi sazmışam,
Dalgıcam aşk deryasında yüzmüşem” (113/2)

Aşkının ona hissettirdiği derin duygular kendisini çileli bülbüle ve çileli kuşa benzetmesiyle karşmaz çıkmaktadır.

“Âşık maşukunun ruhu canıdır
Çileli bülbüldür kuşlar âşıklar” (103/3)

a.b. Sevgiliyle İlgili Teşbihler:

Âşık Davut Sularî’nin şiirlerinde sevgilinin en çok kaşı, saçı, yüzü ve dudağı benzetme unsuru olarak kullanılmıştır. Kaş için; mihrap, lam elif, hindi, saç için; ipek tel, sırma, dudak için; gül, sima için; melek, ay ve gül gibi benzetmelere başvurulmuştur.

“Yar sevmesi sevaptır
Kaşları hem mihrapdır”(7/1)

“Kaşların lam elif ay gibi cemal
Kaldır nikabını görem sultanım”(70/1)

“Hindidir yarimin kaşları hindi
Bilmem melek miydi arştan mı indî”(93/3)

“Böyle bir melek simayı netmeli
Davut Sularî’yi de sor kara gözlüm”(81/3)

“Gül dudağın tel yaprağa sarıla
Sevip okşanmaya layıksın güzel”(66/2)

“İpek tellerine gönül bağladım
Sırma saçlarını çözme sevdiğim”(73/1)

“Gül cemali benzer gökteki aya
Etrafında olmuş huriler paya”(71/3)

“İnce beli döğür sırmadır saçı
Orada güzeller çok Kumru hanım”(69/3)

Âşık Davut Sularî’nin şiirlerinde seven bülbüle, sevilen güle benzetilmiştir.

“Âşık bülbül maşuk güldür
İstersen as istersen öldür”(10/5)

Bazen sevgili karakoyuna, turnaya, ceylana, Malatya kayısısına, şeker pareye, şekere, bala bezetilirken bazen de sevgilinin gülüşü bülbül şakıyışına benzetilmiştir.

“Sen bir karakoyun ben de bir kuzu
Sen döndükçe ben ardında melerim” (75/1)

“Malatya kayısı da şeker paresi
Silinmez münkirin kalbin karası” (148/2)

“Kumaş mısın şal mısın
Şeker misin bal mısın
Dilllerde dolaşırsın
Yoksa bir masal mısın”(6/1)

“Ceylansın çölde gezersin
Turnasın kater çekersin
Ya kaymaksın ya şekersin” (24/3)

“Seher bülbülüym ulu divanda
Sen benim vekilim ol başın için”(92/3)

“İşaretleri ile mani okuyor
Kahkaha atınca bülbül şakıyor”(113/2)

a.c. Diğer Unsurlarla İlgili Teşbihler:

Âşık Davut Sularî'nin şiirlerinde canın kuşa, bedenine ise kafese benzetildiği görülmektedir.

“Can kuş gibi olur kafesten uçar
Hayattayken kendin bu gece” (39/4)

Vatan kavramı Sularî'nin şiirlerinde sıkça rastlanan gül kavramı ile karşımıza çıkmaktadır.

“Vatan gül, gülistan taze yaz ayan
Hakikati söyler kurban bayramı” (53/5)

Âşık sazını bülbüle, memleketinin ovaların zümrüte, vatanın dağ ve ovasını cennete benzetmiştir.

“Ancak yaşayandadır kıymeti
Zümrüt ovaların, yolun Çayırılı” (54/4)

“Nisan yağmuru idi baharın seli
Bahçe bülbülüydü sazların teli” (60/2)

“Cennet gibi dağ ovası bayırı
Tüm halkımız Türktür, yok ayrı gayrı” (68/4)

Âşık Davut Sularî sevdiği insanlara söylemiş olduğu şiirlerinde arkadaşını ürkek ceylana, arkadaşının kızını ise yıldıza ve çiçeğe benzetmiştir.

“Sordum derler Mehmet Doğan’ın kızı
Yerin çiçeğidir göğün yıldızı” (86/4)

“Eyüp Çanakkale maralı mıdır
Ürkek ceylan gibi seker muhterem” (67/1)

Sularî aşkı padişaha benzetmiştir.

“Aşk bir padişaktır sevda veziri
Uğradığı yeri yıkar da gider” (107/1)

Mehmetçik’e ve ordumuza duyduğu sevgi, hayranlık ve gurur onun şiirinde aslan benzetmesi ile yerini almaktadır.

“Üç koldan ordumuz gelmiştir coşa
Aslanlar cengidir bakın savaşa” (123/2)

Âşık Davut Sularî dünyayı hana, insanları kervana benzetmiştir.

“Dünya bir han adem oğludur kervan
Konar göçer durmaz böyle bir devran”(39/2)

b. İstiare:

Âşık Davut Sularî'nin şiirlerinde istiarenin de önemli bir yer tuttuğu görülür.

“Kapı gibi handır açanlar göçer
Gelen elbet ecel şerbetin içer” (39/4)

“Ülke ozanlığım otuz yıl aştı
İt eniği kapımıza yanaştı” (61/3)

“Tilki gölgesinde kalma uzak kaç
Tek mahvetsin aslan sayesine bak”(62/3)

“Erlerin huduttan düşmanı kovar
Neslindedir aslanların Atatürk”(65/3)

“Atom çağı azdı itin soyları
Yeni nesil yeni örgüt boyları”(94/3)

“Davut Sularî'yem ekildim uzak
Adu nesli kurmasın tuzak”(119/4)

“Aşkın dolusunda içen ben isem
Kudret kitabını açan ben isem”(122/3)

c. Mübalağa

Âşık Davut Sularî, gözünden akan yaşın dağları, taşları eritecek kadar çok olduğunu, susuzluğunu ve dağlara öfkesini mübalağalı bir biçimde dile getirmiştir.

“Akıttım gözümde yaş
Eritir dağları taşı” (10/3)

“Bir su ver içeyim yüreğim yandı
Temmuz aylarında kar sefa geldin” (93/2)

“Dağlar sizi delik delik delerim
Taşınız kor toprağınız elerim”(75/1)

Âşık Davut Sularî hakkında söylenenlerin çokluğunu mübalağalı bir şekilde anlatmıştır.

“Elime atmadığım dal kalmadı
Başıma gelmeyen hâller kalmadı
Eğer gıyabıma eğer yüzüme
Beni söylemeyen diller kalmadı”(88/3)

Davut Sularî hayranlık duyduğu bazı isimlerin hayatlarına dair bazı olayları ve düşüncelerini mübalağalı bir biçimde dile getirmiştir.

”Kış ayından bağı bostan eyledin
Hacı Seydi Mahmut Hayrani Veli”(57/2)

“Seyidi Ahmedî Rûfai
Yutmuştur ilmi deryayı” (14/2)

ç. Teşhis

Davut Sularî zaman zaman şiirlerinde teşhis sanatına da yer vermiştir. Bazı şiirlerinde bülbül, zülûf ve perçem kavramlarına ağlamak fiilini yükleyerek teşhis sanatını kullanmıştır.

“Hey dost hey dost el değil ya ne
Bülbülü ağlatan gül değil ya ne”(44/2)

“Güzellik dediğin baki kalamaz
Zülûf ağlar, perçem ağlar, tel ağlar”(102/2)

“Can bülbülüm feryad eder bu figan ne ağıt
Can bülbülün feryad eder, bak bu çıkan avaz gül”(146/3)

Kimi mısralarında menekşenin boynunu eğmesi, turnaların tavaf yapması gibi insanlara has özellikleri menekşe ve turnaya yüklemiştir.

“Dağlar sizi ne karanlık ardız var
Mor menevşe boyun eğmiş derdiz var” (75/2)

“Durnan aşka pervaz aşka eyle
İn düzgüne tavaf eyle”(23/3)

d. Telmih

Âşık Davut Sularî; Hz.İsmail ile kurban bayramını, Hz.Hüseyin ile Kerbela vakasını, Eyüp peygamber ile peygamberin geçirmiş olduğu hastalık dönemini, Mansur ile Enel Hak diyerek şeriata aykırı bulunup Bağdat'ta asılarak öldürölme hadisesini hatırlatarak telmih sanatını kullanmıştır.

Hz.İsmail ile ilgili kullandığı telmih sanatı:

“Hazreti İsmailimin günü geldi
Kurban derler şanına
Arafata götürüldüğünde
Fiske attı şeytan derler”(125/1)

Hz.Hüseyin ve Kerbela olayının telmih edildiği şiirin bir dörtlüğü:

“Hazreti Hüseynim atından indi
Mübarek elini toprağa sundu
Toprak şehitlerin kanılan yondu
Oldu şehitlere mekân Kerbela”(35/5)

Hz. Eyüp ve geçirdiği rahatsızlığın telmih edildiği şiirin mısraıdır.

“Bilgili kamildir yan üstü yatmış
Eyüp peygamberden beter bir hasta” (37/2)

Hallac-ı Mansur'un idam edilişinin anlatıldığı şiirden bir hane:

Bana derler sen de gel geç o yardan
Halil gibi cismin kurtulmaz nardan
Mansur gibi cesedim dur olsa dardan
Ser veririm Billah geçemiyorum” (79/2)

Leyla ve Mecnun'un aşkının telmih edildiği şiirlerin mısraıdır.

“Her âşıkın bir devranı Mecnun Leyla misali
Derununda dert hicranı sürmeyen bilmez seni” (134/3)

“Fuzulî der âşık benim Mecnun'un adı vardır
Hele ne çeşit insanım kaleminle yaz görem”(135/1)

e. Tenasüp

Davut Sularî zaman zaman tenasüp sanatına da şiirlerinde yer vermiştir.

Tarikat kuralları ile ilgili tenasüp:

“Edep nedir erkan nedir
Divan nedir erkan nedir
Bezmi ayan nişan nedir
Devran nedir mekan nedir” (11/2)

Sevgilinin özellikleri ile ilgili tenasüp:

“Al kırmızı yanakların
Pembe kiraz dudakların
Gamzelidir şakakların
Bal benim ey çeşmi şehlam”(20/3)
Hayatın geçiciliğini anlatan tenasüp:

“Dünya baki insandır fani

Babaz dedez soyuz hani

Hepsi terk eder cihanı

Ermeyeli nasılsınız”(32/1)

Sevgiliye duyulan aşkı anlatmak için kullanılan tenasüp:

“Saçların rüzgarı tel tel biçende

Dudağım dilinden şerbet içende

Gönlümde duygular ateş saçanda

Alevden gömleğe sar beni beni”(58/2)

Bahar mevsimiyle ilgili tenasüp:

“Nisan yağmuru idi baharın seli

Bahçe bülbülüydü sazların teli

Taze yaz gülüydü yaprağı dalı

Solan varsa o da Davut Suları”(60/3)

Tabiat unsurlarıyla ilgili tenasüp:

“Dağlar sizi delik delik delerim

Taşınız kor, toprağınız elerem

Sen bir kara koyun ben de bir kuzu

Sen döndükçe ben ardından melerim” (75/1)

Renklerle ilgili tenasüp:

“Turnamın kanadı boz, sarı, yeşil

Eğil dağlar eğil daha da eğil

Belliki yabancı buralı değil

O yare bir selam edin turnalar”(101/4)

Bağ ve sarrafla ilgili tenasüp:

“Sam yeli mi vurdu bağa bahçeye
Yaprak ağlar dallar ağlar gül ağlar
Altunu bozdular geçmez akçeye
Sikke ağlar sarraf ağlar pul ağlar”(102/1)

f. Tar'iz

Davut Sularî genellikle taşlamalarında ta'riz sanatını kullanarak anlatımda daha etkili olmayı amaçlamıştır.

Dinî istismar edenleri eleştirirken Davut Sularî'nin ta'riz sanatındaki ustalığı dikkati çekmektedir.

“Kilidi cennete kalmış
 Anahtarı emre almış
 Softanın birisi vermiş
 Açacakmış hilafetçi”(12/4)

Âşıklık geleneği içinde âşıklar halka nasihati bir görev kabul etmişlerdir. Âşık Davut Sularî bunu yaparken de tecrübeleriyle birlikte gözlemlerini ta'riz sanatını kullanarak göstermektedir.

“Cahile sır ver de bir aç aray
 Başına dar eder geniş dünyayı
 Kötü ahlaklıdan umma vefayı
 Tohumu kiminse danesine bak”(62/2)

Âşık zaman zaman insanların kötü emellerine maruz kalmış bu türlü davranışlar da âşığın eleştirilerinden nasibini almıştır.

“Evvel buyur etti kenara kaçtı
 Bed sözleri ile uzağa kaçtı
 Eştiği kuyuya kendisi düştü
 Evine giderken kızakta kaldık”(63/2)

Daha önce ziyaret ettiği, eskiden Battal Gazi diye anılan Malatya’da Sularî halkın kasıtlı davranışıyla karşılaşmıştır. Âşığın zülfü yarine dokunarak onu coşturmak niyetinde olan halk aşağıdaki örnekte de görüldüğü bu davranışıyla amacına ulaşmıştır.

“Battal Gazi diyarına uğradım
 Diyar aynı diyar da eller değişmiş
 Kılıç aldım çalı çırpı doğradım
 Köyler aynı köylerde kullar değişmiş”(148/1)

g. İstifham

Âşık Davut Sularî güzele duyduğu aşkı, sevdayı, seyahatlerini, hayat karşında çektiği ıstırabı, acıyı, muhabbeti, zaman zaman soru yoluyla ifade eder. Bu şekilde anlatımını güçlendirme gayreti içindedir.

Sevdiği karşısında yanlış anlaşıldığını düşünerek sorusunu sorar, cevabı olumlu bekler.

“Tasalanma boşuna
 Gitmedim mi hoşuna
 Ben bildiğim değilim(baba)
 Hiç benzetme komşuna”(6/3)

“Sence bu aşk hiç midir
Yüzün görmek güç müdür
Seni sevmek suç mudur
Özüm sana turaptır”8/2)

Van’ın güzelliklerini gören Âşık Davut Sularî Van’ın mutlaka görülmesi gerektiğini istifham sanatını kullanarak vurgulamıştır.

“Gevaş’a haber saldın mı
Özalp’ten dostla geldin mi
Van Kalasını gördün mü
Gel Van’a, Van’a, Van’a” (9/2)

Yaşadığı aşkı, gül ve bülbül rumuzuyla anlatarak sorular sorar ancak sorunun cevabı bellidir. Durumun farkında olan sevdiği değil Âşık Davut Sularî’nin kendisidir.

“Yaz ayları geldi geçti
Güz oldu duydun mu bülbül
Sen yar ile sevişirken
Söz oldu duydun mu bülbül”(18/1)

Âşık Davut Sularî zaman zaman sohbet meclislerinde anlatımını güçlendirmek için de bu yola başvurmuştur. Açılışı yaparken muhabbet ortamındaki insanların hâl ve hatırlarını istifhamı kullanarak sormayı tercih etmektedir.

“Mümin eyler hakka gayret
Etmeyin nutkuma hayret
Şimdi demde bir muhabbet
Kurduğum yeter mi hocam” (19/4)

“Pirimdir Veysel karani
 O’ dur Mevlanın yaranı
 Kudretten verdi bu kanı
 Sormayalı nasılsınız?” (32/4)

Tanıdığı insanların hastalık ve ölüm haberleri karşındada Âşık duygularını aynı yolla dile getirmiştir.

“Herkesin dünyadan ömrü dolanlar
 Bu mülkten göçtün mü İsmail Ağa?
 Kanunu ilahtır kim karşı çıkar
 Dünyadan geçti mi İsmail Ağa?” (34/1)

“Bu emri Hüda mı yoksa kader mi?
 Bu derdin şifası yok mu beter mi?
 Daha bugün böyle uzak gider mi?
 Sanki bir kararda tutar bir hasta?” (37/3)

Çektiği sıkıntılar karşında sitem eden Âşık Davut Sularî şiirlerinde bunu anlatırken istifham sanatını kuvvetli bir şekilde kullanmıştır.

“Ulu dağlar gibi kar olan başım
 Gözlerimin yaşı sel değil ya ne ?
 Hep kalkıyor iniyor şu zayıf döşüm
 Beni taşa tutan el değil ya ne ?” (44/1)

“Yandırdın yaktın beni
 Zalim aldattın beni
 Ne dedim de darıldın ?
 Bir pula sattın beni” (87/2)

“Yeşil kurbağalar öter göllerde
 Kırıldı kanadım kaldım çöllerde
 Anasız babasız gurbet ellerde
 Ya ben ağlamayam kimler ağlasın?” (88/1)

“Davut Sularî de talup bu yola
 Cahdet ki çeşmeden bakracın dola
 Beni muhtaç etme yaramaz kula
 Öl dediğin yerde ölmez mi talip?” (99/3)

“Havalanmış gönlüm
 Dönüyor bugün yine
 Gidecektir yara diye
 Sevdim ayrılamam niye ?” (142/1)

2) Erzincan’ın Ağız Özellikleri ve Davut Sularî’nin Şiirlerinde Yer Alan Mahalli Söyleyişler

Âşık Davut Sularî’nin şiirlerinde yer alan mahalli söyleyişleri vermeden önce Erzincan’ın ağız özelliklerini vermenin daha yararlı olacağı düşünülmüştür. Erzincan ağzının özellikleri ana hatlarıyla verilmiştir.

Davut Sularî’nin şiirlerinde bulunan mahalli söyleyişler; isimler, fiiller, argo olmak üzere ayrı üç başlık altında incelenmiştir. İncelemede metindeki şiir sıraları esas alınmıştır.

a) Erzincan'ın Ağız Özellikleri:

Erzincan ağızı, Leyla Karahan'ın çalışmasında Ana Ağız Grupları'nın Doğu Grubu Ağızları başlığı altında verilmiştir. Leyla Karahan'ın çalışmasında, Doğu Grubu Ağızlarını belirleyen özellikler şu şekilde belirtilmiştir:

Alınma kelimelerdeki uzun ünlülerin normal süreli ünlüye dönüşmesi:
“padişah”

Kalınlık –incelik bakımından ünlü benzeşmesi: “heber var idi.”

Kök ve ünlülerinde meydana gelen ve sebebi belli olmayan kalınlaşmalar. “Söyle ettin”

Kök ve ünlülerinde meydana gelen ve sebebi belli olmayan incelemeler: “gız”/“kız” yanında

Çok heceli kelimelerin sonundaki “ı, u, ü” ünlülerinin “i” ünlüsü ile karşılaşması: “buni”

Alınma kelimelerde ünlü incilmesi ile meydana gelen uyum değişmesi:
“herp”

İlk hecede bulunan yuvarlak ünlülerin düzleşmesi: “çocuh”

Ek ünlülerinde meydana gelen yuvarlaklaşmalar: “adamın”

Ünlü- ünsüz uyumsuzluğu: “balıh”

Arka ve orta damak geniz ünsüzü n'nin korunması veya kaybolması: “evin”

Ön damak ünsüzü g'nin iki ünlü arasında ve hece sonunda korunması:
“dügün”

Belirli bazı kelimelerde ön ses y ünsüzünün düşmesi: “ilan”

Patlayıcı ünsüzlerin ikizleşmesi: “sekkiz”

Belirli bazı ünsüzlerin kelime içinde yer değiştirmesi: “torpah”

Teklik1.,2.,3. şahıs zamirlerinin yönelme hâli çekimindeki değişimler:
“bahan”/ “bene”,

“öyle”, “böyle” kelimelerindeki ses değişimleri: “ele”

Zamir kökenli çokluk 2. şahıs ile bildirme ekinin yapısı: “seversiz”/
“buradasız”

Çokluk 2. şahıs iyelik eki ile iyelik kökenli şahıs ekinin yapısı : “babaz”
 Şimdiki zaman ekinde meydana gelen ses değişimleri: “geliyer”/ “geler”
 Duyulan geçmiş zaman ekinin tek şekilli olması: “ varmış”/ “varmış”
 Teklik ve çokluk 1.şahıs emir eklerindeki ses değişimleri: “bahım”
 İstek eki –a/-e’nin işleklik derecesindeki farklılıklar: “giden”/ “gidek”
 Soru cümlesinin vurgu ile kurulması: “geldin?”⁸⁷

Erzincan’da ağız, diğer il ağızlarından ayrı bir özellik göstermektedir. Erzincan ağızının çevre il ağızlarıyla çok az ortak yönü bulunmaktadır. Erzincan ağızı en çok Terekeme Uruğu (Kars yöresinde bir göçer topluluğu) ağızına yaklaşılmaktadır.⁸⁸

Gırtlaktan gelen “h” sesi, yerel ağızın en belirgin özelliklerindendir. Kars, Terekeme,”Azeri” ağızlarında çokça kullanılan bu ses sözcük ortasındaki ya da sonundaki “k” sesi yerine kullanılmaktadır.

Tohdor: “Doktor”

Gırh beş: “Kırk beş”

Uzun “a” yerel ağızda en çok kullanılan seslerdendir. Bu ses olayı için “Âlem”, “çâre”, “emânet” kelimelerini gösterilebilmektedir. “Sâli: Salı,” “yârin: yarın” örneklerinde de olduğu “a” sesinin Erzincan ağızında uzatıldığı görülmektedir.

Erzincan ağızında “a” sesinin “ı” ve “e” seslerine dönüştüğü de görülür. “Çığır: “Çağır”, “Goley: Kolay” örneklerinde görüldüğü gibi “a” sesi “y” sesinin etkisiyle kapalı “e” sesi olarak söylenmektedir. Ancak bu kesin bir kural değildir ve “y” sesinin olmadığı durumlarda kapalı “e” sesi görülmektedir. Erzincan ağızında “i” sesi de kapalı “e” sesine dönebilmektedir.

⁸⁷ Leyla Karahan, *Anadolu Ağızlarının Sınıflandırılması*, Ankara 1996, s.53

⁸⁸ Yurt Ansiklopedisi, *Erzincan*, 1982 s.2659

ehsan: “ihsan”

ekiz: “ikiz”,

hesse: “hisse”

“u” ve “ü” sesinin, genellikle “o” ve “ö” sesine döndüğü görülmektedir.

bögün: “Bugün”

hökümet: “Hükûmet”

”o” sesi de “u” sesine dönebilmektedir.

buynuz: “boynuz”

horuz: “horoz” gibi.

Yerel dilde “b” ve “p” seslerinin yanında bulunan düz seslerin yuvarlaklaştığı görülmektedir.

burah: “Bırak”,

büşür: “pişir”

püşman: “pişman”

Erzincan ağzının en belirgin özelliklerinden biri de ses eklemeleridir. Özellikle “r” ve “ı” sesleri başlayan sözcüklerin başına “i”, “u”, “ü” sesleri eklenmektedir.

İlimon: “limon”

İlazım: “lazım”,

urus: “Rus”

ürüya: “Rüya”

Sözcük ortasında ya da sonunda ünlü düşmelerine sıkça rastlanır. Vurgusuz olan orta hecede ortadaki ünlü düşer.

Ahrat: “ahiret”,
 aşlı: , “aşılı”,
 dakga: “dakika”,
 pekey: “pekiyi”

Yerel ağızda ünlü değişimleri de sıkça görülür.

çente: “çanta”,
 cenderme: “jandarma”,
 havas: “heves”

Erzincan ağızında, yabancı kökenli sözcüklerin ünlü uyumuna uygun olarak söylendiği görülmektedir.

Mahana: “bahane”,
 afat: “afet”,
 bahşış: “bahşıs.”

İki ünlü arasındaki ünsüzün düşmesiyle iki ünlü, bir uzun ünlü olarak söylenir. Şu örnekler bu durumu net bir şekilde ortaya koymaktadır.

bâ: “bana”,
 yazmâ: “yazmaya”,
 canızı: “canınızı”

Sözcük yapısında, ünlüden sonra gelen çift ünsüzden biri düşerse, düşen ünsüzün önündeki ünlü uzamaktadır.

yanış: “yanlış”
 anatmah: “Anlatmak”,
 elinen: “elin”.

Erzincan ağızında ünsüz değişmelerine sık sık rastlanmaktadır. En belirginleri ise şöyle sıralayabiliriz:

b -m: mahane: bahane
 c -ç:acuh- açız, cıngirik: çingirak
 d -t:tiken: diken, tut: dut
 f -v:hoşov: hoşaf, övele: üfele
 j -c:cenderme-jandarma
 k -g:gaba: kaba, gadı: kadı
 k -h:ahşam-akşam, çih-çık
 k -t: ayıtlı: ayıkla
 n -ğ: öğünde: önünde
 n-l:lalin: nalın
 n-v:düvür: dünür
 n-y:öynük: önlük
 p-b: pahla-bakla, pıçak:bıçak
 s-z:zebil: sebil, zopa: sopa
 v-f:fişne: vişne, gayfe, kahve
 v-ğ:öğey: üvey, öğ:öv

Erzincan ağızında aynı sözcük içindeki ünsüzlerin yer değiştirilmesi sıkça görülür.

İrbih: “İbrik”,
 surfa: “sofra”,
 körpü: “köprü”

Bunun yanı sıra ünsüz kısaltmaları vardır.

Mazez: “muazzez”,
 tüken: “dükkan” gibi.

Erzincan ağzında görülen ses olaylarından birisi de ünsüz düşmelerine sık sık rastlanılmasıdır.

Yuha: “yufka”,
 çüt: “çift”,
 nalbat: “nalbant”,
 direm: “dirhem”

Erzincan ağzında ünsüz eklemeleri de sıkça görülmektedir.

Helbet: “ elbet”,
 Havya: “ayva”,
 havlu: “avlu” gibi.

Ünsüz türemesi sözcük içinde ya da sonunda görülmektedir. Bu durum;

Pambuh: “pamuk”,
 peydah: “peyda”,
 sür: “sür” örneklerinde de görüldüğü gibidir.⁸⁹

Bilindiği gibi fiillerin bir hareketi, oluşu veya dilek anlamlarından biriyle ilgili olarak bildirmek üzere girdikleri biçime kip denilmekte ve dilimizdeki dokuz çeşit kip, iki grupta toplanmaktadır.

1. Bildirme(haber) Kipleri
2. Dilek Kipleri

Erzincan ağzında bu kiplerin eklerinin nasıl bir değişiklik gösterdiğini Erzincan ağzı fiil çekimi yaparak görebiliriz. Bu değişikliğin görüldüğü fiil çekim tablosu aşağıda verilmiştir.⁹⁰

⁸⁹Yurt Ansiklopedisi, *Erzincan*, 1982 s.2659

⁹⁰Metin Çankaya - R.Mustafa Temiz, *Erzincan Ağız*, Ank. 1995 s.38

<u>Basit Zamanlı Fiiller</u>	<u>Olumlu</u>	<u>Olumsuz</u>	<u>Soru</u>	<u>Olumsuz Soru</u>
Di'li Geçmiş Zaman Kipi	gettim	<u>getmedim</u>	<u>gettin mi</u>	<u>getmedin mi</u>
Miş'li Geçmiş Zaman Kipi	getmişem	getmemişem	getmiş miyim	getmemiş miyim
Şimdiki Zaman Kipi	gidiyem	getmiyem	gideyim mi	getmiyem mi
Gelecek Zaman Kipi	gidecegem	getmiyecegem	gidecegem mi	getmiyecegem mi
Geniş Zaman Kipi	giderem	getmem	gider miyim	getmez miyim
Dilek Şart Kipi	getsem	getmesem	getsem mi	getmesem mi
İstek Kipi	gidim	getmiyim	gedim mi	getmiyim mi
Gerekliklik Kipi	getmeliyem	getmemeliyem	getmeli miyim	getmemeli miyim
Emir Kipi	getsin	getmesin	getsin mi	getmesin mi
<u>Birleşik Zamanlı Fiiller</u>				
Hikaye Birleşik Zaman	gettiydim	getmediydim	Gettiydim mi	Getmediydim mi
Rivayet Birleşik Zaman	Getmişmişem	getmemişmişem	Gettiydim mi	Getmediydim mi
Sartın Bileşik Zamanı	Gettiysem	Getmediysem	Gettiysem mi	Getmediysem mi

Erzincan ağzında kelimelerin söylenişinde görülen bu farklılıklara rağmen cümle kuruluşunda çok büyük bir değişiklik görülmemektedir. Cümle kuruluşu zaman zaman devrik oluyorsa da genelde kurallı cümle kullanılmaktadır.

“A buraya gel, a bu mektubu baha ohu.”

Araştırmalarımız sırasında tespit ettiğimiz Erzincan ağzına ait bazı kelimeleri ise şöyle sıralayabiliriz.⁹¹

⁹¹ Hüseyin Ağca, *Erzincan Ağzı*, 1958 s.138

arusdah: Tavan

ayvan: Evlerinin önünde bulunan üç tarafı kapalı önü açık oda

bıçkı: Testere

bodik:Kısa

boyunduruh: İki öküzü birbirine bağlayan ağaçtan bir alet

carut : Ateş tavaı

ceran: Genç ve güzel kız. Yakışıklı delikanlı

cingola: Ağacın en yüksek noktası

cüğap: Cevap

dehre: Odun kırmaya yarayan alet

dılbıg: Köşe

enüg: Küçük çocuk

evelig: Yemeği yapılan ve dere boylarında yabani olarak yetişen bir ot.

Fışkı: Gübre

Gadap : Allahın zulmü

Gendime: Buğdayın taş altında dövölüp kabuğundan çıkarılmasından sonraki hâli. Pilav ve çorbası yapılır.

Gor: Mezar

gölüg: İşe yaramaz hale gelen merkep

guymah: Undan yapılan ve üzerine yağ eritilip dökülerek yenen yemek

herze: Yanlış iş yapanın vasfı

hırtlig: Boğaz deliği

hızan : Cimri

hindi: Kadınların başlarına örttükleri ince ve renkli tül

hozan: Tahıl ekili tarlanın biçildikten sonra sürülmeden evvelki hali

ig:Yün eğirmekte kullanılan ağaçtan alet

ilişdir: Süzgeç

kelebi: İpin serbestçe ve yastık şeklinde sarılmış şekli

kenef : Ayak yolu

kerli: Böyle

künt: Yuvarlak yapılmış hamur

mahrama: Büyük baş örtüsü

nahır: Otlamaya götürülen sığır sürüsü

nüzül: Felç

ören: Viranelik

örgençelik : Misal

pangilot: Kara para

peşgir: Havlunun küçüğü

pıtırah: Yabani olarak daha ziyade sebze ekili yerlerde yetişen dikenli

ot

puşu: Köylü kadınların giydiği bir çeşit elbise

rüvel: Tabanca

savah: Aptal

selefiye: Tahmini

tehne: Gizli,

tepür: Buğday temizlemekte kullanılan ağaç alet

tevür: Şekil

tump: İki tarlayı birbirinden ayıran tümsek

urgan: Kalın ip

uryan: Apaçık

yaba: Ağaçtan yapılmış üç dişli bir başak toplama aleti

yelyeper: Çarçabuk

yeynig: Hafif

zahar: Herhalde

zırza: Bahçe kapılarına takılan bir kilitleme aleti

zoğ: Tandır karıştırmaya yarayan alet

b) İsimler:

Tezek/gübre

Tezeğe bak tezeğe(1/2)

Leçek/örtü

İpek olsam sarılsam

Kızların leçeğine(2/1)

Ataş/ateş

Çobanı ataşladı(2/3)

Balaban/ Atmaca, doğan vb. yırtıcı bir kuş

Çaydan balaban uçtu(2/2)

Acep/acaba

Acep bunda ne iş var(3/2)

Yad/el

Yadınan kavuşamam(4/1)

Kare / kara

Dert bende kare bende (4/2)

Mahle/mahalle

Mahleye geldim uyan(5/1)

Meni/beni

Yar meni şiir dillernen(5/5)

Çarık/ayakkabı

Bir çift çarık al gidek(5/2)

Değilem/değilim

Ben bildiğin değilem(6/3)

Kala/kele

Van kalasını gördün mü?(9/2)

Saki/ İçkili toplantılarda içki dağıtan kimse

Saki kalkıp meyi doldur(10/5)

Dem/zaman

Metahın her dem peylerim(11/5)

Efsun/sihir, büyü

Şu menzil efsun içinde(11/11)

Tana/tane

Bir erkeğe dört tana avrat(12/1)

Gerisin geriye/geri geri

Beş yüz sene gerisin gere geriye(12/3)

Softa/ Bir görüşe, bir inanışa körü körüne bağlanan kimse

Softanın birisi vermiş(12/4)

Töhmet/zan

Yar olur mu töhmet Ali(13/1)

Lâl/dilsiz

Bağlı kolum laldır dilim(16/1)

Melayık/melek

Öyle melayık bakışın(20/2)

Durna/turna

Durnam aşka pervaz eyle(23/3)

Zârı/inleme

Deli gönlüm eder zarı(21/4)

Kabahat/suç

Durmak kabahat değildir(28/1)

Tez/çabuk

Ölmeyen bir varlığa tez vuruldum(39/6)

Döş/göğüs

Hep kalkıyor iniyor şu zayıf döşüm(44/4)

Adap/edep

Kimler adabımdan fena gördüler(46/3)

Vesayit/vasıta

Vesayit araba hizmetin eder(95/8)

Kaineti/kainatı

Kâineti nuru ile boğunca (108/4)

Elesker/asker

Şah Sultan düzgünün eleskeridir(112/4)

İt/köpek

Salakana it demene hacet(126/1)

Acep/acaba

Acep neden saldın beni cihana(130/3)

Göye/göge

Göye çıktı zaru figan Kerbela(35/4)

Daşla/taşla

Dost dediğin daşla vurdu belime(38/2)

Elleri/İlleri

Köy, kent, kasabaynan her bir elleri(38/7)

Şefki/şevki

Muradın şefkini alsa bu gece(39/5)

Hele hele: karşısındakini söz söylemeye isteklendirmek için kullanılan söz

Arayı arayı bul hele hele(40/1)

Name/mektup

Yazdığım namede tel kabul eyle(41/2)

Dane/tane

Cihana dağıttım daneyi kısmet(41/4)

Ejdatın/ecdatın

Doğru ise senin ejdatın meyin(42/3)

Siz çün/siz için

Siz çün ne çekmiştir babaynan ana(42/5)

Melhem/merhem

Yare/Yara

Pir melhem olmazsa yareler azar(43/3)

Mil: Selin sürükleyip getirdiği küçük taneli çamurlaşmış kum ve toprak karışımı

Yağmurun yağışı çamurun mili(44/2)

Yoldaş/arkadaş

Yıllar evel yoldaş idik, dost idik(47/1)

Şol/şu

Benim pirim şol Bursa'da oturur (48/4)

Aş/yemek

Erenlerin kaynar Kudretten aşı(48/5)

Haşa/ Bir durum veya davranışın kesinlikle kabul edilmediğini anlatan bir söz,

Haşa biz de yoktur gönüller kışı(48/5)

Fiske/parmak uclarıyla yapılan hafif vuruş

Fiske attı şeytan derler(25/1)

Mahmur/ Süzgün, dalgın bakışlı

Sevgi aldı mahmur gözler(26/2)

Hekmetin / Hikmetin

Ahval /hâl

Ahvali hekmetin sorup(28/2)

Aşgın / Aşkın

Aşgın dolusun içirip(31/2)

Acizem / acizim

Ben acizem dar günümde(31/6)

Ganat / kanat

Ganat verip uçurup(31/2)

Soyuz, babaz, dedez / Soyunuz, babanız, dedeniz

Babaz, dedez, soyuz hani?(32/1)

Bafta /yafta,etiket

Alnına yapıştı mizanda bafta(33/8)

Hayhat / Heyhat

Cezayir anadan dört oğul hayhat(33/6)

Eşik / kapı girişi

Eşiğe yüz sürmek kulun emeli(33/5)

Karıdan / karısından

Evvelki karıdan bir oğlu oldu(33/2)

Hökmü /hükmü

El hükmü ilahi emri Mevlaya(34/4)

Zulmat/zulüm

Zulmatımı nurdu Feyzi Halıcı(49/2)

Bezirgen / bezirgan

Bezirgen Sularî geçen kim imiş(60/4)

Sadırazam/Sadrazam

Sadırazam gibi payesine bak(62 /1)

Âşıkani/âşığını

O der ki âşıganı ısıdan(67/4)

Yurduz, ardız, derdiz,/ yurdunuz,ardınız,derdiniz
Menevşe/Menekşe

“Dağlar sizin ne karanlık ardız var
Mor menevşe boyun eğmiş derdiz var,
El alemin mekanı var yurduz var
Benim yurtsuz kalışım ben ne deyim“ (75/2)

Adu / yabancı
Taşlanarak kaldım adu dillerde(75/3)

Bene/ bana
İsmin zikrederem bene den be dem(76/3)

Kulam/kulum
Ben aciz kulam erler erdiler(78/3)

Şeherim/Şehirim
Bir şahmar gibiyem şehirim vardır(78/5)

Mar/yılan
Yolunda sürünen mar gibi oldum(78/5)

İydim/idim
Katre iydim göl ummana karıştım(79/3)

Kem/kötü
Kem sözü zehirmiş içemiyorum(79/3)

Netmeli/ne yapmalı
Böyle bir melek simayı netmeli(81/3)

Ceran/ceylan

İniler, sızılar,ağlar bir ceran(82/1)

Herhâl/herhâlde

Herhâl bizi kırmaz bu Nevruz Sultan(83/3)

Ağ/ak

Ağ göğsün açınca koku saçılır(85/3)

Domur/ tomur, tomurcuk

Yeni daha damur bir damda açmış(86/2)

Hucraya/ücraya

Dün uğradım bir hucraya çekilmiş(87/3)

Cahil cihara/cahil cühera

Bu meydana girmez cahil cihara(109/2)

Kater/katre

Hakkın birliğinde bir katre gördüm(98/4)

Bakraç/kap

Cahdet ki çeşmeden bakracın dola(99/3)

Talup/talip

Davut Sularî'de talip bu yola(99/3)

Altun/altın

Altunu bozdular geçmez akçeye(102/1)

Âşıkım/âşığım

Âşıkım diyen çok kayıt olmadan(110/2)

Hanezde/hanenizde

Davut Sularî'ye hanezde mihman(114/3)

Döge döge/döve döve

Döge döge kara bağrım ezerim(132/1)

Semüden/semadan

Telli turnam semüden öte(132/4)

Dü cihan / iki cihan

Dü cihan yoldaşın din ile iman(132/5)

Libas/elbise

Davut Sulari der sana türlü libas giyme yar(139/4)

Otağ/ Büyük ve süslü çadır.

Evim barkım harap olmuş inan otağım yoktur(140/3)

Zinhar/ Kesinlikle

Ben derdinle devran ettim göremezsın zinhar(141/1)

Zeval/zarar, yok olma, bozulma

Görme zevalı(145/2)

Birader/ arkadaş anlamında bir seslenme sözü, erkek kardeş

Be birader be az gül(146/4)

Aht/akit

El/yabancı

Ele aht etmişem altın takam saçına(147/2)

Avaz/ses

Söylenen makamdır da güzel avazdır(147/3)

Pey/önceden verilen güvence

Metahın her dem peylerim (11/5)

c) Fiiller:

Koymırdın/koymuyordun

Komşuluğa koymırdın(5/1)

Gidek/gidelim

Ay balam gel gidek(5/4)

Ermek/kavuşmak

O kavsı azime erdim(14/3)

Söz olmak/dedikodu konusu olmak

Söz oldu duydun mu bülbül(18/1)

N'deceğim/ ne edeceğim

Ben zarü mal n'deceğim(21/3)

N'olur/ne olur

N'olur konuş bizim dilden(23/1)

Paralanır/parça parça olmak

İnkar bir gün paralanır(27/4)

El bağlamak/ saygı için ellerini göbeğinin üstüne kavuşturup durmak

El bağlayıp hak divana(28/1)

İniler/inlemek

Pişman olmuş yataklarda iniler(55/2)

Biçende/biçtiği zaman

Saçların rüzgarı tel tel biçende(58/2)

Döğer/döver

İnce beli döğer sırmadır saçı(63/3)

Derem/dereyim

Muhammed nesilli derem o soya(71/3)

Elerem/elerim

Taşınız kor toprağınız elerem(75/1)

Etmirem/etmiyorum

Davut Sulari'yem etmirem inkar(84/5)

Coş edip/çoşmak

Çoş eyler/coşar

Bulutlar coş edip yağmur yağınca

Dereler coş eyler deryaya gider(108/4)

Zağlandım/ Taş üzerinde bilenen bir kesici aracın keskin yüzüne yapışan ve aracın iyi kesebilmesi için, yağlanmış yumuşak taşla kaldırılması gereken çok ince çelik parçaları, kılağı

Sanmayın ki ben dertliyim amma ki zağlandım(135/2)

ç) Argo:

Avrat /kadın

Bir kocaya dört tane avrat(12/5)

Enik/kedi köpek yavrusu

Döl/çocuk

Aslan eniğiydim kaplan dölüydüm(46/1)

Aptal/ alık, ahmak

Serseri/ Belli bir işi ve yeri olmayan başıboş kimse, kabadayı

Gerçi Davut Sularî'yem aptal serseri biri(135/5)

Yezit mervan dölü/ hilekar, sahtekar anlamında bir hakaret sözü

Yezit mervan dölü kötü fikirli(124/4)

İt /köpek

Atom çoğu azdı itın soyları(94/3)

Piç:Küfür

Düzgünün piçiyem sahip Süleyman(89/3)

İt eniği/köpek yavrusu

İt eniği kapımıza yanaştı(861/3)

Karı/kadın

Evvelki karıdan bir oğlu oldu(33/2)

3) Deyimler:

Deyim ; bir kavramı, bir durumu, ya çekici bir anlatım ya da özel bir yapı içinde belirten ve çoğunun gerçek anlamlarından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük topluluğu ya da cümledir.⁹²

Eski karşılığı “tabir“ olan deyimler, Türkçe’nin yalnızca güzelliği değil, özgünlüğünü, zenginliğini ve anlatım gücünü de ortaya koymaktadırlar. Bir duyguyu, düşünceyi, gözlemi, gerçeği, kavramı daha iyi, daha güzel, daha özlü belirtmeye, kısaca anlatımı güçlendirmeye yaramaktadırlar.⁹³

Davut Sularî’nin şiirlerinin kullandığı deyimler bakımından çok zengin olduğu görülmektedir. Deyimlerin yer aldığı şiir ve dörtlük numaraları deyimlerin yanlarında gösterilmiştir. Ayrıca karşılaştırmalarla ilgili olarak yararlanılan kaynakların kısaltmaları deyim altlarında belirtilmiştir.

Dile düşmek/Düşürdün beni dile(8/4)

(Ö.A.A./s.719)

(A.B /s.119)

(E.Ö./s.92)

(İ.L./s.89))

Dile düşmek/Düştüm âlemin diline(9/3)

(Ö.A.A./s.719)

(A.B./ s.119)

(E.Ö./ s.92)

(İ.L./s.89)

⁹² Ömer Asım Aksoy, *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü*, cilt 1, 1995, s.52,

⁹³ Asım Bezirci, *Deyimler Sözlüğü*, 1st, s.5

Kadir bilmek/Adilcevaz kadir bilir(6/4)

(A.B./ s.219)

Hatırını almak/Dostlar hatırın alır(9/4)

(Ö.A.A/s.845)

(Can yoldaşı/Dostlar hepsi can yoldaşı(9/5)

(Ö.A.A/s.678)

(A.B/ s.93)

(E.Ö./s.76)

(İ.L./s.73)

Söz olmak/Söz oldu duydun mu bülbül(18/1)

(Ö.A.A/s.1045)

(A.B./s.329)

(E.Ö./s.244)

Öcünü almak /Düşmandan öcünü alıp(18/2)

(A.B./s.291)

Gözleri kamaşmak/Gördüm gözlerim kamaştı(24/5)

(Ö.A.A/s.810)

(AB./s.169)

(İ.L./s.126)

Gönül vermek /Çırpındım da gönül verdim(26/1)

(Ö.A.A/s.803)

(A.B./s.165)

(E.Ö./s.224)

Eşiğe yüz sürmek/Eşiğe yüz sürmek kulun emeli(33/5)

(A.B./s.146))

Söz vermek/Yetmiş bin kişi söz verdi dönüler(35/3)

(Ö.A.A/s.1047)

(A.B./s.330)

(E.Ö./s.245)

(İ.L./s.224)

Beli bükülmek/ Feleğin kahrından beli bükülmüş(37/1)

(Ö.A.A/s.631)

(A.B./s.69)

(E.Ö./s.53)

(İ.L./s.54)

Ayrıntı kabarmak/Kabarmaya görsün âşık ayrıntı(49/3)

(Ö.A.A/s 605)

(A.B./s.55)

(İ.L./s.42)

Dil uzatmak/Sana dil uzatan inan ki çürür(70/2)

(Ö.A.A/s.673)

(A.B./s.121)

(İ.L./s.91)

Canından geçmek/Geçiver desen canından geçerim(73/3)

(Ö.A.A/s.671)

(A.B./s.92)

(E.Ö./s.95)

Hatır sormak/El uzatılmaz ki bir hatır soram(86/5)

(Ö.A.A/s.846)

(A.B./s.187)

Nefesi kesilmek/Nefesim kesildi yaktım sigara(95/4)

(Ö.A.A/s.975)

(A.B./s.279)

(E.Ö./s.200)

(İ.L./s.193)

Kulp takmak/Kulp mu takıyorsun Ali Aba'ya(100/2)

(Ö.A.A/s.945)

(A.B./s.254)

(E.Ö./s.185)

Can evinden vurulmak/Beni can evimden oklan vurdunuz(101/5)

(Ö.A.A/s.672)

(A.B./s.91)

(E.Ö./s.72)

(İ.L./s.71)

Hatıra getirmek/Hatıra getirmiş eski çağları yar(105/1)

(Ö.A.A/s.845)

(A.B/s.186)

(E.Ö./s.140)

(İ.L./s.140)

Can yakmak/Ateşin hicranın çok canlar yakar(125/3)

(Ö.A.A/s.678)

(A.B/s.93)

(E.Ö./s.76)

(İ.L./s.73)

El bağlamak/El bağlayıp divanında durmayan bilmez seni (134/1)

(Ö.A.A/s.749)

(A.B/s.135)

(E.Ö./s.105)

(İ.L./s.102)

Gözünü açmak/Göz açtım seni gördüm(4/1)

(Ö.A.A/s.82)

(A.B/s.173)

(E.Ö./s.132)

Gözü yolda olmak/ Yârimin gözü yoldadır(5/3)

(Ö.A.A/s.813)

(A.B/s.174)

Dillerde dolaşmak/Dillerde dolaşırsın(6/1)

(Ö.A.A/s.723)

(A.B/s.121)

(E.Ö./s.92)

(İ.L./s.91)

Pusu kurmak/ Felek pusu kurmuş hep onu arar(33/7)

(Ö.A.A/s.1015)

(A.B/s.308)

(E.Ö./s.225)

(İ.L./s.210)

Beyni yıkanmak/Beynin yunmuş gibi karşıma çıktım(36/2)

(Ö.A.A/s.637)

(A.B/s.71)

(E.Ö./s.55))

(İ.L./s.57)

Eli yakasında olmak/Elim yakandadır ricamdır canda(40/3)

(Ö.A.A/s.875)

Taşa tutmak/Beni taşta tutan el değil ya ne(44/1)

(Ö.A.A/s.1066)

(İ.L./s.233)

Hatır sormak/Mübarek hatırını sordum bu sabah(48/1)

(Ö.A.A/s.846)

(A.B/s.187)

Dünya başına dar gelmek/ Başına dar eder geniş dünyayı(62/2)

(Ö.A.A/s.738)

(A.B/s.129)

(E.Ö./s.100)

(İ.L./s.97)

Bel bağlamak/Hüzn-i bel bağlama kül riya olsa(62/4)

(Ö.A.A/s.631)

(A.B/s.69)

(E.Ö./s.53)

(İ.L./s.54)

İçini çekmek/İnleyip içini çeker muhterem(67/2)

(Ö.A.A/s.871)

(A.B./s.202)

(E.Ö./s.150)

(İ.L./s.150)

Kul olmak/Oldum kapasına kulu haçkarın(71/4)

(A.B/s.254)

(İ.L./s.181)

Gönül bağlamak/İpek tellerine gönül bağladım(73/1)

(Ö.A.A/s.802)

(A.B/s.164)

(İ.L./s.123)

Gözünü açmak/Hayırdır inşallah gözümü açtım(85/1)

(Ö.A.A/s.820)

(E.Ö./s.132)

Yara sarmak/Tabibe uğradı yaramı sardım85/2)

(A.B/s.375)

Aklı ermek/Akıl beşer ermez böyle esrara(91/2)

(Ö.A.A/s.553)

(A.B/s.28)

(E.Ö./s.22)

(İ.L./s.22)

Taş yürekli olmak/Hangi rüzgâr esti taş yürekli yar(96/1)

(Ö.A.A/s.1066)

(A.B/s.345)

(E.Ö./s.255)

(İ.L./s.223)

Açığa çıkarmak / Açığa çıkattın neyise kastın(124/2)

(A.B/s.16)

(E.Ö./s.10)

(İ.L./s.12)

Öl dediği yerde ölmek/Öl dediğin yerde ölmez mi talip(99/3)

(Ö.A.A/s.993)

(A.B/s.292)

(İ.L./s.201)

Derdine yanmak /Ben senin derdine yanıp tüterken(106/1)

(Ö.A.A/s.713)

(A.B/s.115)

(İ.L./s.87)

El uzatmak/Amma dostum el uzattın tepmem elin kenara(135/3)

(Ö.A.A/s.765)

(A.B/s.142)

(E.Ö./s.111)

Hasret çekmek/Ben senin hasretin çektim yıllarca(128/1)

(Ö.A.A/s.844)

(A.B/s.186)

(İ.L./s.139)

Yüreği yanmak/Bir su ver içeyim yüreğim yandı(93/3)

(Ö.A.A/s.1131)

(A.B/s.387)

(İ.L./s.266)

Hayırdır inşallah/Hayırdır inşallah gözümü açtım(85/1)

(Ö.A.A/s.850)

(A.B./s.189)

(İ.L./s.141)

İşi düşmek/İşin düşüp başın darda kalınca(62/1)

(Ö.A.A/s.886)

(A.B./s.210)

(İ.L./s.156)

Canını almak/Kime can dedimse canımı aldı(52/2)

(Ö.A.A/s.674)

(A.B./s.92)

(E.Ö./s.73)

(İ.L./s.72)

Gözyaşı dökmek/Leyla anamızda gözyaşı döker(35/6)

(Ö.A.A/s.824)

(A.B./s.174)

Başın için/Sen bizim yaylaya gel başın için(92/1)

(Ö.A.A/s.626)

4) Şiirlerinde Yer Alan Bazı Özel İsimler:

Âşık Davut Sularî, şiirlerinde çeşitli vesilerle dinî, kültürel, sosyal ve siyasi bakımdan önemli gördüğü bazı özel isimlere yer vermiştir. Tespit edilen belli başlı özel isimler alfabetik sırayla aşağıda belirtilmiştir.

Abdulkadir Geylani:

“Kutbu âlem gerçek kişi
Pir Abdulkadir Geylani
 Mukaddes sözleri haktır
Nur Abdulkadir Geylani” (14/1)

Alaattin Keykubat:

“Davut Sularî der nazarın ayan
Alaattin Keykubat’nan bu nişan
 Konya kon var ovasıdır diyen sen
 Hacı Seydi Mahmut Hayrani Veli” (57/4)

Hız.Ali:

“Bu dünya yıkılsa hem altüst olsa
Dönmem birliğinden varımdır Ali
 Hz. Muhammet göz bebeğimdir
Gerek zarar gerek karımdır Ali” (56/1)

“Davut Sularî bir hayat
 Seven canım olmuş gayet
 İlham vericidir o zat
Hem toprak hem yerdir Ali” (13/3)

Atatürk:

“Güzel Ankara’yı başkent yapışı
 Kocatepe’ye şahlanıp çıkışı
 Türklüğün hükmüyle ordu akışı
Düşmanı denize döktü Atatürk” (64/2)

“Davut Sularî der Türk olan anar
 Allah’tan ihsandır bizlere ün var
 Erlerin huduttan düşmanı kovar
Neslindedir aslanların Atatürk” (65/3)

Cemal Gürsel, İsmet İnönü:

“Atatürk, İnönü, kalk Gürsel baba
 Her gün kırılıyor ana dölleri
 Bu kavmi süfyanın düşmanca çaba
 Zincir vuruluyor ana dölleri” (61/1)

Hız.Eyüp:

“Seyit olan böyle bir derde düşmüş
 Mihnnet buna yüz bin sırrın cem açmış
 Bilgili Kamil’dir yan üstü yatmış
Eyüp peygamberden beter bir hasta” (37/2)

“Davut Sularî el aman eyler Eyüp misali
 Gerçek âşık bu âlemde eylemez hiç figanı
 Her âşıkın bir devranı Mecnun Leyla misali
 Derununda dert hicranı sürmeyen bilmez seni” (134/3)

Hız.Fatıma:

“Muhammed’in soyu Ali’nin canı
Fatime ananın cesedi kanı
 Seni gördükleri kanlı meydanı
 Ebedi dünyada kurdun şah şehit”(128/3)

Feyzi Halıcı:

“O, reva görürken halka bayramı
 Hele bakın var mı bir tek hayranı
 Kabarmaya görsün âşık ayrıanı
Gerçek sözün yurdu Feyzi Halıcı” (49/3)

Fuzulî:

“Fuzulî der âşık benim Mecnun’un adı vardır
 Hele ne çeşit insanım kalemle yaz görem
 Bir bahar eyyamıyam ki sen bir kasırga gibi
 Muhabbet yeli olup ta bana karşı yaz görem” (135/1)

Hacı Bayram Veli, Hacı Bektaş Veli:

“Hacı Bektaş, Seyit Mahmut Hayranî
Hacı Bayram Veli Veysel Karanî
 Davut Sularî der Pir Sultan hani
 Çok hanedan bu toprakta yatıyor” (120/3)

Hallac-ı Mansur:

“Bana derler sen de gel geç o yardan
 Halil gibi cismin kurtulmaz nardan
Mansur gibi cesedim dur olsa dardan
 Ser veririm Billah geçemiyorum. ” (79/2)

Hız.Hüseyin:

“Hazreti Hüseynim atından indi
 Mübarek elini toprağa sundu
 Toprak şehitlerin kanılan yondu
 Oldu şehitlere mekân Kerbela. ” (35/5)

Hız.İsmail:

“Hazreti İsmail’imin günü geldi
 Kurban derler şanına
 Arafata götürüldüğünde
 Fiske attı şeytan derler. ” (25/1)

“Allahu Ekber nidası
 Gökten duyuldu sedası
 Cebrail koçun havası
 Yatırınca biran derler. ” (25)

Karacaoğlan:

“Karacaoğlan gibi yurtsuz yuvasız
 Kalan varsa o da Davut Sularî
 Her şeyi hoşgörün olduğu gibi
 Olan varsa o da Davut Sularî.” (60/1)

Mahmut Hayrani Veli:

“İlmin ışıyınan kâinat aydın
Hacı Seydi Mahmut Hayrani Veli
 Namı nişanını dünyaya koydu
Hacı Seydi Mahmut Hayrani Veli.” (57/19)

“İmdat ile Keykubat’ a sen yettin
 Yeryüzünde mucizeler yarattın
 Kış ayında bağı bostan eyledin
Hacı Seydi Mahmut Hayrani Veli.” (57/2)

Mehmet Yardımcı:

“Biraz evvel dedik senin için heyhat
Muhabbet bezmini kursa Yardımcı
 Buradaki âşıklar cemi mevcudat
Künye defterine alsa Yardımcı.” (50/1)

Mevlana:

“Davut Sular canlar canı
Mevlana, Mahmut Hayranî
 Pirimiz Veysel Karanî.” (10/5)

Mimar Sinan:

“Koca Sinan kalkar mimardır her an
 Koyun kuzu otlar çobanlar beyan
 Vatan gül gülistan taze yaz ayan
 Hakikatı söyler kurban bayramı.” (79/2)

Hız.Muhammed:

“Kıblem Muhammed’dir hak tabip Allah
Mürşidim Ali’dir hem Kerremullah
Birliğin bağıyam Allah Eyvallah
Yeter ki sıdk ile duram sultanım.” (70/3)

“Telli durnam semüden öte
Er odur ki mürşit demini tuta
Gül odur ki bağın içinde bite
Muhammed’in teri candan ötürü.” (132/4)

“Kemaletin artsın şüara esman
Fikrini arttırsın halk eden süphan
Dü cihan yoldaşın din ile iman
Sohbet tatlı habibinden ötürü.” (132/5)

Pir Sultan Abdal:

“Hacı Bektaş, Seyit Mahmut Hayranî
Hacı Bayram Veli Veysel Karanî
Davut Sularî der Pir Sultan hani
Çok hanedan bu toprakta yatıyor. ” (120/3)

Seyit Ahmet Rufai:

“Seyidi Ahmedî Rufaî
Yutmuştur ilmi deryayı
Zikrinde nuri Mevla’yı
Ver Abdulkadir Geylani.” (14/2)

Sokrat ve Eflatun:

“Nice âlem nice meclis nice zindanlar gördüm
 Nice tabiplere gittim derdim devasın sordum
Sokrat Eflatunlar kaçtı orta yerlerde durdum
 Ne olur yarama merhem varsa getir sür görem. ” (135/4)

Veysel Karani:

“Pirimdir Veysel Karanî
 O’ dur Mevla’nın yararı
 Kudretten verdi bu kanı
 Sormayalı nasılsınız. ” (32/4)

Bunların dışında âşık, yakın çevresinde, misafirliğe gittiği yerlerde karşılaştığı insanlara ya da çeşitli vesilelerle bazı isimlere de şiirlerinde yer vermiştir. 34, 42, 47, 69, 83, 86, 131 no’lu şiirler çeşitli vesilelere bazı isimlere söylenmiş şiirlerdir. Bu şiirlerden 47,69,86 no’lu şiirlerin söylendiği kişilerle birlikte söyleniş nedenleri şöyle tespit edilmiştir.

47.şiiri Hamit Çine’ye yazmıştır. Hamit Çine TRT İzmir Radyosu Türk Halk Müziği Topluluğu’nun koro şeflerinden ve saz sanatçılarından. Âşık Davut Sularî 1984 yılında İzmir Radyosuna gittiğinde Hamit Çine’nin emekli olduğunu öğrenmiş bu şiiri irticalen okumuştur. Şiir Mazlum Nusret Kılıçkiran tarafından notaya alınmıştır.

“Yıllar evvel yoldaş idik dost idik
 Demek dostu sormak zor Hamit Çine
 Duydum emekliye ayrılmışsınız
 Bazı mektup telden sor Hamit Çine”(47/1)

69 no'lu şiiri İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Öğretim üyelerinden ve halk müziği ustalarından Şeref Canku'nun kızı Kumru Canku için irticalen söylemiştir.

“Biraz evvel Toroslar’ dan bahsettin
Demek öyle imiş hâl Kumru Hanım
Bu Anadolu’da nice eser var
Fırsatlar düştükçe bak Kumru Hanım”(69/1)

86 no'lu şiir, Tercanlı, Sabunlu ailesi lakabıyla bilinen aileden İzmir’de oturmakta olan Mehmet Doğan’ın evinde misafir iken kızı küçük “Mehveş” için irticali olarak söylenmiştir.

“Seyit Sabunlu’ nun bahçesindedir
Haddeden yetişmiş dal gibi Mahşen
Oturup yanıma bir bir konuşur
Lisanı tatlıdır bal gibi Mahşen”(86/1)

5) Anlatım Şekilleri:

Edebi eserlerde duygu ve düşünceler dile getirilirken anlatılan mevzuya göre bir anlatım şekli seçilmektedir. Yazar ya da şair anlatılacak duruma uygun bir ya da birkaç anlatım şekliyle duygu ve düşünceleri etkili bir biçimde ifade etmeyi amaçlamaktadır.

Âşık Davut Sularî genel olarak bu anlatım şekillerinden hikâye yoluyla anlatım, tasvir yoluyla anlatım, doğrudan doğruya anlatım, hitap yoluyla anlatım ve soru yoluyla anlatım şekillerini kullanmıştır.

a) Hikâye Yoluyla Anlatım:

Davut Sularî'nin destan ve koşmalarında hikâye yoyuyla anlatımı daha sık kullandığı görülmüştür.

“Bir yar sevdim araptır
Kaşları hem mihraptır
Bir busecik ver dedim
Dudakları şaraptır.” (8/1)

“Sabah namazında gördüm
Taşa çaldı mahmur gözler
Çırpındım da gönül verdim
Aklım aldı mahmur gözler.” (26/1)

“Kıl Ali derler de babam Hud Ali
Görürsen Tarık erkanı beli
Eşiğe yüz sürmek kulun emeli
Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba.” (33/5)

“Seyit Gali'den üç oğul cihana geldi
Birisi seyitti doğmadan öldü
Seyit hüseyinlen Veli Tercan'a geldi
Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba.” (33/10)

“Birisi Seyit Gali Aba derler yurduna
Babam Veli geçti Sarı kaya yurduna
Ayrıldı babadan dünya derdine
Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba.” (33/11)

“Şam eline haberciler saldılar
Yüz bin asker mevcuduna aldılar
Ehlibeytin üzerine geldiler
Göye çıktı zaru figan Kербela.” (35/5)

“Hazreti Hüseynim atından indi
Mübarek elini toprağa sundu
Toprak şehitlerin kanılan yundu
Oldu şehitlere mekan kербela.” (35/5)

“Büyür ev yapan olur irfanı kurar
Etrafta dünyada kısmetin arar
Çalınır,çırrpınır bir yuva kurar
Eve baş,karıya,döle muhtaçtır. ” (114/2)

“Bostancı kızdı da kalıfı yaktı
Keçi boynuzladı bostancı yıktı
Koç arkadan vurdu yere bıraktı
Muhtara istida verdi bostancı.” (51/2)

“Bir insan ki yeryüzüne gelince
Kazanca,uğraşa mala muhtaçtır
Bir mürşit sahibi olmuşsa eğer
Erkana töreye yola muhtaçtır.”(114/1)

b) Tasvir Yoluyla Anlatım:

Davut Sularî tasvir yoluyla anlatımı kullanarak gezip gördüğü yerlerde karşılaştığı kişi, olay ya da durumların özelliklerini anlatmıştır. Ancak bu anlatım tekniğini etkili bir şekilde kullandığı şiirleri genellikle sevgiliyi anlattığı şiirleri olmuştur.

Âşık siyah saçlı, kara kaşlı sevgilinin tasvirinde “çeşm-i şehla” ifadesini kullanmıştır. “Çeşm-i şehla” tatlı şaşı anlamına gelmektedir ve sevgilinin etkili bakışını anlatmak için kullanılmıştır.

“Siyah saçın kara kaşın
Niye bükük durur kaşın
Öyle melayık bakışın
Gül benim ey çeşm-i şehlam.”(20/2)

“Al kırmızı yanakların
Pembe kiraz dudakların
Gamzelidir şakakların
Bal benim ey çeşmi şehlam.” (20/3)

Davut Sularî sevgilinin saçlarını ipeğe ve sırmaya benzetilmiştir.

“İpek tellerine gönül bağladım
Sırma saçlarını çözme sevdiğim
Dün gece rüyamda sensiz ağladım
Çiğneyip aşkımı ezme sevdiğim” (73/1)

Göz rengini genelde kara(siyah) olarak tasvir etmiştir. Sürmeli göz, kınalı el âşığın memleketinde sevdiği güzellerin özelliklerindendir.

“Çıkmış gelir bir gözleri sürmeli
Eli durmuş parmakları kınalı
Böyle bir melek simayı netmeli
Davut Sulari’yi de sor kara gözlüm” (81/3)

“Tercan ellerinden bir gelin
 Açmış ağ göğsünü sallanır bir hoş
 Kınalanmış parmakların ellerin
 Oturdu yanıma dilleri bir hoş”(125/1)

“Kiblesine Morpet dağı yaslanır
 Güzelleri al giyinir süslenir
 Ele yazın yaylasında gergef beslenir
 Şimdi kar oldu da belin Çayırılı”(54/3)

c) Soru Yoluyla Anlatım:

Davut Sularî şiirlerinde sıkca soru yoluyla anlatıma başvurmuştur. Âşık şiirlerinde bu tekniği kullanarak anlatımda hem merak uyandırmış hem de düşüncelerini daha etkili olmasını hedeflemiştir.

Anlatımı etkili kılmak için soru yoluyla anlatımı tercih eden Âşık Davut Sularî, bazen dileklerini belirtirken de bu anlatım tekniğini kullanmıştır.

“Acaba var mıdır toprağın dili
 Yağmurun yağışı çamurun mili
 O nedir ağlatır Şeyda bülbülü
 Baharda açılan gül değil ya ne” (44/1)

“Davut Sularî’yem mana eriyem
 Misafiri olup kalbe oturan
 Cümle müşkül işlerini bitiren
 Edep, erkan ile yol değil ya ne”(44/3)

“Ben pirim diyene selam söyleyin
 Nutku Ehlüllahı tutmaz mı talip
 Bu yola yolcuysa hele eyleyin
 Hak kelimı kabul kılmaz talip”(99/1)

Âşık Davut Sularî serzenişlerini soru yoluyla anlatımı kullanarak dile getirmiştir.

“Yaz ayları geldi geçti
 Güz oldu duydun mu bülbül
 Sen yar ile sevişirken
 Söz oldu duydun mu” (18/1)

“Dönmem Hakkın yolundan
 Çekmişim elin dilinden
 Bunca muhabbet gülünden
 Verdiğim yeter mi hocam” (19/3)

ç) Hitap Yoluyla Anlatım:

Âşık Davut Sularî'nin şiirlerinde kullandığı anlatım tekniklerinden biri de hitap yoyuyla anlatımdır.

Millî birlik ve beraberliğin bozulmasına tahammülü olmayan Davut Sularî bu düşüncesini hitap yoluyla dile getirmiştir.

“Biz bu memleketin evlatlarıyız
 Hey yıkımcı bölme Allah aşkına
 Kimden öğüt aldın ters bakıyorsun
 Yakınıma gelme Allah aşkına” (36/1)

“Millî servetimi yurdumu yıktın
 Beynin yunmuş gibi karşıma çıktın
 Otururken gönül köşküme aktın
 Hatıramı silme Allah aşkına” (36/2)

Gidişattan memnun olmayan Davut Sularî'nin çaresizliği, Türk tarihine silinmez harflerle adı yazılmış devlet büyüklerine seslenişinden anlaşılmaktadır.

“Atatürk, İnönü kalk Gürsel Baba
 Her gün kırılıyor ana dölleri
 Bu kavmi süfyanın düşmanca caba
 Zincir vuruluyor ana dölleri”(61/1)

d) Doğrudan Doğruya Anlatım:

Âşık Davut Sularî hayat tecrübesini, doğrudan doğruya dile getirmekten inandığı ve hassasiyet gösterdiği konularda düşüncelerini açıkça ifade etmekten çekinmemiştir. Bu ifade biçimi onun şiirlerinde doğrudan doğruya anlatım tekniğini kullandığını ortaya koymaktadır.

Tecrübe etmeden hareket etmemeyi, düşüncelerine bakıp tartmayı ve cahilden uzak durmayı Davut Sularî şu şekilde dile getirmektedir.

“Bir cahil birazcık mesnet bulunca
 Sadırazam gibi payesine bak
 Işın düşüp başın darda kalınca
 Bir tecrübe et de mayesine bak” (62/1)

“Cahil, adam olmaz, evliya olsa
 Arife teslim ol kül riya olsa
 Hüzn-i bel bağlama akraba olsa
 Hele bir fikrine gayesine bak” (62/4)

Davut Sularî sevgiliye olan hislerini dolaylı yollara başvurmadan doğrudan söylemeyi tercih ettiği görülmektedir.

“Ey dilber aşkı beyanım
 Hal bir kerre bak bir kerre
 Bu divana niyet edip
 Gel bir kere kal bir kere” (11/1)

“Gönlümün sultanı canımın canı
 Çıkıp divanıma gel hele hele
 Ben senin derdinden eridim bittim
 Arayı arayı bul hele hele” (40/1)

Âşık Davut Sularî sevdiğini kaybetme korkusu yaşamıştır. Onun salına salına gezmesinden rahatsızlık duyan Âşık, rakiplerinin bu durumu fırsat bilmesinden çekinmektedir.

“Gönül kapısını açma dolarlar
 Koparır dalından ayrı koyarlar
 Korkarım ki seni benden alırlar
 Salına salına gezme sevdiğim” (73/2)

Bir hakikat ehline bağlanmanın gerekliliğine inanan Davut Sularî bu yolun inceliklerine şiirlerinde yer vermiştir.

“Bu yola talip ol bağlandın ise
 Peyik sofulara beyan eylesin
 Hakikat aşkıyla dağlandın ise
 Git kendi mürşidine beyan eylesin”(97/1)

B.ŞİİRLERİNİN ŞEKİL ÖZELLİKLERİ

Her sanatçının kendine has bir üslubu, olaylara yaklaşım tarzı ve söyleyiş biçimi vardır. Âşıkların farklılıkları kadar gelenek içinde onları aynı çatı altında toplayan bazı benzerlikleri de vardır. Şiirlerinde işledikleri belli başlı temalar, kafiye, redif ve söyleyiş tarzı âşıkları birbirinden farklı kılan özelliklerdendir.

Âşık Davut Sularî'nin 500'den fazla şiirinin olduğu tahmin edilmektedir. Yaşamı boyunca çıkardığı plak ve kasetlerden başka sohbet meclislerinde ya da çeşitli vesilelerle söylemiş olduğu şiirlerinin sayısını düşündüğümüzde bu rakamın daha yüksek olacağı açıktır. Ancak irticalen söyleyen âşıkların söylediği her şiiri söylendiği anda, yaşadığı devir de göz önünde bulundurulursa, kayda almak mümkün olmamıştır. Bu sebeple onun piyasa kasetleri ya da bugüne kadar derlenmiş çalışmalardan hareketle, yaklaşık bir rakam söylenebilirse de toplamı için net bir rakam belirtilememektedir. Çünkü Davut Sularî ülkemizin neredeyse bütün illerini ve Avrupa'da pek çok yeri gezmiş, sohbet meclislerinde bulunmuş, irticalen söylemiş ancak bunların birçoğunun kaydı yapılamamıştır.

Davut Sularî'nin elimizde bulunan ve çalışmamıza esas olarak kabul ettiğimiz 148 şiiri üzerinde yaptığımız inceleme sonucunda; şiirlerinin hane sayısı, ölçüsü, kafiyesi vb.konularında bir takım verilere ulaşılmıştır.

1) Hane Sayısı:

148 şiir üzerinde yapılan inceleme sonucunda şiirlerin büyük bir bölümünü 3 hanelilerin oluşturduğu görülmüştür.

a) Bir haneden oluşan şiirler	Yok
b) İki haneden oluşan şiirler	4
c) Üç haneden oluşan şiirler	60
d) Dört haneden oluşan şiirler	34
e) Beş haneden oluşan şiirler	24
f) Altı haneden oluşan şiirler	15
g) Yedi haneden oluşan şiirler	4
h) Sekiz haneden oluşan şiirler	1
ı) Dokuz haneden oluşan şiirler	1
i) On haneden oluşan şiirler	Yok
j) On bir haneden oluşan şiirler	1
k) On iki haneden oluşan şiirler	1

2) Şiirlerinde Ölçü ve Duraklar:

Âşık Davut Sularî şiirlerini hece ölçüne uygun olarak yazmıştır. Sadece birkaç şiirinde farklı hece kalıplarını kullanmıştır. Âşık Davut Sularî'nin şiirlerinde görmüş olduğumuz durakların yapısı 7'li, 8'li, 11'li hece ölçüsüne göre aşağıdaki gibidir.

7'li hece ölçüsünü kullandığı şiirlerinde daha çok 4+3 durak biçimini kullanmıştır.

“Aman atam / gel bana
Hiç küser mi / yim sana
Güzel ismin / dilimde
Hiç benzetme / komşuna.”(6/2)

“Tasanlanma / boşuna
 Gitmedim mi / hoşuna
 Ben bildiğin / değilem
 Hiç benzetme / Komşuna”(6/3)

8’li hece ölçüsünü kullandığı şiirlerinde 4+4 durak biçimini kullanmıştır.

“Al kırmızı / yanakların
 Pembe kiraz / dudakların
 Gamzelidir / şakakların
 Bal benim ey / çeşmi şehlam”(20/3)

“Davut Sular / nutk-u yekta
 Destim mağrip / maşrik Hakta
 Bedenim on / iki tahta
 Hükmün izhar / edeceğim”(21/5)

11’li hece ölçüsünü kullandığı şiirlerinde genellikle 4+4+3 durak hakimdir.

“Doldum taşım / deryalara / sığmazken
 Akan çaya / itibarım / kalmadı
 Kemen kestim / sahralarda / gezerdim
 Kiriş yaya / itibarım / kalmadı.”(52/1)

“Kara çalı / gül olamaz demiştüm
 Üç beş katre / sel olamaz demiştüm
 Elin kızı / kul olamaz / demiştüm
 Melül mahsun / olacağın / belliydi”(55/3)

6+5 duraklı şiirine ise aşağıdaki örneği verebiliriz:

“Nisan yağmuru idi/ baharın seli
 Bahçe bülbülüydü / sazların teli
 Taze yaz gülüydü / yaprağın dalı
 Solan varsa o da / Davut Sularî”(60/2)

Âşık Davut Sularî şiirlerini hece ölçüsünün 7’li, 8’li 11’li hece ölçüsüyle yazmıştır. İncelenmeye esas teşkil eden şiirlerin;

100 tanesi 11’li,
 8 tanesi 7’li,
 24 tanesi 8’li
 hece ölçüne göre yazılmıştır.

3) Şiirlerinin Uyak Örgüsü

Davut Sularî’nin şiirlerinde hem koşma hem de mani nazım şeklinin uyak örgüsü görülmektedir. Özellikle 7’li heceyle oluşturduğu şiirlerde;

-----a
 -----a
 -----b
 -----a

biçimindeki mani nazım şeklinin kafiyelenişi hakimdir. 8’li ve 11’li heceyle oluşturduğu şiirlerde ise koşma nazım şeklinin kafiyelenişinin hakim olduğu görülmektedir. Şiirlerde koşmanın aşağıdaki şemada belirtilen üç ayrı uyak örgüsü görülmektedir. Fakat yaygın olan ilk şemadaki uyak örgüsüdür.

1.

-----a

-----b

-----a

-----a

-----c

-----c

-----c

-----b

-----d

-----d

-----d

-----b

2.

-----a

-----a

-----a

-----b

-----c

-----c

-----c

-----b

-----d

-----d

-----d

-----b

3.

-----x

-----a

-----y

-----a

-----b

-----b

-----b

-----a

-----c

-----c

-----c

-----a

Sularî'nin, şiirlerinde genellikle yarım, zengin ve cinaslı kafiye kullandığı görülmektedir. Bunların başında ise Türk halk şiirlerinin önemli bir unsuru olan yarım kafiye gelmektedir.

a) Yarım kafiye:

“Sarıldım ince bele
Düşürdün beni dile
Sorun bülbülü güle
Kuş dilinden bitaptır.”(8/4)“I” Yarım Kafiye

“Bülbül geldi kondu dala
Bülbülden hata yok güle
Engel bir taş atar göle
Yüzen ördek yaralanır.”(27/2) “I” Yarım Kafiye

“Pir elinden dolu içtim
Kudret kitabını açtım,
Böylece tarihe geçtim
Ermeyeli nasılsınız.”(32/2) “ç” Yarım Kafiye

“İşi hak ileydi burada dururdu
Aç geçenlere ekmek verirdi
Birazda fazlaca rüya görürdü
Elemden uçtu mu İsmail Ağa”(34/3)”r” Yarım Kafiye

“Bostancı kızdı da kalıfı yaktı,
Keçi boynuzladı bostancı yıktı
Koç arkadan vurdu yere bıraktı
Muhtara istida verdi bostancı”(51/2) “ k”Yarım Kafiye

“Maşuk olan âşıkını atar mı
Gül yerinde kara çalı biter mi
Aslan yatağında tilki yatar mı
Gözle onikiden vur da sonra git”(127/2) “t” Yarım Kafiye

b) Tam Kafiye:

Sularî'nin kullandığı tam kafiye örnekleri aşağıdaki gibidir.

“Al kırmızı yanakların
Pembe kiraz dudakların
Gamzelidir şakakların
Bal benim ey çeşm-i şehlam”(20/3) “ak” Tam Kafiye

“Akıttın gözümden yaşı
 Eritir dağları taşı
 Ali’dir imamlar başı”(10/3) “aş” Tam Kafiye

“Aşk ile dünyadan çok seyyah gezdim
 İnsanlık âlemin anladım sezdim
 Cedden ayan riyakar kullardan bazdim
 Gelip derdim döküp sordum bu gece”(48/2) “ez” Tam Kafiye

“Aldığın yazıyı da Edibe yazdır
 Elimde çöğürdür de tamburdur sazdır
 Söylene makamdır da güzel avazdır
 Ağız aynı ağız da diller değişmiş”(148/3) “az” Tam kafiye

c) Zengin Kafiye

Sularî’nin kullandığı zengin kafiye örnekleri aşağıdaki gibidir.

“Kimi ana kimi bacı
 Onları görendir hacı
 Gökteki melek duacı
 Çayırılı’nın güzelleri”(15/2) “acı” Zengin Kafiye

“Davut Sularî’yim yılanmış ozan
 İçimde dert kaynar bünyemdir kazan
 Bizde varsa eğer akıllan izan
 Nebze bana taraf er Hamit Çine” (47/3) “zan” Zengin Kafiye

“Gerçi Davut Sularî’yim aptal serseri biri
 İnsansın gezersin amma inan değilsin diri
 Hamdolsun ki yüzümda yok benim kıyamet kiri
 Sevgi, sohbet şefkatinden bana karşı haz görem” (135/5)

“iri” Zengin Kafiye

ç.Cinas:

Sularî’nin araştırmamıza esas teşkil şiirlerinden birinde cinaslı kafiye rastlanmıştır.

“Beyaz gül yar beyaz gül
 Gül sende gül, beyaz gül
 Bu baharda bağ bahçeler
 Kırmızı gül beyaz gül
 Be birader be az gül
 Ne gam ediyorsun
 Be birader be az gül”(146/3)

d. Redifler:

Sularî’nin şiirlerinde kullandığı redif örnekleri aşağıdaki gibidir.

“Âşıkım diyen çok kayıt olmadan
 Cem evine girsem zahit olmdan,
 Ezrail Adem’e şahit olmadan
 Kubbe-i rahman tektik erenler.”(110/2) “olmadan” Redif

“Her güzelde emsalini bulamaz
 Cahil adam yar kıymetin bilemez
 Güzellik dediğin baki kalamaz
 Zülûf ağlar, perçem ağlar, tel ağlar.”(102/2) “amaz” Redif

“Serhat âşık telin sazın yanında
 Şah-ı server o alvazın yanında
 Gözbebeğin yaranların yanında
 Sulari’siz kalacağın belliydi”(55/3) “yanında” Redif

“Âşık olan olur aşkın delisi
 Âşık olan mürşitlerin velisi
 Eline almıştır İran halısı
 Dost ile Kudretten işler âşıklar”(103/3) “si” Redif

e) Dudakdeğmez (Lebdeğmez)

Dudakdeğmez âşık tarzı şiirine özgü bir sanattır.

Âşıkların söz ustalıklarını sergilemek için bir nevi söz hüneri olarak başvurdukları bir atışma biçimi olup âşıkların dudaklarının arasına iğne koyarak yarıştıkları zor bir atışma türüdür.⁹⁴

Davut Sularî’nin dudakdeğmez sanatına başvurduğu görülmekte, divan ayağından ve divan kalıbıyla irticalen söylediği şiirleri de bulunmaktadır.

⁹⁴ Mehmet Yardımcı, *Başlangıcından Günümüze Türk Halk Şiiri*, Ank.2002,s.234

“Ah canan, ey canan, ey canan, ey canan, ey canan...

Şu hakikat göz önünde, görenlere erdenirdi

Kendi giden, şu dünyada kalana eser denirdi dost

Acun içre görenler az hicrana keder denirdi

Ne kadar şehit şüheda yorganları yer denirdi

Kalan kendi, kuran kendi, yerde gökte sinen O

Ah canan, ah canan Yaradan

Ah Anadolu ülkesinin Yaylaları dağları

Aylarıyla, yıllarıyla asırları çağları

Türklerin koç yiğitleri, ölenleri sağları

Çiçek açar köyü kenti, süslenir o kırları

Gönüllerde duran kendi, yerde gökte sinen O

Sinen O, sinen O, her gönüle giren O

Ah tarattığı kullarında Sularî' yi yarattı

Altı kere yeri yıktı yedincide kuşattı

Dinin söylentisinde de geçen yol sıratı

Her lisanda inan kendi yerde gökte sinen O

Sinen O, sinen O, her gönüle giren O“

Diğer âşıklarda olduğu gibi Sularî de dudakdeğmezi genellikle atışmalarda kullanmıştır. Aşağıdaki atışma böyle bir yarışmada söylenmiştir.

28 Ekim 1970 tarihinde Konya'da düzenlenen Türkiye Âşıklar Bayramı'nda Âşık İlhami Demir, Şeref Taşlıova, Murat Çobanoğlu, Davut Sularî, Âşık Hasreti karşılaşması ile gerçekleşmiştir. Bu metin Âşık Şeref Taşlıova'dan alınmıştır.

İlhami DEMİR

Dinlesin yârenler âşıklık nedir,
Hele ki arkadaş geler geçersin.
Rızık ki ne ise Hak yetirecek,
Dane dane anı alar geçersin.

Şeref TAŞLIOVA

Eğer âşık isen aşkın yolunda,
Yaşadıkça âşık kalar geçersin.
Âşığın ataşı dağdan ağırdır,
Her yana ışıklar salar geçersin.

Murat ÇOBANOĞLU

Aşkın deryasında aşkın yolunda,
Eğer âşık isen dalar geçersin.
Kendi eserini aşkın canından,
Elinde saz ile çalar geçersin.

Davut SULARÎ

Âşıklık dediğin dâd-ı ağlatır,
Ele gün aşikâr eler geçersin.
Nazargâhın Hak'ta deryayı âyan,
Hayır dar güne de salar geçersin.

Sadi HASRETİ

Aşkın sahrasını gezdin, eylendin,
Cihanda azıcık kalar geçersin.
Hicran yaylasının ataş çağında,
Deryay-ı alaya dalar geçersin.

İlhami DEMİR

Âşık İlhan anlar her cesareti,
Yaratan insana kul inayeti,
Aşağıda kalan Âşık Hasreti,
İğneyle ağzını deler geçersin.

Şeref TAŞLIOVA

Çıldırılı Âşık der, kendini tanı,
Yaratan yarattı nice insanı,
Hayatını yaşa Âşık İlhani,
Sen de âşıklıktan gelir geçersin.

Murat ÇOBANOĞLU

Âşık yakınından candadır yârı,
Canla canan yârsa aklının kârı,
Neler dedi hele Âşık Sularî,
Kanat kuyruğunu yolar geçersin.

Davut SULARÎ

Ya sen köyde neden kaldın yalınız,
Ayanda aşikâr Hak'tan dalınız,
Âşıklık içinde âşık olunuz,
Hakikat aşikâr olar geçersin.

Sadi HASRETÎ

Hasretî, hicranla çekilir nâra,
Sinesinde ateş içinde yara,
İlhani sahrada sıçanı ara,
Tilki deliğini deler geçersin

C) ŞİİRLERİNİN KONU BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

1) Aşk:

Âşık Davut Sularî'nin şiirlerinde aşk kavramı her zaman bir güzele duyulan aşktan ibaret değildir. Şiirlerinde zaman zaman beşeri aşktan başka ilahi aşkı anlattığı ifadelerine de rastlanmaktadır.

Davut Sularî'nin şiirlerinde, âşıklığın yüce bir merteye olduğunu, gerçek âşığın ölmeden evvel ölen olduğu felsefesini görülmektedir.

“Benden sorulursa âşık olanlar
Manen pir elinden içen âşıktır
Meclis olup değerini bulanlar
Kendi cenazesin kılan âşıktır. ” (115/1)

Yunus Emre'deki "Bir kez gönül yıktın ise bu kıldığın namaz değil" yaklaşımına paralellik gösteren bir yaklaşımı da Âşık Davut Sularî'nin şiirlerinde görmek mümkündür.

"Kemer best bağlamış başında tacı
Kulağında küpe, gürühu naci
Gönül bir Kabe'dir yap da ol hacı
Davut Sularî de nişan eylesin " (97/3)

Mürşidine duyduğu muhabbeti anlatan şiirlerine baktığımız zaman ona aşk derecesinde sadakatla bağlı olduğunu görürüz. Bu bağlılığı açıkca dile getirmekte sakınca görmeyen Âşık Davut Sularî bu sevginin dışardan bakıldığında anlaşılamayacağının da farkındadır.

"Güzeller şahının can yoldaşımı
Eller kıymet vermesinler vız gelir
İnan efendim sevmişem candan
Yadırgılar bilmesinler vız gelir" (116/1)

"Aşkın dolusunda içen ben isem
Kudret kitabını açan ben isem
Defteri Ali'ye geçen ben isem
Başka tutunacak bir dalım yoktur" (122/3)

"İsterse kainat aleyhte atsın
Gevher kıymetini bir pula satsın
Evim, barkım, malım tarumar etsin
Şahtan gayrı varlık bir malım yoktur" (122/4)

“Kiblemdir cemalin gördüğüm zaman
Yüzüm turabına sürem sultanım
Kaşların lam elif ay gibi cemal
Kaldır nikabını görem sultanım”(70/1)

“Cemalin görenler selavat verir
Emrin ile cümle kainat yürür
Sana dil uzatan inan ki çürür
Sen haksın dünyada erem sultanım”(70/2)

Sularî güzele olan aşkının eleştirilmesinin yanlış anlaşıldığına üzülerek “Ey Hamamcı” adlı şiiriyle bu konudaki eleştirilere de cevap vermiştir. Yakın çevresine bu şiirini açıklayan Âşık Davut Sularî hamamla dünyayı, üç gelinle Kur’an-ı Kerim’den önceki hak kitapları, kız tabiriyle son hak kitap olan Kur’anı Kerim’i, Gökkuşbu ile dünyayı, hoş seda ile de dünyanın Kur’an Kerim’in sesleriyle aldığı huzuru anlattığını dile getirmiştir.

“Ey hamamcı bu hamama güzellerden kim geldi
İnce belli duduk dilli gerdan hâllü yar geldi yâr yâr”

“Yâr yâr yâr al hançeri vur sineme
Gör sinemde neler var yâr yâr”

“Hamamın göbek taşına üç gelin bir kız geldi
Hamamın gök kubbesini hoş bir sedadır aldı”(139)

Sularî’nin şiirlerinde aşk ve âşığa zaman zaman farklı biçimlerde baktığı görülmektedir.

“Âşık aslan gibi yatar pusuda
Kelamı balyozdur taşlar aşıklar
Eğer pir elinden dolu içmişse
Ateşsiz kaynar da yanar âşıklar”(103/1)

“Er kişi olanı kâinat tanır
 Darb-ı aşk olanlar cihan dolandır
 Gahi berrak akar gahi bulanır
 Olgun mertebede kalan âşıktır” (115/2)

“Erenler bir derde düşer olmuşam
 Cehenneme döndüm nar gibi oldum
 Aşkın değirmeni bedenim benim
 Hikmet suyu vurur sel gibi oldum ” (78/2)

“Âlemin sözünden yandım yakıldım
 Şükür aşkın katarına katıldım
 Katre iydim göl ummana akıldım
 Kem sözü zehirmiş içemiyorum” (79/3)

“Âşık olan olur aşkın delisi
 Âşık olan mürşitlerin velisi
 Eline almıştır İran halısı
 Dost ile kudretten işler aşıklar”(103/2)

“Aşkın nasibi kudret honudur
 Üstüne giydiği aşkın donudur
 Âşık maşukunun ruhu canıdır
 Çileli bülbüldür kuşlar âşıklar”(103/3)

“Aşk bir padişaktır sevda veziri
 Uğradığı yeri yıkar da gider
 Bana söylemişti güzeller piri
 Aşk nicelerini yıkar da gider”(107/1)

“Efendiler bağı beş gül ağacı
 Çiğdem bahçesinde diktik erenler
 O yarin cemalin görendir hacı
 Hâl bilmez elinden çıktık erenler” (110/1)

Davut Sularî aşkla bir mânâ erine bağlanmanın önemi, bağlanmanın getirdiği sorumluluk ve yaşanan hâlleri zaman zaman şöyle dile getirmiştir:

“Fıkıh İlmi yedi ilim dediler
 Biri Rehber, biri Pir, biri Mürşit
 On iki ilimden dört kapı açar
 Biri Rehber, biri Pir, biri Mürşit”(129/1)

“Davut Sularî’ ye üçünden himmet
 Defter-irfanda açıldı zimmet
 Leb-un Cavidan’la ol ilmi hikmet
 Biri Rehber, biri Pir, biri Mürşit”(129/3)

“Bu yola talip ol bağlandın ise
 Peyik sofulara beyan eylesin
 Hakikat aşkıyla dağlandın ise
 Git kendi mürşidin beyan eylesin”(97/1)

“Esrarı Ali’ye her can eremez
 Cemali mürşidi her göz göremez
 Bu esrarı haktır adu bilemez
 Güzel divan kurdu seyit Hüseyin”(98/2)

“Payedar eyledim neyleyim yanlış
 Ayak yanlış geldi eyledim teftiş
 Başıma toplanan kemalli meclis
 Muhabbet doyulmaz gidelim yeter”(111/2)

“Davut Sularî’yim mana-yı natık
 Biz araf ehline uymuşuz artık
 İlmi cavidandan mücevher saltık
 Dürelim balyaları gidelim artık”(111/4)

“Bir insan ki yeryüzüne gelince
 Kazanca, uğraşa, mala muhtaçtır
 Bir mürşit sahibi olmuşsa eğer
 Erkana, töreye, yola muhtaçtır”(114/1)

Âşık Davut Sularî güzellerin güzelliklerini görüp bu güzelliklere kayıtsız kalamamış ve hayranlığını dile getirmekten çekinmemiştir. Güzellerin özellikleri, çektirdikleri acılar, sevgiliye sitem Âşığın şiirlerinde ilk bakışta göze çarpan konulardır.

Ancak Âşık Davut Sularî her şeye rağmen yine de sevmekten şikayet etmez.

“Sarıldım ince bele
 Düşürdün beni dile
 Sorun bülbülü güle
 Kuş dilinden bitaptır”(8/4)

Şeşmi şehla, “tatlı şaşı” ifadesini kullanarak sevdiğinin bakışındaki güzelliği ifade eder. Çünkü “şeşmi şehla” türlü bir bakışa sık rastlanmamaktadır.

“Esen yelden selamımı
 Al benim ey çeşmi şehlam
 Bekle yollarımı benim
 Al benim ey çeşmi şehlam” (20/1)

“Al kırmızı yanakların
 Pembe kiraz dudakların
 Gamzelidir şakakların
 Bal benim ey çeşmi şehlam” (20/3)

Âşığın şiirlerinde zaman zaman kavuşamamanın verdiği ıstırapı da görmek mümkündür.

“Tutuldum, yıkıldım aşkın narına
 Eremedim senin bir kararına
 Gül dudağın tel yaprağa sarıla
 Sevip okşanmaya layıksın güzel” (66/2)

“Kız senin derdinden derbeder oldum
 Derdi derununu sor da öyle git
 Hasretinden mecnun misali oldum
 Ne hâle düşmüşem(ey yar) gör de sonra git” (127/1)

“Bugün bende bir hakikat aşkı var
 Dinle sözlerimi de uyu göz nurum
 Beni şad eyledin dün günden beri
 Bırak düşüncüyü huyu göz nurum” (80/1)

Sevgilisinin özelliklerini bir bir saydığı şiirlerinde sevgilisine “kara gözlüm” ve “yar” diye hitap eder.

“Yeşilova yolun gözler geçerken
 Cumaovasından bir çay içerken
 Yar ilen demler sohbetler açarken
 Gel benim halimi sor kara gözlüm” (81/1)

“Cemalin Bedirdir benziyor aya
 Gözlerin aklımı veriyor zaya
 Gece gündüz minnetim var Mevla'ya
 Aç kolun boynuma sor kara gözlüm”(81/2)

“Hayran oldum baka kaldım yüzüne
 Sürme değil rastık çekmiş gözüne
 Hıçkırarak başım koysam dizine
 Saçım okşa gönlüm al başın için”(92/2)

“Çoktan beri yollarını gözlerim
 Gönlümün zıyası dost sefa geldin
 Şu garip gönlümün bağı bostanı
 Ayva ile turunç yar sefa geldin”(93/1)

“Hindidir yarimin kaşları hindi
 Bilmem melek miydi arştan mı indi
 Bir su ver içeyim yüreğim yandı
 Temmuz aylarında kar sefa geldin”(93/3)

“Kırmızı gül açmış yârin bağında
 Gözüm kaldı sinesinin ağında
 Cennet kokusu var yar otağında
 O sineme bastı kızgın dağları yar”

Yar yar öldürdün yar
 Yar yar yandırdın yar
 Yar yar ne dedim de a be zalim
 Darıldın yar” (105/2)

“Tercan ellerinden gelen bir gelin
Açmış ağ göğsünü sallanır bir hoş
Kınalanmış parmakların ellerin
Oturdu yanıma dilleri bir hoş”(125/1)

“Davut Sularî der, bağrıma akar
Ateşin hicranın çok canlar yakar
Can alıcı gözler yüzüme bakar
Naz-ı eda ile sallanır bir hoş”(125/3)

“Ben seni uzakta gözlerdim her an
Ey afeti cihan geldiğin zaman
Sanki huri gelmiş Mahbub-i Gılman
Leblerin lebime verdin güzel yar” (106/2)

“Davut Sularî” yi şaşırttın o an
Allah bir güzara can içinde can
Aşkın ibadeti aşk ile baran
Bahçemden yemişi verdin güzel yar”(106/4)

2) Millî Konular:

Âşık Davut Sularî'nin yaşadığı dönemin bazı sıkıntılı olayları karşısında şairlerinin konusunu değiştirdiği ve şairlerinde millî konulara yöneldiği gözlenmektedir. Bütün âşıklar gibi Sularî de yaşadığı devre dair duygu ve düşüncelerini ifade etmekten geri kalmamıştır. Bu dönemde bölücülük yapanları sert bir dille eleştirmiş, insanların oyuna gelmemeleri için birlik ve beraberliğe davet eden bir sanatçı olma özelliğini sürdürmüştür.

Atatürk sevgisi ile memleket sevgisini eşdeğer görmüş ve Alevi –Sünni, Türk-Kürt gibi kavramalarla ülkeyi bölmek isteyenlerin karşısında durmaya

çalışmıştır. Bu konuda verdiği cevaplar çok sert olmuş ve “Tüm halkımız Türktür, yoktur ayrı gayrı” diyerek bu konuda hassasiyetini ortaya koymuştur.

“Cennet gibi dağ, ovası, bayırı
Tüm halkımız Türk’tür, yok ayrı gayrı”(68/4)

“Biz bu memleketin evlatlarıyız
Hey yıkımcı bölme Allah aşkına
Kimden öğüt aldın ters bakıyorsun
Yakınıma gelme Allah Aşkına”(36/1)

Bölücülük yapanların döktükleri kana dayanamayan Âşık Davut Sularî, vatan evlatlarından akan bu kanın durdurulması için devlet büyüklerine seslenmiştir:

“Atatürk İnönü kalk Gürsel baba
Her gün kırılıyor ana dölleri
Bu kavmi süfyanın düşmanca çaba
Zincir vuruluyor ana dölleri”(61/1)

“Sizin meclisinizin işgaldir bu an
Kan çanağı oldu bu anavatan
Benim de ecdadım o yerde yatan
Yere seriliyor ana dölleri”(61/2)

Yıkıcı ve bölücü davranışlar dayanılmaz bir hâl aldığı anda ise Âşık Davut Sularî dilini sertleştirmekte bir sakınca görmemiştir.

“Ülke ozanlığım otuz yıl aştı
İt eniği kapımıza yanaştı
Kan döküldü mervan dölü savaştı
Tek tek veriliyor ana dölleri”(61/3)

“Atom çağı azdı itin soyları
 Yeni nesil yeni örgüt boyları
 Değişmiyor Muaviye’ nin huyları
 Denizler oynasın gül gibi gelin”(94/3)

“Adana, Maraş Antepnen Çayırılı
 Mezhepçilik soktun ellerin kirli
 Yezit Mervan dölü kötü fikirli
 Hiç Davut Sularî durmaz arkadaş.”(124/4)

Atatürk sevgisini şiirlerinde işleyen Âşık Davut Sularî’nin Cumhuriyet’in varlığından memnun olan her Türk gibi Ata’ya minnettarlık duyduğu görülmektedir.

“Güzel Ankara’yı başkent yapışı
 Kocatepe’ye şahlanıp çıkışı
 Türklüğün hükmüyle ordu akışı
 Düşmanı denize döktü Atatürk”(64/2)

“Davut Sularî der Türk olan anar
 Allah’tan ihsandır bizlere ün var
 Erlerin huduttan düşmanı kovar
 Neslindedir aslanların Atatürk ” (65/3)

Âşığın Kıbrıs Savaşı’nı anlattığı şiiri de vardır:

“Lefkoşe Serdarlı Kuzcuk Magosa
 Üç koldan ordumuz gelmişti coşa
 Aslanlar cengidir bakın savaşa
 Kaçan çapulcular sarıldı Kıbrıs” (123/2)

“Dilekkaya Timbu Kira Gürpınar
 Haklı davamızda bizi kim kınar
 Omorfo Lefkeynen Gazi viran var
 Rum Yunan çemberi yarıldı Kıbrıs”(123/3)

3) Memleket Şiirleri:

Bir kaç il dışında Türkiye'nin tamamını, Avrupa'nın da pek çok yerini gezen Aşık Sularî memleketinin güzelliklerini gördükten sonra daha güzel bir yer olmadığı kanaatine varmıştır. Bu kanaat onun şiirlerin şöyle yansıdığıdır.

“Avrupa Asya'da çok devlet gezdim
 Güzel Anadolum Güzel Türkiyem
 Bütün umut sende anladım sezdim
 Güzel Anadolum Güzel Türkiyem”(68/1)

“Adilcevaz kadir bilir
 Dostlar hatırını alır
 Erciş'ten bir peynir gelir
 Gel Van'a Van'a Van'a”(9/5)

“Etrafına sıra dağlar çekilir
 Eteğinden zembem sular dökülür
 Ovasının mahsulü bol ekilir
 Her tarafa gider malın Çayırılı”(54/2)

“Kiblesine Morpet dağı yaslanır
 Güzelleri al giyinir süslenir
 Ele yazın yaylasında geref beslenir
 Şimdi kar oldu da belin Çayırılı”(54/3)

“Doğu kıblesinde yücelir dağlar
 Yazın Ağustosta meyveli bağlar
 Çilek, şeftalisi dal eğer bağlar
 Var mı bunda çürük sözü Ketselin”(95/2)

“Nereden buldunuz münput toprağı
 Güz geldi sararmış ağaç yaprağın
 Yapılmış çarşılar yüce konağı
 Şad renk renk renk giyinir kızı Ketselin”(95/3)

“Heç gettiniz mi siz Karapınara
 Kaladaki parka vardım bir ara
 Nefesim kesildi yaktım sigara
 Düzen düşmüşmü ol közü Ketselin”(95/4)

“Karsantı’ dan geçsen yolun aldırısan
 Etrafın çamladır hava doldursan
 Develik’ de ulu mezarda dursan
 Torosların üstüne çık Kumru Hanım”(69/2)

“Barazama Köyü derenin içi
 Karşıdan gelirken Yörükler göçü
 İnce beli döğer sırmadır saçı
 Orada güzeller çok Kumru Hanım” (69/3)

“Bütün vatanımda köy,kent kasaba
 Hummalı kalkınma gelmez hesaba
 Gürbulak gümrüğü gerçek bir çaba
 Güzel Anadolu’m güzel Türkiye’m”(68/2)

“Davut Sularî’yim vatan şairi
Cennet gibi dağ ovası bayırı
Tüm halkımız Türk’tür, yok ayrı gayrı
Güzel Anadolu’m güzel Türkiyem.”(68/4)

“Koca Sinan kalkar mimardır her an
Koyun kuzu otlar çobanlar beyan
Vatan gül gülistan taze yaz ayan
Hakikatı söyler kurban bayramı”(53/5)

“Ah Anadolu ülkesinin yaylaları, dağları
Aylarıyla, yıllarıyla asırları çağları
Türklerin koç yiğitleri, ölenleri sağları
Çiçek açar köyü kenti, süslenir o kırları”(138/2)

4. Dinî Kişi ve Konular:

a. Hz.Muhammed ve Hz.Ali’yi ve Öven Şiirler:

Davut Sularî’nin şiirlerinde bakıldığında Allah inancının, Hz.Muhammed ve Hz.Ali’ye duyduğu sevgi ve saygının ne kadar güçlü olduğu görülmektedir.

“Dada dolan git sor öğren
Her gönüle girdi Ali
Davut oğlu Süleyman’a
Bile imdat verdi Ali” (13/1)

“Ali Ali cömert Ali
 Yar olur mu töhmet Ali
 Ali güzel Ali daldır
 Ali hayat Ali baldır
 Ali ruh Ali
 Hızır’dan pirdi Ali” (13/2)

Âşığın Hz. Muhammed’e duyduğu sevgi yanında Ehl-i Beyt’e özellikle Hz.Ali’ye duyduğu sevgi şiirlerinde oldukça sık yer almıştır.

“Aşgın dolusun içirip
 Ayaksız derya geçirip
 Ganat verip uçurup
 Geren Muhammed Ali’dir”(31/2)

Kârda, zararda, varlıkta yoklukta, hayatta karşılaşılan her durumda gücünü Hz. Muhammed ve Hz. Ali’den almıştır.

“Bu dünya yıkılsa hem altüst olsa
 Dönmem birliğinden varımdır Ali
 Hz. Muhammed göz bebeğimdir
 Gerek zarar gerek karımdır Ali ” (56/1)

“Kıblem Muhammed’dir hak tabip Allah
 Mürşidim Ali’dir hem Kerremullah
 Birliğin bağılyam Allah Eyvallah
 Yeter ki sıdk ile duram sultanım” (70/3)

“Ali’den almışam bra bu ilmi hekmet
 Ali’den öğrendim sahibi rahmet
 Ali’den öğrendim işte ilmi sekavet
 Hakikî Kur’an-ı Ali’den öğren” (84/4)

Allah'ın varlığını, tekliğini her fırsatta dile getiren Âşık Hz.Peygambere bağlılığını dile getirir ve Hz.Ali'yi mürşidi kabul eder.

“Bismillahi elif ya Resulallah
Allah bir Muhammed Ali zikrimdir
İmam Ali Şahı Merdan hürmeti
Allah bir Muhammed Ali zikrimdir” (118/1)

“Mehdi Muhammed'e ikrarım ayan
Sahibül zamandır yoktur şehdülman
Bir menzil eyledim inan
Allah bir Muhammed Ali zikrimdir” (118/6)

Davut Sularî'nin telefon açma sesi olan “ALO”sözünde bile Hz. Ali'yi anımsayacak kadar kuvvetli bir Hz.Ali sevgisi vardır.

“Baktım şu cihanın tamaşasına
Cümle kullar alo alo Ali diyorlar
Yedi derya doldu kalp şişesine
Cümle kullar alo alo Ali diyorlar” (104/1)

b. Kerbela ve Hz. Hüseyin:

Kerbela olayını her fırsatta dile getiren Âşık Davut Sularî Hz.Hüseyin'in şehit edilişinin üzerinden asırlar geçmesine rağmen duyulan üzüntünün o günden bugüne değişmediğini hissettirir duygularla şiirlerinde bu konuya değinmiştir.

“Biz ezelden ikrar verdik inandık
Yetmiş yedi gahdu peyman Kerbela
Şah Hüseyin aşkı ile boyandık
Toprağındır derde derman Kerbela”(35/1)

“Şam eline haberciler saldılar
 Yüz bin asker mevcuduna aldılar
 Ehlibeytin üzerine geldiler
 Göye çıktı zaru figan Kerbela”(35/4)

Hız.Hüseyin'e duyduğu sevgiyi şöyle dile getirmektedir:

“Sanıkan pirleri derviş Ali'den
 Yola erkan sürdü seyit Hüseyin
 Benim ile bile esrarı Ali
 Yakın yakın gördü seyit Hüseyin”(98/1)

“Esrarı Ali'ye her can eremez
 Cemali mürşidi her göz göremez
 Bu esrarı haktır adu bilemez
 Güzel divan kurdu seyit Hüseyin”(98/2)

“Benim Hazreti Hüseynim var iken
 Zerre hiç kimseye kıl kalum yoktur
 Fazilet haznesi açılmış bana
 Yeryüzünde kula zevalim yoktur”(122/1)

“El ne derse desin seyit Hüseyin
 Yeter ki şah şehit benimle meyil
 Çekerim derdini nazlım ta arşa değin
 İnanın er yığidim hiç hâlim yoktur”(122/2)

Kerbela acısını hâla yüreğinde duyan Davut Sularî aslında öldürülenin gövde olduğunu esasta mananın kayıp olmadığını ve o ruhu taşıyan erlerin olduğunu hissettirir.

“Kanımı dökmek ise maksatınız nahak yere
 Fikriniz eziyet etmek Hazreti Peygambere
 Çağırın gelsin o babı Şahı Merdan Haydere
 Öldürün evladü Resulsü kibriyayım öldürün
 Öldürün Şahı şehidi Kerbalayım öldürün
 Öldürün”(143/3)

Âşık Davut Sularî zaman zaman her inanan gibi Allah’a niyazda bulunmuş zaman zaman da dinî akidelerin güzelliğinden ve hikmetinden bahsederek aynı zamanda dünya görüşünü de ortaya koymuştur.

Kurban bayramını anlattığı şiirinde bizlere kurban kesilmesinin hikmetlerini anlatmıştır.

“Koç kurban eylendi bize
 Bütün İslam düştü ize
 Bakarsın hikmete naza
 Açılmıştır Kur’an derler”(25/5)

“Her Müslüman kurban keser yarışır
 Kurban bayramında küsler barışır
 Kardeşler bayramda her gün sarışır
 Hakikat beyandır kurban bayramı”(53/2)

“Hakkın birliğine layık
 Varmak kabahat değildir
 El bağlayıp hak divana
 Durmak kabahat değildir”(28/1)

Allahın varlığına ve birliğine bağlılığını şöyle dile getirir.

“Kulundur Davut Sularî eyle merhamet
 Sahibi rahmet
 Sen var ettin, var desen de kim seni kınar
 Bu canda efkar Hu Mevla Mevla ” (141/5)

Nazargahın Hak-el yakın
 Durur isen kal Allah için
 Kalubela sırdan ermez
 Sularî der eğri varmaz
 Her kul hak divanın varmaz(divanına)
 Sarıl kulum kul Allah için ”(91/7)

Bunların dışında Davut Sularî'nin şiirlerinde tarih boyunca örneklik teşkil etmiş Allah dostlarına da duyduğu hayranlığı ve sevgiyi dile getirdiği görülmektedir. Bazı şiirlerinde bir mürşide bağlılık gösterilmesi gerektiğini vurgulayan Sularî'nin, bağlılık gösterdiği bir mürşidinin olduğu hatta mürşidi başka bir mürşide bağlılık gösterdiğinde Sularî'nin de mürşidinin yolunda gittiği görülmektedir.

“Hacı Bektaş, Seyit Mahmut Hayranî
 Hacı Bayram Veli Veysel Karanî
 Davut Sularî der Pir Sultan hani
 Çok hanedan bu toprakta yatıyor.”(120/3)

“Davut Sularî 'de bir yarâ tabi
 Mest-i helest etti aşkın şarabı
 Çeşme-i hikmetten doldurdum kabı
 Kaynaya kaynaya aktık erenler”(110/3)

“Hak söyler Davut Sularî
 Nakşibendi oldu yarı
 Bu sırrı Kadirinin vari
 Pir Abdulkadir Geylanî”(14/4)

5. Sosyal Konulu Şiirler:

Âşık Davut Sularî 60 yıllık ömrü boyunca her insan gibi üzülmüş, ağlamış, çile çekmiştir. Daha önce ziyaret ettiği Battal Gazi'ye(Malatya) tekrar gittiğinde insanların kızdırmalarıyla karşılaşmıştır. Bilinçli bir şekilde yapılan böyle davranış âşıkların zülfü yarine dokunarak irticalen söylemelerine sebep olmaktadır. Bunu bilen insanlar da özellikle bu yola başvurmaktadırlar.

“Battal Gazi diyarına uğradım
 Diyar aynı diyar da eller değişmiş
 Kılıç aldım çalı çırpı doğradım
 Köyler aynı köyler de kullar değişmiş”(148/1)

Yaşadığı olaylardan tecrübeler kazanan Davut Sularî bunları şiirlerine nasihat olarak yansıtmıştır.

“ Feleğin kahrından beli bükülmüş
 Günlerdir aylardır yatar bir hasta
 Yanları çürümüş daim sırtüstü
 Güne gün ekleyip bekler bir hasta” (37/1)

“Bu emri Hüda mı yoksa kader mi
 Bir derdin şifası yok mu beter mi
 Daha bugün böyle uzak gider mi
 Sanki bir kararda tutar bir hasta” (37/3)

“Kime can dedimse canımı aldı
 Yüze dost göründü uzakta kaldı
 He he dediğini askıya saldı
 Doğan aya itibarım kalmadı” (52/2)

Nankörlükten yakınan Âşık Davut Sularî toplumda yaşadığı olumsuzluklara rağmen kadere inacıyla teselli bulmuş ve sosyal konulara bu şekilde yaklaşmıştır.

“Hizmet ettiklerim çaldılar taş
 Her işlenen emmek gidiyor boşa
 Davut Sularî’ nin gözünde yaşa
 Kente köye itibarım kalmadı”(52/3)

“Elimi atmadığım dal kalmadı
 Başıma gelmeyen hallar kalmadı
 Eğer kıyabıma eger yüzüme
 Beni söylemeyen diller kalmadı” (88/3)

“Ekin ekdim tarlalara biçmedim
 Köprü yaptım üzerinden geçmedim
 Çeşme yatım bir tas suyun içmedim
 Nasibim yoğumuş çaya giderim”(74/2)

Cahilden oldukça canı yakan Davut Sularî arife sığınır ve kötü ahlakı eleştirir.

“Cahile sır ver de bir aç aray
 Başına dar eder geniş dünyayı
 Kötü ahlaklıdan umma vefayı
 Tohumu kiminse danesine bak” (62/2)

“Cahil, adam olmaz evliya olsa
 Arife teslim ol kül riya olsa
 Hüzn-i bel bağlama akraba olsa
 Hele bir fikrine gayesine bak” (62/4)

“Yılmayacağım ben yıldırın kimmiş
 Zaten ömür hayat yarıya inmiş
 Azgın yaralarım sanma ki dinmiş
 Doktorlarda sarmasınlar vız gelir”(116/2)

D) ŞİİRLERİN ŞEKİL ve TÜR BAKIMINDAN İNCELENMESİ:

1) Âşık Edebiyatına Ait Şekiller:

a) Koşma:

Hece ölçüsünün (6+5) ya da (4+4+3) duraklı kalıbıyla yazılan koşmalar genellikle 3 ile 5 dörtlük arasında değişmektedir. Dörtlük sayısı beşten artık koşmalara da rastlanır. Uyak düzeni birinci dörtlüğün dışında bütün dörtlüklerde aynıdır. Uyak düzeni genellikle şöyledir.

b a b a ____ c c c a ____ d d d a ...

İlk dörtlüğün uyak düzeni x a x a ya da b b b a biçiminde olabilir. Şair koşmanın son dörtlüğünde mahlasını söyler.⁹⁵

Koşma terimi için M. Öcal Oğuz: “Koşma halk şiirimizin en yaygın nazım şeklidir. Nazım şeklidir çünkü kafiye örgüsü, nazım birimi ve hacim bakımından belirli kurallara bağlıdır bu kurallar arasına vezne katmıyoruz...”

⁹⁵ Cem Dilçin, *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Ankara 1991, s.306

Koşmalarını kafiye örgüsü belirlenmiştir ve istisnaları yoktur. Nazım birimi dördlüktür ve hacimleri bellidir. Bu özellikleri ile koşmayı bir nazım şekli olarak görmemiz gerekmektedir.” demektedir.⁹⁶

Saz şairleri ünlerini koşma tipinde şiirlere borçludurlar. Âşık Edebiyatı denince akla ilk gelen şey koşmadır. Destan ya da semai söylememiş saz şairi bulunabilir ama, sazının tellerini koşma'nın dizelerine bağlamayan âşık yoktur.⁹⁷

Âşık Davut Sularî'nin şiirlerine incelendiğinde koşmanın geniş bir yer tuttuğu görülmektedir. Âşık Davut Sularî'nin koşmalarının konusu genellikle sevgidir. Ancak şairin diğer konuları işlediği koşmaları da vardır.

“Bir yiğit gurbete düşse
Gör başına neler gelir
Sılası fikrine düşse
Yaş gözüne dolar gelir”(29/1)

“Kudretten çekilmiş kaşlar
Didemden akıttın yaşlar
Yuvasın terk eden kuşlar
Yuvam diye döner gelir”(29/2)

“Gönlümün sultanı cananım canı
Çıkıp divanıma gel hele hele
Ben senin derdinden eridim bittim
Arayı arayı bul hele hele” (40/1)

⁹⁶ M.Öcal Oğuz, *Halk Şiirinde Tür ve Şekil Meselesi*, Millî Folklor, Güz -1993,sayı19, s.14

⁹⁷ Hikmet Dizdaroğlu, *Halk Şiirinde Türler*, Ank.1947, s.68

“Gördüm bahçasında bir gonca güldür
 Ezelden ebede ahkâmdır yoldur
 Aşkın badesini bir daha doldur
 Benden tarafa sen, sal hele hele” (40/2)

“Kirpiğin kaşına değdiği zaman
 Bekletme sevdiğim vur beni beni
 Şafağı sevdanın söktüğü zaman
 Diyardan diyara sür beni beni” (58/1)

“Saçların rüzgârı tel tel biçende
 Dudağım dilinden şerbet içende
 Gönlümde duygular ateş saçanda
 Alevden gömleğe sar beni beni” (58/2)

“Bir güzeli aşığıym erenler
 Onun için taş tutar el beni
 Gündüz hayalimde gece düşümde
 Kumdan kuma savuruyor yel beni” (59/1)

“Ağ gül olsam ağ gerdana sokulsam
 Kemer olsam ince bele sarılsam
 Köle olsam pazarlarda satılsam
 Yârim diye ağ sinene al beni” (59/2)

“Bu kadar mı bana sitem eyledin
 Bari sürgün eyle hâya giderim
 Deseler ki nazlı yârin uzakta
 Heybem hırkam alır yaya giderim” (74/1)

“Aşiretler yaylalara çekildi
 Çok çileler çektim belim büküldü
 Davut Sularî’ ye bir tel çekildi
 Bu ay değil gelen aya giderim” (74/3)

“Dağlar sizi delik delik delerim
 Taşınız kor, toprağınız elerem
 Sen bir kara koyun ben de bir kuzu
 Sen döndükçe ben ardından melerim” (75/1)

“Dağlar sizin ne karanlık ardız var
 Mor menevşe boyun eğmiş derdiz var
 El âlemin mekânı var yurdüz var
 Benim yurtsuz kalışım ben ne deyim” (75/2)

“Gahmut yaylasından aşarken yolum
 Gördüm ki yaralı ağlar bir ceylan
 Avcı vurmuş kanları yerlere akar
 İniler, sızılar ağlar bir ceran”(82/1)

“Çifte kuzusu var dağlar maralı
 Kuduretten kaşı gözü karalı
 Avcı vurmuş anaları yaralı
 İniler sızılar ağlar bir ceylan”(82/2)

“Bugün bayram günü (derler) âlem eğlenir
 Sen bizim yaylaya gel başın için
 Dertliler oturmuş derdin söyleşir
 Etme intizarın gül başın için”(92/1)

“Hayran oldum baka kaldım yüzüne
 Sürme değil rastık çekmiş gözüne
 Hıçkırarak başım koysam dizine
 Saçım okşa gönlüm al başın için”(92/2)

“Çoktan beri yollarını gözlerim
 Gönlümün zıyası dost sefa geldin
 Şu garip gönlümün bağı bostanı
 Ayva ile turunç yar sefa geldin” (93/1)

“Hindidir yârimin kaşları hindi
 Bilmem melek miydi arştan mı indi
 Bir su ver içeyim yüreğim yandı
 Temmuz aylarında kar sefa geldin”(93/3)

“Hangi rüzgâr esti taş yürekli yar
 Bir kasırga gibi tufan nerdesin
 Senin ne Allah’tan ne kuldan korkun
 Gönül köşküm oldu da viran nerdesin

“Nerdesin ey ciğer parem nerdesin
 Hangi diyardasın da hangi eldesin” (96/1)

“Aşk ne demek sorun alın cevabı
 Zulümden hazeran sevgi sevabı
 Zehirden acı ayrılık şarabı
 Artık dünyalarım zindan nerdesin” (96/2)

“Kız senin derdinden derbeder oldum
 Derdi derununu sor da öyle git
 Hasretinden mecnun misali oldum
 Ne hale düşmüşem(ey yar) gör de sonra git” (127/1)

“Ağır göl dağında Gahmut yaylası
 Hangi gün inersen hoştur havası
 Gel ey düzünüm gel çektirme yası
 Sularî kuluna er de sonra git” (127/3)

b) Mani:

Mani halk şiirinin en küçük nazım birimidir. Bir dördlükten meydana gelir ve genellikle yedi hecelidir. Kafiye örgüsü aaba şeklindedir.⁹⁸

Maninin başlıca teması sevgidir. Saz ya da tekke şairlerince düzülmüş eski mani örneklerinde şairin adı ya da mahlasının geçtiği görülmektedir.⁹⁹

Âşık Davut Sularî'nin metinde yer alan manileri şunlardır:

“Akçalının altında
 Fındığa bak, fındığa.
 Sevdiğim gelin olmuş le le
 Sandığa bak, sandığa.”(1/1)

“Akçalının altında
 Kavağa bak, kavağa,
 Sevdiğin gelin olmuş
 Duvağa bak, duvağa.”(1/3)

“Taş attım çaya düştü
 Çaydan balaban uçtu
 Benim gönlüm sendedir
 Seninki kime düştü” (2/2)

⁹⁸ Erman Artun, *Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı*, Ank. 2001, s.102

⁹⁹ Hikmet Dizdaroğlu, *Halk Şiirinde Türler*, Ankara 1969, s.54

“Çoban kurdu taşladı
 Kız maniye başladı
 Kızın kara kaşları
 Çobanı ataşladı” (2/3)

“Şepke’nin kavakları
 Dolar gider arkları
 Karşıdan görünüyor
 O yârin konakları” (3/1)

“Erzincan’da bir kuş var
 Kanadında gümüş var
 Gitti yârim gelmedi
 Acep bunda ne iş var” (3/2)

“Dert bende kare bende
 Ey olmaz yâre bende
 Yuvasız kuşlar gibi
 Kalmışım parekende” (4/2)

“Ben garip eşim garip
 Eşim yoldaşım garip
 Öldüğüme gam yemem
 Mezarda taşım garip
 Dert bende yâre bende” (4/4)

2. Âşık Edebiyatına Ait Türler:

a) Güzelleme:

Güzelleme, sevginin, doğanın daha geniş anlamıyla sevilen herhangi bir şeyin (at, ördek, vb.) güzelliklerini övmek için söylenen lirik şiiirdir. Hece ölçüsünün 11'li kalıbıyla söylemektedir.¹⁰⁰

Doğa güzelliklerini anlatmak, kadın ya da at gibi sevilen varlıkları övmek için yazılan şiiirlerdir.¹⁰¹

Âşık Davut Sularî'nin metinde yer alan güzellemeleri şunlardır :

“Ahu gözlüm senin için
Gel Van'a, Van'a, Van'a
Bu diyara hizmet veren
Ol Van'a Van'a Van'a” (9/1)

“Gevaş'a haber saldın mı
Özalp'ten dostla geldin mi
Van Kalası'nı gördün mü
Gel Van'a, Van'a, Van'a” (9/2)

“Kuş bakışı Van Gölü'ne
Düştüm âlemin diline
Gidelim Ahlat eline
Gel Van'a, Van'a, Van'a”(9/3)

¹⁰⁰ Cevdet Kudret, *Örneklerle Edebiyat Bilgileri*, İstanbul 1980 s.256

¹⁰¹ Cem Dilçin; *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Ankara 1991, s.337

“Siyah saçın kara kaşın
 Niye bükük durur kaşın
 Öyle melayık bakışın
 Gül benim ey çeşm-i şehlam”(20/2)

“Al kırmızı yanakların
 Pembe kiraz dudakların
 Gamzelidir şakakların
 Bal benim ey çeşmi şehlam”(20/3)

“Seher vakti kalkan kervan
 İniler de zarılanır
 Bir güzele düşen gönül
 Çiçeklenir korulanır”(27/1)

“Bülbül geldi kondu dala
 Bülbülden hata yok güle
 Engel bir taş atar göle
 Yüzen ördek yaralanır”(27/2)

“Hayat veriyorsun ruha bedene
 Sevip sevmeye layıksın güzel
 Taparca vuruldum bak şu gidene
 Sevip sevmeye layıksın güzel”(66/1)

“Tutuldum, yıkıldım aşkın narına
 Eremedim senin bir kararına
 Gül dudağın tel yaprağa sarıla
 Sevip okşanmaya layıksın güzel”(66/2)

“İpek tellerine gönül bağladım
 Sırma saçlarını çözme sevdiğim
 Dün gece rüyamda sensiz ağladım
 Çiğneyip aşkımı ezme sevdiğim”(73/1)

“Güzeller içinde seni seçerim
 Geçiver canından desen geçerim
 Ellerinle zehir versen içerim
 Doldurup sunmaktan bezme sevdiğim” (73/3)

“Yeşilova yolun gözler geçerken
 Cuma ovasından bir çay içerken
 Yar ilen demler sohbetler açarken
 Gel benim halimi sor kara gözlüm” (81/1)

“Çıkılmış gelir bir gözleri sürmeli
 Eli, durmuş parmakları kınalı
 Böyle bir melek simayı netmeli,
 Davut Sularî’ yi de sor kara gözlüm”(81/3)

“Siyah perçemini dökmüş yüzüne
 Salınarak gelen humaya bakın
 Kimden söz işitmiş düşmüş hüzüne
 Keder yakışmayan simayan simaya bakın”(87/1)

“Ağ göğsün üstüne bir bağ dikilmiş
 Bin bir çeşit çiçeklerden ekilmiş
 Dün uğradım bir hucraya çekilmiş
 Bulut mu kaplamış şu aya bakın”(87/2)

“Ben seni uzakta gözlerdim her an
 Ey afeti cihan geldiğin zaman
 Sanki huri gelmiş Mahbub-i Gılman
 Leblerin lebime verdin güzel yâr” (106/2)

“Bedir cemalinle siyah gözlerin
 Kıvrım ebrulerin inci dişlerin
 Kartal kanadından kara kaşların
 Salınıp karşıma durdun güzel yâr” (106/3)

“Tercan ellerinden gelen bir gelin
 Açmış ağ göğsünü sallanır bir hoş
 Kınalanmış parmakların ellerin
 Oturdu yanıma dilleri bir hoş”(125/1)

“Davut Sularî der, bağrıma akar
 Ateşin hicranın çok canlar yakar
 Can alıcı gözler yüzüme bakar
 Naz-ı eda ile sallanır bir hoş”(125/3)

b) Taşlama:

Şükrü Elçin, taşlamanın Âşık Tarzı Türk Şiiri nazım türlerinden olduğunu belirterek taşlamayı insanların ve toplumların kötü yönlerini eleştiren şiirler olarak tanımlamıştır.¹⁰² Taşlama için çağdaş edebiyatımızda bu yoldaki şiirlere “yergi” batı edebiyatında “satir” terimleri kullanılmaktadır. Divan Edebiyatında ise “hicviye” olarak olarak adlandırılmıştır.¹⁰³

Âşık Davut Sularî hem toplumu ilgilendiren konularda hem de karşılaştığı bazı özel durumlarda taşlama niteliğinde şiirler söylemiştir.

¹⁰² Şükrü Elçin, *Halk Edebiyatına Giriş*, Ankara 2000, s.218

¹⁰³ Cevdet Kudret, *Örneklerle Edebiyat Bilgisi* 1, İstanbul 1980,s.261

“Vatandaştan oy almaya
 Gelecekmiş hilafetçi
 Bir erkeğe dört tana avrat
 Verecekmiş hilafetçi”(12/1)

“Kilidi cennete kalmış
 Anahtarı emre almış
 Softanın birisi vermiş
 Açacakmış hilafetçi”(12/4)

“Dost bağından bir gonca gül
 Alamazsın geri çekil
 Sen bu yola talip, sail
 Olamazsın geri çekil”(17/1)

“Oldun mu bu yola sail
 Yardımcın ahir Cebrail
 İlmi amil zatı kamil
 Olamazsın geri çekil”(17/2)

“Doldum taşım deryalara sığmazken
 Akan çaya itibarım kalmadı
 Kemen kestim sahralarda gezerdim
 Kiriş yaya itibarım kalmadı”(52/1)

“Kime can dedimse canımı aldı
 Yüze dost göründü uzakta kaldı
 He he dediğini askıya saldı
 Doğan aya itibarım kalmadı”(52/2)

“Sam yeli mi vurdu bağa bahçeye
Yaprak ağlar dallar ağlar gül ağlar
Altunu bozdular geçmez akçeye
Sikke ağlar, sarraf ağlar, pul ağlar”(102/1)

“Her güzelde emsalini bulamaz
Cahil adam yar kıymetin bilemez
Güzellik dediğin baki kalamaz
Zülûf ağlar, perçem ağlar, tel ağlar”(102/2)

“MC hükümeti yanlış tutumda
Böyle devletçilik olmaz arkadaş
Işık olmaz kurdu ile atında
Ters ters düzen senlen gelmez arkadaş”(124/1)

“Amerika dayın İngiliz dostun
Bir gün saman dolar o bozkurt postun
Açığa çıkarttın ney ise kastın
Ettiklerin sana kalmaz arkadaş”(124/3)

“Battal Gazi diyarına uğradım
Diyar aynı diyar da eller değişmiş
Kılıç aldım çalı çırpı doğradım
Köyler aynı köyler de kullar değişmiş”(148/1)

“Aldığın yazıyı da edibe yazdır
Elimde çöğürdür de tamburdur sazdır
Söylenen makamdır da güzel avazdır
Ağız aynı ağızda diller değişmiş”(148/3)

c) Ağıt:

Ağıt ölenlerin arkasından söylenen ezgili halk şiirleridir. Türk Edebiyatının başlangıcından beri var olan bu tür şiirlerde halkın yaşayışı, birbirleriyle ilişkileri, insanın ölümü, tanrı, varlık, yokluk, sevgi, öfke ve doğa karşısındaki duyguları ile ölenin sağlığında başardığı işler, çektiği sıkıntılar ve onun umutları, tutkuları dile getirilmektedir.

Ağıtlarda feleğe çatılır, kadere kahredilip, dosta sitem, düşmana beddua edilmektedir. Bazen de bunların tümüne birden meydan okunur.¹⁰⁴

Âşık Davut Sularî ağıt yakılabilecek bazı olaylar yaşamış ve bu durumlar için ağıtlar söylemiştir.

“Feleğin kahrından beli bükülmüş
Günlerdir aylardır yatar bir hasta
Yanları çürümüş daim sırtüstü
Güne gün ekleyip bekler bir hasta”(37/1)

“Seyit olan böyle bir derde düşmüş
Mihnet buna yüz bin sırrın cem açmış
Bilgili Kamil’dir yan üstü yatmış
Eyüp peygamberden beter bir hasta” (37/2)

“Kendi aksakallı kamil bir erdir
Ne desin ne yapsın bu elem vardır
Yatmayan anlamaz dünyalar dardır
Ah çekip nefesnen biter bir hasta” (37/4)

¹⁰⁴ Ahmet Z.Özdemir , *Öyküleriyle Ağıtlar* , Ankara 1990, s.1-3,

ç) Semai:

Semailer hece ölçüsüyle olabildiği gibi aruzun özel bir kalıbı ile de yazılabilmektedir. Saz şairlerinin eserleri arasında her iki türüne de rastlanmaktadır. Ancak asıl başarı gösteren semailer hece ölçüsüyle olanlardır. Hece ölçüne bağlı semailer koşma tipindedir ve 4+4 duraklı hece kalıbıyla yazılırlar. Semailerin dörtlük sayısı 3-5 arasında değişmektedir. Semailerde sevgi, doğa , ayrılık duygusu teması işlenir. Koşmaya göre daha hafif, daha uçarı bir havası vardır.¹⁰⁵

Âşık Davut Sularî'nin metinde yer alan semailerinin tamamı hece ölçüsüyledir.

“Yaz ayları geldi geçti
Güz oldu duydun mu bülbül
Sen yar ile sevişirken
Söz oldu duydun mu bülbül”(18/1)

“Bülbül, bülbül, bülbül, bülbül
Sensiz olamazmış bir gül”

“Düşmandan öcünü alıp
Vücut ruhsuz hissiz kalıp
Kalbimi ateşe alıp
Köz oldu duydun mu bülbül”(18/2)

“Durnam gelir bizim elden
Yeni kalkmış Ağır Göl'den
N'olur konuş bizim dilden”(23/1)

¹⁰⁵ Hikmet Dizdaaroğlu, *Halk Şiirinde Türler*, Ankara 1969, s.89

“Üç telli, dört telli, beş telli durnam
 Sen gelmez isen buralarda durmam
 Sen olmaz isen ben sensiz olmam
 Durnam hey, durnam hey, yaralı durnam
 O kara gözler haralı durnam”(23/2)

“Menekşe dedim de gülsün
 İnsanlar seni bilsin
 Cinsi âdemden değilsin”(24/1)

“Ceylansın çölde gezersin
 Turnasın katar çekersin
 Ya kaymaksın ya şekersin” (24/3)

" Ne akıllı ne delisin
 Ne abdalsın ne velisin
 Hem ahir hem evvelsin”(24/4)

“Sabah namazında gördüm
 Taşa çaldı mahmur gözler
 Çırpındım da gönül verdim
 Aklım aldı mahmur gözler”(26/1)

“Göz kapakları haralı
 Aşkımдан olmuş yaralı
 Bülbülüm güller dereli
 Sevgi saldı mahmur gözler” (26/2)

d) Destan:

Büyük çoğunluğu 11 ve 8 heceli koşma, çok az bir kısmı mani ve ender olarak da divani şeklindeki örneklerine rastlanan, 5 veya 7 dörtlükten az olmamak şartıyla, konu sınırlaması olmaksızın âşığın destanlaştırmaya değer bulduğu bir vak'ayı bir nesneyi veya kavramı hikâye ederek bağlama veya bağlama ailesinden bir sazla, ele aldığı konunun anlatım tutumuna bağlı olarak seçip çaldığı geleneksel Âşık havaları eşliğinde icra ettiği nazım türüne destan denilmektedir.¹⁰⁶

Kimi destanlar mani nazım şeklinde olmakla birlikte genellikle koşma nazım şekliyle oluşturulduğu da görülmektedir. Aralarındaki fark dörlük sayısı, konu ve anlatımdır. Dörtlükler destanda konunun özelliğine, şairin yaratma gücüne göre artabilmektedir. Koşma, semai, varsığıda duygusal temalar işlenirken destanda temel öge, belirli bir olay, bir vak'adır. Savaş, deprem, salgın, yiğitlik olayları, eşkıyaların serüvenleri, güldürücü konular, toplumsal yergi ya da eleştiri çevrede yankı uyandıran olaylar gibi hemen her konu işlenir. Konunun değişik olması eksenine bir olayın bulunması nedeniyle destanların anlatımı öteki türlerden ayrılık göstermektedir. Destanlarda hikâye etme esastır. Hikâye etme temeline dayandığı için güzellerin ya da doğanın tasvirini yapan destanların dışında duygusal öğelere rastlanmaz. Önemli olan bir olayın anlatılmasıdır. Destanların öğretici nitelik taşımalarının nedeni bundandır.¹⁰⁷

Davut Sularî'nin metinde yer alan şiirlerine bakıldığında çok sayıda destan türüne rastlanmamıştır ancak tespit edilen bu türe ait şiirlerde oldukça başarılı olduğu görülmüştür.

¹⁰⁶Özkul Çobanoğlu, *Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Destan Türü*, Ank. 2000, s.334

¹⁰⁷Hikmet Dizdaaroğlu, *Halk Şiirinde Türler*, Ankara 1969, s.91-95

“Bre dostum bre yaren
 Kötü kadın başa bela getiririr.
 Yanını verip ateşe
 Eteğin yakar oturur”30/1)

“Yatar yatar başı şişer
 Üşenir döşeğe işer
 Çökeliğe kurtlar düşer
 Ayranın över oturur” (30/2)

“Haftada bir aş pişirir
 İçine kurum düşürür
 Onunda tuzunu şaşırır
 Kepçesin öger oturur” (30/5)

“Seyit Hüseyin’den dört oğul geldi
 Seyit Gülüm seyit Ali ile yol aldı
 Tekrar Seyit Hüseyin’ len Kıl Ali
 Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba” (33/4)

“Kıl Ali derler de babam Hud Ali
 Görürsen Tarık erkanı beli
 Eşiğe yüz sürmek kulun emeli
 Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba” (33/5)

“Aldığı hatundan olmadı evlat
 Zeynel Dolaş’ın kızıynan oldu bermurat
 Cezayir anadan dört oğul hayhat
 Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba” (33/6)

“Ondan dördü geldi beşiyse öldü
 Dedesi Şeyh Ali’den gelip te galdı
 Baba Gali derler öz dedem öldü
 Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba” (33/9)

“Seyit Gali’den üç oğul cihana geldi
 Birisi Seyitti doğmadan öldü
 Seyit Hüseyinlen Veli Tercan’a geldi
 Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba” (33/10)

“Ebu Cehil Muhammed’e düşmandır
 Muaviye’den çeken Şahı Merdandır
 Hür şehitte Hüseyname kurbandır
 Toprağında döküldü kan Kerbela” (35/2)

“Yetmiş bin kişi söz verdi döndüler
 Döndü Mervanı himara kandılar
 Ok attılar sanma ki utandılar
 Kavmi mervan kavmi süfyan Kerbela” (35/3)

“Hazreti Hüseynim atından indi
 Mübarek elini toprağa sundu
 Toprak şehitlerin kanılan yondu
 Oldu şehitlere mekân Kerbela” (35/5)

“Doğu kıblesinde yücelir dağlar
 Yazın Ağustosta meyveli bağlar
 Çilek, şeftalisi dal eğer bağlar
 Var mı bunda çürük sözü Ketselin” (95/2)

“Nereden buldunuz münput toprağı
 Güz geldi sararmış ağaç yaprağın
 Yapılmış çarşılar yüce konağı
 Şad renk renk giyinir kızı ketselin” (95/3)

“Heç gettiniz mi siz Karapınara
 Kaladaki parka vardım bir ara
 Nefesim kesildi yaktım sigara
 Düzen düşmüş mü ol közü Ketselin” (95/4)

e) Tatyan:

Tatyan, Güney Azerbaycan ağzı, Acem ağzı, bu ağza ait özel bir ezgi kalıbıdır. Tat sözcüğü Türk olmayan, yabancı, acem, köylü hizmetçi anlamlarına gelmekle birlikte, tatyan deyiimi İran Azerbaycan halkının Anadolu’dan farklı olan dil ve müzik üslubu için kullanılmaktadır.¹⁰⁸

Tatyan havaları, Erzurum ve Erzincan dolaylarında yaygındır. Tatyanlar Divanlarda olduğu gibi 15 hecelidir. Bu dizelerin ardından bağlantıları bulunur. Tatyanlar bu adı, şiirleriyle birlikte belli bir ezgiyle okunmalarından dolayı almışlardır.

Âşık Davut Sularî’nin incelenen şiirleri içerisinde iki şiiri tatyan olarak tespit edilmiştir.

¹⁰⁸ Mehmet Özbek, *Türk Halk Müziği El Kitabı*, Ank. 1998, s.178

“Bir dilberin sevdasıyla yanarım ben yanarım
 Pervaneyim senin için gece gündüz dönerim
 Yâr, yâr, yâr, yâr, yâr, yâr, yâr...
 Al hançeri çal sineme
 Bak gör sinemde neler var? Yâr, yâr”(136/1)

“Daim yâr demeylen o yar, yâr yarası yaradır
 Yaradana sığın ki sen, her şeyi o yaratır
 Yâr, yâr, yâr, yâr, yâr, yâr, yâr...
 Gör sinemde neler var? Yâr, yâr”(136/2)

“Ey hamamcı bu hamama güzellerden kim geldi
 İnce belli ,dudu dilli, gerdan hâllı yar geldi yâr yâr

“Yâr yâr yâr al hançeri vur sineme
 Gör sinemde neler var yâr yâr”(139/1)

“Hamamın göbek taşına üç gelin bir kız geldi
 Hamamın gök kubbesini hoş bir sedadır aldı”(139/2)

f) Türkü:

Türküler halkın duygu ve düşüncelerini dünyayı ve evreni algılayış biçimini yansıtan beşikten(ninni) mezara(ağıt) kadar tüm yaşantısını içine alan halk edebiyatı ürünleridir.¹⁰⁹ Türküler halkın acılarını, sevinçlerini, aşklarını, nefretlerini, tutkusunu büyük bir yalınlık içinde tüm canlılığı ile yaşatmaktadır. Halkın ilgi alanına giren her türlü olaya türkü yakılır. Sevgi, ayrılık,

¹⁰⁹ Suat Batur, *Örneklerle Açıklamalı Türk Halk Edebiyatı*, İstanbul 1998, s.46

kahramanlık, ölüm, kıtlık, deprem gibi kişisel ya da toplumsal olgular türkünün doğuşunda etkili olmaktadır.¹¹⁰

Âşık Davut Sularî türküleriyle üne kavuşmuştur. Metinde yer alan türküler aşağıdaki gibi tespit edilmiştir.

“Altın kemer beldedir
Zükkerece ser dildedir
Yârimin gözü yoldadır
Tut, sal meni de yola dilber”(5/3)

“Ay balam gel gidek
Kol boynuma sar gidek
Küsmüşem balam senden
Bir çift çarık al gidek” (5/4)

“Aman Atam gel bana
Hiç küser miyim sana
Güzel ismin dilimde(baba)
Hiç benzetme komşuna” (6/2)

“Tasalanma boşuna
Gitmedim mi hoşuna
Ben bildiğim değilem(baba)
Hiç benzetme komşuna” (6/3)

“Davut Sularî” yi seç
Kusur günahından geç
Ezelden gözüm yaşlı
Ne diş kaldı ne de saç” (6/4)

¹¹⁰ Türk Ansiklopedisi, 6.cilt 1998, s.46

Kol kola girmiş geziyor
 Çayırılı'nın güzelleri
 Nice bağırılar eziyor
 Çayırılı'nın güzelleri. " (15/1)

Güzelleri, güzelleri
 Çayırılı'nın güzelleri

Kimi ana, kimi bacı
 Onları görendir hacı
 Gökteki melek duacı
 Çayırılı'nın güzelleri." (15/2)

"Yeşil kurbağalar öter göllerde
 Kırıldı kanadım kaldım çöllerde
 Anasız babasız gurbet ellerde
 Ya ben ağlamayam kimler ağlasın

"Tez gel ağam tez gel paşam
 Eylenmeyesin, elde
 Elde güzel çoktur ama evlenmeyesin" (88/1)

"Elimi atmadığım dal kalmadı
 Başıma gelmeyen hâllar kalmadı
 Eğer gıyabıma eğer yüzüme
 Beni söylemeyen diller kalmadı" (88 /3)

"Sarı çiğdem sarartıyor dağları
 Kırmızı gül benzetiyor bağları
 Dertli (şeyda) bülbül çilelidir ötmüyor
 Hatıra getirmiş eski çağları yar" (105/1)
 "Yâr yâr öldürdün yar

Yâr yâr yandırdın yar
 Yâr yâr ne dedim de a be zalim
 Darıldın yar ” (105/2)

“Kırmızı gül açmış yârin bağında
 Gözüm kaldı sinesinin ağında
 Cennet kokusu var yar otağında
 O sineme bastı kızgın dağları yâr”105/3)

g) Mektup:

Muhtelif dünya edebiyatlarında olduğu gibi manzum mektup türü Türk edebiyatının çeşitli dönemlerinde de görülmektedir. Klasik şairlerimiz tarafından işlenen manzum mektup türü, halk şairlerimiz tarafından da işlenmiş, hatta Âşık Tarzı Türk Şiiri’nde gelenek hâline gelmiştir. Âşıkların eşine, dostuna, arkadaşlarına, tanıdıklarına gönderdiği manzum mektuplar dışında kendi aralarında manzum mektuplaşmaları da görülmektedir.¹¹¹

Âşık Davut Sularî’nin kızı Edibe, babasına duyduğu özlemi biraz da sitemle mektup mahiyetindeki bir şiirle anlatmıştır.

“Duydum ki şahı evliyaya gitmişin
 Sahte attır eski hâllerine dön
 Bir mucize ehli tutmuşsun
 Eski vatan Tercan yollarına dön”

¹¹¹ Ali Yakıcı, *Âşık Tarzı Türk Şiirinde Mektup Geleneği*, Millî Folklor, Ank. 1993, Bahar,s.55

“Gerbubela derler görmedim bilmem
 Gene hiç kıymet vermem
 Ben benim gönlümce ecdattan dönmem
 Seni unutmayan döllerine dön”

Âşık Davut Sularî kızı Edibe'ye aynı duygularla ancak daha sert bir üslupla cevap vermiştir.

“ Mektubunda yazıyorsun uzaklaş
 Buralardan git demene hacet
 Husumet hiç etme telaş
 Salakana it demene hacet ” (126/1)

“Senin ızdırabın hile yorgunu
 Ben kendi kendimle küsküm dargınım
 Sokaklarda serilmişim serginim
 O yakamda bit demene ne hacet” (126/2)

“Uyamadım Sularî'nin sözüne
 İçi hıçkırarak yaşlar gözüne
 Hicabın yok haykırarak yüzüne
 Ediyorsun fit demene ne hacet”(126/3)

ğ) Divan:

“Divan” söyleme geleneği, Türk halk şairlerinin Divan şiiri tarzında söylemelerinden kaynaklandığı için bu şairlerce “divan” biçiminde de adlandırılmaktadır. Âşık Tarzı Türk Şiiri, Anadolu sahasındaki gelişmesini sürdürürken yeni nazım şekil ve türleriyle tanışmış, bir takım sentezler sonucunda yeni türlerin doğmasına vesile olmuştur. Özellikle aruzun âşıklar arasında kabul görmesiyle birlikte ortaya çıkan türlerin başında divan

gelmektedir. Âşık fasıllarının vazgeçilmez icra türlerinden biri olan divan, 17.,18. ve 19. yüzyıllarda âşıklar arasında çok rağbet görmüş, bu gelenek 20. yüzyılda da devam etmiştir. Ahmet Talât Onay Divan terimi konusunda şunları söylemektedir: “Azurun fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün kalıbıyla gazel şeklindeki şiirlere halk şairleri divan derlerse de, hakikatte divan onbeş heceli, imale ve zihaf sayesinde aruza “tetabuk” eden şiirlerdir. Saz şairlerince hususi bir ahenkle okunmaktadır.”¹¹²

Metinde yer alan Divan türüne ait şiirler aşağıdaki gibi belirlenmiştir.

“Gül cemalin Kâbe gibi görmeyen bilmez seni
Yüzünü pâyine sürüp ermeyen bilmez seni
Sen gönüller tahtındasın, ey sevgili bil beni
El bağlayıp divanına durmayan bilmez seni”(134/1)

“Ayetin benleri ile etsen kendin âşıkâr
Ey dil danem şu sineme saldın gam ile efkâr
Bu mülkünü hoş donattın ne çeşit yapan mimar
Teslim edip can canana vermeyen bilmez seni”(134/2)

“Ahu gözlüm senden uzak olmam Allah etmesin
Bir telini bu dünyaya vermem Allah etmesin
Şaheser sineye bak efendim, endamına sözüm yok
Bir adım senden uzağa varmam Allah etmesin” (137/1)

“Ne çektim dar-ı dünyada bunu bir ben bilirim
Pervane gözü ziyada bunu bir ben bilirim
Aşkın göründü rüyamda bunu bir ben bilirim
Bir adım da senden uzak varmam Allah etmesin” (137/2)

¹¹² Ali Yakıcı, *Âşık Edebiyatında Divan Söyleme Geleneği ve Tuluat Divanı*, Millî Folklor, c.10, Ank 2001, Bahar s.71

“Ben derdi giriftarem ki deme hitabım yoktur
 Cemali cenandır gönlüm inan nikabım yoktur
 Derdi giriftarem kırk altı yıldır derbederem
 Ayaksız kütüphaneyim elde kitabım yoktur” (140/1)

“Aşk ile dünya dolmuştur Davut Sularî inan
 Bir zaman memurdun amma küllüden oldum bir an
 Hepsi kaçtı gitti kalmadı yanımda bir yaran
 Evim barkım harap olmuş inan otağım yoktur” (140/3)

2) DİNÎ TASAVVUFİ TÜRK EDEBİYATINA AİT TÜRRLER:

a) Nefes:

Alevi ve Bektaşilerin görüş ve düşüncelerini yansıtan çok defa müzik eşliğinde söylenen şiirlerdir. Nefeslerde genellikle vahdet-i vucut, varlığın birliği kuramı anlatılmaktadır.¹¹³

Sularî'nin metinde yer alan nefes türüne ait şiirleri şunlardır.

“Vardım Kırklar Kapısına
 Baktım cennet yapısına
 Tapmışam hak kapısına”(10/1)

“Âşık bülbül maşuk güldür
 İstersen as istersen öldür
 Saki kalkıp meyi doldur”(10/4)

¹¹³ Mehmet Özbek, *Türk Halk Müziği El Kitabı*, Ank. 1998, s.142

“Kudret Şemaları yanar
 Ayla gün semada döner
 Müşköl hallolunca karar
 Verem ya Allah diyerek”(16/2)

“Davut Sularî der heyve
 İkrarım Elif'e Be'ye
 Kamil oldur ki baş ege
 Erem ya Allah diyerek”(16/3)

“Ulu dağlar gibi kar olan başım
 Gözlerimin yaşı sel değil ya ne
 Hep kalkıyor iniyor şu zayıf düşüm
 Beni taşa tutan el değil ya ne” (44/1)

“Davut Sularî” yem mana eriyem
 Misafiri olup kalbe oturan
 Cümle müşkül işlerini bitiren
 Edep, erkan ile yol değil ya ne” (44/3)

“Açılmış bağların gören görene
 Hakikat açılmış gören görene
 Ustalar toplanmış taş yığınları
 Çaypuşin azetmiş ören örene” (45/1)

“Dostun cemaline bakmışam diye
 Deryalar misali akmışam diye
 Huzuru Ali'ye çıkmışam diye
 Tüccarlar toplanmış yüren yürene” (45/2)

“Kiblemdir cemalin gördüğüm zaman
 Yüzüm turabına sürem sultanım
 Kaşların lam elif ay gibi cemel
 Kaldır nikabını görem sultanım” (70/1)

“Cemalin görenler selavat verir
 Emrin ile cümle kâinat yürür
 Sana dil uzatan inan ki çürür
 Sen haksın dünyada erem sultanım” (70/2)

“Davut Sularî’yem dilde gezerem
 Yağmur ilen yağın yellen sazaram
 Hikmetten okuram sırdan yazaram
 Aşk defterin açıp görem sultanım” (70/4)

“Hayırdır İnşallah gözümü açtım
 Gördüren sen, görünen sen, gören sen
 İlim irfanımı dünyaya sattım
 Görünen sen, göreceksin, gören sen” (85/1)

“Soyumdan güzeller şahını gördüm
 Tabibe uğradım yaramı sardım
 Senelerdir köy kasaba aradım
 Sevdiren sen, sevecek sen, seven sen” (85/2)

“Ben pirim diyene selam söyleyin
 Nutku Ehlüllahı tutmaz mı talip
 Bu yola yolcuysa hele eyleyin
 Hak kelamı kabul kılmaz mı talip” (99/1)

“Davut Sularî de talup bu yola
 Cahdet ki çeşmeden bakracın dola
 Beni muhtaç etme yaramaz kula
 Öl dediğin yerde ölmez mi talip” (99/3)

“Efendiler bağı beş gül Ağacı
 Çiğdem bahçesinde diktik erenler
 O yârin cemalin görendir hacı
 Hâl bilmez elinden çıktık erenler” (110/1)

“Âşıkım diyen çok kayıt olmadan
 Cem evine girsem zahit olmadan
 Ezrail Âdem 'e şahit olmadan
 Kubbe-i rahmanda tektik erenler” (110/2)

“Benden sorulursa âşık olanlar
 Manen pir elinden içen âşıktır
 Meclis olup değerini bulanlar
 Kendi cenazesin kılan âşıktır” (115/1)

“Er kişi olanı kâinat tanır
 Darb-ı aşk olanlar cihan dolanır
 Gâhi berrak akar gahi bulanır
 Olgun mertebede kalan âşıktır” (115/2)

b) Duvaz:

Duvaz on iki imam inancının, Alevi- Bektaşî inanç dünyasının anlatıldığı şiirlerdir. Mehmet Yardımcı duvazı şöyle tanımlamıştır: “Düvaz imam”, “dövaze”, “imam” da denilen duvazlar on iki imam'ı öven nefeslerdir. İlk

imamdan son imama kadar geçen 350 senelik bir dönemdeki olaylar bu şiirde kısa ve çarpıcı ifadelerle dile getirilmektedir.¹¹⁴

Sularî'nin metinde yer alan şiirleri içinde bir tane duvaz örneğine rastlanmıştır.

“Bismillahi elif ya Resulallah
Allah bir Muhammed Ali zikrimdir
İmam Ali Şahı Merdan hürmeti
Allah bir Muhammed Ali zikrimdir“(118/1)

“İmam Hasanımla zehirler içtim
Şah Hüseyinimle kanlarım saçtım
Zeynel Aba ile zindana düştüm
Allah bir Muhammed Ali zikridir“(118/2)

“Hamd olsun ki Horasan meşet gördüm
Şah imam Rızma yüzümü sürdüm
Muhammed Takime ikrarım verdim
Allah bir Muhammed Ali zikrimdir“(118/4)

c) Eli-Lam

Arap Alfabesinin baştan sona, dize başlarında yukarıdan aşağıya veya aşağından yukarıya sıralanması ve bu harflere göre dizelerin oluşturulması esasına dayanan genellikle 8 ya da 11 heceli olarak söylenen koşma biçimindeki şiirdir.¹¹⁵

Davut Sularî'nin bu türde edilmiş bir şiiri tespit edilmiştir.

¹¹⁴ Mehmet Yardımcı, *Başlangıcından Günümüze Türk Halk Şiiri*, Ankara 2002, s.458,

¹¹⁵ Mehmet Özbek, *Türk Halk Müziği El Kitabı*, Ankara 1998, s.73

Elif hakka doğru yoldur
 Elif üstü enni, el fezaenni el, ötürünnü
 Be (Dii) Haletiyle geldim
 Bir nokta içinde kaldım
 Be iki üstün beni, be kesainni be ötürbünnü
 Fe (y) tekbir eyledim hak kelamını
 İdrak ettim pazarı âlemini
 Süreceğim ariflerin demini
 Fe(y) iki üstün feyni, fey kesafinni fey kesafünnü
 Se(Y) sabır bağına da girdim eğlendim
 Se(Y) iki üstün seni, sey kesasinni sey ötürsünnü
 Cim Cebrail oldu kelam getirdi
 Cim iki üstün cenni, cim kesacinni, cim ötürcünnü
 Dal, aşk deryasında daldım gevhere
 Dal (i) ki üstün denni, dal kesadenni, dal ötürdünnü
 Zal(ı) Zebur eyledim aldım elime
 Zal üstü zenni, zal kesazinni, zal ötürzünnü
 Ra(Y) ile hak ile girdim irfana
 Ray üstün renni, ray kesarenni, ray ötürünni
 Sin sabır bağına da gir bir kerre gör
 Sin üstün senni, sin kesasinni, sin ötürsünnü
 Sin eyledim feryad ile ağlarken
 Sin üstün senni, sin kesasinni, sin ötürsinni
 Ayn âleminden ayn irfandır
 Ayın üstün inni, ayn kesainni, ayn ötürünni
 Hayin olan girmez hak irfanına
 Gayın üstü genni, gayın kesagenni, gayın ötürganni
 Şad eyledim dat ile tatma tattım
 Dat üstü denni, dat kesadenni, dat ötürdenni
 Kef eyledim kelamını aldırdım
 Kef üstü kenni, kef kesakenni, kef ötürkefni
 Gaf eyledim dünya bilmem nolacak

Gaf üstü, gaf kesakenni, gaf kesakunni
 Nun Muhammed nübuvvetin beyanı
 Nun üstü nenni, nun kesanenni, nun ötürünnü
 Vay eyledim veya, hikmet manası
 Vay üstü venni, vav kesavenni, vav ötürvenni
 Lam elif lam kıldı mülke zuhurat
 Lam elife lelli, lam elif de lenni, lam elife nunnu
 Ye ahir zaman velisi beyanda
 Yirmi sekiz harfi mevcut Kur'an'da
 Davut Sularî himmeti nalanda
 Ye(Y) üstü yenni, yey kesayenni, yey ötüryenni”

ç) Nasihatname:

Nasihatnamelerin yazılış amacı insanlara yol göstermek ve öğüt vermektir. Nasihatnameler mensur veya manzum olabilmektedir. Bilgi vermek gayesi de güden bu eserler destan ya da mesnevi tarzında yazılmaktadır. Edebiyatımız da musammat şeklinde yazılan nasihatnameler de rastlanmaktadır. Aynı zamanda pendname ya da öğüt destanı adını alan nasihatnamelerde dinî, sosyal ve ahlaki birtakım öğütler verilmektedir. Nasihatnamede çağın gereğine göre, insanları yaşamın bütün evreleri için hazırlamak ve yetiştirmek esastır. Nasihatnamelerde insana yaşam sürecinde en doğruyu bulmak ve uygulamak yolunda hizmet olduğu için dinimizin ve yüzlerce yıllık millî kültürümüzün değerleri bir bütünlük içinde verilmektedir.¹¹⁶

Sularî'nin metinde yer alan şiirleri içerisinde tespit edilen bu türe ait şiirler şunlardır:

¹¹⁶ Abdurrahman Güzel, *Dinî Tasavvufî Türk Edebiyatı*, Ank.1999, s.586

“Bir cahil birazcık mesnet bulunca
 Sadırazam gibi payesine bak
 İşin düşüp başın darda kalınca
 Bir tecrübe et de mayesine bak” (62/1)

“ Cahile sır ver de bir aç aray
 Başına dar eder geniş dünyayı
 Kötü ahlaklıdan umma vefayı
 Tohumu kiminse danesine bak” (62/2)

“Eriş bir Kamile arzet ihtiyaç
 Dostun olsa fırsat verme gözün aç
 Tilki gölgesinde kalma uzak kaç
 Tek mahvetsin aslan sayesine bak” (62/3)

“Kötüye bakınca iyiyi tanı
 Biz de tanımadık uzak ta kaldık
 İnsanların çok gizlidir nişanı
 Dili dostun biri uzakta kaldık”(63/1)

“Bihaya güruhu yola gelmiyor
 İkrasızdır nasihatı almıyor
 Davut Sularî’yi kabul kılmıyor
 Gönülleri kıştır sokakta kaldık”(63/3)

“Dinle Ali Ekber’ im sana sözüm var
 Mühürlü kelimim al sende kalsın
 Bir daha benim için çabasız yatma
 Erkan töre bil ki yol sende kalsın” (89/1)

“Sakın hiç imrenme elin malına
 Zerre gönül koyma fitne eline
 Sakın kaçıp gitme elin dalına
 Gelen konuk mihman kul sende kalsın” (89/4)

“Bu yola talip ol bağlandın ise
 Peyik sofulara beyan eylesin
 Hakikat aşkıyla dağlandın ise
 Git kendi mürşidin beyan eylesin”(97/1)

“Kemer betsi bağladık başında tacı
 Kulağında küpe, güruhu naci
 Gönül bir Kâbe’dir yap da ol hacı
 Davut Sularî de nişan eylesin ” (97/3)

“Kimden öğüt aldın yana çekildin
 Yuvarlanıp kaptan kaba döküldün
 Him taşıydın tez yerinden söküldün
 Duvarını kuramazsın ey talip ” (100/1)

“Öğütlerim gitti hep ber havaya
 Yağ olup ta giremedim tavaya
 Kulp mu takıyorsun Ali Abaya
 Kırık çıkık saramazsın ey talip”(100/2)

d) Methiye:

Methiye, birini övmek için yazılan manzum ve mensur eserlerdir. Methiye genellikle ikiye ayrılmaktadır.

1) Padişah, vezir, Şeyh'ül İslam gibi zamanın ileri gelenlerini övmek için yazılan eserler,

2) Dört halifeyi, ashab-ı kiramı veya ayrı ayrı, “ariflerin kutbu” sayılan velileri meth için yazılan eserlerdir.

Medhiyeler de çok kere kaside kullanılmakla beraber, diğer nazım şekillerine de müracaat edilmektedir. Dört halife için kendilerine en çok methiye yazılan Hz. Ali ve Hz. Ebubekir'dir. Bazı derviş şairlerin mensubu oldukları tarikatın pirine veya silsilelerine yahut aziz bildikleri mürşitlerine hitaben de methiye yazdıkları görülmüştür.¹¹⁷

Sularî'nin methiyelerinin başta Hz. Muhammed ve Hz. Ali için yazılmış olduğu görülmüştür. Sularî methiyelerini genellikle dinî kişiliklere yazmıştır.

Sularî'nin metinde yer alan şiirlerinde 9 tane hikmet tespit edilmiştir.

“Dada dolan git sor öğren
Her gönüle girdi Ali
Davut oğlu Süleyman'a
Bile imdat verdi Ali”(13/1)

¹¹⁷ Abdurrahman Güzel, age, s.569

“Ali Ali cömert Ali
 Yar olur mu töhmet Ali
 Ali güzel Ali daldır
 Ali hayat Ali baldır
 Ali ruh Ali
 Hızır’dan pirdi Ali ” (13/2)

“Kutbu âlem gerçek kişi
 Pir Abdulkadir Geylani
 Mukaddes sözleri haktır
 Nur Abdulkadir Geylani ” (14/1)

“Seyidi Ahmedi Rufaî
 Yutmuştur ilmi deryayı
 Zikrinde nuri Mevla’yı
 Ver Abdulkadir Geylani“ (14/2)

“Bana bu ilmi irfanı
 Veren Muhammed Ali’dir
 Bir Allah Allah dost
 Bir Allah bir dost ” (31/1)

“Aşgın dolusun içirip
 Ayaksız derya geçirip
 Ganat verip uçurup
 Geren Muhammed Ali’dir”(31/2)

“Herkesin dünyadan ömrü dolanlar
 Bu mülkten göçtün mü İsmail Ağa
 Kanunu ilahtır kim karşı çıkar
 Dünyadan geçti mi İsmail Ağa” (34/1)

“İşi hak ileydi burada dururdu
 Aç geçenlere ekmek verirdi
 Birazda fazlaca rüya görürdü
 Elemden utçu mu İsmail Ağa” (34/3)

“İlmin ışığıynan kâinat aydın
 Hacı Seydi Mahmut Hayrani Veli
 Namı nişanını dünyaya koydu
 Hacı Seydi Mahmut Hayrani Veli” (57/1)

“Menzilinden gördüm bağın kalası
 Görünür kü ariflerin alası
 Mümün kullar tutar matemî yası
 Hacı Seydi Mahmut Hayrani Veli”(57/3)

“Ali'den almışam bra bu ilmi hekmet
 Ali'den öğrendim sahibi rahmet
 Ali'den öğrendim işte ilmi sekavet
 Hakikî Kur 'an-ı Ali'den öğren” (84/3)

“Meydanın keşfeyle bu han içinde
 Gevherini sakla ten can içinde
 Ehli irfan ehli iman içinde
 Gerçek hanedanı Ali'den öğren” (84/4)

e) Hikmet:

Hikmet, dinî ve tasavvufi halk şiirinde şairin anlayış ve sezgilerine göre din konularını işleyen şiirlerdir.

Hikmetler İslamiyetin esaslarını, şeriatın ahkâmını ve ehl-i sünnet akidesini, tasavvufun inceliklerini, tarikatın adab ve erkanını müridlere öğretmek gayesiyle kaleme alınmıştır.¹¹⁸

Kelime, manasıyla itibariyle “felsefe, gizli bilinmeyen nokta, sebep, gerçeğe ve ahlaka ait kısa sözdür. Hikmet, ıstılahı manada; “Tanrı gerçeklerini, Kur’an-ı Kerim’in derin anlamını kavrama, İslam dininin genel kurallarına uygun olarak davranma ve derin felsefe bilgisidir.¹¹⁹

Sularî’nin şiirleri içinde dokuz tane hikmet örneğine rastlanmıştır.

“Edep nedir erkân nedir
Divan nedir erkân nedir
Bezmi ayan nişan nedir
Devran nedir mekân nedir” (11/2)

“Bildiğinden pazar edip
Metahın her dem peylerim
Gemiye aşk deryasında
Dümeni tutup yaylarım” (11/5)

“Ancak tayfayı aşk ile
Manen hikmetin haylarım
Menzili hikmet içinde
Bir bir kerre, var bir kerre” (11/6)

¹¹⁸ Abdurrahman Güzel, age, s.47

¹¹⁹ Abdurrahman Güzel, age, s.629

“Allahu Ekber nidası
 Gökten duyuldu sedası
 Cebrail koçun havası
 Yatırınca biran derler” (25/2)

“Mermerden İsmail kalktı
 Gözün açtı koça baktı
 Yatırdı bıçağın çaktı
 Etraf oldu al kan derler” (25/3)

“Getirdi bıçağın çaldı
 Mermeri ikiye böldü
 Haktan bıçaktan ses geldi
 Emri yoktur sübhan derler” (25/4)

“Hakkın birliğine layık
 Varmak kabahat değildir
 El bağlayıp hak divana
 Durmak kabahat değildir” (28/1)

“Meclisde meydana girip
 Ahvali hekmetin sorup
 Hak selamın yakın verip
 Sormak kabahat değildir” (28/2)

“Oğlum derki konuşma sen
 Kelamlar alınır bu an
 Manayı meclisi irfan
 Görmek kabahat değildir” (28/3)

“Pir elinden dolu içtim
 Kudret kitabını açtım
 Böylece tarihe geçtim
 Ermeyeli nasılsınız” (32/2)

“Dünya baki insandır fani
 Babaz dedez soyuz hani
 Hepsi terk eder cihanı
 Ermeyeli nasılsınız” (32/1)

“Şöhret Ali’nin şanıdır
 Mahmut Hayranî kanıdır
 İmam Cafer dükkânıdır
 Girmeyeli nasılsınız” (32/3)

“Dünya bir han âdemoğludur kervan
 Konan göçer durmaz böyle bir devran
 Şu mülkü dünyada üç beş gün seyrân
 Acep fark edipte bilse bu gece” (39/2)

“İşte oturdukta kalkıp göçerler
 Kim ayağın atsa kapıyı açarlar
 Kimler bana kefenimi biçerler
 Menzilinden tarih bilse bu gece” (39/3)

“Kapı gibi handır açanlar göçer
 Gelen elbet ecel şerbetin içer
 Can kuş gibi olur kafesten uçar
 Hayattayken kendin bu gece” (39/4)

“Dostun dükkânını mürşitnen açtım
 Hal bilmez elinden tedbilen şaştım
 Ulu bir kervandım köylerden geçtim
 Salahanalardan yüren yürene” (40/2)

“Aslan eniğiymdim kaplan dölüydüm
 İnden çıktım ine giren girene
 Meydanı hikmette erdim postumla
 Uzaklaştım izim süren sürene” (46/1)

“Her Müslüman kurban keser yarışır
 Kurban bayramında kûsler barışır
 Kardeşler bayramda her gün sarışır
 Hakikat beyandır kurban bayramı” (53/2)

“Evrenden bir evren geldi cihana
 Her taraf sütlüman vatan nişana
 Görüldü her yandan kalkınmak sana
 Derde derman oldu kurban bayramı” (53/3)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM BÖLÜM

A. DAVUT SULARI’NİN ŞİİRLERİ

7(Yedi) Heceli Şiirler

1. AKÇALININ ALTINDA

Akçalının altında

1. Fındığa bak, fındığa
Sevdiğin gelin olmuş (le le)
Sandığa bak, sandığa

Akçalının altında

2. Tezeğe bak, tezeğe
Sevdiğin gelin olmuş
Bezeğe bak, bezeğe

Akçalının altında

3. Kavağa bak, kavağa
Sevdiğin gelin olmuş
Duvağa bak, duvağa.

2.BİR TAŞ ATTIM ÇEĞİLE

- Bir taş attım çeğile
1. Çeğilin çiçeğine
İpek olsam sarılsam
Kızların leçeğine

Dil didom, dal didom, dil de didom(Nakarat)

- Taş attım çaya düştü
2. Çaydan balaban uçtu
Benim gönlüm sendedir
Seninki kime düştü

Dil didom, dal didom, dil de didom(Nakarat)

- Çoban kurdu taşladı
3. Kız maniye başladı
Kızın kara kaşları
Çobanı ataşladı

Dil didom, dal didom, dil de didom(Nakarat)

3.ŞEPKE'NİN KAVAKLARI

Şepke'nin kavakları

1. Dolar gider arkları
Karşıdan görünüyor
O yârin konakları

Vay l e le, le le, le le hanım(Nakarat)
Gel otur benim canım

Erzincan'da bir kuş var

2. Kanadında gümüş var
Gitti yârim gelmedi
Acep bunda ne iş var

Vay l e le, le le, le le hanım(Nakarat)
Gel otur benim canım

Erzincan'ın dağları

3. Hiç kalkmıyor karları
O yardan buradan gidince
İssız kaldı bağları

Vay l e le, le le, le le hanım(Nakarat)
Gel otur benim canım

4.KÜSTÜRDÜM BARIŞAMAM

- Küstürdüm barışamam
1. Ayrıldım kavuşamam
Göz açtım seni gördüm
Yâdınan konuşamam

 2. Dert bende kare bende
Ey olmaz yâre bende
Yuvasız kuşlar gibi
Kalmışım perakende(Nakarat)

 3. Bu dağın ensesine
Uyandım yar sesine
Yârim keklik ben avcı
Düşmüşüm ensesine
Dert bende yâre bende

 - Dert bende kare bende
Ey olmaz yâre bende
Yuvasız kuşlar gibi
Kalmışım perakende(Nakarat)

 4. Ben garip eşim garip
Eşim yoldaşım garip
Öldüğüme gam yemem
Mezarda taşım garip
Dert bende yâre bende

Dert bende kare bende
Ey olmaz yâre bende
Yuvasız kuşlar gibi
Kalmışım perakende(Nakarat)

5.BULAĞA YAĞDI PİYAN

Bulağa yağdı piyan

İnsandır baltalayan

1. Komşuluğa koymırdın
Mahleye geldim uyan
(Koynuna girdim uyan)

Ay balam gel gidek

2. Kol boynuma sar gidek
Küsmüşem balam senden
Bir çift çarık al gidek

Altın kemer beldedir

3. Zükkerece ser dildedir
Yârimin gözü yoldadır
Tut, sal meni de yola dilber

Ay balam gel gidek

4. Kol boynuma sar gidek
Küsmüşem balam senden
Bir çift çarık al gidek

Al Asker'em bu hâllernen

5. Bülbül oynaşır güllernen
Yar meni şirin dillernen
Tut sal meni yola dilber

Ay balam gel gidek

6. Kol boynuma sal gidek
Küsmüşem balam senden
Bir çift çarık al gidek

6.KUMAŞ MISIN ŞAL MISIN ?

- Kumaş mısın şal mısın
1. Şeker misin bal mısın
Dillerde dolaşırsın
Yoksa bir masal mısın

 - Aman Atam gel bana
 2. Hiç küser miyim sana
Güzel ismin dilimde(baba)
Derdinle yana yana

 - Tasalanma boşuna
 3. Gitmedim mi hoşuna
Ben bildiğim değilim(baba)
Hiç benzetme komşuna (Nakarat)

 - Davut Sularî' yi seç
 4. Kusur günahından geç
Ezelden gözüm yaşlı
Ne diş kaldı ne de saç

 - Tasalanma boşuna
Gitmedim mi hoşuna
Ben bildiğim değilim(baba)
Hiç benzetme komşuna (Nakarat)

7.YAR SEVMESİ SEVAPTIR

- Yar sevmesi sevaptır
1. Kaşları hem mihraptır
Bir busecik ver dedim
Dudakları şaraptır
 2. Sarıldım ince bele
Düşürdün beni dile
Sorun bülbülü güle
Kuş dilinden bîtapdır
 3. Davut Sularî sana
Daha ne kadar yana
Dön yüzünü bu yana
Siyah zülfün nikaptır

*Karşımıza farklı farklı çıkan 7. ve 8. şiirin aralarındaki farkı gösterebilmek için ayrı ayrı verilmiştir

8.BİR YAR SEVDİM ARAPTIR

- Bir yar sevdim Araptır
1. Kaşları hem mihraptır
 Bir busecik ver dedim
 Dudakları şaraptır

Oy aman aman aman hey
 Yar aman aman aman hey

- Sence bu aşk hiç midir
2. Yüzün görmek güç müdür
 Seni sevmek suç mudur
 Özüm sana turaptır

- Sarıldım ince bele
3. Düşürdün beni dile
 Sorun bülbülü güle
 Kuş dilinden bitaptır

- Davut Sularî sana
4. Daha ne kadar yana
 Dön yüzünü bu yana
 Siyah zülfün nikaptır.

8 (Sekiz) Heceli Şiirler

9.AHU GÖZLÜM SENİN İÇİN

- Ahu gözlüm senin için

1. Gel Van'a, Van'a, Van'a
Bu diyara hizmet veren
Ol Van'a, Van'a, Van'a
- Gevaş'a haber saldın mı

2. Özalp'ten dostla geldin mi
Van Kala'sını gördün mü
Gel Van'a, Van'a, Van'a
- Kuş bakışı Van Gölü'ne

3. Düştüm âlemin diline
Gidelim Ahlat eline
Gel Van'a, Van'a, Van'a
- Adilcevaz kadir bilir

4. Dostlar hatırını alır
Erciş'ten bir peynir gelir
Gel Van'a, Van'a, Van'a
- Sularî'ye kucak açtı

5. Cümle âlem buna şaştı
Dostlar hepsi can yoldaşı
Gel Van'a, Van'a, Van'a

10.VARDIM KIRKLAR KAPISINA

Vardım Kırklar Kapısına

1. Baktım cennet yapısına
Tapmışam hak kapısına

Evvel Allah ahir Allah
Dönemem estafurullah
Bendeyem Allah eyvallah
İmanım amentü billah(Nakarat)

2. Akıttım gözümden yaşı
Eritir dağları taşı
Ali'dir imamlar başı

Evvel Allah ahir Allah
Dönemem estafurullah
Bendeyem Allah eyvallah
İmanım amentü billah(Nakarat)

3. Pir elinden içtim dolu
Öğrendim erkanı yolu
Emniyette mümin kulu

Evvel Allah ahir Allah
Dönemem estafurullah
Bendeyem Allah eyvallah
İmanım amentü billah(Nakarat)

- Âşık bülbül maşuk güldür
4. İstersen as istersen öldür
 Saki kalkıp meyi doldur

Evvel Allah ahir Allah
 Dönemem estafurullah
 Bendeyem Allah eyvallah
 İmanım amentü billah(Nakarat)

- Davut Sular canlar canı
5. Mevlana, Mahmut Hayranî
 Pirimiz Veysel Karanî

Evvel Allah ahir Allah
 Dönemem estafurullah
 Bendeyem Allah eyvallah
 İmanım amentü billah(Nakarat)

11.EY DİLBER AŞKI BEYANIM

- Ey dilber aşkı beyanım
1. Hâl bir kerre, bak bir kerre
Bu divana niyet edip
Gel bir kerre, kal bir kerre

- Edep nedir, erkân nedir
2. Divan nedir, erkân nedir
Bezmi ayan nişan nedir
Devran nedir, mekân nedir

- Hakikatte eylediğin
3. Böyle zarı figan nedir
Pazargahı hikmetinde
Kal bir kerre, al bir kerre

- Şu sevdayı saldın cana
4. Figanı ezber eylerim
Dert ile mihnet içinde
Daima seni söylerim

- Bildiğinden pazar edip
5. Metahın her dem peylerim
Gemiye aşk deryasında
Dümeni tutup yaylarım

- Ancak tayfayı aşk ile
6. Manen hikmetin haylarım
Menzili hikmet içinde
Bir bir kerre, var bir kerre

Yetmiş bin melaikiyle
7. Gelmiş oldun bu cihana
Hak bildiğin bilen kişi
Zerre bulmazmış bahane

Kaç kerre geldin efendim
8. Feryadı saldın bu cihana
Benziyorsun ey efendim
Taha'ylan Ali İmrana

Pazarı hikmet eylersin
9. Bir kere gelsin bir kere
Meydanı hikmet içinde
Ver bir kerre gör bir kerre

Davut Sularî derdinden
10. Giriftarı aşk olalı
Manayı hikmet içinde
Kemer bestî meşk olalı

Ezel edep katında
Nakkaş ile nakş olalı
11. Çektiği meydan içinde
Başka başka başkolalı
Şu menzil efsun içinde
Ol bir kerre gör bir kerre

12.HİLAFETÇİ

1. Vatandaştan oy almaya
Gelecekmiş hilafetçi
Bir erkeğe dört tane avrat
Verecekmiş hilafetçi
2. Afyon Eskişehir gözler
Konya Adana da özler
Her ilimiz bunu izler
Erecekmiş hilafetçi
3. Bir erkeğe dört tane avrat, hatun
Verecekmiş hilafetçi
Beş yüz sene gerisin geriye
Gidecekmiş hilafetçi
4. Kilidi cennete kalmış
Anahtarı emre almış
Softanın birisi vermiş
Açacakmış hilafetçi
5. Bir kocaya dört tane avrat
Verecekmiş hilafetçi
Yetmiş huri hizmetini
Kılacakmış hilafetçi
6. Çarşaf peçe giydirecek
Sularî der ayrılacak
Gericilik uyduracak
Şeriatçıymış hilafetçi

13.DADA

Dada dolan git sor öğren

1. Her gönüle girdi Ali
Davut oğlu Süleyman'a
Bile imdat verdi Ali

Ali Ali cömert Ali

Yar olur mu töhmet Ali(Nakarat)

Ali güzel Ali daldır

2. Ali hayat Ali baldır
Ali ruh Ali
Hızır'dan pirdi Ali

Ali Ali cömert

Yar olur mu töhmet Ali(Nakarat)

Davut Sularî bir hayat

3. Seven canım olmuş gayet
İlham vericidir o zat
Hem toprak hem yerdir Ali

14.KUTBU ALEM GERÇEK KİŞİ

- Kutbu âlem gerçek kişi
1. Pir Abdulkadir Geylani
Mukaddes sözleri haktır
Nur Abdulkadir Geylani

- Seyidi Ahmedi Rufaî
2. Yutmuştur ilmi deryayı
Zikrinde nuri Mevla'yı
Ver Abdulkadir Geylani

- Ahmet Hani'ya vardım
3. Şehidi Şirazi gördüm
O kavsi azime erdim
Nur Abdulkadir Geylani

- Hak söyler Davut Sularî
Nakşibendi oldu yari
4. Bu sırrı Kadirinin vari
Pir Abdulkadir Geylani
Allah Allah

15.KOL KOLA GİRMİŞ GEZİYOR

Kol kola girmiş geziyor

1. Çayırılı'nın güzelleri
Nice bağırılar eziyor
Çayırılı'nın güzelleri

Güzelleri, güzelleri
Çayırılı'nın güzelleri(Nakarat)

Kimi ana, kimi bacı

2. Onları görendir hacı
Gökteki melek duacı
Çayırılı'nın güzelleri

Güzelleri, güzelleri
Çayırılı'nın güzelleri(Nakarat)

Davut Sularî der, bizim

3. Bu fikri ilahta izim
Hiçbir cana yoktur sözüm
Çayırılı'nın güzelleri

Güzelleri, güzelleri
Çayırılı'nın güzelleri(Nakarat)

16.BUGÜN NAZLI PİR'E YOLUM

- Bugün nazlı pir'e yolum
1. Varam ya Allah diyerek
Bağlı kolum, lâldır dilim
Duram ya Allah diyerek
 2. Kudret Şem'aları yanar
Ayla gün semada döner
Müşkül hallolunca karar
Verem ya Allah diyerek
 3. Davut Sularî der hey ye
İkrarım Elif'e Be'ye
Kamil oldur ki, baş eğe
Erem ya Allah diyerek

17.DOST BAĞINDAN BİR GONCA GÜL

Dost bağından bir gonca gül

1. Alamazsın geri çekil
Sen bu yola talip, sail
Olamazsın geri çekil

Oldun mu bu yola sail

2. Yardımcın ahir Cebrail
İlmi amil zatı kamil
Olamazsın geri çekil

Davut Sularî der baya

3. Allah emek vermez zaya
Kaptansız gemi deryaya
Salamazsın geri çekil

18.YAZ AYLARI GELDİ GEÇTİ

Yaz ayları geldi geçti

1. Güz oldu duydun mu bülbül
Sen yar ile sevişirken
Söz oldu duydun mu bülbül

Bülbül, bülbül, bülbül, bülbül

Sensiz olamazmış bir gül (Nakarat)

Düşmandan öcünü alıp

2. Vücut ruhsuz hissiz kalıp
Kalbimi ateşe alıp
Köz oldu duydun mu bülbül

Bülbül, bülbül, bülbül, bülbül

Sensiz olamazmış bir gül (Nakarat)

Bil Sularî erenlerden

3. Canı başı verenlerden
Seni beni görenlerden
Göz oldu duydun mu bülbül

Bülbül, bülbül, bülbül, bülbül

Sensiz olamazmış bir gül (Nakarat)

19.CEMAAT İÇİNDE KELAM

- Cemaat içinde kelam
1. Verdiğim yeter mi hocam
Gözlerinle mucizeler
Gördüğün yeter mi hocam
 2. Muhabbet dediğin baldır
Erkan dediğinse yoldur
Yazdın kalem bi ton doldur
Serdiğim yeter mi hocam
 3. Dönmem ben Hakkın yolundan
Çekmişim elin dilinden
Bunca muhabbet gülünden
Verdiğim yeter mi hocam
 4. Mümin eyler hakka gayret
Etmeyin nutkuma hayret
Şimdi demde bir muhabbet
Kurduğum yeter mi hocam
 5. Hey Davut Sularîm heye
El sundunuz candan meye
İkrarımız Elif Be'ye
Erdiğim yeter mi hocam

20.ÇEŞM-İ ŞEHLAM

- Esen yelden selamımı
1. Al benim ey çeşm-i şehlam
Bekle yollarımı benim
Al benim ey çeşm-i şehlam

 2. Siyah saçın kara kaşın
Niye bükük durur kaşın
Öyle melayık bakışın
Gül benim ey çeşm-i şehlam

 3. Al kırmızı yanakların
Pembe kiraz dudakların
Gamzelidir şakakların
Bal benim ey çeşm-i şehlam

 4. Davut Sularî'yi yaktın
Hicran ateşe bıraktın
Haklı haklayana haksın
Bil benim ey çeşm-i şehlam

21. BİR MELEĞİN YAKTIĞINI

1. Bir meleğin yaktığını
Mürşidime diyeceğim
Bir neşderi çaktığını
Mürşidime diyeceğim
2. Aşk elinden Ceyhun oldum
Kaynayıp kaynayıp doldum
Cavidandan kısmet aldım
Aşk gömleğin giyeceğim
3. Bana yarıdır ruh-u mestan
Gör ki zalim oldum hastan
Sevda lınım ta ki baştan
Ben zerü mal n'deceğim
4. Gece gündüz ayarı
Kaybettim gül yüzlü yarı
Deli gönlüm eder zarı
Yar yolunda öleceğim
5. Davut Sular nutk-u yekta
Destim mağrıp maşrık Hakta
Bedenim on iki tahta
Hükmüm izhar edeceğim

22. LÂL OLMA GÜLÜM

1. Sen meclisimin başısın
Ne olur lâl olma gülüm
Bülbülñen aheng eyle
Çalhaçıçal olma gülüm
2. İsmailsin hem hocasın
Hem Elif'sin hem hecesin
Bazı gündüzñen gecesin
El için kul olma gülüm
3. Zulümden isyandan alma
Benden dargın ayrı kalma
El yükün sırtına da alma
Olmazsın sen hamal da gülüm
4. Bazı kez meydan yazarsın
Bazı dükkâñah pazarsın
Neden sözüme kızarsın
Eyleme hiç celal gülüm
5. Davut Sularî' yñen aldık
Er olup meydana geldik
Seyahatta haval olduk
Sözümde misaldir gülüm

23.TURNAM GELİR BİZİM ELDEN

- Durnam gelir bizim elden
1. Yeni kalkmış Ağır Göl'den
N'olur konuş bizim dilden

 2. Üç telli, dört telli, beş telli durnam
Sen gelmez isen buralarda durmam
Sen olmaz isen ben sensiz olmam
Durnam hey, durnam hey, yaralı durnam
O kara gözler hâralı durnam (Nakarat)

 3. Durnam aşka pervaz eyle
İn düzgüne tavaf eyle
Ne olur aşkı dilden söyle

 4. Üç telli, dört telli, beş telli durnam
Sen gelmez isen buralarda durmam
Sen olmaz isen ben sensiz olmam
Durnam hey, durnam hey, yaralı durnam
O kara gözler haralı durnam (Nakarat)

 5. Sularî' yi avcı sanma
Sakın kara taş konma
Bizim yaylalardan inme

 6. Üç telli, dört telli, beş telli durnam
Sen gelmez isen buralarda durmam
Sen olmaz isen ben sensiz olmam
Durnam hey, durnam hey, yaralı durnam
O kara gözler haralı durnam (Nakarat)

24. MENEKŞE DEDİM DE GÜLSÜN

Menekşe dedim de gülsün

1. İnsanlar seni bilsin
Cinsi âdemden değilsin

Ne ölüsün ne dirisin

2. Ya meleksin, ya hurisin
Hem ahir hem evvelisin

Ceylansın çölde gezersin

3. Turnasın katar çekersin
Ya kaymaksın ya şekersin

Ne akıllı ne delisin

4. Ne abdalsın ne velisin
Hem ahir hem evvelisin

Davut Sularî de şaştı

5. Sitemin hududu aştı
Gördüm gözlerim kamaştı

Ne ölüsün ne dirisin

6. Ne abdalsın ne velisin
Ya meleksin ya hurisin

25.İSMAİLE AĞIT

- Hazreti İsmail'imın günü geldi
1. Kurban derler şanına
Arafata götürüldüğünde
Fiske attı şeytan derler

 2. Allahu Ekber nidası
Gökten duyuldu sedası
Cebrail koçun havası
Yatırınca biran derler

 3. Mermerden İsmail kalktı
Gözün açtı koça baktı
Yatırdı bıçağın çaktı
Etraf oldu al kan derler

 4. Getirdi bıçağın çaldı
Mermeri ikiye böldü
Haktan bıçaktan ses geldi
Emri yoktur sübhan derler

 5. Koç kurban eylendi bize
Bütün İslam düştü ize
Bakarsın hikmete naza
Açılmıştır Kur'an derler

 6. Sureyi ibrahi aldık
Emri hakka biat kıldık
Asırlar devredip geldik
Şimdi ahır zaman derler

- Davut Sularî 'nin işi
7. Arifler eder teftişi
Evde kaynar kurban başı
Gelenlere mihman derler

26.SABAH NAMAZINDA GÖRDÜM

Sabah namazında gördüm

1. Taşa çaldı mahmur gözler
Çırpındım da gönül verdim
Aklım aldı mahmur gözler

Göz kapakları haralı

2. Aşkımдан olmuş yaralı
Bülbülüm güller dereli
Sevgi saldı mahmur gözler

Davut Sularî ölmezmiş

3. Bunu her kişi bilmezmiş
Aşkın ateşi sönmezmiş
Eser oldu mahmur gözler

27. SEHER VAKTİ KALKAN KERVAN

Seher vakti kalkan kervan

1. İniler de zarılanır
Bir güzele düşen gönül
Çiçeklenir korulanır

Bülbül geldi konu dala

2. Bülbülden hata yok güle
Engel bir taş atar göle
Yüzen ördek yaralanır

Bahçenizde güller biter

3. Dalında bülbüller öter
Engel gelir bir kal katar
Olan işler gerilenir

Pir Sultan Abdal göçelim

4. Pir elinden bad' içelim
İnkâr olandan kaçalım
İnkâr bir gün paralanır

28.KABAHAT DEĞİLDİR

1. Hakkın birliğine layık
Varmak kabahat değildir
El bağlayıp hak divana
Durmak kabahat değildir
2. Meclisde meydana girip
Ahvali hekmetin sorup
Hak selamın yakın verip
Sormak kabahat değildir
3. Oğlum der ki konuşma sen
Kelamlar alınır bu an
Manayı meclisi irfan
Görmek kabahat değildir
4. İçim dükkandır mal çıkar
Âlem teacüpnen bakar
Deryayı kudrettir akar
Girmek kabahat değildir
5. Dört kitaptan mana sezdim
Tecvidi hekmete geçtim
Hakkın birliğine geçtim
Varmak kabahat değildir
6. Ben âşıkam pirlik etmem
Uzaktan irfana gitmem
Ceddimi hiç inkâr etmem
Sormak kabahat değildir

- İçtim pir elinden dolu
7. Öğrendim erkanı yolu
Dostun ile hasbihâli
Kılmam kabahat değildir
- Davut Sularî'de şanım
8. Hikmeti, hikmetnen hanım
Kudretten kudret dükkânım
Kurmak kabahat değildir

29.BİR YİĞİT GURBETE DÜŞSE

- Bir yiğit gurbete düşse
1. Gör başına neler gelir
Sılası fikrine düşse
Yaş gözüne dolar gelir
 2. Kudretten çekilmiş kaşlar
Didemden akıttın yaşlar
Yuvasın terk eden kuşlar
Yuvam diye döner gelir
 3. Emrah der selvi boyum
Huri melek midir soyun
Sürüden ayrılan koyun
Kuzum diye meler gelir

30.OTURUR

- Bre dostum bre yaren
1. Kötü kadın başa bela getiririr.
Yanını verip ateşe
Eteğin yakar oturur
 2. Yatar yatar başı şişer
Üşenir döşeğe işer
Çökeliğe kurtlar düşer
Ayranın över oturur
 3. Komşulara gider gelmez
Üşenir döşekten çıkmaz
Lambasını bile yakmaz
Evin işine hiç bakmaz
Burnunu çeker oturur
 4. Gelse koy gıybetsiz olmaz
Yedi somun ilen doymaz
Elime geçeni büker oturur
 5. Haftada bir aş pişirir
İçine kurum düşürür
Onunda tuzunu şaşırır
Kepçesin öger oturur
 6. Yarenim der abdalım der atsan atılmaz
Koynuna girsen yatılmaz
Doktor parasına güç yetiş olmaz
Her gün belasını yer oturur

31.BANA BU İLMİ İRFANI

Bana bu ilmi irfanı

1. Veren Muhammed Ali'dir
Bir Allah Allah dost
Bir Allah bir dost

Aşgın dolusun içirip

2. Ayaksız derya geçirip
Ganat verip uçurup
Geren Muhammed Ali'dir

Hû Allah Allah dost

Bir Allah Allah dost

3. Yar Allah Allah dost
Bir Allah Allah dost
Yar Allah Allah dost

Her milletin var bir dini

4. Muhammed'in çoktur ünü
Meleklerin gerçek ünü
Bilen Muhammed Ali'dir

Hû Allah Allah dost

Bir Allah Allah dost

5. Yar Allah Allah dost
Yar Ali'm Ali'm dost
Yar Ali'm Ali'm dost

- Mevla'ya olmaz bahana
6. Biad gerektir Guran'a
 Âşık edip bu cihana
 Süren Muhammed Ali'dir

- Hû Allah Allah dost
7. Bir Allah Allah dost
 Yar Allah Allah dost

- Sularî' yem bir günümle
8. Hekmet açık sır günümde
 Ben acizem dar günümde
 Eren Muhammed Ali'dir

- Hû Allah Allah dost
 Bir Allah Allah dost
9. Yar Allah Allah dost
 Nur Allah Allah dost
 Yar Allah Allah dost

32.NASILSINIZ

1. Dünya baki insandır fani
Babaz dedez soyuz hani
Hepsi terk eder cihanı
Ermeyeli nasılsınız
2. Pir elinden dolu içtim
Kudret kitabını açtım
Böylece tarihe geçtim
Ermeyeli nasılsınız
3. Şöhret Ali'nin şanıdır
Mahmut Hayranî kanıdır
İmam Cafer dükkânıdır
Girmeyeli nasılsınız
4. Pirimdir Veysel Karanî
O' dur Mevla'nın yararı
Kudretten verdi bu kanı
Sormayalı nasılsınız
5. Hey Davut Sularî hey der
Mesti elest eden meydır
Dağıt kudret ise beydir
Bilmeyeli nasılsınız

11(On Bir) Heceli Şiirler

33.HAYDAR AĞBABA

1. Şükür ki Hüda'ma gördüm irfanı
Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba
Oturuşun sultan asildir kanın
Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba
2. Ceddin Musa-i Kazım Musa-i Sani
İbrahim Mükerrer ilkindir tanı
Nam-ı nişanı ver Mahmut Hayranı
Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba
3. Mahmut Hayrani'den iki er geldi
Biri Seyit Gazi Antep'te kaldı
Seyit Hüseyin ise Zığbe'ye geldi
Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba
4. Seyit Hüseyin'den dört oğul geldi
Seyit Gülüm Seyit Ali ile yol aldı
Tekrar Seyit Hüseyin' len Kıl Ali
Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba
5. Kıl Ali derler de babam Hud Ali
Görürsen Tarık erkanı beli
Eşiğe yüz sürmek kulun emeli
Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba
6. Aldığı hatundan olmadı evlat
Zeynel Dolaş'ın kızıynan oldu bermurat
Cezayir anadan dört oğul hayhat
Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba

- Büyük oğlu Davut, Hasan, Müslüm var
7. Onun büyüğünde dert kat kat karar
 Felek pusu kurmuş hep onu arar
 Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba

- Davut ismi Sularî' dir defteri hakta
8. Alına yapıştı mizandan bafta
 Günler yıllar oldu asırdır hafta
 Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba

- Ondan dördü geldi beşiyse öldü
9. Dedesi Şeyh Ali'den gelip te galdı
 Baba Gali derler öz dedem öldü
 Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba

- Seyit Gali'den üç oğul cihana geldi
10. Birisi Seyitti doğmadan öldü
 Seyit Hüseyinlen Veli Tercan'a geldi
 Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba

- Seyit Gali Aba derler yurduna
11. Babam veli geçti sarı kaya yurduna
 Ayrıldı babadan dünya derdine
 Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba

- Baba Veli beri kaya derler yurt Ali
12. Herani' den dönüpte hücce geldi
 Evvelki karıdan bir oğlu oldu
 Baba Veli oğlu Haydar Ağbaba

34.İSMAİL AĞAYA

Herkesin dünyadan ömrü dolanlar
 1. Bu mülkten göçtün mü İsmail Ağa
 Kanunu ilahtır kim karşı çıkar
 Dünyadan geçti mi İsmail ağa

Manalar verirem aşk kitabından
 2. Nasipler almışam kudret kabından
 Benim İsmail ecel abından
 Kanıpta içti mi İsmail Ağa

İşi hak ileydi burada dururdu
 3. Aç geçenlere ekmek verirdi
 Birazda fazlaca rüya görürdü
 Elemden utçu mu İsmail Ağa

El hökmü ilahi emri Mevla'ya
 4. Davut Sularî der olan davaya
 Göçünü çekti mi karşı yaylaya
 Çadırın açtı mı İsmail Ağa

35.KERBELA

- Biz ezelden ikrar verdik inandık
1. Yetmiş yedi gahdu peyman Kerbela
Şah Hüseyin aşkı ile boyandık
Toprağındır derde derman Kerbela

 2. Ebu Cehil Muhammed'e düşmandır
Muaviye'den çeken Şahı Merdandır
Hür şehitte Hüseyname kurbandır
Toprağında döküldü kan Kerbela

 3. Yetmiş bin kişi söz verdi döndüler
Döndü Mervanı himara kandılar
Ok attılar sanma ki utandılar
Kavmi mervan kavmi süfyan Kerbela

 4. Şam eline haberciler saldılar
Yüz bin asker mevcuduna aldılar
Ehlibeytin üzerine geldiler
Göye çıktı zaru figan Kerbela

 5. Hazreti Hüseynim atından indi
Mübarek elini toprağa sundu
Toprak şehitlerin kanılan yondu
Oldu şehitlere mekân Kerbela

 6. Hazreti Hüseynim dedi Ali Ekber
Bak etrafa bana getir bir haber
Leyla anamızda gözyaşı döker
Davut Sularî'den beyan Kerbela

36.ALLAH AŞKINA

- Biz bu memleketin evlatlarıyız
1. Hey yıkımcı bölme Allah aşkına
Kimden öğüt aldın ters bakıyorsun
Yakınıma gelme Allah aşkına

 2. Millî servetimi yurdumu yıktın
Beynin yunmuş gibi karşıma çıktın
Otururken gönül köşküne aktın
Hatıramı silme Allah aşkına

 3. Bir beri yabanda kalırsam eğer
Beş günlük bir müddet alırsam eğer
Davut Sularî 'yim ölürsem eğer
Cenazemi kılma Allah aşkına

37.BİR HASTA

1. Feleğin kahrından beli bükülmüş
Günlerdir aylardır yatar bir hasta
Yanları çürümüş daim sırtüstü
Güne gün ekleyip bekler bir hasta
2. Seyit olan böyle bir derde düşmüş
Mihnet buna yüz bin sırrın cem açmış
Bilgili kamildir yan üstü yatmış
Eyüp peygamberden beter bir hasta
3. Bu emri Hüda mı yoksa kader mi
Bir derdin şifası yok mu beter mi
Daha bugün böyle uzak gider mi
Sanki bir kararda tutar bir hasta
4. Kendi aksakallı kamil bir erdir
Ne desin ne yapsın bu elem vardır
Yatmayan anlamaz dünyalar dardır
Ah çekip nefesnen biter bir hasta
5. Âşık Davut Sularî'nin görüşü
Bilmeden haneye dostnan erişti
Soyumdan hatun kişinin işi
Duydum ahvalini biter bir hasta

38.HE YA

- Hak ruhsat verir ise kendi kuluna dost
1. Yüce dağlar aşır gelirmiş he ya
Aşkın yuvasından mey içmiş ise
Ceddi her zaman dost olurmuş he ya
 - İtibarım yoktur zaman kuluna
 2. Dost dediğim daşla vurdu belime
Sultan Düzgün elin verdi elime
Sarp kayalar düz yol olurmuş he ya
 - Erzincan, Kemah, Eğin'i geçerken dost
 3. Ocak köyünde sofralar açarken
Küheylannan kanat açıp uçarken
Bütün beller dümdüz gelirmiş he ya
 - Arapkir, Arguvan illa Fethiye dost
 4. Efendim oradan veriri hediye
Eğer sorsan bunu dedim ne diye
Olmaz işler elbet olurmuş heya
 - Hüseyin Aslan' lan binde bir Nuri
 5. Dar gününde çağır Hazreti Piri
Eğer gönlünüzde var ise yeri
Kanat gerip hazır olurmuş he ya
 - Ordan Bertan aşiretin geçince dost
 6. Akçadağ' nan kaza yeri seçince
Beki uşağından öte geçinde
Kepez'de erkanlar biçermiş he ya

- Demek ile bitmez Davut Sularî
7. Dağ bel çeşme ile ucsuz yolları
Köy kent kasabaynan her bir elleri
Adım adım ile bulurmuş he ya

39.BU GECE

- Yine gönül dost bağına girmeden
1. Evvel kapısını bilse bu gece
Muhabbetin meyvesini dermeden
Bağubana haber salsa bu gece

 2. Dünya bir han âdemoğludur kervan
Konan göçer durmaz böyle bir devran
Şu mülkü dünyada üç beş gün seyran
Acep fark edipte bilse bu gece

 3. İşte oturdukta kalkıp göçerler
Kim ayağın atsa kapıyı açarlar
Kimler bana kefenimi biçerler
Menzilinden tarih bilse bu gece

 4. Kapı gibi handır açanlar göçer
Gelen elbet ecel şerbetin içer
Can kuş gibi olur kafesten uçar
Hayattayken kendin bu gece

 5. Bana ne gerekir alı yeşili
Her milletin vardır çeşit bildiği
Bülbülün davası bir gonca gülü
Muradın şefkini alsa bu gece

 6. Davut Sularî der edom yoruldum
Şu mülkten şu toplumlardan kırıldım
Ölmeyen bir varlığa tez vuruldum
Bilici görücü erse bu gece

40.GÖNLÜMÜN SULTANI CANINIM CANI

Gönlümün sultanı cananım canı

1. Çıkıp divanıma gel hele hele
Ben senin derdinden eridim bittim
Arayı arayı bul hele hele

Gördüm bahçasında bir gonca güldür

2. Ezelden ebede ahkâmdır yoldur
Aşkın badesini bir daha doldur
Benden tarafa sen, sal hele hele

Davut Sularî'yem hasretle gamda

3. Yolun uğrat bana gel sen bu anda
Elim yakandadır ricamdır canda
Yârin güldür, sonra gül hele hele

41.KABUL EYLE

1. Medet Mürvet dedim kapına geldim
Bir yitik kulunam al kabul eyle
On iki imam on dört masum aşkına
Dileğimi kabul kıl kabul eyle
2. Haçkar anam çıkmış seyrangahına
Jeli anam bakar şahlar şahına
Sultan düzgünümün hak dergâhına
Yazdığım namede tel kabul eyle
3. Enginlerde akar Munzur deryası
Şiddet çağdır kuş kondurmaz havası
Eren evliyanın geçer duvası
Geç bu sırlarından sil kabul eyle
4. Davut Sularî'yem sırrı velayet
Hakkından nazildir doksan bin ayet
Cihana dağıttım daneyi kısmet
Hakka zikreyliyor dil kabul eyle

42.MEHMET ASLAN

Sana bir sözüm var ey Mehmet Aslan

1. Dünyada bir nefes aldınsa söyle
Şu mülkü dünyada oldun olalı
Rahat bir gününü buldunsa söyle

Anandan dünyaya geldin geleli

2. Büyüyüp bir civan oldun olalı
Zahmet keramette kaldın kalalı
Vurup ok dünyayı deldinse söyle

Sen ne derdin buna aslan Hüseyin

3. Doğru isen senen ejdatın meyin
Çekerim dost hasretin arşa değin
Aradığın şeyi buldunsa söyle

Mal mülkünü verdin Ketsel'e geldin

4. Yerin mi, kira mı bir hane buldun
Yaşı kemal anan yanına aldın
Para yığıp tedbir aldınsa söyle

Davut Sularî der iki civana

5. Siz çün ne çekmiştir babaynan anan
Âdem diye geldin geniş cihana
Bir gün şifa ile güldünse söyle

43.DEĞME YAREME

- Ali'nin yâresi yar yâresidir
1. Seversen Ali'yi değme yâreme
Ali'yi sevmeyen hakkın nesidir
Seversen Ali'yi değme yâreme
 2. Ilgıt ılgıt oldu akıyor kanım
Çektiklerim bana yeter efendim
Seversen Ali'yi değme yâreme
 3. Pir Sultan Abdalım deftere yazar
Hilebaz yar ile olur mu pazar
Pir melhem olmazsa yâreler azar
Seversen Ali'yi değme yâreme

44.ULU DAĞLAR GİBİ KAR OLAN BAŞIM

- Ulu dağlar gibi kar olan başım
1. Gözlerimin yaşı sel değil ya ne
Hep kalkıyor iniyor şu zayıf döküm
Beni taşa tutan el değil ya ne
 2. Acaba var mıdır toprağın dili
Yağmurun yağışı çamurun mili
O nedir ağlatır şeyda bülbülü
Baharda açılan gül değil ya ne
 3. Davut Sularî' yem mana yetiren
Misafiri olup kalbe oturan
Cümle müşkül işlerini bitiren
Edep, erkan ile yol değil ya ne
 4. Hey dost, hey dost, el değil ya ne
Beni taşa tutan el değil ya ne
Hey dost, hey dost, el değil ya ne
Bülbülü ağlatan gül değil ya ne

45.GÖREN GÖRENE

- Açılmış bağların gören görene
1. Hakikat açılmış gören görene
Ustalar toplanmış taş yığınları
Çaypuşin azetmiş ören örene
 2. Dostun cemaline bakmışam diye
Deryalar misali akmışam diye
Huzuru Ali'ye çıkmışam diye
Tüccarlar toplanmış yüren yürene
 3. Davut Sularî'yem çekerim ahı
Açılmış kudretten kitabın adı
Meyveler içinde engrü şadı
Ağızdan ağıza veren verene

46.GİREN GİRENE

1. Aslan eniğiymdim kaplan dölüydüm
İnden çıktım ine giren girene
Meydan-ı hikmette erdim postumla
Uzaklaştım izim süren sürene
2. Dostun dükkânını mürşitnen açtım
Hâl bilmez elinden tedbilen şaştım
Ulu bir kervandım köylerden geçtim
Salahanalardan yüren yürene
3. Davut Sularî'yim kimler sordular
Kimler adabımdan fena gördüler
Kimler yanlış tesvir mana verdiler
Küfürnen telkini veren verene

47.YILLAR EVVEL YOLDAŞ İDİK DOST İDİK

Yıllar evvel yoldaş idik dost idik

1. Demek dostu sormak zor Hamit Çine
Duydum emekliye ayrılmışsınız
Bazı mektup tellen sor Hamit Çine

Biz âşıkız dost diyenin dostuyuz

2. Yerlere serilir derviş postuyuz
Dost elinden iksir mestiyiz
Dostun ayrılığı zor Hamit Çine

Davut Sularî'yim yılanmış ozan

3. İçimde dert kaynar bünyemdir kazan
Bizde varsa eğer akıllan izan
Nebze bana taraf er Hamit Çine

48.KÜHEYLAN LEYLAMI VERDİM

- Küheylan Leyla'mı verdim tek kaldım
1. Gelip pir hanenden girdim bu gece
Muhammed Ali'nin kudreti hazer
Mübarek hatırını sordum bu sabah
 2. Aşk ile dünyadan çok seyyah gezdim
İnsanlık âlemin anladım sezdim
Cedden ayan riyakâr kullardan bezdim
Gelip derdim döküp sordum bu gece
 3. Böyle değil midir ey kavmim dölü
Kazım dede her iş kullarda beli
Eğer bizde var ise erenler eli
Divanan dar durup vardım bu gece
 4. Benim pirim şol Bursa da oturur
Erenler nutkunu hakka yetirir
Kater düzmüş divanına götürür
Kelamları arzuhal verdim bu gece
 5. Davut Sularî'yem mananın başı
Erenlerin kaynar kudretten aşısı
Haşa bizde yoktur gönüller kışı
Bağı müzeyyende erdim bu gece

49.FEYZİ HALICI

- Mevlevi adabı ve erkani
1. Konyamızda kurdu Feyzi Halıcı
Şemsi perendenin sırdan şanını
Ney, kudümde vurdu Feyzi Halıcı
 - Öyle hazne ki o bitmek bilmezken
 2. Rızasız ahrete gitmek bilmezken
İhtifalle dahi yetmek bilmezken
Zulmatımı nurdu Feyzi Halıcı
 - O, reva görürken halka bayramı
 3. Hele bakın var mı bir tek hayranı
Kabarmaya görsün âşık ayranı
Gerçek sözün yurdu Feyzi Halıcı
 - Vurdum duymaz kendi gayesindeyken
 4. Edebiyat kısır payesindeyken
Âşıklar bayramı sayesindeyken
Sayebansız durdu Feyzi Halıcı
 - Oluk oluk turist dolup taşarken
 5. Konya altın yumurtayla yaşarken
Vicdan ehli vicdansıza şaşarken
Cirit atan turdu Feyzi Halıcı
 - Rahvan-at, güvecin yarışmasına
 6. Gül şöleni diken barışmasında
Konya yemekleri karışmasında
Kimlere onurdu Feyzi Halıcı.

50. YARDIMCI

1. Biraz evvel dedik senin için heyhat
Muhabbet bezmini kursa Yardımcı
Buradaki âşıklar cemi mevcudat
Künye defterine alsa Yardımcı
2. Her sözüm terazi sazi bende tart
Çerük çürük varsa kaldırıp ta at
İnsan bir değildir değişik sıfat
Fevzi kanaatini bulsa Yardımcı
3. Ben aşığım diyen vatanda çoktur
Yokla ki hurcunu bak gevher yoktur
Evet âdem haktır kainat Hak'tır
4. Bir elinden alıp içmişem ahım
İnsiyatin dedi hikmet kitabın
Bezm-i elest etmiş hikmet şarabım
Can şikest olmadan verse Yardımcı
5. Doğumum Erzincan Çayırılı yerim
Böyle manadadır ol nazlı pirim
Ben bir mazlum canan, demireme şirin
Fazilet künyesin bulsa Yardımcı
6. Davut Sularî'yem mana okuram
Hikmet çulfasıyam metah dokuram
Semai' ynen sema raksın yapıram
Muhabbetten kelim kılrsa Yardımcı

51.BOSTANCI

- Şalgam tarlasına keçiler girdi
1. Bütün fideleri kırdı bostancı
Hepden tezekleri hayvanları yerdi
Bociler etrafa erdi bostancı

 - Bostancı kızdı da kalıfı yaktı
 2. Keçi boynuzladı bostancı yıktı
Koç arkadan vurdu yere bıraktı
Muhtara istida verdi bostancı

 - Bu nasıl çobandır bakmadı mala
 3. Bütün bostanını soktu bu hâla
Ecil için vereceğim tellala
Hummalı çabaya girdi bostancı

 - Komşular hayrette bostancı batmış
 4. Bostancı bayılmış sırtüstü yatmış
Virdi derviş der ki çekirge yapmış
Kafası kal gözü kordu bostancı

52.İTİBARIM KALMADI

- Doldum taştım deryalara sığmazken
1. Akan çaya itibarım kalmadı
Kemen kestim sahralarda gezerdim
Kiriş yaya itibarım kalmadı
 2. Kime can dedimse canımı aldı
Yüze dost göründü uzakta kaldı
He he dediğini askıya saldı
Doğan aya itibarım kalmadı
 3. Hizmet ettiklerim çaldılar taşla
Her işlenen emek gidiyor boşa
Davut Sularî' nin gözünde yaşla
Kente köye itibarım kalmadı

53.MUHAMMED'DEN DÖRT BİN BEŞ YÜZ EVVEL

- Muhammed'den dörtbin beşyüz evvel
1. İslam'a farz kıldı kurban bayramı
O günden bugüne kardeşlik her an
Dünyaları sardı kurban bayramı

 2. Her Müslüman kurban keser yarışır
Kurban bayramında küsler barışır
Kardeşler bayramda her gün sarışır
Hakikat beyandır kurban bayramı

 3. Evrenden bir evren geldi cihana
Her taraf südlüman vatan nişana
Görüldü her yandan kalkınmak sana
Derde derman oldu kurban bayramı

 4. Nice İzmir Anadolu'lar güler
Mümin o Mevla'dan dilekler diler
Dünyalar durdukça hep böyle gider
Aşk şavkı saldı kurban bayramı

 5. Koca Sinan kalkar mimardır her an
Koyun kuzu otlar çobanlar beyan
Vatan gül gülistan taze yaz ayan
Hakikatı söyler kurban bayramı

 6. Davut Sularî'yem ülkede ozan
Acep biz de yok mu fikirle izan
Atamdan armağan "Çalış da Kazan"
Mümine bakidir kurban bayramı

54.ÇAYIRLI *

- Efendim bir yâr için çıktım elimden
1. Hatırıma düşmüş elin Çayırılı
Nerde bülbül sesi turna avazı

 - Etrafına sıra dağlar çekilir
 2. Eteğinden zemzem sular dökülür
Ovasının mahsulü bol ekilir
Her tarafa gider malın Çayırılı

 - Kiblesine Morpet dağı yaslanır
 3. Güzelleri al giyinir süslenir
Ele yazın yaylasında gergef beslenir
Şimdi kar oldu da belin Çayırılı

 - Davut Sularî der översin katı
 4. Memleketin hangi tarafı kötü
Ancak yaşayandadır kıymeti
Zümrüt ovaları yolun Çayırılı

* Bu şiir ile 90. şiirin benzer yanlarının görülmesi için ayrı ayrı verdik.1954 yılında Mans adının Çayırılı olmasından sonra değişmiş olması muhtemeldir. Çünkü Mans adlı şiir 1947 yılında söylenmiştir. Ancak bu değişikliği âşığı mı yoksa kaleme alanların mı yaptığı bilinmemektedir.

55. YABAN GÜLÜ MÜSÜN

- Yaban gülü müsün sarp kayalarda
1. El değmeden solacağın belliydi
Ey vefasız derde saldın başını
Taştan taş a çalacağın belliydi

A güzelim nerde kaldı o günler(Nakarat)
Pişman olmuş yataklarda iniler

- Kara çalı gül olamaz demiştim
2. Üç beş katre sel olamaz demiştim
Elin kızı kul olamaz demiştim
Melül mahsun olacağın belliydi

A güzelim nerde kaldı o günler(Nakarat)
Pişman olmuş yataklarda iniler

- Serhat âşık telin sazın yanında
3. Şah-ı server o alvazın yanında
Gözbebeğin yaranların yanında
Sularî'siz kalacağın belliydi

A güzelim nerde kaldı o günler(Nakarat)
Pişman olmuş yataklarda iniler

56.ALİ

Bu dünya yıkılsa hem altüst olsa

1. Dönmem birliğinden varımdır Ali
Hz. Muhammed göz bebeğimdir
Gerek zarar gerek karımdır Ali

Varlığım şah şehit on iki imam

2. Kırk yıldır derdinden kıldım eleman
Ceddu Şahınadır Hz. Kuran
İliğim, damarım, derimdir Ali

57.HAYRANİ VELİ

- İlmin ışığınan kâinat aydın
1. Hacı Seydi Mahmut Hayrani Veli
 Namı nişanını dünyaya koydu
 Hacı Seydi Mahmut Hayrani Veli

- İmdat ile Keykubat' a sen yettin
2. Yeryüzünde mucizeler yarattın
 Kış ayında bağı bostan eyledin
 Hacı Seydi Mahmut Hayrani Veli

- Menzilinden gördüm bağı kalası
3. Görünür kü ariflerin alası
 Mümün kullar tutar matemî yası
 Hacı Seydi Mahmut Hayrani Veli

- Davut Sularî der nazarın ayan
4. Alaattin Keykubat'nan bu nişan
 Konya kon var ovasıdır diyen sen
 Hacı Seydi Mahmut Hayrani Veli

58.KİRPİĞİN KAŞINA DEĞDİĞİ ZAMAN

Kirpiğin kaşına değdiği zaman

1. Bekletme sevdiğim vur beni beni
Şafağı sevdanın söktüğü zaman
Diyardan diyara sür beni beni

Saçların rüzgârı tel tel biçende

2. Dudağım dilinden şerbet içende
Gönlümde duygular ateş saçanda
Alevden gömleğe sar beni beni

Hasreti bırakıp özlem getiren

3. Güllerin yerine diken bitiren
Gönlümde yarayı açan o tren
Ötünce hatırla yar beni beni

59.BİR GÜZELİN ÂŞIĞIYIM ERENLER

Bir güzeli âşığiyım erenler

1. Onun için taşa tutar el beni
Gündüz hayalimde gece düşümde
Kumdan kuma savuruyor yel beni

Ağ gül olsam ağ gerdana sokulsam

2. Kemer olsam ince bele sarılsam
Köle olsam pazarlarda satılsam
Yârim diye ağ sinene sar beni

Pir Sultan Abdalam gamzeler oktur

3. Hazeran sinemde yaralar çoktur
Benim Şah'tan başka sevgilim yoktur
İnanmazsan al Allah'a sal beni

60.DAVUT SULARÎ

- Karacaoğlan gibi yurtsuz yuvasız
1. Kalan varsa o da Davut Sularî
Her şeyi hoşgörün olduğu gibi
Olan varsa o da Davut Sularî

Eline almıştır kopmayan dalı
Her yerde bitiyor bir kara çalı
Dertlerin küpümü buğday çuvalı
Dolan varsa o da Davut Sularî

- Nisan yağmuru idi baharın seli
3. Bahçe bülbülüydü sazların teli
Taze yaz gülüydü yaprağı dalı
Solan varsa o da Davut Sularî

- Pir elinden dolu içen kim imiş
4. Kudret kitabını açan kim imiş
Bezirgen Sularî geçen kim imiş
Alan varsa o da Davut Sularî

61.ANA DÖLLERİ

1. Atatürk, İnönü, kalk Gürsel baba
Her gün kırılıyor ana dölleri
Bu kavmi süfyanın düşmanca çaba
Zincir vuruluyor ana dölleri
2. Sizin meclisinizin işgaldir bu an
Kan çanağı oldu bu anavatan
Benim de ecdadım o yerde yatan
Yere seriliyor ana dölleri
3. Ülke ozanlığım otuz yıl aştı
İt eniği kapımıza yanaştı
Kan döküldü mervan dölü savaştı
Tek tek veriliyor ana dölleri
4. Tarihler boyudur Sünni Alevi
Horluyor durmuyor kavmi Alevi
Sizin anaz babaz Hindi Bedevi
Kurşun vuruluyor ana dölleri
5. Davut Sularî'nin bitmez kederi
Nerede Türkiye'min Alevileri
Doğmak var ölmek var haydin ileri
Kurban veriliyor ana dölleri

62.BİR CAHİL BİRAZCIK MESNET BULUNCA

Bir cahil birazcık mesnet bulunca

1. Sadırazam gibi payesine bak
İşin düşüp başın darda kalınca
Bir tecrübe et de mayesine bak

Cahile sır ver de bir aç arayı

2. Başına dar eder geniş dünyayı
Kötü ahlaklıdan umma vefayı
Tohumu kiminse danesine bak

Eriş bir kamile arzet ihtiyaç

3. Dostun olsa fırsat verme gözün aç
Tilki gölgesinde kalma uzak kaç
Tek mahvetsin aslan, sayesine bak

Cahil, adam olmaz, evliya olsa

4. Arife teslim ol, kül riya olsa
Hüzn-i bel bağlama akraba olsa
Hele bir fikrine gayesine bak

63.KALDIK

- Kötüye bakınca iyiyi tanı
1. Biz de tanımadık uzak ta kaldık
İnsanların çok gizlidir nişanı
Dili dostun biri uzakta kaldık
 2. Evvel buyur etti kenara kaçtı
Bed sözleri ile uzağa kaçtı
Eştiği kuyuya kendisi düştü
Evine giderken kızakta kaldık
 3. Bihaya güruhu yola gelmiyor
İkrasızdır nasihatı almıyor
Davut Sularî'yi kabul kılmıyor
Gönülleri kıştır sokakta kaldık.

64.ATATÜRK

- Tarihe bir büyük onur bıraktı
1. Şimşekler misali çaktı Atatürk
Yurda giren düşmanların üstüne
Bir şahin misali aktı Atatürk
 2. Güzel Ankara'yı başkent yapışı
Kocatepe'ye şahlanıp çıkışı
Türklüğün hükmüyle ordu akışı
Düşmanı denize döktü Atatürk
 3. Vatan toprakların geriye aldı
Sularî der, Türk gençliğine kaldı
Bütün dünya milletleri hep bildi
Ay yıldızlı bir bayraktı Atatürk

65.ATATÜRK

Tarih bin dokuz yüz otuz sekizden

1. Ata acın vardır gönülde bizde
Bütün Türk gençliği yürür bu izde
Hatıradır heykellerin Atatürk

Unutmayız bugün yarın Atatürk

Türk toprağın kanla yoğurdun aldın

2. Bütün düşmanların korkuya saldın
Şan şöhret sahibi ancak sen oldun
Milletten terk ettin varın Atatürk

Unutmayız bugün yarın Atatürk

Davut Sularî der Türk olan anar

3. Allah'tan ihsandır bizlere ün var
Erlerin huduttan düşmanı kovar
Neslindedir aslanların Atatürk

Unutmayız bugün yarın Atatürk

66.HAYAT VERİYORSUN RUHA BEDENE

- Hayat veriyorsun ruha bedene
1. Sevip sevmeye layıksın güzel
Taparca vuruldum bak şu gidene
Sevip sevmeye layıksın güzel

 2. Tutuldum, yıkıldım aşkın narına
Eremedim senin bir kararına
Gül dudağın tel yaprağa sarıla
Sevip okşanmaya layıksın güzel
Yanıp tutuşmaya layıksın güzel

67.MUHTEREM

- Eyüp Çanakkale maralı mıdır
1. Ürkek ceylan gibi seker muhterem
Avcılar mı vurmuş yaralı gibi
Ela gözlerden yaş döker muhterem
 - Aşk onun ruhudur sevgi gıdası
 2. Nezihdir bu güzel muhabbet tası
O Anadolu'dur dağı obası
İnleyip içini çeker muhterem
 - Dolgun dudakları ince belleri
 3. Aşka susamıştır tatlı dilleri
Bilmem derilmiş mi gonca gülleri
Ve her manada şerbet şeker dilleri
 - Bir sen mi bahçesin meyveli fidan
 4. Ey Davut Sularî aşk senin gıdan
O aşk der ki âşıkânı ısıdan
Mahsul tarlası var eker muhterem

68.GÜZEL TÜRKİYE'M

1. Avrupa Asya'da çok devlet gezdim
Güzel Anadolu'm Güzel Türkiye'm
Bütün umut sende anladım sezdim
Güzel Anadolu'm Güzel Türkiye'm
2. Bütün vatanımda köy, kent kasaba
Hummalı kalkınma gelmez hesaba
Gürbulak gümrüğü gerçek bir çaba
Güzel Anadolu'm güzel Türkiye'm
3. Rıza Küçük ile gümrük savaşı
Mehmet Kay durmadan vazife başı
Nöbetçi dikilmiş her hudut taşı
Güzel Anadolu'm güzel Türkiye'm
4. Davut Sularî'yim vatan şairi
Cennet gibi dağ ovası bayırı
Tüm halkımız Türk'tür, yok ayrı gayrı
Güzel Anadolu'm güzel Türkiye'm.

69.BİRAZ EVVEL TOROSLAR' DAN BAHSETTİN

- Biraz evvel Toroslar' dan bahsettin
1. Demek öyle imiş hâl Kumru Hanım
Bu Anadolu'da nice eser var
Fırsatlar düştükçe bak Kumru Hanım

 2. Karsantı' dan geçsen yolun aldırsan
Etrafın çamlardır hava doldursan
Develik' de ulu mezarda dursan
Torosların üstüne çık Kumru Hanım

 3. Barazama Köyü derenin içi
Karşıdan gelirken Yörükler göçü
İnce beli döğer sırmadır saçı
Orada güzeller çok Kumru Hanım

 4. Barazama Dağı zifiri kara
Sordum gittim mihman oldum muhtara
Konu komşu koştı geldi bir ara
Sevgi, saygı, hürmet çok Kumru Hanım

 5. Merhum pederini severdim candan
Çok bilgi varlığı almıştım ondan
Baltacı'ylan bile bir toplantıdan
Neler, kimler yuttu yer Kumru Hanım

 6. Davut Sularî' yem kırk yıldır gezdim
Yağmurlarla yağdım yellerlen tozdum
İnsanlık âlemin anladım sezdim
Garip sinemdedir ok Kumru Hanım

70.KIBLEMDİR CEMALİN GÖRDÜĞÜM ZAMAN

Kiblemdir cemalin gördüğüm zaman

1. Yüzüm turabına sürem sultanım
Kaşların lam elif ay gibi cemâl
Kaldır nikabını görem sultanım

Cemalin görenler selavat verir

2. Emrin ile cümle kâinat yürür
Sana dil uzatan inan ki çürür
Sen haksın dünyada erem sultanım

Kiblem Muhammed'dir hak tabip Allah

3. Mürşidim Ali'dir hem Kerremullah
Birliğin bağıyam Allah eyvallah
Yeter ki sıdk ile duram sultanım

Davut Sulari' yem dilde gezerem

4. Yağmur ilen yağın yellen sazaram
Hikmetten okuram sırdan yazaram
Aşk defterin açıp görem sultanım

71.HAÇKAR ANAM

1. Düzgün bahçesini dört kapı açar
Birisinde durmaz bezirgan geçer
Birisinde erler lal gevher seçer
Olmuşam kapında kul haçkarım

2. Haçkarım sorarsa neyin nesidir
İbrişim kuşaklı sırma tellidir
Bir eli menekşe biri güllüdür
Ben olmuşam yeşil dalı haçkarın

3. Gül cemali benzer gökteki aya
Etrafında olmuş huriler paya
Muhammed nesilli derem o soya
Yanağında gülü açar haçkarın

4. Açılır âlemler açılır demler
Cuma geceleri kurulur cemler
Meclisine girmez adular kemler
Oldum kapısının kulu haçkarın

5. Düzgün bahçesinde iki gül açtı
Birisini aldı erenler seçti
Birisini kura çekdik de düştü
Dostlara dermandır eli haçkarın

6. Davut Sularî'yem söylerem yara
Seven..... değil kavga
Kudret toprağıynan saçların tara
Olmuşam kuluynan dölü haçkarın

72.KUMANDAN SANA UĞRADI

Kumandan sana uğradı yolum

1. Şah dedem Süleyman gördüm de geldim
Gidip eşiğine yüzümü sürüp
Gerçeğin darına durdum da geldim

Ne güzel makamın benzer bir cennet

2. Eğer eylerisez ben kula himmet
Sizden gelmiş olan bu kudret devlet
Hidayet hükmüyle vardım da geldim

Davut Sularî' yem görün bu hâli

3. Her yerde bitiyor bir kara çalı
Eğer elimdeyse ceddimin eli
Hakikat menzili gördüm de geldim

73.İPEK TELLERİNE GÖNÜL BAĞLADIM

- İpek tellerine gönül bağladım
1. Sırma saçlarını çözme sevdiğim
Dün gece rüyamda sensiz ağladım
Çiğneyip aşkımı ezme sevdiğim
 2. Gönül kapısını açma, dolarlar
Koparır dalından ayrı koyarlar (salarlar)
Korkarım ki seni benden alırlar
Salına salına gezme sevdiğim
 3. Güzeller içinde seni seçerim
Geçiver canından desen geçerim
Ellerinle zehir versen içerim
Doldurup sunmaktan bezme sevdiğim

74.BU KADAR MI BANA SİTEM EYLEDİN

Bu kadar mı bana sitem eyledin

1. Bari sürgün eyle hâya giderim
Deseler ki nazlı yârin uzakta
Heybem hırkam alır yaya giderim

Ekin ekim tarlalara biçmedim

2. Köprü yaptım üzerinden geçmedim
Çeşme yaptım bir tas suyun içmedim
Nasibim yoğumuş çaya giderim

Aşiretler yaylalara çekildi

3. Çok çileler çektim belim büküldü
Davut Sularî' ye bir tel çekildi
Bu ay değil, gelen aya giderim

75.DAĞLAR SİZİ DELİK DELİK DELERİM

Dağlar sizi delik delik delerim

1. Taşınız kor, toprağınız elerim
Sen bir kara koyun ben de bir kuzu
Sen döndükçe ben ardından melerim

Dağlar sizin ne karanlık ardız var

2. Mor menevşe boyun eğmiş, derdiz var
El âlemin mekânı var yurdüz var
Benim yurtsuz kalışım ne deyim

Davut Sularî'yem tozlu yollardı

3. Gahı sahralarda gâhı çöllerde
Taşlanarak kaldım adu dillerde
Sararıp da solduğuma ne deyim

76.VAZGEÇTİM

- Hem dalımdın, budağımdın cihanda
1. Uğru başa girdi bağdan vazgeçtim
Ferman geldi padişahlar şahından
Zararı gözetmem kardan vazgeçtim
 - Arzu hâlım verdim şahlar şahına
 2. Beni kınayanlar doymaz ahına
Selamlar gönderdim pir pan ahıma
Durduğum adab-ı dardan vazgeçtim
 - Davut Sularî'yi bilmez her âdem
 3. Bu başka âlemdir namertten mahrem
İsmin zikrederem bene dem be dem
Bağrın her âdemi nardan vazgeçtim

77.AHU GÖZLÜM SANA BEN BEN BEN DEMİŞTİM

Ahu gözlüm sana ben ben demişim

1. Sevgim ile aşkım, ben, ben demiştim
Düşüp hicranına sen, sen demiştim
Aşkı sende arar, ben, ben demiştim

İnce belin tatlı dil, dilin senin

2. Yanağında açmış gül, gülün senin
Derdin ile her an, ben, ben demiştim
Düşüp aşka işte sen, sen demiştim

Göz açıp gözlerime ben ben demiştin

3. Aşk ile közlerime sen, sen demiştin
Davut Sularî' ye yar, ben ben demiştin
Senden başka kimim var, sen, sen demiştin

78.SEL GİBİ OLDUM

1. Erenler bir derde düşer olmuşam
Cehenneme döndüm nar gibi oldum
Aşkın değirmeni bedenim benim
Hikmet suyu vurur sel gibi oldum
2. Kırk yıldır bu yolda çok da daşlandım
Hikmet kazanında piştım haşlandım
Gergeflere kondum daim işlendim
Gayeyi mürşitken su gibi oldum
3. Ben aciz bir kulam erler erdiler
Hakikat şehrine doğru sürdüler
Makam hesabında değer verdiler
Pazarda satıldım ser gibi oldum
4. Senin menzilin de yaş döke döke
Sefam gitti yolda şar döke döke
Ne çareye kaldım iç çeke çeke
İtiraz etmeyen şer gibi oldum
5. Davut Sularî'yem kararım vardır
Âdemoğlu girmez şehirim vardır
Bir şahmar gibiyem şehirim vardır
Yolunda sürünen mar gibi oldum

79.ŞU DİVANE GÖNLÜM BAHAR ÇAĞINDA

- Şu divane gönlüm bahar çağında
1. Bülbülüm amma ki ötemiyorum
Ceylanım kayboldu geçti bağımdan
Kement atıp fakat tutamıyorum
 - Bana derler sen de gel geç o yardan
 2. Halil gibi cismin kurtulmaz nardan
Mansur gibi cesedim dur olsa dardan
Ser veririm Billah geçemiyorum
 - Âlemin sözünden yandım yakıldım
 3. Şükür aşkın katarına katıldım
Katre iydim göl ummana akıldım
Kem sözü zehirmiş içemiyorum
 - Aslım cinsim ola ki şahı pevaç
 4. Çar köşe cihandan alırdı haraç
Bana derler Davut Sularî göz aç
Dumandır etrafın açamıyorum.

80.BUGÜN BENDE BİR HAKİKAT AŞKI VAR

- Bugün bende bir hakikat aşkı var
1. Dinle sözlerimi de uyu göz nurum
Beni şad eyledin dün günden beri
Bırak düşünceyi huyu göz nurum
 2. Mestane bakışın olgun işlerin
Hasılı hak olur bu gidişlerin
Şöyle sallanın bu çıkışların
Titretir yer gökte muyu göz nurum
 3. Her şeyin benziyor aynen Ata'ya
Cahdet düşmeyesin de başka hataya
Müdriksin efendim ilmi imlaya
İçilir muhabbet suyu göz nurum
 4. Davut Sularî unuttu kendini
Hırsız bozamazmış arif bendini
Arpacığa bir bak al tufengini
Cahdet ki vurasın toyu göz nurum

81.YEŞİLOVA YOLUN GÖZLER GEÇERKEN

- Yeşilova yolun gözler geçerken
1. Cuma Ovası'ndan bir çay içerken
Yar ilen demler sohbetler açarken
Gel benim hâlimi sor kara gözlüm
 2. Cemalin Bedir'dir benziyor aya
Gözlerin aklımı veriyor zaya
Gece gündüz minnetim var Mevla'ya
Aç kolun boynuma sor kara gözlüm
 3. Çıkılmış gelir bir gözleri sürmeli
Eli, durmuş parmakları kınalı
Böyle bir melek simayı netmeli
Davut Sularî' yi de sor kara gözlüm

82.GAHMUT YAYLASINDAN AŞARKEN YOLUM

Gahmut yaylasından aşarken yolum

1. Gördüm ki yaralı ağlar bir ceran
Avcı vurmuş kanları yerlere akar
İniler, sızılar, ağlar bir ceran

Çifte kuzusu var dağlar maralı

2. Kuduretten kaşı gözü karalı
Avcı vurmuş anaları yaralı
İniler, sızılar, ağlar bir ceran

Davut Sularî'yem olmuşum nöker

3. Ceran avuç avuç gözyaşı döker
Bizim yaylalardan sürüyen yatar
İniler, sızılar, ağlar bir ceran

83. NEVRUZ SULTAN

Beyler size benim dileğim vardır

1. Niçin hâlim sormaz bu Nevruz Sultan
Uzak yoldan geldim gayet yorgunum
Güzel bir çay vermez bu Nevruz Sultan

Almış yâren gelinleri konuşur

2. Sevdiği Semai ile yarışır
Kelam derim dudaklarım buruşur
Noksan hâlim görmez bu Nevruz Sultan

Davut Sularî' yem etse de ne hâl

3. Muhabbet elinden olur şeker bal
Meclis ahabıynan olam hasbihâl
Herhâl bizi kırmaz bu Nevruz Sultan

84.ALİ'DEN ÖĞREN

1. Alevi meşrepli olan ey âdem
İlmi ile irfanı Ali'den öğren
Bahçı şah nasıldı kin kübret yoktur
Tebdili lisanı Ali'den öğren
2. Ali Haydar gibi kur dahletme
Kimseyle hillebaz fikirler gütme
İnsan bir Kâbe'dir kötülük etme
Mertliği meydanı Ali'den öğren
3. Ali'den almışam bra bu ilmi hekmet
Ali'den öğrendim sahibi rahmet
Ali'den öğrendim işte ilmi sekavet
Hakikî Kur 'an-ı Ali'den öğren
4. Meydanın keşfeyle bu han içinde
Gevherini sakla ten can içinde
Ehli irfan ehli iman içinde
Gerçek hanedanı Ali'den öğren
5. Davut Sularî' yem etmirem inkâr
Orda bağlanmıştı bele zülfükar
O bu zahir aşka eyledi teyyar
Derviş Süleymanı Ali'den öğren

85.HAYIRDIR İNŞALLAH GÖZÜMÜ AÇTIM

Hayırdır İnşallah gözümü açtım

1. Gördüren sen, görünen sen, gören sen
İlim irfanımı dünyaya saçtım
Görünen sen, görecek sen, gören sen (aman Allah)

Soyumdan güzeller şahını gördüm

2. Tabibe uğradım yaramı sardım
Senelerdir köy kasaba aradım
Sevdiren sen, sevecek sen, seven sen

O gülünce gonca güller açılır

3. Ağ göğsün açınca koku saçılır
Davut Sularî' den nasıl geçilir
Yandıran sen, yanacak sen, yanan sen

86.SEYİT SABUNLU'NUN BAHÇESİNDEDİR

- Seyit Sabunlu' nun bahçesindedir
1. Haddeden yetişmiş dal gibi Mahşen
Oturup yanıma bir bir konuşur
Lisanı tatlıdır bal gibi Mahşen
 2. Şem-i pervane mi gülünce döner
Gün olur ki bülbül dalına konar
Dünyada bulunmaz kadasın değer
Hindistan gelmiş şal gibi Mahşen
 3. Melek olup kimler dünyadan göçmüş
Ne kimisi yemiş ne suyun içmiş
Yeni daha domur bir dalda açmış
Rayiha veriyor gül gibi Mahşen
 4. Sordum derler Mehmet Doğan'ın kızı
Yerin çiçeğidir göğün yıldızı
Tıpış tıpış gezer şen eder bizi
İnce, nazik, kibar tel gibi Mahşen
 5. Davut Sularî' yem gördüğüm derem
Konuşmaz ki üç beş kendim diyem
El uzatılmaz ki, bir hatır soram
Sel mi bilmem, yel mi esiyor Mehşen

87.SİYAH PERÇEMİNİ DÖKMÜŞ YÜZÜNE

- Siyah perçemini dökmüş yüzüne
1. Salınarak gelen humaya bakın
Kimden söz işitmiş düşmüş hüzüne
Keder yakışmayan simaya bakın

- Yâr eğlenemem
Yandırdın yaktın beni
2. Zalim aldattın beni
Ne dedim de darıldın
Bir pula sattın beni (Nakarat)

- Ağ göğsün üstüne bir bağ dikilmiş
3. Bin bir çeşit çiçeklerden ekilmiş
Dün uğradım bir hucraya çekilmiş
Bulut mu kaplamış şu aya bakın

Yâr eğlenemem
Yandırdın yaktın beni
Zalim aldattın beni
Ne dedim de darıldın
Bir pula sattın beni (Nakarat)

- Elin siteminden ağırlarken gördüm
4. Gül dibinde kâkül bağlarken gördüm
Bir seher Akpınar çağlarken gördüm
Davut Sularî' deki sevdaya bakın.

Yâr eğlenemem.
Yandırdın yaktın beni
Zalim aldattın beni
Ne dedim de darıldın
Bir pula sattın beni (Nakarat)

88.YEŞİL KURBAĞALAR

- Yeşil kurbağalar öter göllerde
1. Kırıldı kanadım kaldım çöllerde
Anasız babasız gurbet ellerde
Ya ben ağlamayam kimler ağlasın

 2. Tez gel ağam tez gel paşam
Eylenmeyesin, elde
Elde güzel çoktur ama evlenmeyesin(Nakarat)

 3. Elimi atmadığım dal kalmadı
Başıma gelmeyen hâllar kalmadı
Eğer gıyabıma eğer yüzüme
Beni söylemeyen diller kalmadı

 - Tez gel ağam tez gel paşam
Eylenmeyesin, elde
Elde güzel çoktur ama evlenmeyesin(Nakarat)

 4. Amman şimdi yaman şimdi
Dağlar başı duman şimdi
Sevişmesi hoştur amma
Ayrılması yaman şimdi yar

89.SENDE KALSIN

- Dinle Ali Ekber' im sana sözüm var
1. Mühürlü kelimim al sende kalsın
Bir daha benim için çabası yatma
Erkan töre bil ki yol sende kalsın

 2. Baban ne söylerse sözde mukim kal
Kardeşlerin küçük hırkan içine al
Şu dünyada elbet çalış ol hamal
Evin bil ki kazanç mal sende kalsın

 3. Düzgünün piçiyem sahip Süleyman
Ecdattan gelmiştir bu var bu nişan
İkrarın var ise sadıkça inan
Ev barkın döşensin çul sende kalsın

 4. Sakın hiç imrenme elin malına
Zerre gönül koyma fitne eline
Sakın kaçıp gitme elin dalına
Gelen konuk mihman kul sende kalsın

 5. Davut Sularî der sözün yerinden
Ben icazet aldım pirler pirinden
Manayı mantıktan sırrın varından
Asılı gerçektir sır sende kalsın

90.MANS

- Efendim bir yar için çıktım elimden
1. Hani mor sümbüllü dağları Mans'ın
Bülbül sedası ile turna avazı
Nerde mor sümbüllü dağları Mans'ın
 2. Kiblesine Morpet dağı yaslanır
Eteğinde sürüleri beslenir
Yaz gelince dudu kumru beslenir
Hesaba gelmiyor malları Mans'ın
 3. Davut Sularî' yem översin katı
Yurdumuzun hangi tarafı kötü
Ancak yaşayanlar bilir kıymeti
Şimdi kar olmuştur belleri Mans'ın.

91.SAMAH

1. Bugün hakikate doğru giderim
Gel bu desturuma var Allah için
Ne oldum, ne idim, nasıl oluram?
Otur da yanıma sor Allah için
2. Bu meydana girmez cahil cuhara
Binde bir kişiler ermez didâra
Akıl beşer ermez böyle esrara
Bu erkan gidişi, sür Allah için
3. Varan kişi varır menzili Hakk'a
Gel bu ulu(Erkan) kervan sur Allah için
Allah, Allah, Allah, Allah
4. Eğer severse vallahi
Mahrum kalmasın billahi
Telli durnam meydanında
Varır isen dur Allah için
5. Hazreti canan aşkına niyaza bak niyaza
Pazarın eyledin gerçekte er ile
Meydan-ı müyesser, var Allah için
Dört kitap okudum(dost) Kur' an da ehliyim(Dost)
Birliğin eyleyip bir Allah için
6. Allah, Allah, Allah, Allah
Evvel Allah Ahir Allah
Eğer severse Allah'i
Mahrum kalmazsın billahi

Telli durnam şah elinden

Bilir isen gel Allah için

Nazargahın Hak-el yakın

Durur isen kal Allah' için

7 Kalubela sırdan ermez

Sularî der eğri varmaz

Her kul hak divanın varmaz(divanına)

Sarıl kolun kul Allah için

92.BUGÜN BAYRAM GÜNÜ DERLER

- Bugün bayram günü (derler) âlem eğlenir
1. Sen bizim yaylaya gel başın için
Dertliler oturmuş derdin söyleşir
Etme intizarın gül başın için
 2. Hayran oldum bakakaldım yüzüne
Sürme değil rastık çekmiş gözüne
Hıçkırarak başım koysam dizine
Saçım okşa gönlüm al başın için
 3. Davut Sularî' yem aht-ı amanda
Bir yaldız doğmuştur devr-i zamanda
Seher bülbülüyem ulu divanda
Sen benim vekilim ol başın için.

93.ÇOKTAN BERİ YOLLARINI GÖZLERİM

Çoktan beri yollarını gözlerim

1. Gönlümün ziyası dost sefa geldin
Şu garip gönlümün bağı bostanı
Ayva ile turunç yar sefa geldin

Yoksa karşıımızda oturan mısın

2. Serimi sevdaya yetiren misin
Ağır yüklerimi götüren misin
Katar maya ile yar sefa geldin

Hindidir yârimin kaşları hindi

3. Bilmem melek miydi, arştan mı indi
Bir su ver içeyim yüreğim yandı
Temmuz aylarında kar sefa geldin

94.SEL GİBİ GELİN

1. Hırsız oğlu hırsız sömüren faşist
Haydin devrimciler sel gibi gelin
Müslüman görünen azdı bu Budist
Coşun devrimciler yel gibi gelin
2. Seçim yaklaşıyor bir olsun halklar
Hilafetçilerden alınsın haklar
Yağız gençlerimlen yiğit koçaklar
Engelleri aşıp yel gibi gelin
3. Atom çağı azdı itin soyları
Yeni nesil yeni örgüt boyları
Değişmiyor Muaviye' nin huyları
Denizler oynasın gül gibi gelin
4. Davut Sularî 'yem inimden çıktım
Kükredim ok gibi yayımdan attım
Yokladım hepsini denetli baktım
Köylü kentli canan bir elden gelin

95.KESTELİN YAZI

- Size bir sualım var dinleyenler
1. Çok sıcak olur mu yazı Kestel'in
Bakın nasip çekti mihman getirdi
Nasip oldu ekmeği tuzu Kestelin
 2. Doğu kiblesinde yücelir dağlar
Yazın Ağustosta meyveli bağlar
Çilek, şeftalisi dal eğer bağlar
Var mı bunda çürük sözü Kestelin
 3. Nereden buldunuz münput toprağı
Güz geldi sararmış ağaç yaprağın
Yapılmış çarşılar yüce konağı
Şad renk renk giyinir kızı Kestelin
 4. Heç gettiniz mi siz Karapınar'a
Kaladaki parka vardım bir ara
Nefesim kesildi yaktım sigara
Düzen düşmüş mü ol közü Kestelin
 5. Yücesinde Bursa Kestelin yine
Bazı dilber neden düşmez dengine
Bu asırda iltikatçı zengine
Düşer yolun ile gizi Kestelin

- Bizim köyler kağı arabası koşar
6. Hisli duvar tezekk yakarda yaşar
Burada sıhhat vardır bütün kul koşar
Bizim elin karı buzı Kestelin
- Hakikat burada kar yağar mı hiç
7. Yalnız yağmur yağar yolcu çekmez güç
Ammâ inanç zayıf kollar (kalpler) olmuş tunç
Hiç ağlar mı yaşı gözü Kestelin
- Çünkü Bursa yakın yüzevler gider
8. Vesayit arabası hizmetin eder
Para alan hemen boy göster gider
Pavyonlarda dansı cazı Kestelin
- Davut Sularî'yem gördüğüm ayan
9. Var mı bu nutkumda hileylen yalan
Şu mülkiçte sabah namazı kılan
Kürsüde hocaynan vaazı Ketselin

96.HANGİ RÜZGÂR ESTİ TAŞ YÜREKLİ YAR

Hangi rüzgâr esti taş yürekli yâr

1. Bir kasırga gibi tufan nerdesin
 Senin ne Allah'tan ne kuldan korkun
 Gönül köşküm oldu da viran nerdesin

Nerdesin ey ciğer parem nerdesin

Hangi diyardasın da hangi eldesin (Nakarat)

Aşk ne demek sorun alın cevabı

2. Zulümden hazeran sevgi sevabı
 Zehirden acı ayrılık şarabı
 Artık dünyalarım zindan nerdesin

Nerdesin ey ciğer parem nerdesin

Hangi diyardasın da hangi eldesin (Nakarat)

Davut Sularî' nin kalbi kanıyor

3. İsmi andıkça içim yanıyor
 Eller tatlı uykudan uyanıyor
 Ben hep ağlıyorum inan, nerdesin

Nerdesin ey ciğer parem nerdesin

Hangi diyardasın da hangi eldesin (Nakarat)

97.BU YOLA TALİP OL BAĞLANDIN İSE

Bu yola talip ol bağlandın ise

1. Peyik sofulara beyan eylesin
Hakikat aşkıyla bağlandın ise
Git kendi mürşidin derman eylesin

Müşahibi al ki durasın dara

2. Dört başın mamur et, olma mudara
Müminler fakir değildir, fukara
Bu hakkın ceminde cevlan eylesin

98.GÖRDÜ SEYİT HÜSEYİN

1. Sanıkan pirleri Derviş Ali'den
Yola erkan sürdü Seyit Hüseyin
Benim ile bile esrarı Ali
Yakın yakın gördü Seyit Hüseyin
2. Esrarı Ali'ye her can eremez
Cemali mürşidi her göz göremez
Bu esrarı haktır adu bilemez
Güzel divan kurdu Seyit Hüseyin
3. Makberi mürşitten döndükte bu yana
Benlen geldi seyit Sabunlu cana
Demek tavlukatın imiş o ana
Benlen de yola girdi Seyit Hüseyin
4. Öylebir yola girdim
Gözüm açtım sanki zindandır gördüm
Zahmetlernen gelip mezreye erdim
Zahmetimi gördü Seyit Hüseyin
5. Şol eniştem hasta dursun babaya
Heyirli bir kapı dedim de Mevla'ya
Gerçeklerin nutku gitmezmiş zaya
Divanını kurdu Seyit Hüseyin
6. Davut Sularî'yem gördüğüm dedim
Erenler cemine arzuhal verim
Hakkında birliğinde bir kater gördüm
Ey dost deyip anı sürdü Hüseyin

99. SELAM SÖYLEYİN

- Ben pirim diyene selam söyleyin
1. Nutku ehlüllahı tutmaz mı talip
Bu yola bağlıysa hele eyleyin
Hak kelamı kabul kılmaz mı talip
 2. Bak irfanda yoktur kötünün yeri
Talip olamaz mı sözünün eri
Kabul eylemesin zulmüyle şeri
Kendinden uzağa atmaz mı talip
 3. Davut Sularî de talip bu yola
Cahdet ki çeşmeden bakracın dola
Beni muhtaç etme yaramaz kula
Öl dediğin yerde ölmez mi talip

100. TALİP

- Kimden öğüt aldın yana çekildin
1. Yuvarlanıp kaptan kaba döküldün
Him taşıydın tez yerinden söküldün
Duvarını kuramazsın ey talip
 2. Öğütlerim gitti hep ber havaya
Yağ olupta giremedim tavaya
Kulp mu takıyorsun Ali Aba'ya
Kırık çıkık saramazsın ey talip
 3. Davut Sularî der hâl böyle değil
Edep erkan yol böyle değil
İrfanda olasin lal böyle değil
Cem evine giremezsin ey talip

101. BİR ÇİFT TURNA GÖRDÜM SELİM YOLUNDA

- Bir çift turna gördüm Selim yolunda
1. Gelin bu yaylaya göçün turnalar
Allah- Ekber dağı, Kekeç yolunda
Aras'ın suyundan için turnalar

 2. Siz de mi düştünüz garip gurbete
Ben gibi ateşe, hem de hasrete
O zalim gelmiyor hiç merhamete
Beni düşman bilir niçin turnalar

 3. Turnanın biri yelpazelenir
Birisi naz eyler can tazelenir
Ötünce yürekte kan tazelenir
Ben bilir ben garip suçun turnalar

 4. Turnamın kanadı boz, sarı, yeşil
Eğil dağlar eğil daha da eğil
Belli ki yabancı buralı değil
O yâre bir selam edin turnalar

 5. Davut Sularî' yi aldı derdiniz
Neresidir, vatanınız yurdunuz
Beni can evinden oklan vurdunuz
Şimdi kanat açıp uçun turnalar

102.SAM YELİ Mİ

- Sam yeli mi vurdu bağa bahçeye
1. Yaprak ağlar, dallar ağlar, gül ağlar
Altunu bozdular geçmez akçeye
Sikke ağlar, sarraf ağlar, pul ağlar

 2. Her güzelde emsalini bulamaz
Cahil adam yar kıymetin bilemez
Güzellik dediğin baki kalamaz
Zülûf ağlar, perçem ağlar, tel ağlar

 3. Davut Sularî' yim setler yıkarak
Hasta inler can cesetten çıkarak
Mezar taşımda yazıma bakarak
Gelen ağlar geçen ağlar el ağlar
Âlem ağlar, insan ağlar, kul ağlar

103.ÂŞIKLAR

1. Âşık aslan gibi yatar pusuda
Kelamı balyozdur taşlar âşıklar
Eğer pir elinden dolu içmişse
Ateşsiz kaynar da yanar âşıklar
2. Âşık olan olur aşkın delisi
Âşık olan mürşitlerin velisi
Eline almıştır İran halısı
Dost ile kudretten işler âşıklar
3. Aşkın nasibi kudret honudur
Üstüne giydiği aşkın donudur
Âşık maşukunun ruhu canıdır
Çileli bülbüldür kuşlar âşıklar
4. Manay-ı mantık okur mızrabı sazı
Âşık her an eder hakka niyazı
Hem ok hem temrandır âşığın sözü
Göze görünmeden şişler âşıklar
5. Davut Sularî' yem gördüğün gibi
Fikrince bir deyer verdiğin gibi
Akıl terazini kurduğun gibi
Tahta terazide dişler âşıklar

104.BAKTIM ŞU CİHANIN TAMAŞASINA

Baktım şu cihanın tamaşasına

1. Cümle kullar alo (alo) Ali diyorlar
Yedi derya doldu kalp şişesine
Cümle kullar alo (alo) Ali diyorlar

Her hangi millet olsa da o anda

2. Telli telsiz telefonlar çalanda
Haber alıp sual cevap verende
Cümle diller alo alo Ali diyorlar

Hakkı bilmek ne kusurdur ne de suç

3. Hayat bir çeşmedir gözü bul da iç
Davut Sularî' nin mızrabı kılıç
Teller diller alo alo Ali diyorlar

105.SARI ÇİĞDEM SARARTIYOR DAĞLARI

Sarı çiğdem sarartıyor dağları

1. Kırmızı gül benzetiyor bağları
Dertli (şeyda) bülbul çilelidir ötmüyor
Hatıra getirmiş eski çağları yar

Yâr yâr öldürdün yar

2. Yâr yâr yandırdın yar
Yâr yâr ne dedim de a be zalim
Darıldın yar (Nakarat)

Kırmızı gül açmış yârin bağında

3. Gözüm kaldı sinesinin ağında
Cennet kokusu var yar otağında
O sineme bastı kızgın dağları yâr

Yâr yâr öldürdün yar

Yâr yâr yandırdın yar

Yâr yâr ne dedim de a be zalim

Darıldın yar (Nakarat)

Davut Sularî der ey mah-ı taban

4. Bir bahçeye kıldın beni bağuban
Yar saçında ağ gül açtığı zaman
Hatırına getir gençlik çağları yâr

Yâr yâr öldürdün yar

Yâr yâr yandırdın yar

Yâr yâr ne dedim de a be zalim

Darıldın yar (Nakarat)

106.GÜZEL YAR

- Ben senin derdine yanıp tüterken
1. Soyunup eynime girdin güzel yâr
Açtın kollarını benim boynuma
Bir aşk-ı şevk ile sardın güzel yâr
 - Ben seni uzakta gözlerdim her an
 2. Ey afeti cihan geldiğin zaman
Sanki huri gelmiş Mahbub-i Gılman
Leblerin lebime verdin güzel yâr
 - Bedir cemalinle siyah gözlerin
 3. Kıvrım ebrulerin inci dişlerin
Kartal kanadından kara kaşların
Salınıp karşıma durdun güzel yâr
 - Davut Sularî' yi şaşırttın o an
 4. Allah bir güzara can içinde can
Aşkın ibadeti aşk ile baran
Bahçemden yemişi verdin güzel yâr

107.AŞK BİR PADİŞAHTIR SEVDA VEZİRİ

- Aşk bir padişaktır sevda veziri
1. Uğradığı yeri yıkar da gider
Bana söylemişti güzeller piri
Aşk nicelerini yıkar da gider
 2. Eritir bırakır bir kemik gibi
Aşka inananlar sözünün eri
Hücum emri almış süvarileri
Mızrağı kalbine çakar da gider
 3. Aşk cihanda tektir amildir inan
Aşka itiraz eyleyip de utan
Davut Sularî' dir aşka bir nişan
Coşar aşk Sularî, akar da gider

108.GİDER

- Şu tefsire ben bir kez göz attım
1. Ali Düldül üzre kalaya gider
Her millette vardır çeşit bir inanaç
Mümin olan Ali Aba'ya gider
 - Kimisinde vardır put ile perest
 2. Herkes bir düzene eyliyor heves
Ruh canda gizlidir kalp ise kafes
Herkes bir dil ile bu aya gider
 - Bu yan ki tefsirde oynuyor kizar
 3. Bir yanda caniler bir yanda sazlar
İnsanlar içinde bin çeşit sözler
Kimisi kurudan kimisi kem haya gider
 - Sabah namazında güneş doğunca
 4. Kâineti nuru ile boğunca
Bulutlar coş edip yağmur yağınca
Dereler coş eyler deryaya gider
 - Davut Sularî hey elameti hak
 5. Hak kimde olursa haklarsa mutlak
Şöyle bir gözün aç âleme bak

109.NECEF DERYASI

- Necef deryasında bir gemim geldi
1. Sıtkı sadakatnen varın gaziler
Hakkın birliğinde bir hikmet vardır
Sırrı mürtezaya erin gaziler

 2. Bu meydana girmez cahil cühera
Aklı beşer ermez böyle eş' ar
Secdem didaradır değil duvara
Halka namazını kılın gaziler

 3. Bu meydana gelen can ile dilden
Hakkın birliğini saklar da gönülden
Şah yoluna gider derunu dilden
Rızayı Hüda' ya erin gaziler

 4. Allah, Allah, Allah, Allah
Herkes severse Allah'ı
Yarım kalmasın billahi
Didarı Hüda' yı gördüm
Sırrı mürtezaya erdim
El bağlı divana durdum

 5. Durun gaziler durun
Muhammed Ali'ye vardım
Yüzümü tozuna sürdüm
El bağlı divana durdum
Sıdk ile erin gaziler

- Feyzi hikmetinden başka bir divan
6. Muhammed Ali'ye be' libest diyen
Hakkın birliğine inanıp uyan
Sıdk ile birliğe girin de gaziler

- Davut Sularî der eren evliya
7. Gün gibi cihana vermişsin ziya
Hakkın da birliğinde bulunmaz riya
Secdedip irfana gelin de gaziler

110.EFENDİLER BAĞI BEŞ GÜL AĞACI

Efendiler bağı beş gül ağacı

1. Çiğdem bahçesinde diktik erenler
O yârin cemalin görendir hacı
Hâl bilmez elinden çektik erenler
(benim cananım)

Âşıkım diyen çok kayıt olmadan

2. Cem evine girsem zahit olmadan
Ezrail Âdem 'e şahit olmadan
Kubbe-i rahmanda tektik erenler

Davut Sularî 'de bir yarâ tabi(bir ere tabi)

3. Mest-i helest etti aşkın şarabı
Çeşme-i hikmetten doldurdum kabı
Kaynaya kaynaya aktık erenler

111.ŞU HAVAYI GÖNLÜM PAYEDARINDAN

- Şu havayı gönlüm payedarından
1. Yârana elveda edelim yeter
Yedi nâr suzanlar yandı narından
Cehennemden çıkıp gidelim yeter

- Payedar eyledim neyleyim yanlış
2. Ayak yanlış geldi eyledim teftiş
Başıma toplanan kemalli meclis
Muhabbet doyulmaz gidelim yeter

- Ben dervişem hoşca kervan düzmişem
3. Gönlüm bahar yeli gibi sazmışam
Dalgıcam aşk deryasında yüzmişem
Giyip elbisemi adalım yeter

- Davut Sularî'yim mana-yı natık
4. Biz araf ehline uymuşuz artık
İlmi cavidandan mücevher saltık
Dürelim balyaları gidelim artık

112.HAKİKAT ŞEHRİNİN BEDESTANIDIR

- görmeye mahsus
1. Erenler bağının gülüstanıdır
Ayağına yüzler sürmeye mahsus
Hakikat şehrinin bedestanıdır
 2. Askeri yığnaldır kol kola durur
Hakikatten ona namli şanımiş
Şahı velayetse sırrı bu demiş
Meyveler hazırıldı ev bostanıdır
 3. Bilinmez davalar orda pünhandır
Muhabbet gösterir can içre candır
Hakikatten görsem bir gerçek andır
Bir iki kere görür bin ihsandır
 4. Davut Sularî' yem can içinde can
Evet her dem bana oluyor mihman
Onun ile aşkım ulu bir meydan
Şah Sultan düzgünün eleskeridir.

113.BEN BİR GÜZEL SEVDİM GÖNLÜM İÇİNDE

- Ben bir güzel sevdim gönlüm içinde
1. Ayağı yok amma, gözleri vardır
Dedim dilber nedir sendeki bu hâl
Küsmesi yok amma nazları vardır

- Al beni beni
2. Terk etmem seni
Severdin hani (Nakarat)

- İşaretleriyle mani okuyor
3. Kahkaha atınca bülbül şakıyor
Nazik elleriyle metah dokuyor
Tezgâhı yok amma bezleri vardır

Al beni beni
Terk etmem seni
Severdin hani (Nakarat)

- İlahi bu davet suları tuhaf
4. Bir dükkân açmıştır kuyumcu sarraf
Güzeller karşımda eğlenir saf saf
Santur, saksifon yok sazları vardır

Al beni beni
Terk etmem seni
Severdin hani (Nakarat)

114.MUHTAÇTIR

- Bir insan ki yeryüzüne gelince
1. Kazanca uğraşa mala muhtaçtır
Bir mürşit sahibi olmuşsa eğer
Erkana töreye yola muhtaçtır

 2. Büyür ev yapan olur irfanı kurar
Etrafta dünyada kısmetin arar
Çalınır çırpınır bir yuva kurar
Eve baş, kariya, döle muhtaçtır

 3. Allah kâinatın Allah-u iman
Herkesin uğraşı vardır ey yaren
Davut Sularî'yse hanezde mihman
Gerçeği sadıkız hâlâ mihman

115.BENDEN SORULURSA ÂŞIK OLANLAR

Benden sorulursa âşık olanlar

1. Mânen pir elinden içen âşıktır
Meclis olup değerini bulanlar
Kendi cenazesin kılan âşıktır

Er kişi olanı kâinat tanır

2. Darb-ı aşk olanlar cihan dolanır
Gâhi berrak akar gahi bulanır
Olgun mertebede kalan âşıktır

Ben âşık değilim yoksul ozanım

3. İçimde dert kaynar bünyem kazanım
Bazı yalçın dağım bazı sazanım
Davut Sularî' de kalan âşıktır

116.VİZ GELİR

1. Güzeller şahının can yoldaşımı
Eller kıymet vermesinler vız gelir
İnan efendim sevmişem candan
Yadırgılar bilmesinler vız gelir
2. Yılmayacağım ben yıldırın kimmiş
Zaten ömür hayat yarıya inmiş
Azgın yaralarım sanma ki dinmiş
Doktorlar da sarmasınlar vız gelir
3. Bu kadar mı güzellere düşkünüz
Ali'miz amma ki bazı şaşkınız
Nice hicran dağlarını aşkınız
Tepeler yol vermesinler vız gelir
4. Davut Sularî' yi dile saldılar
Gam leşkerlerin araya aldılar
Ben fakirem üstüm başım yoldular
Bir yırtık çul vermesinler vız gelir

117. FÜZE DEVRİDİR

1. Fukaha inançlı softa şeriat
Çoktan silindi de füze devridir
Dev adımlar ile ilmi marifet
Hem tasdik kılındı füze devridir
2. Müspet ilim geldi cahil silindi
Akıl ermez dünyalarda bulundu
İlmi eğilimle kabul kılındı
Netice alındı füze devridir
3. Fakir fukara uyansın bir olsun
Örgütleşsin halk oyları sır olsun
Aslan kükresinde pençei şer olsun
Kılınçlar yalındır füze devridir
4. Davut Sularî haydar kılıcı
Şahı merdan cenkde ödül alıcı
Terabiler devrimleri salıcı
Her niyet bilindi füze devridir.

118.DÜVAZI İMAM

- Bismillahi elif ya Resulallah
1. Allah bir Muhammed Ali zikrimdir
İmam Ali Şahı Merdan hürmeti
Allah bir Muhammed Ali zikrimdir

 2. İmam Hasanımle zehirler içtim
Şah Hüseyinimle kanlarım saçtım
Zeynel Aba ile zindana düştüm
Allah bir Muhammed Ali zikridir

 3. Muhammed Bakırla girdim kazana
İmam Cafer ilmin saldım cihana
Musa i Kazımdan geldim cihana(meydana)
Allah bir Muhammed Ali zikrimdir

 4. Hamd olsun ki Horasan meşet gördüm
Şah İmam Rızma yüzümü sürdüm
Muhammed Takime ikrarım verdim
Allah bir Muhammed Ali zikrimdir

 5. İmam Ali el Nakiye uğradım
İkrar verdim kemer betsim bağladım
Hasan ül alesker derdim söyledim
Allah bir Muhammed Ali zikrimdir

 6. Mehdi Muhammed'e ikrarım ayan
Sahibül zamandır yoktur şehdülman
Bir menzil eyledim inan
Allah bir Muhammed Ali zikrimdir

- Şah ded Aliekberon dört masuman
7. Çok şükür onlardan oldu bu ihsan
Otuz dokuz bacı hâline baksan
Allah bir Muhammed Ali zikrimdir.

119.ÇEKİNİR

- İnanın dostlar ben böyle kişiyem
1. Bir haneye girmiş olsam çekinir
Muhammed Ali'ye ikrar vermişem
Sen necisin sormuş olsam çekinir
 - Ya bir cem veyahut bir irfan payı
 2. Açmış olsam eder ah ile vayı
Muhammed Ali'den mantık manayı
Dilim ilen açmış olsam çekinir
 - Kullar gayet bezmiş bir devran derden
 3. Kısmetim ummazlar ab u Kevserden
Mervan'ın dölleri anlamaz maldan
Doğduğunu demiş olsam çekinir
 - Davut Sularî ' yem çekildim uzak
 4. Adu nesli bize kurmasın tuzak
Hak ulu divana bir name yazak
Esen yele vermiş olsam çekinir

120.CİHAN BİZİM DEDİK GEVHER NEREDE

- Cihan bizim dedik gevher nerede
1. Abı hayat, zemzem kevser nerede
Ya Ali cim cim ey ger ger nerede
Şahı merdan bu toprakta yatıyor
 2. Yeryüzünde hükmeyleti kahrıman
Zaloğlu cihangil Aba Müslüm Han
Hamza'nın gözünde titredi cihan
Çok pehlivan bu toprakta yatıyor
 3. Hacı Bektaş, Seyit Mahmut Hayranî
Hacı Bayram Veli Veysel Karanî
Davut Sularî der Pir Sultan hani
Çok hanedan bu toprakta yatıyor.

121.NURHAK DAĞLARI(UZUN HAVA)

- Kara kaşlar kara gözler bedir yüz
1. Güzellerin çoklarında var durur
Geçti bahar geçti iç yaz geldi güz
Hâlâ Nurhak Dağlarında kar durur
 2. Hak her şeyin aksi nesil yaratmış
Güzel yüze şeker fal izi katmış
Yar ile bu ilde gezmek hayatmış
Ne hikmettir gül yanında har durur
 3. Davut Sularî aman yar ettin yara
Yar otur yanıma kahkülün tara
Pınarın başında bekle bir ara
Gafletten uyuma belki mar vurur

122.HİÇ HÂLİM YOKTUR

1. Benim Hazreti Hüseynim var iken
Zerre hiç kimseye kıl kalum yoktur
Fazilet haznesi açılmış bana
Yeryüzünde kula zevalim yoktur
2. El ne derse desin Seyit Hüseyin
Yeter ki şah şehit benimle meyil
Çekerim derdini nazlım ta arşa değin
İnanın er yiğidim hiç hâlim yoktur
3. Aşkın dolusunda içen ben isem
Kudret kitabını açan ben isem
Defteri Ali'ye geçen ben isem
Başka tutunacak bir dalım yoktur
4. İsterse kâinat aleyhte atsın
Gevher kıymetini bir pula satsın
Evim, barkım, malım tarumar etsin
Şahtan gayrı varlık bir malım yoktur
5. Davut Sularî' yem ey ehli canlar
Kamil olan âşık kelamın anlar
Sayesinde gördüm nice divanlar
Emir ferman şahın yâd elim yoktur

123.KIBRIS

- Bin beş yüz yetmiş eski alınış
1. Yirmi temmuz oldu ikinci çıkış
 Bin dokuz yüz yetmiş dört de bir bakış
 Mehmetçik Girne'de göründü Kıbrıs
- Lefkoşe Serdarlı Kuzcuk Magosa
2. Üç koldan ordumuz gelmişti coşa
 Aslanlar cengidir bakın savaşa
 Kaçan çapulcular sarıldı Kıbrıs
- Dilekkaya Timbu Kira Gürpınar
3. Haklı davamızda bizi kim kınar
 Omorfo Lefkeynen Gzi viran var
 Rum, Yunan çemberi yarıldı Kıbrıs
- Mehmetcik süngüsü hududu çizdi
4. Çizmesiyle düşman başını ezdi
 Türk gücünü cihan anladı sezdi
 Sularî soydaşlar dirildi Kıbrıs

124.MC HÜKÜMETİ YANLIŞ TUTUMDA

MC hükümeti yanlış tutumda

1. Böyle devletçilik olmaz arkadaş
Işık olmaz kurdu ile atında
Ters ters düzen senlen gelmez arkadaş

Sana derim yirmi milyon alevi

2. İsim veren ancak MC hedefi
Devrimler geliyor hiç çalma defi
Gözün ağlar yüzün gülmez arkadaş

Yüzün güler gözün ağlar arkadaş

Amerika dayın İngiliz dostun

3. Bir gün saman dolar o bozkurt postun
Açığa çıkarttın ney ise kastın
Ettiklerin sana kalmaz arkadaş

Ettiklerinle senle olmaz arkadaş

Adana, Maraş, Antepnen, Çayırılı

4. Mezhepçilik soktun ellerin kirli
Yezit Mervan dölü kötü fikirli
Hiç Davut Sularî durmaz arkadaş.

125. TERCAN ELLERİNDEN GELEN BİR GELİN

- Tercan ellerinden gelen bir gelin
1. Açmış ağ göğsünü sallanır bir hoş
Kınalanmış parmakların, ellerin
Oturdu yanıma dilleri bir hoş
 2. Sordum gelin, gelir Tercan elinden
Köroğlu taşından Kötür belinden
Yemlik toplar Sarıkaya yolundan
Naz-ı eda ile sallanır bir hoş
 3. Davut Sularî der, bağrıma akar
Ateşin hicranın çok canlar yakar
Can alıcı gözler yüzüme bakar
Naz-ı eda ile sallanır bir hoş

126. NE HACET

- Mektubunda yazıyorsun uzaklaş
1. Buralardan git demene ne hacet
Husumet hiç etme telaş
Salakana it demene ne hacet
 2. Senin ızdırabın hile yorgunu
Ben kendi kendimle küsküm dargınım
Sokaklarda serilmişim serginim
O yakamda bit demene ne hacet
 3. Uyamadım Sularî'nin sözüne
İçi hıçkırarak yaşlar gözüne
Hicabın yok haykırarak yüzüne
Ediyorsun fit demene ne hacet

127.KIZ SENİN DİRDİNDEN DERBEDER OLDUM

Kız senin derdinden derbeder oldum

1. Derdi derununu sor da sonra git
Hasretinden mecnun misali oldum
Ne hâle düşmüşem(ey yar) gör de sonra git

Maşuk olan âşıkını atar mı

2. Gül yerinde kara çalı biter mi
Aslan yatağında tilki yatar mı
Gözle onikiden(ey yar)vur da sonra git

Ağır göl dağında Gahmut yaylası

3. Hangi gün inersen hoştur havası
Gel ey düzünüm gel çekirme yası
Sularî kuluna er de, sonra git

128.KURDUM ŞAH ŞEHİT

- Ey canımın canı ruhu revanım
1. Nerede meclisin kurdun şah şehit
Ben senin hasretin çektim yıllarca
Alnıma bir damga vurdun şah şehit
 - Çeker katerini gerçek bir canlar
 2. Arif olan aşkın halinden anlar
Sayende gördüğüm ölke divanlar
Her yere atımı sürdüm şah şehit
 - Muhammed'in soyu Ali'nin canı
 3. Fatime ananın cesedi kanı
Seni gördükleri kanlı meydanı
Ebedi dünyada kurdun şah şehit
 - Davut Sularî'yim belim büküldü
 4. Ağzımda dişimlen saçım döküldü
Nasibimiz gurbet ele ekildi
Sen bu düzenleri kurdun şah şehit

129.FIKİH İLMİ

Fıkıh ilmi yedi ilim dediler

1. Biri Rehber, biri Pir, biri Mürşit
On iki ilimden dört kapı açar
Biri Rehber, biri Pir, biri Mürşit

Müşahiplik dar-ı didar olmalı

2. Kirvalıksa ikrar iman bulmalı
Sofu üç kişiden ruhsat almalı
Biri Rehber, biri Pir, biri Mürşit

Davut Sularî' ye üçünden himmet

3. Defter-irfanda açıldı zimmet
Leb-un Cavidan'la ol ilmi hikmet
Biri Rehber, biri Pir, biri Mürşit

130.SENİN DİRDİN İLE CÜMLE CİHANI

Senin derdin ile cümle cihanı

1. Adım adım atıp gezdim güzel dost
Mihneti gam ile bağrım yoğurup
Her yumruğum ile ezdim güzel dost

Cemalin ay gündür (hey) ziyan açılır

2. Meclisinde haklı haksız seçilir
Hangi tele bilmem paha biçilir
Hakkında bir ferman yazdım güzel dost

Seni doğuramaz (hey) dürrü ana

3. Hakkın nişanesi yakışır sana
Acep neden saldın beni cihana
Belki kızdın, belki bezdin güzel dost

Davut Sularî'yem (hey) bahar seliyem

4. Erenlerde muhabbetin gülüyem
Ceyl anlarım oynar aşkın çölüyem
Deli poyraz gibi sazdın güzel dost

131.KUMRU

- Bir bağ-ı rindan içinde müzeyyendir elemle
1. Ötüp sefasında dillerin Kumru
Açılmaz derdimi söyleyemem ki
Nasıl uğramıştır yolların Kumru
 2. Otuz sekiz yılın ne ile geçti
Vücut-u bendlerin ne yedi içti
Bilmem kumru eşin hangi dal seçti
Daha gonca gibi güllerin Kumru
 3. Rengarenk renklerin dala konuşun
Seher vakti nidaları verişin
Köşe üzerinde çarklar dönüşün
Hangi bağ bahçedir ellerin Kumru
 4. Bizim göllerde kuğu kumrular
Açılır güller de öter bülbüller
Bilemez değer in yaban yâd eller
Ne işler görüyor ellerin Kumru
 5. Yüce dağlar başı kar ile duman
Davut Sularî'yem der ile püryan
Kah Arabî, Farsî, kah Türkçe sunan
Derem ne anlatır tellerin kumru

132.CANDAN ÖTÜRÜ*

- Âlemin içinde böyle gezerim
1. Kahrır çektim cananımdan ötürü
Döğе döğе kara bağrım ezerim
Dertli oldum sultanımdan ötürü

 2. Gel yâreli gönlüm ağlama sakın
Zaman mahbubuna bağlanma sakın
Her gördüğün göle çağlama sakın
Bir el nazlı meyanından ötürü

 3. Cenneti alâda dört ırmak Kevser
İki tatlı iki acıymış meğer
Âdemin neresi ki tasdik eyler
Söyle bu hikmeti bundan ötürü

 4. Telli durnam gider semüden öte
Er odur ki mürşit demini tuta
Gül odur ki bağın içinde bite
Muhammed'in teri candan ötürü

 5. Kemaletin artsın şuara esman
Fikrini arttırsın halk eden süphan
Dü cihan yoldaşın din ile iman
Sohbet tatlı habibandan ötürü.

* Gençlik yıllarında "Kemali" mahlasını kullandığı bir şiirdir.

Diğer Şiirler

133.ÇEK KATARI BEN GELİREM PEŞİNE

- Çek katarı ben gelirem peşine
1. Ali meydanına da varalım hele
Merhametin yok mu da gözüm yaşına
Pir'e bağlı olup da duralım hele

 2. Allah, Allah, Allah da diyelim hele
Hünkar'a rahmeti de verelim hele
Ali meydanına da varalım hele
Allah birliğine de varalım hele (Nakarat)

 3. Ey müminler gerçekte erler merhaba
Ey rehberler gerçek de pirlar merhaba
Hazır postlar hazır da yerler merhaba
Zakirler toplanıp da vuralım hele

 4. Allah, Allah, Allah da diyelim hele
Hünkar'a rahmeti de verelim hele
Ali meydanına da varalım hele
Allah birliğine de varalım hele (Nakarat)

 5. Aşkınla perişan da Davut Sularî
Muhabbeti baldır da kendisi arı
Hazreti Ali'nin de sır zülfükarı
Münkirin boynuna da vuralım hele

134. AH MEDET YARAB, EY YARAB EY

- Gül cemalin Kâbe gibi görmeyen bilmez seni
1. Yüzünü pâyne sürüp ermeyen bilmez seni
 Sen gönüller tahtındasın, ey sevgili bil beni
 El bağlayıp divanına durmayan bilmez seni

 - Ayetin benleri ile etsen kendin âşikar
 2. Ey dil danem şu sineme saldın gam ile efkâr
 Bu mülkünü hoş donattın ne çeşit yapan mimar
 Teslim edip can canana vermeyen bilmez seni

 - Davut Sularî el aman eyler Eyüp misali
 3. Gerçek âşık bu âlemde eylemez hiç figanı
 Her âşıkın bir devranı Mecnun Leyla misali
 Derununda dert hicranı sürmeyen bilmez seni

135. FUZÛLÎ DER ÂŞIK BENİM MECNUN'UN ADI VARDIR

- Fuzulî der âşık benim Mecnun'un adı vardır
1. Hele ne çeşit insanım kaleminle yaz görem
Bir bahar eyyamıyam ki sen bir kasırga gibi
Muhabbet yeli olup da bana karşı yaz görem

 2. Hicran eleme değmiştir hicran ile dağlandım
Sanmayın ki ben dertliyim amma ta ki zağlandım
Zincir-i aşk ile girizgâr olup bağlandım
Eğer zağrı velâyetsem ben kendimi çiz görem

 3. Amma dostum el uzattın tepmem elin kenara
Zerre kadar söz gelince olmam nutku mubara
Gerçi âşık-ı sadıksan inan vechi didara
İsterim ki daim dostta ak olacak yüz gerek

 4. Nice âlem nice meclis nice zindanlar gördüm
Nice tabiplere gittim derdim devasın sordum
Sokrat Eflâtun'lar kaçtı orta yerlerde durdum
Ne olur yarama merhem varsa getir sür görem

 5. Gerçi Davut Sularî'yem aptal serseri biri
İnsansın gezersin amma inan değilsin diri
Hamdolsun ki yüzümde yok benim kıyamet kiri
Sevgi, sohbet, şefkatinden bana karşı haz görem

136. BİR DİLBERİN SEVDASIYLA YANARIM BEN YANARIM

Bir dilberin sevdasıyla yanarım ben yanarım
Pervaneyim senin için gece gündüz dönerim

1. Yâr, yâr, yâr, yâr, yâr, yâr, yâr...
Al hançeri çal sineme
Bak gör sinemde neler var? Yâr, yâr

2. Daim yâr demeylen oyar, yâr yarası yaradır
Yaradana sığın ki sen, her şeyi o yaratır
Yâr, yâr, yâr, yâr, yâr, yâr, yâr...
Gör sinemde neler var? Yâr, yâr

137.AHU GÖZLÜM

Ahu gözlüm senden uzak olmam Allah etmesin

1. Bir telini bu dünyaya vermem Allah etmesin
Şaheser sineye bak efendim, endamına sözüm yok
Bir adım senden uzağa varmam Allah etmesin

Ne çektim dar-ı dünyada bunu bir ben bilirim

2. Pervane gözü ziyada, bunu bir ben bilirim
Aşkın göründü rüyamda bunu bir ben bilirim
Bir adım da senden uzak varmam Allah etmesin

138.DUDAKDEĞMEZ (LEBDEĞMEZ)

Ah, canan, ey canan, ey canan, ey canan, ey canan...

Şu hakikat göz önünde, görenlere er denirdi

1. Kendi giden, şu dünyada kalana eser denirdi (dost)

Acun içre görenler az, hicrana keder denirdi

Ne kadar şehit şuheda, yorganları yer denirdi

Kalan kendi, Kuran kendi, yerde gökte sinen O

Ah canan, ah canan Yaradan

Ah, Anadolu ülkesinin yaylaları dağları

Aylarıyla, yıllarıyla, asırları çağları

2. Türkler'in koç yiğitleri, ölenleri sağları

Çiçek açar köyü kenti, süslenir o kırları

Gönüllerde duran kendi, yerde gökte sinen O

Sinen O, sinen O, her gönüle giren O

Ah, yarattığı kullarında Sularî' yi yarattı

Altı kere yeri yıktı yedincide kurattı

Gerçek ozan olanları her köşede arattı

3. Dinin söylentisinde de geçilen yol sıratı

Her lisanda inan kendi yerde gökte sinen O

Sinen O, sinen O, her gönüle giren O

139.EY HAMAMCI

1. Ey hamamcı bu hamama güzellerden kim geldi
İnce belli, duduk dilli, gerdan hâlli yar geldi yâr yâr

Yâr, yâr, yâr, yâr, yâr, yâr , yâr
Al hançeri vur sineme
Gör sinemde neler var (Nakarat)

2. Hamamın göbek taşına üç gelin bir kız geldi
Hamamın gök kubbesini hoş bir sedadır aldı

Yâr, yâr, yâr, yâr, yâr, yâr , yâr
Al hançeri vur sineme
Gör sinemde neler var (Nakarat)

3. Davut Sularî der sana türlü libas giyme yâr
Aç ak sinen bana karşı, el âleme uyma yâr

Yâr, yâr, yâr, yâr, yâr, yâr , yâr
Al hançeri vur sineme
Gör sinemde neler var (Nakarat)

140. YOKTUR

- Ben derdi giriftarem ki deme hitabım yoktur
1. Cemali cenandır gönlüm inan nikabım yoktur
Derdi giriftarem kırk altı yıldır derbederem
Ayaksız kütüphaneyim elde kitabım yoktur
- Gerçi mest-i elestiyem benken ağamdan çok
2. İçmişem bir meyhaneyem elde şarabım yoktur
Daim sökölürem dağlardan gelen sellerinen
Kuru taşa düşmüşem ki inan toprağın yoktur
- Aşk ile dünya dolmuştur Davut Sularî inan
3. Bir zaman memurdun amma küllüden oldum bir an
Hepsi kaçtı gitti kalmadı yanımda bir yaran
Evim barkım harap olmuş inan otağım yoktur

141. BUGÜN DOSTUN PAZARINDA ÜÇ BEŞ DEVRAN VAR

Bugün dostun pazarında üç beş devran var
Sorarsan iz'har

1. Ben derdinle devran ettim görmezsin zinhar
Bu sinem yanar
Hû Mevla, Mevla

Senin gibi dilber gelmez haşa cihana

2. Olmaz bahana
Bu kadar güzelliği kim vermiştir sana
Sinemde efkâr Hu Mevla, Mevla

İncil sensin Zebur sensin, Tevrat sensin, Kur'an sen
Âleme demem

3. Ne kadar pazar açmışsın ismindir Kerrar
Kudreti esrar
Hû Mevla, Mevla

Baharın çiçeğindensin, yerin yüzünden
Çeşme gözünden

4. Her dem şarılıyor, ilmin âleme akar
Bitmeyen pınar
Hû Mevla, Mevla

Kulundur Davut Sularî eyle merhamet

Sahibi rahmet

Sen var ettin, var desen de kim seni kınar

Bu canda efkâr

Hû Mevla, Mevla

142.HAVALANMIŞ GÖNLÜM

Of

Havalanmış gönlüm

1. Dönüyor bugün yine
Gidecektir yara diye
Sevdim ayrılamam niye

Olamam, olamam

Ben o yârsız olamam

Evlerinin önü halı çimenli

2. Bugün yar gözlerinin nemli
Sevgiden mi meyi demli

Bilemem, bilemem

3. Ben o yârsız bilemem
Olamam, olamam
Ben o yârsız olamam

Davut Sularî' ye sorsalar bu aşk nedir

4. Aşk öğretti yüzü bedir
Sinesi cennette sedir

Gelemem, gelemem

5. Ben o yarsız gelemem
Olamam, olamam
Ben o yârsız olamam

143.KARBELA

Konuşma

Kerbubela' da Cenab-ı Hazreti Hüseyin
Resulallahın gözbebeği

Hazreti Fatima tul zöhrenin ciğerpareesi
Hazreti Ali'nin belkemiği olan

Cenabı Hazreti Hüseyin
Mervan elinden şımr elinden
71 yerinden yara aldığı gibi
Hazreti Hüseyin attan düştü, kolları üzerine geldi ve
Son söz olarak bu divanı kebiri okudu.

Ceddi faik kimdir Muhammed
Bab-ı zişanım Ali
Benen eyler aksi eser Velayether Veli
Cephe i fakimdir ilahi münceli
Öldürün
Öldürün evladü Resulü Kibriyayım öldürün
Öldürün evladü Aliel Mürtezayım öldürün

Kanımı dökmek ise maksatınız nahak yere
Fikriniz eziyet etmek Hazreti Peygambere
Çağırın gelsin o babı Şahı Merdan Haydere
Öldürün evladü Resulü Kibriyayım öldürün
Öldürün Şahı şehidi Kerbalayım öldürün
Öldürün

Fikri istindade gelmez bu dili agâhıma
Feryadıma reste reddim imdadıma
Siz Yezide zikredin ben de Resulallahıma
Öldürün evladü Resulü kibriyayım öldürün
Öldürün göz nuru Aliyyül Mürtezayım öldürün
Öldürün sertacı evliyayım öldürün
Öldürün.

144. Elif-Lam

Elif hakka doğru yoldur
 Elif üstü enni el fezaenni el ötürünnü
 Be (Dii) Haletiyle geldim
 Bir nokta içinde kaldım
 Be iki üstün benni be kesinni be ötürbünnü
 Fe (y) tekbir eyledim hak kelimini
 İdrak ettim pazarı âlemini
 Süreceğim ariflerin demini
 Fe(y) iki üstün feyni fey kesafinni fey kesafünnü
 Se(Y) sabır bağına da girdim eğlendim
 Se(Y) iki üstün senni sey kesasinni sey ötürsünnü
 Cim Cebrail oldu kelam getirdi
 Cim iki üstün cenni cim kesacinni cim ötürcünnü
 Dal aşk deryasında daldım gevhere
 Dal (i) iki üstün denni dal kesadenni dal ötürdünnü
 Zal(ı) Zebur eyledim aldım elime
 Zal üstü zenni zal kesazinni zal ötürzünnü
 Za(Y) ile hak ile girdim irfana
 Ray üstün enni ray kesarenni ray ötürünnü
 Sin sabır bağına da gir bir kerre gör
 Sin üstün senni sin kesasinni sin ötürsünnü
 Sin eyledim feryad ile ağlarken
 Sin üstün senni sin kesasinni sin ötürsinni
 Ayn âleminden ayn irfandır
 Aynın üstün inni ayn kesainni ayn ötürinni
 Hayin olan girmez hak irfanına
 Gayın üstü genni gayın kesagenni gayın ötürganni
 Şad eyledim dat ile tatma tattım
 Dat üstü denni dat kesadenni dat ötürdenni

Kef eyledim kelamını aldırdım
 Kef üstü kenni kef kesakenni kef ötürfenni
 Gaf eyledim dünya bilmem nolacak
 Gaf üstü gaf kesakenni gaf kesakunni
 Nun Muhammed nübüvvetin beyanı
 Nun üstü neni nun kesanenni nun ötürünnü
 Vay eyledim vava hikmet manası
 Vay üstü venni vav kesavenni vav ötürvenni
 Lam elif lam kıldı mülke zuhurat
 Lam elif lelli lam elif de lenni lam elif nunnu
 Ye ahır zaman velisi beyanda
 Yirmi sekiz harfi mevcut Kur'an'da
 Davut Sularî himmeti nalanda
 Ye(Y) üstü yenni yey kesayenni yey ötüryenni

145.HÛ MEVLA MEVLA

Orman kibarı değilsin ürken ceylansın
Kim sevip kansın

1. Yâri yârinden ayıran haktan utansın
Ciğeri yansın
Hû Mevla, Mevla

Bu dünyanın hayatında aşk bir isimdir
Hem aşk hasimdir

2. Sende düşünce var ise yahu insansın
Kim sevip kansın
Hû Mevla, Mevla

Ali, Muhammed aşkına gör bu kemali
Görme zevali

3. Gönlün aynasını gör ki ruhun uyansın
Kim sevip kansın
Hû Mevla, Mevla

Hakikatın seherine giren arifan
Tek olmaz cihan

4. Bu dünya ticaret hane toplayıp kansın
Hakka inansın
Hû Mevla, Mevla

Dudağın gül rengi alır da gözler menekşe
Verirsin neşe

5. Ey Âşık Davut Sularî yara inanasın
Kim sevip kansın
Hû Mevla, Mevla

146.BAHARDA, BİZİM YAYLADA ILGIT ILGIT YEL GELİR

Baharda bizim yaylada ılgıt ılgıt yel gelir
Akar akar sel gelir

1. A cananım yel gelir
Benim bu haklı sözlerim
Herhal sana yel gelir
Ah dost, hü dost, yel gelir

Hasreti canan sinemde, ya mektup ya tel gelir
Telofoñla, tel gelir

2. Yel vurup zülfün dağıtmış
Mah yüzüne tel gelir
Dost dost tel gelir
Medet Allah bu kula dost tel gelir

Bizim fakirhanemizin bir yanında oda var
Eda var, o da var
Edasıylan o da var
O dadan geç oda var
İki dilber yan yanaydı

3. Sağ yanında o da var
Sen odlardan yuvarlan da
Ey cananım oda var
Hû dost, hû dost oda var

Can bülbülün feryad eder, bu figan ne, bu ağıt
Can bülbülüm feryad eder, bak bu çıkan avaz, gül
Avaz gül yar avaz gül
Hû dost hû dost avaz gül
Medet Allah Avaz gül

Davut Sularî aşkınla sazda söyler beyaz gül

Beyaz gül yar beyaz gül

Gül sende gül, beyaz gül

4. Bu baharda bağ bahçeler

Kırmızı gül beyaz gül

Be birader be az gül

Ne gam keder ediyorsun

Be birader be (R)az gül

147.TAN YILDIZI

Yavri yavri

Sabah oldu tan yıldızı atıyor aman atıyor

El cemi kuşlar destur almış ötüyor

1. Ahu gözlüm

Herkes sevgilisin almış yatıyor

Ele bizim döşek gülüm eğlen eylen

Diken olmuş batıyor

Yavri yavri

Giden gitti alışamam göçüne aman

Ele aht etmişem altın takam saçına

2. Ahu gözlüm

Aç yorganı girem koynun içine

Ele bahar yatam gülüm eylen eylen

Yaz uyanam güz kalkam

148.BATTAL GAZİ DİYARINA UĞRADIM

- Battal Gazi diyarına uğradım,
1. Diyar aynı diyar da eller değişmiş.
Kılıç aldım çalı çırpı doğradım,
Köyler aynı köyler de kullar değişmiş.

 2. Malatya kayısı da şeker paresi
Silinmez münkirin kalbin karası
Ey' olur mu her hastanın yarası
İlaç aynı ilaç da, eller değişmiş

 3. Aldığın yazıyı da edibe yazdır
Elimde çöğürdür de tamburdur sazdır
Söylenen makamdır da güzel avazdır
Ağız aynı ağızda diller değişmiş

 4. Davut Sularî' ynen de olsa aşına
Bu bir âlemdir ki de başlı başına
Nasıl dostum gidiyor mu hoşuna
Sazım emektar saz da teller değişmiş

B. DAVUT SULARÎ' NİN ATIŞMALARI

1) 1983 yılında Erzincan'da yapılan Kul Nuri ve Davut Sularî Atışması

Kul Nuri:

Senden istirhamım Sularî usta
Beraber bir yola gitmesek olmaz
Gönül bahçesinde gül deste deste
Bülbül isek bağda ötmesek olmaz

Davut Sularî:

Anladım derdini Âşık Kul Nuri
İkimiz bir elden tutmasak olmaz
Âşık yardımçı olurmuş piri
Varıp dergâhında yatmasak olmaz

Kul Nuri:

Silelim kalmasın ne zan ne de kin
Muhabbet hoş olsun sesimiz sakın
Hürmette kusurumuz olmaz velâkin
Yavaştan meydana katmasak olmaz

Davut Sularî:

Belli ki yolunu etmişsin yarı
 Dikkat karşında Davut Sularî
 Büyük küçük ayrı âşıklık ayrı
 Bura er meydanı çatmasak olmaz

Kul Nuri:

Kul Nuri'yim seilmeyen yadlanır
 İnsan libaslanır, bostan badlanır
 Gülü seven dikenine katlanır
 Kenardan köşeden batmasak olmaz

Davut Sularî:

Gine bir çıktı Davut Sular'a
 Mekân sorulur mu esen rüzgâra
 Torumu atmıştım okyanuslara
 Balık geldi düştü yutmasak olmaz¹²⁰

2) Âşık Davut Sularî'nin Turhal'a inince Âşık Semai'yi yerinde bulamayışı karşısında söyledikleri ve Semainin söyledikleri:

¹²⁰ Ali Berat Aptekin, *Gönül Kervanı Âşık Kul Nuri*, Ank.2003, s.334,

Sulari

Keçeli Rıza' ynan yollardan geldim
 Seni bulamadım söyle nerdeydin
 Gece sabaha dek kahve bekledim
 Bir habercik vermedin söyle nerdeydin

Semai:

Dün bir aşk atıyla seyyaha çıktım
 Sen gelince olamadım ne deyim
 Nice sözle gönül kalesin yaptım
 Sen gelince bulamadım ne deyim

Sulari:

Rıza gider gelir kitlidir dükkân
 Bilmem ki ne yerde pürhanda yaran
 Yoldan gelmiş gayet yorgun bir kervan
 Sohbetine ermedim nerdeydin

Semai:

Sana derim ben bu candan geçmiştim
 Yine gönüllere dükkân açmıştım
 Zannetme ki kardeş senden kaçmıştım
 Sen gelince olamadım ne deyim

Sulari:

Hanedan kişiler bilirim kaçmaz
 Dost sırrı baş gitse aduya açmaz
 Senden başka benim değerim biçmez
 Meydanına varamadım nerdeydin

Semai:

Eşim ile davet ünlere gittim
 Aldım muhabbet bela okşayıp içtim
 Söyle yoksa gardaş hata mı ettim
 Sen gelince bulamadım ne deyim

Sulari:

Davut Sularî der ey canı canan
 Bilirim hanedan istermiş mihman
 Sen benim derdime merhemler olsan
 Elin ile saramadım nerdeydin

Semai:

Kul Semai'm dostum dostu arardım
 Geldiğine bilsen nasıl sevindim
 İstersen emanet canım verirdim
 Hizmetine eremedim ne deyim¹²¹

¹²¹ Mehmet Yardımcı, *Davut Sulari ile Son Sohbet*, Erciyes Dergisi, sayı:105, s.29-33

Semai ile Sularî şöyle devam ederler:

Semai

Nevruz hâlimi sormaz diye gücenme
Sormaktadır canım sorduğundandır
Gizli yaralarım sarmaz zannetme
Sarmaz zannettiğin sardığındandır

Sulari:

Yârine bir hizmet dedim de kalktı
Yerine cevaplar verdiğiindendir
Evet can ortağım hem can yoldaşım
Onun ile yola girdiğiindendir

Semai:

Gelip şu dünyaya başını yudun
Mevsim
Senin şu hâlini düşünüyorum

Sulari:

Nevruz sultan sana fenerler idi
Divan oğlu kızı torunlar verdi
Sana arka verip haneni kurdu
El bağlı huzurda durduğıundandır

Semai:

Tenkit etme dostum hâller sorulur
çaylar durulur
 Sana da bir canlı bina bulunur
 Bulmaz zannettiğin bulduğundandır

Sulari:

Derler ki bir ağaç dalıyla gürler
 Kepenek altında yatar mı erler
 Keçeci gibi gerçekler pirlir
 Kudret kanadını gerdiğindendir

Semai:

Kul Semai'm gerçekleri görecek
 Kendi dersine de yardımcı olacak
 Aziz baba Keçeci murat verecek
 Vermez zannettiğin verdiğindendir

Sulari:

Davut Sularî der Semai Baba
 Benim bir can bir saz bir de hırka var
 Neler neler yaratıcıdır Kur'an
 Bin saati bile sürdüğündendir

Semai:

Çok şükür yaratan yüce Mevla'ya
 Hakikatten haber verenler gördüm
 Güneşsiz ahmaklar dünya bomboştur
 Dağların arkasın görenler gördüm

Sularî:

Hikmet pazarında fevz-i kudretin
 Susuz değirmenler kuranlar gördüm
 Hikmet göçündeyken kuru taş içre
 Kurdun da rızgını verenler gördüm

Semai:

Hâlden bilmeyenler hala hoş değil
 Kurumuş meyvede lezzet hoş değil
 Yirminci asırda ilim boş değil
 Gerçek bohçasını serenler gördüm

Sularî:

Ariflerin bohçasını açınca
 Orta yere gevherini saçınca
 Değerin keşfedip baha biçince
 Nice defterleri dürenler gördüm

Semai:

Hakikat yolunda gerçek yol diye
 Arının yaptığı tatlı bal diye
 Şu bizim Turhal'da can kurban diye
 Muhabbet ieği verenler gördüm

Sularî:

Sensin bi insafsız sormazsın beni
 Sevgili uğruna koydun bu canı
 Yalnız başıma ben kestirdim seri
 Yar ile dert devran sürenler gördüm

Semai:

Çile çekmeyenler gülmez dediler
 Eldeki boş kabım dolmaz dediler
 Çağıranlar mahrum olmaz dediler
 Sabredene murat verenler gördüm

Sularî:

Sabır taşı olsa bile de çatlar
 Elbet menzilini alır insanlar
 Ben âdeme ben de yoktur kanatlar
 Hakkın rızasına erenler gördüm

Semai:

Nice âşık sadık yollarda gezmiş
 Kul Semai türlü dallarda gezmiş
 Mecnun Leyla için çöllerde gezmiş
 Leyla diye Mevla bulanlar gördüm

Sularî:

Herkes bulamazmış gani Mevla'yı
 Her kul keşfedemez Davut Sularî
 Defteri kudrette gerçek dünyayı
 Ama çoğu yolda kalanlar gördüm¹²²

3) Âşık Fuat Çerkezoğlu ve Âşık Davut Sularî Atışması**Çerkezoğlu:**

Bugün görünüşün güzel
 Meyve veren dal gibisin
 Bir tarafın dökmüş gazel
 Bir tarafı kal gibisin

Sularî:

Dinle beni Çerkezoğlu
 Bugün ehli hal gibisin
 Bazen zehir görünürsün
 Bazı zaman bal gibisin

¹²² Mehmet Yardımcı, *Davut Sulari ile Son Sohbet*, Erciyes Dergisi, sayı:105, s.29-33

Çerkezoğlu:

Çırpındın kuşa benzersin
 Sohbetle boşa benzersin
 Yamaçta taş benzersin
 Bostanda çuval gibisin

Sularî:

Yine nefsine aldandın
 Rakibin yaşlı mı sandın
 Nedendir fazla yıprandın
 Seksen beşlik dul gibisin

Çerkezoğlu:

Çerkezoğlu gönül yıkma
 Töreden kenara çıkma
 Büyüksün kusura bakma
 Kokladığım gül gibisin

Sularî:

Davut Sularî bir ozan
 Artık bizden geçti zaman
 Olmuşsun meydanda aslan
 Seherde bülbül gibisin¹²³

¹²³ Feyzi Halıcı, *Âşıklık Geleneği ve Günümüz Halk Şairleri*, Ank. 1992 s.609-610
<http://www.besteciler.com>

4) Âşık Davut Sularî ve Âşık Fuat Çerkezoğlu Atışması

Sularî:

Yürü git yoluna tarttım denedim
Benim dost olup kalman gerekmez
Fark ettim her şeyi tez oldum nadim
Toplumsal deneyde olman gerekmez

Fuat Çerkezoğlu

Ben insanım insanlardan kaçamam
İnsanı insandan bölmen gerekmez
Oturup kalkmamış insan seçemem
Kendin bilir kişi bilmen gerekmez

Sularî:

Bakışın değişik yanlış o gözler
Beni tatmin etmez artık o sözler
Tipi karda kaybolmuştur o izler
Kar kışta arayıp bulman gerekmez

Fuat Çerkezoğlu

Hakikatı yanlış görmez gözümüz
Rumuzludur anlaşılmaz sözümüz
Biz yiğitiz maske bilmez yüzümüz
Daldan atıp yüzü gülmen gerekmez

Sularî:

Olan oldu giden gitti arama
 Bağ bozuldu her iş bitti arama
 Bir söyledi bin işitti arama
 Derin düşünceye dalman gerekmez

Fuat Çerkezoğlu

Kediler girse de arslan postuna
 Haykıramaz yiğitlerin üstüne
 Sağlığında gidemezsen kastına
 Cesetine kılıç çalman gerekmez

Sularî:

Ey Davut Sularî manevi duygun
 Sarsılmaz inançla pekişti saygın
 Üstün güvenceyle durmanız uygun
 Bu kadar sararıp solman gerekmez

Fuat Çerkezoğlu:

Ben Çerkezoğlu' yum sen ise Davut
 Gel gerçeğe eğil yanlışı unut
 Titre kendine dön, kalbin temiz tut
 Yüzün lekesini silmen gerekmez ¹²⁴

¹²⁴ Feyzi Halıcı, *Âşıklık Geleneği ve Günümüz Halk Şairleri*, Ank. 1992 ,s.608-609

5) Âşık Davut Sularî ve Kul Ahmet Atışması (1965)

Davut Sularî

Sana bir sorum var dinle Kul Ahmet
Gökte kaç yıldız var bilir misin sen
Bütün deryaları yüzüp geldin
Kaç tane balık var bilir misin sen

Kul Ahmet:

Ben yıldız saymadım balık saymadım
Bu kadar inceyi elemem Davut
Gökte kaç yıldız var bir Allah bilir
Bu sırrı hikmeti bilemem Davut

Sularî:

Dertlerini hak derdine kattın mı?
Yunus gibi deryalara battın mı?
Küre-i arz kaç kilodur, tarttın mı?
Dünya kaç kilodur bilir misin sen?

Kul Ahmet:

Dertlerimi dost derdine katarım
Yalan söyleyene her dem çatarım
Bir terazi oldum ins cin tartarım
Ben bu ağır yükü alamam Davut

Sularî:

Sulari der Kul Ahmet ersin
 Bazı talip oldun bazı da pirsin
 Ben de şu dünyada ustayım dersin
 Kaç tane kapı var bilir misin sen

Kul Ahmet:

Kul Ahmet'im bizden Hakk'ın yapısı
 Tanrının elinde dünya tapusu
 Bir kapı bilirim dostun kapısı
 Varı her kapıyı çalamam Davut¹²⁵

6) İlhami Demir ve Davut Sularî Atışması***İlhami Demir:***

Talihe baş eğdim ervah-ezelden
 Yar bana seslendi gel diye diye
 İnsanlar çözülmez bir kübra gibi
 Çalış da kalbini sil diye diye

Davut Sularî:

İnanadım sözüne eğlendim ayan
 Bir ay bu köyümde kal diye diye
 Bu kadar mektuplar teller gönderdim
 Gittiğim yerlere gel diye diye

¹²⁵ Hayrettin İvgin, *Kul Ahmet ile yapılan son Röportaj* <http://www.türküler.com>

İlhami Demir:

Her aynada gördüm yarı resmini
 Çekinerek tanı mıştım hasmını
 Dört noktayla zikir ettim ismini
 İki nun bir tane dal diye diye

Davut Sularî:

Dostun esrarına eren çağlara
 Ben uğradım yüce yüce dağlara
 Bilsen bu kalbimi attım ağlara
 Manayı velfecri bil diye diye

İlhami Demir:

İlhami'yem yüreğime can geldi
 Okuyan âlime imtihan geldi
 Gafı leme vurdum güzel nun geldi
 Esirli üstünlü gül diye diye

Davut Sularî:

Davut Sularî'yim sözünden geçme
 Hurufat okuyup kitaplar açma
 Yirmi sekiz harften noktalar seçme
 Hele hele sazın çal diye diye¹²⁶

¹²⁶ Feyzi Halıcı, *Âşıklık Geleneği ve Günümüz Halk Şairleri*, Ank. 1992, s.607

7) Âşık Davut Sularî'nin Erzurum'da Ali Rahmani'nin Âşıklar Kahvesinde Hayatını Kaybettiği Gece Kendinden Yaşca Küçük Âşık İhsan Yavuzer İle Yaptığı Atışma:

Yavuzer:

Sargı çürük merhem yok
İflah etmez yara beni
Ben neyledim bu feleğe
Koydu ah ü zara beni

Sularî:

Söyleyemem ben derdimi
Hangi lokman sarar beni
Gezerim güzel yurdumu
Sanma çıkmış kara beni

Yavuzer:

Kimseye olmadı kastım
Kendi talihime küstüm
Geniş günde olma dostum
Dar günümde ara beni

Sularî:

Neden rüzgâr ile kestin
Kendi talihine küstün
Âlem görür kendin üstün
Korkum darda kıra ben

Yavuzer:

Âşık ettin Yavuzer'i
 Derler divane serseri
 Elin sitemli sözleri
 Etti pare pare beni

Sularî:

Söyle Sularî erine
 Erişe gerçek pirine
 Yalvarayım hak birine
 Götür Hünkâra beni¹²⁷

8) Âşık Davut Sularî ve Ruhanî Atışması**Sularî:**

Bugün bu meclise kadem eyledim
 Salına salına girdi bir âşık
 Giyindi kispetin hem çırpınarak
 Gerinip karşıma durdu bir âşık

Ruhanî:

Uzaktan yakından tanırım ben seni
 Sahneye geldi de durdu bir âşık
 Elinde çaldığı küçük bağlama
 Sazının telini gerdi bir âşık

¹²⁷ [http:// www.bupress.com=Boğaziçi Üniv.yayınevi](http://www.bupress.com=Boğaziçi Üniv.yayınevi)

Sularî:

Şal çuha giydi kendi eyline
 Hazin bir sevda dalmış göynüne
 Aşkın külüngünü çalmış canında
 Postunu dergaha serdi bir âşık

Ruhani:

Sevda zembereğin kurmuşlar gibi
 Sırrın ötesini görmüşler gibi
 Mahkemeye yalnız girmişler gibi
 Neye bıyığını burdu bir âşık

Sularî:

Davut Sularî der Âşık Ruhanî
 Aşk ehli dolanır bütün cihanı
 Avcıdır keşfeder yavru cihanı
 Ferhat dağlar yardı bir âşık

Ruhanî:

Süslen mi bezenmiş şehirler gibi
 Sanki Ruhani'ye zehirler gibi
 Seherde çağılayan nehirler gibi
 Başın taştan taş vurdı bir âşık

9) Ruhanî ve Âşık Davut Sularî Atışması

Ruhanî:

Hele beni dinle Davut Sularî
 Senle bu meydana sert mi girelim
 Ben şoförüm her araçtan anlarım
 Üçten gazlıyalım dörtten mi girelim

Sularî:

Kimse karışamaz aşkın şanına
 Muhabbet bağında gül gülzarına
 Çırpınarak girek aşk meydanına
 Yavaş mı girelim sert mi girelim

Ruhani:

Sana okuturum elif'i ba'ı
 Okudun bildin mi sen bu manayı
 Çok sert girme kaybedersin davayı
 Hafif mi girelim sert mi girelim

Sularî:

Teşbih edip kıldım elif ba'yına
 Gönül deryasında hikmet çayına
 Arzu ettiğimiz dostun köyüne
 Şubat mı girelim mart mı girelim

Ruhanî:

Sen anladın bu Şubatın kastini destini
 Belki de samana koydun postunu
 Bilir misin düşmanını dostunu
 Tilki mi girelim kurt mu girelim

Sularî:

Ölçülü at oku meydanı yara
 Karşımda eloğlu olmaz mudara
 Sinek gibi sindirirem duvara
 Yavaş mı girelim sert mi girelim

Ruhanî:

Bu âşık Ruhani yandıkça yandı
 Dereler kopardı çay bulandı
 Zaman başkalandı devir dolandı
 Fanton mu girelim jet mi girelim

Sularî:

Mana dilimdedir, manadan çıkmam
 Yapılmış duvarı temelden yıkmam
 Ağır dalgalanır sertlikle akmam
 Gençle mi girelim, kartla mı girelim.¹²⁸

¹²⁸ Köz Dergisi, Atatürk Üniv. Folklor Haber Dergisi, Mayıs 1980, cilt 1, sayı 4, sayfa 85-87

10) Reyhanî ve Âşık Davut Sularî Atışması

Reyhanî:

Geldi meydanıma baba Sularî
Sazının mehengi saz bulamadım
Diyorlar ki Kerem gibi kül olmuş
Baktım ocağına köz bulamadım

Sularî:

Ben duydum ki bu Reyhanî şişermiş
Eştiği kuyuya kendi düşermiş
Selam vermez kabadayı geçermiş
Yüzüne baktım da poz bulamadım

Reyhanî:

Adana'nın sıcaklığı da eridi
Ege'ye gitme gönlü vardı
Antalya'ya gittim dallar kırıldı
Anamur'da buna muz bulamadım

Sularî:

Bizim bu Reyhanî kahr çekermiş
Öküz yok motorla tarla ekermiş
Bir köyde ayakkabı dikermiş
İpliğini mumladım bız bulamadım

Reyhanî:

Aramızda bir incecik yol kaldı
 Ben çiçeğim o bir arı bal kaldı
 Arkadaşım ellisinde dul kaldı
 Evermek istedim kız bulamadım

Sularî:

Gönül aşktan bakmaz kıza kariya
 Öyle bir iş tutam hakka yarıya
 Avcı ise gidip avın araya
 Tüm sarp kayalıkta düz bulamadım

Reyhanî:

Çayırılı kazasının beyi mi beyi
 Bana şekva etti çarkı feleği
 Çok acayip gözlüğünün merceği
 Özüne münasip göz bulamadım

Sularî:

Bakma sen gözüne gör gönül gözü
 Kişinin sadıksa doğruysa özü
 Rızai Hüda da sürdüğü izi
 Otuz ikiden çok yüz bulamadım

Reyhanî:

Uyanır Davut baba seher vakti
 Âşık Reyhani' yem gönlümü yıktı
 Kırk yılda bir kere ekrana çıktı
 Resmine göre poz bulamadım

Sularî:

Aşk meyhanesidir Reyhanî baba
 Handelifer öper bir vakti seba
 Beni dost elinden etmesin cûda
 Gide gide mecliste iz bulamadım

11) Âşık Davut Sularî ve Reyhanî Atışması**Sularî:**

Bugün dost meclisi hayırlı bir gün
 Varabilir misin ey gerçek âşık
 Can gönlü ten gönlü kalp gözüyle
 Deliği iğneden gör gerçek âşık

Reyhanî:

Hakikatin binası yüce kudret
 Pir nasip eylesin gir gerçek âşık
 Bu kadar meydanda kispet yağladın
 Gördün mü bir yiğit er gerçek âşık

Sularî:

Yaşım elli beştir gezdim dolandım
 Ateş gibi yandım, aşkla bulandım
 Dört kitap içinde bir mana aldım
 Noktayı kibriyada bir gerçek âşık

Reyhanî:

Affetsin dostlarım bendeki şeri
 Sözüm özüm gibi, dönmezem geri
 Affedersiniz geçti borun pazarı
 Eşeğin Niğde'ye sür gerçek âşık

Sularî:

Herhal bu bab geçmez çünkü dü beyan
 Dertsiz bir insan ise yüklü bir hayvan
 Aşkımdan açılsa nokta-i nişan
 Feyzi feyzullaha der gerçek âşık

Reyhanî:

Âlem içinde ehli hacıyım deme
 Gündüz belli sende geceyim deme
 Palandöken gibi yüceyim deme
 Yağar üzerine kar gerçek âşık

Sularî:

Zaten ben yok oldum geceyim demem
 Gündüzü fark etmişim neceyim demem
 Toroslar'dan daha yüceyim demem
 Ruhum olmuş ele yer gerçek âşık

Reyhanî:

Elimizde vardır cüz'i ihtiyar
 Yaradan bizleri etsin bahtiyar
 Kamillere asla bulunmaz diyar
 Cahillere dünya dar gerçek âşık

Sularî:

Davut Sularî elif lâm ra'ya
 Menzilim maksudum nuri Musa'ya
 Kelimullah olmak için buraya
 Almış lenterani sor gerçek âşık

Reyhanî:

Âşık Reyhanî' yem elif'tir temelim
 Sevdığım, cananım, pirim, güzelim
 Müsaade etsinler bizler gidelim
 Arkada nicesi var gerçek âşık.¹²⁹

¹²⁹ Köz, Atatürk Üniv. Folklor Haber Dergisi, Mayıs 1980, cilt 1, sayı 4, s.98 -101

1981 yılında Atatürk'ün doğumunun 100. yıldönümü münasebetiyle düzenlenen Aşıklar Bayramı'nın açılışına katılan konukları, Âşık İlhami Demir, Şeref Taşlıova, Murat Çobanoğlu, Rüstem Alyansoğlu ve Davut Sularî şu dörtlüklerle selamlayıp, divan ayağından "hoş geldiniz" demişlerdir.

İlhami Demir:

Bizler yine neşelendik ey canlar hoş geldiniz
Büyük küçük, başım tacı fidanlar hoş geldiniz
Atatürk'e candan bağlı ozanları gördünüz,
Hepsine candan selamlar mihmanlar hoş geldiniz

Şeref Taşlıova:

On beşinci yıl bayramı, hey canlar hoş geldiniz
Gönüllerin yarasına dermanlar hoş geldiniz
Atatürk'ün doğumunun yüzüncü yıl dönümü
Ordumuz nöbet bekliyor, aslanlar hoş geldiniz

Murat Çobanoğlu:

Ne mutlu bir aradayız, cananlar hoş geldiniz
Bizler küçük bir gemiyiz, kaptanlar hoş geldiniz
On beş yıldır bu belde de aşk ile dostluk ile
Aşıların yollarına bakanlar hoş geldiniz

Davut Sularî:

Barış yolu Atatürk'ün biz bu yolun yolcusu
Gönül verip bu sevgiyi ananlar hoş geldiniz
Biz Ata'nın izindeyiz bu mukaddes vatanda
Emek verip emeğini ananlar hoş geldiniz

Rüstem Alyansoğlu:

Ne Mutlu Türküm Diyene diyenler hoş geldiniz
Bu sevginin namesini duyanlar hoş geldiniz
Her biriniz biraz sarraf, bizler de mercan gibi
Aşkımıza derman olan, lokmanlar hoşgeldiniz¹³⁰

¹³⁰ Millî Kültür, 15. Türkiye Âşıklar Bayramı'nın Ardından, Haziran 1981, cilt3, sayı 1, s. 10

SÖZLÜK

Abdal: derviş

Adu: düşman

Agâh: bilgili, haberli, uyanık

Ahval: haller durumlar

Ahd-ı aman:söz vermek

Alamet: iz, nişan, işaret

Amil: Etken, etmen, sebep, faktör

Arzuhâl: dilekçe

Aybala: Ay gibi parlak ve güzel çocuk

Bağuban: bahçıvan, bağ bekçisi

Balaban: İri vücutlu, gürbüz cüsseli

Bermurat: arzunun yerine gelmesi

Bezek: süs, ziynet, bir eseri süslemeye yarayan motiflerin herbiri

Bezm: deliller, şahitler

Bezm-i elest: ruhların ilk toplandığı gün,

Biat: söz verme, bu maksatla el sıkma

Bi'tâp: Bitkin, yorgun.

Bulak: çeşme, pınar

Buse: öpücük

Cahd: azmetme, çalışma

Cavidan: Sonrasız, sürekli kalacak olan

Cem: Toplanma

Cemal: yüz güzelliği

Çeşm-i şehlam:tatlı şaşı

Çeşm-i siyah:siyah göz

Defter-i irfan:ilim defteri

Dem: zaman

Dem: içki

Derviş: Yaşayışı ve davranışı düzensiz,tarikata bağlı kimse

Didar: yüz, çehre

Dide: göz

Dudu Dilli: tatlı dilli kadın

Duva: dua

Dür: inci

Edom: kardeşim

Efsun: büyü, sihir

Elem: Acı, üzüntü, dert, keder:

Enbiya:peygamber

Engel: rakip

Erkan: yol, töre

Esmâ: İsimler

Fani: Ölümlü, gelip geçici, kalımsız:

Feyz: bolluk, çokluk, bereket, ilim, irfan

Gahd-u peyman:

Giriftar: tutulmuş, tutkun, esir, düşkün

Hadde: Madenleri tel durumuna getirmek için kullanılan ve türlü çapta delikleri olan çelik araç

Hasbihal: dertleşme

Hâşâ: Bir durum veya davranışın kesinlikle kabul edilmediğini anlatan bir söz.

He ye: evet ya

Hicap: utanma, utanç, sıkılma

Hikmet: sebep, gizli sebep

Hilafet: halifelik

Himmet:yardım,medet

Hon:sofra,yemek,han

Huma:kuş türü

Humma: Ateşli hastalık, Sıtma nöbeti

Huri: Cennette yaşadığına inanılan kız

Husumet: düşmanlık

İbrişim: kalınca bükülmüş ipek iplik

İcazet: izin, ruhsat

İkrar: tasdik, kabul

İlm-i amil:

İntizar: beddua

İrfan: Bilme, anlama, sezme, kültür

İstida: dilekçe

İtibar: saygınlık, prestij

Kada:bela

Kal:tarikata girmemiş kimseler, laf,söz

Katar maya:kervan

Katre:damla

Kemalat:Bilgi ve erdem bakımından olgunluğa erişme

Kamil:olgun,eren,yetişkin

Kement: idam için kullanılan yağlı kayış

Leb: dudak

Leçek: başörtüsü, yün atkı

Leşker: asker

Mağrip: batı

Mah: ay

Mahbub: sevgili, sevilmiş

Mahsun: Üzgün

Makber: Mezar, kabir

Mar: yılan

Maşrık: doğu

Maşuk: âşık olunan, sevgili

Melaik: melek

Melayık: melek

Melül: mahsun, bezmiş

Mestane: sarhoş

Mesnet: dayanak

Mest:sarhoş,kendinen geçmiş

Mihman: misafir

Mihnet: zahmet, eziyet, gam
 Mizan: terazi, tatlı, ölçü aleti
 Mudara: muhtaç
 Müdrik: Anlamış, akli ermiş
 Münput: özel isim (dağ adı)
 Mürşid: doğru yola gösteren
 Müsahiplik darı: Alevilikte kardeş olmak için yapılan Cem töreni
 Müşköl: sıkıntı, güç, zor
 Müşrik: Allah'a ortak koşan, dinsiz
 Müyesser: kolaylıkla olan
 Müzeyyen: Süslenmiş, bezenmiş, süslü
 Nahak: haksız
 Nalân: inleyen
 Nar: ateş, cehennem
 Nikap: örtü, perde
 Yekta: tek, eşsiz
 Paye: rütbe, derece, aşama
 Pervaz: saçak
 Pervane: geceleri ışık karşında dönen küçük kelebek
 Pey: önceden verilen güvence
 Pünhan: gizli
 Pir: tarikatta ulu kişi,
 Rayiha: güzel koku
 Rehber: Tarikata girmek isteyen kişiyi mürşite götüren kimse
 Reva: yakışır, uygun
 Revan: yürüyen, giden
 Sayeban: gölgelik.
 Saki: içkili toplantılarda içki dağıtan kimse.
 Sertaç: baş tacı, çok sevilen, sayılan kimse.
 Sıdk: doğruluk, bağlılık
 Sima: yüz
 Sine: gönül, bağır

Softa: yaşadığı çağın gerisinde kalmış, geri kafalı kimse

Sah-ı Merdan: Hz.Ali

Şahmar: büyük yılan

Şekta:şikayet,hoşnutsuzluk

Şem-i pervane:

Şikest: kırık

Tebdil: değiştirme

Tecvid: kelimelerin söylenişinde seslerin uzunluk kısalıklarına göre okunması,Kur'an'ın doğru okunmasını sağlayan bilim

Tezek: sığır dışkısı

Turap: toprak

Ulu divan: arifler meclis,gerçekler meclisi

Veli: dost, yar, eren, ermiş

Viran: yıkık, harap

Yâd: yabancı

Yadırgı: yabancı, değişik

Yekta: tek, eşsiz

Zahir: açık görünen

Zahit: Dinin yasak ettiği şeylerden sakınıp, buyurduklarını yerine getiren

Zar-ı figan: inleme

Zat: kişi, kimse

Zülûf: şakaklardan sarkan saç lülesi

SONUÇ

Halk şairleri, kültürel mirasımızın önemli taşıyıcıları, âşıklık geleneğinin özelliklerini günümüze aktaran önemli kaynaklarıdır. Gelenek, âşıklar vasıtasıyla günümüze dek varlığını korumuş ve halkın duygularının tercümanı olmaya devam etmiştir. Âşıkları diğer insanlardan farklı kılan özellikler âşık tipinin oluşmasında önemli bir etkidir. Belirli aşamalardan geçen âşıklar kendi kültürel birikimlerini halkın arasında gezerek hem paylaşmış hem de girdiği farklı kültür coğrafyalarının kültürü ile yoğrularak halkı temsil etme misyonunu üstlenmişlerdir.

Âşık Davut Sularî'nin ustası kendi dedesidir. Halk müziğini irticalen söylediği şiirleri ile birleştirip değişik türkü tarzları ve türleri ile hayattayken üne kavuşmuş, eserleri ve söyleyiş tarzı itibarıyla pek çok halk müziği sanatçısına ilham kaynağı olmuştur. Birlik ve beraberlik konusunda hassasiyetini her zaman korumuş ve âşıklık geleneğinin gereklerini yerine getirerek, 20. yüzyılda geleneğin önemli bir temsilcisi olarak yerini almıştır. Türk halk müziğine katkıları ile de derinlemesine bir müzikal değerlendirmeyi gerektirecek kadar başarılı olan Âşık Davut Sularî'nin, böyle çalışmalar için bu çalışmanın önemli bir adım olduğu düşünülmektedir.

Âşık Davut Sularî ardında bıraktığı eserleri ile ölümsüzleşmiştir. Eserleri hâlen Türk halk müziği sanatçıları tarafından seslendirilmektedir ve TRT repertuvarına bir çok eseri girmiştir. TRT repertuvarına giren bu eserlerin bazılarında Âşık Davut Sularî kaynak kişi gösterilirken bazıları da âşığın kendisine ait eserlerdir. Zaman zaman usta malı da okuyan Âşık Davut Sularî'nin irticalen söyleme yeteneği oldukça güçlüdür. Çalışmanın metin bölümü oluşturulurken âşığın hem hayatta iken söylediği bilinen şiirlerden hem de çeşitli vesilerle söylediği ve kayda alınan şiirlerden yararlanarak 148 şiirlik bir metin oluşturulmuştur. Bu şiirler arasında 5,29,30,43,59 no'lu şiirler usta malı olarak okuduğu, Sulari ile özdeşleşmiş şiirlerdir.

Çalışma sırasında hem Âşığın iyi tanıtılabilmek hem de şiirlerinin yerinde değerlendirilebilmesi için yaşadığı dönemin tarihi, sosyal ve kültürel yönleri ele alınmıştır. Böylece şairin şiirlerinde geçen anlatım hususiyetleri anlatılmaya çalışılmıştır.

Âşık Davut Sularî'nin yazıya geçmiş bütün şiirleri elde edilmeye çalışılmıştır. Bu şiirlerde Âşığın hayatı ve dünya görüşü hakkında önemli bilgilere rastlanmıştır. Ayrıca Âşık Davut Sularî'nin ailesinde bulunan ve henüz yayınlanmamış şiirler tespit edilerek inceleme ve tanıtılma fırsatı bulunmuştur.

Âşık Davut Sularî'nin şiirleri vezin, kafiye, redif yönüyle incelenmiş, ayrıca tür bakımından da bir değerlendirme yapılarak tasnife tabi tutulmuştur. Bu değerlendirme sonucu değişik tür ve konularda şiir söylediği görülmüştür.

Âşık Davut Sularî'nin metinde yer alan şiirlerinden hareketle dil ve üslup özellikleri hakkında bir inceleme yapılmış, bu inceleme sonucu metindeki şiirlerinde atasözüne rastlanamazken 49 deyim tesbit edilmiştir. Bununla birlikte şiirlerindeki yerel söyleyişler de verilmiştir.

Âşık Davut Sularî'nin şiirlerinde özel isimler de önemli bir yer tutmaktadır. Âşığın şiirlerinde geçen özel isimler ile ziyaretleri esnasında tanıdığı isimlere söylediği şiirler verilerek herkes tarafından tanınmayan insanlara şiir söyleme sebepleri açıklanmıştır.

Çeşitli tasavvufi türlerde şiir söyleyen Âşığın koşma türünde daha fazla şiir söylediğini görülmüştür. Yetiştığı yöre kültürünün izlerini taşıyan Âşık Davut Sularî ile ilgili yaptığımız araştırmalar sonucunda kendi imzasıyla yazılan bir mektuba ulaşılmış, ulaşılan bu mektupta olaylara bakışını net bir şekilde görmemiz mümkün olmuş ve bu mektup kendi imzasıyla Âşığın aldığı ödüller bahsinde aynen verilmiştir.

Âşıklık geleneği içinde önemli bir yer tutan atışma alanında çok sayıda atışmaları bulunan Âşık Davut Sularî'nin tespit edilebilen atışmaları Âşık Davut Sularî'nin Atışmaları başlığı altında çalışmanın metin bölümünde yer almıştır.

Katıldığı programlarda almış olduğunu tespit ettiğimiz ödüllere ayrıntılı bir şekilde yer verilmeye çalışılmış ayrıca Âşık Davut Sularî'nin âşıklığının güçlülüğünün bir ifadesi olarak da MESAM kayıtlarında yer alan eserleri ve icracıları ile uzun bir müddet telif hakkını elinde bulunduran Güvercin müzik yapımının kayıtlarında hangi eserinin hangi icracı tarafından okunduğunun listesini yapılmıştır. Bu liste aynı zamanda Âşık Davut Sularî'nin halk müziği sanatçıları üzerindeki etkisini göstermesi bakımından da önemlidir. Bahsedilen listeler ayrıntılı bir şekilde işlenmiştir.

Âşık Davut Sularî'nin âşıklık sürecine bakıldığı zaman kırsal kesimde yetiştiği görülmektedir. Âşık Davut Sularî tasavvufa meraklı bir ailede yetiştiğinden kimi zaman şiirlerinde tasavvufun derinliğini gözlemek mümkündür. Bu yetişme tarzı Âşığın kişiliğinde ve doğal olarak şiirlerinde de kendini göstermektedir.

Âşık Davut Sularî, hayatını at sırtında Türkiye sınırları ile Türkiye dışına taşan seyahatlerle geçirmiş ve hem yurdumuzun gezdiği köy, kasaba ve şehirlerinde hem de yurt dışında bulunduğu ülkelerde farklı kültürlerden etkilenmiş, buralarda yaşadıkları hem şiirlerine konu olmuş hem de kulağında kalan bu yerlere ait ezgiler onun müziğinde de görülmüştür. Elbette bu kadar çok gezmiş , görmüş bir âşığın bu anlamda farklı kültürlerden etkilenmesi ve bunları sanatında kullanması kaçınılmazdır.

Bütün bu bilgiler ışığında Âşık Davut Sularî'nin hayatına baktığımızda kendini sanatına adanmış görülmektedir. Yapmış olduğu seyahatleri Âşık Davut Sularî'yi yerellikten almış yurt ozanlığı çizgisine taşımıştır. Alevi-Bektaşî tarikatının tesirlerinin görüldüğü söylemek mümkün olsa da onun inanç çizgisi Alevi olmayan, dinî ekollere da ilgi duymasını sağlamıştır. Âşığın kuvvetli Allah

inancı onu şucu ya da bucu demekten bizi alıkoymaktadır. Âşık Davut Sularî'nin bu özelliği yüreğine dokunan her türlü mana erine sempati duymasına sebep olmuştur. Aslında onu diyar diyar gezdiren de yüreğindeki bu inancı olmuştur. Bu yönüyle Âşık Davut Sularî “gezgin âşık” tipine yakındır.

Âşık Davut Sularî âşıklık geleneği içinde âşıkların kullandığı bütün türlerde başarılı olmuş, Âşıklık geleneğin gereklerini yerine getirmiş gerçek bir âşıktır.

Bu çalışmanın; Âşıklık geleneklerinin bütün özelliklerini taşıyan Âşık Davut Sularî'yi çok yönlü tanıtarak müzikal alanda farklı tavrı, edebiyat dünyası için de hemen her türde söylediği şiirleri ile ilim dünyasında alacağı yere ışık tutacağı inancındayız.

KAYNAKÇA

AĞCA, Hüseyin

1958 Erzincan Ağzı, Bitirme Tezi,

AKSOY, Ömer Asım

1998 Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü, cilt 1, İnkılap yay. İstanbul

AKTAŞ, Birgitay

2003 Âşık Davut Sularî'nin 15 Eserinin Müzikal ve Edebi Açından
İncelenmesi, İTÜ Devlet Konservevuarı, Bitirme Tezi

APTEKİN, Ali Berat

2003 Gönül Kervanı- Âşık Kul Nuri, Ankara

ARTUN, Erman

2001 Âşıklık Geleneği ve Âşık Edebiyatı, Akçağ, Ankara

BATUR, Suat

1998 Örneklerle Açıklamalı Türk Halk Edebiyatı, İstanbul

BEZİRCİ, Asım

1981 Deyimler Sözlüğü, İstanbul,

BORATAV, Pertev Naili

2005 Yüz Soruda Halk Edebiyatı, Akçağ yay. Ankara

BİRDOĞAN, Nejat,

1972 Beyhani, İstanbul, Gencay Matbaası, Temmuz

ÇAĞRI DERGİSİ,

1975 Onuncu Yıl 1975 Türkiye Âşıklar Bayramı Sonuçları, sayı:214, Kasım

1972 Âşıklar Konya'da, sayı 172, Mayıs

ÇANKAYA, Metin; TEMİZ - R.Mustafa

1995 Erzincan Ağzı, Ertem yay. Ankara

DİLÇİN; Cem

1991 Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, TDK yay. Ankara

DİZDAROĞLU, Hikmet

1969 Halk Şiirinde Türler, TDK yay, Ankara

ÇOBANOĞLU, Özkul

2000 Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Destan Türü, Akçağ yay., Ankara

DUYGULU, Melih

1999 Âşık Davut Sularî, Kalan Müzik Arşiv Serisi, İst.
Melih, www.turkuler.com

ELÇİN, Şükrü

2000 Halk Edebiyatına Giriş, Akçağ Yay. Ankara

ENGÜLLÜ, Suat

4/4/1985 Birlik Gazetesi, Makedonya

Erzincan İl Yıllığı,

1973 Erzincan

GÖKALP, Mehmet

1953, Tercanlı Âşık Davut Sularî, TFA cilt 2, sayı 45, Nisan

GÖLPINARLI, Abdulbâki

2000, Tasavvuf, Milenyum yay. İstanbul

GÜNAY, Umay

1999 Âşık Tarzı Şiir Geleneği ve Rüya Motifi, Akçağ yay. Ankara

GÜZEL, Abdurrahman,

1999 Dinî Tasavvufi Türk Edebiyatı, Akçağ Yay.

HACI BEKTAŞ VELİ ANADOLU KÜLTÜR VAKFI,

----- Âşık Davut Sularî, İmece Kültür Sanatı, yay.no:8

HALICI, Feyzi,

1992 Âşıklık Geleneği ve Günümüz Halk Şairleri, Ankara

HİNÇER, İhsan,

1966 Birinci Âşıklar Bayramı, TFA, Kasım

İSLAM ANSİKLOPEDİSİ,

1991 c.3, İstanbul

İVGİN, Hayrettin,

1985 Âşık Davut Sularî, TFA, Ankara

Kul Ahmet ile yapılan son Röportaj: <http://www.turkuler.com>

KALKAN, Emir

1991 XX.Yüzyıl Halk Şairleri, Kültür Bakanlığı yay.

KARADENİZ, Bekir,

1997 Türküler İzmit Büyükşehir Belediyesi yay.

2005 1900'den 2000'e Halk Şiiri AAKYD yay.

KARAHAN, Leyla,

1996 Anadolu Ağızlarının Sınıflandırılması, Ankara

KEMALİ, Ali

1992 Erzincan , İstanbul

KAYA, Doğan

2003 Âşık Edebiyatına Giriş, Kazakistan –Türkiye Manas Üni. Yay. Bişkek

KERVAN DERGİSİ,

1993 Edibe Sularî ile Söyleşi, İstanbul, Ocak

1993 Alevilik ve Müzik Üzerine, İst. Haziran

KILIÇKIRAN, Mazlum Nusret; ÖZCAN, Mustafa,

Tercan Ellerinden Bir Gönül Ozanı Menzile Vardı, yayınlanan

TRT radyo programı metni

KÖPRÜLÜ, Fuad

1976 Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar, D. İ.B.yay. Ankara

1999 Edebiyat Araştırmaları, TTK yay. Ankara

2004 Saz Şairleri I-V, Akçağ, Ankara

KÖZ DERGİSİ,

1980 Atatürk Üniversitesi yay. cilt 1, sayı 4, Mayıs

KUDRET , Cevdet

1980 Örneklerle Edebiyat Bilgileri; İnkılap yay. İstanbul

KÜLEKÇİ, Numan

Edebi Sanatlar, Akçağ, Ank.,

LEVENT, İlknur,

1991 Açıklamalı Deyimler Sözlüğü, Bu yay., İstanbul

MİLÎ KÜLTÜR ,

1981 15.Türkiye Âşıklar Bayramının Ardından, cilt 3, sayı 1

NASRATTİNOĞLU, İrfan Ünver,

Âşıklık Geleneğinin Bütün Geleneklerini Yerine Getirebilen Fırat Havzalı

Âşık Davut Sularî, Fırat Havzası 2.Folklor ve Etnografya Sempozyumu

OĞUZ, M.Öcal

1993 Halk Şiirinde Tür ve Şekil Meselesi, Millî Folklor, Güz, sayı 19

ÖZBEK, Mehmet

1998 Türk Halk Müziği El Kitabı Terimler Sözlüğü, Ankara

1976 Âşık Davut Sularî ile Söyleşi, İstanbul

ÖZDEMİR, Ahmet Z.

1990 Öyküleriyle Ağıtlar, Kültür Bak.yay

ÖZDEMİR, Emin,

1981 Deyimler Sözlüğü, Remzi Kitapevi, İstanbul,

ÖZDEMİR, İbrahim - Kaymaz Rıfkı - Buyruk, Mehmet

1983 Bütün Yönleriyle Erzincan, Erzincan

ÖZKIRIMLI, Atilla

1977 Türk Edebiyatı, Ansiklopedisi, c.1, s.4, İst.1977

PASİN, M.Hidayet, Çelik, Vedat

1962 Erzincan Tarihi, Coğrafyası, Folklorü, Kardeş Matbaası

SAĞIR, Mukim

1995 Erzincan ve Yöresi Ağızları, TTK. Ankara

SİVAS FOLKLORU,

1975 10. Geleneksel Konya Âşıklar Bayramı ve I.Konya Uluslararası Folklor ve Halk Edebiyatı Semineri, sayı 35, Aralık

SULARÎ, Berrin

2005 Röportaj, Mayıs

ŞAHİN, Tahir Erdoğan

1985 Erzincan Tarihi, Erzincan

ŞENEL, Süleyman; Engin, Turan,

www.turkuler.com

TANRIKULU, Nazım İrfan,

2000 Âşıklar Divanı, İstanbul,

TANIKLARIYLA TARAMA SÖZLÜĞÜ,

1957, Uma, Türk Dil Kurumu, Ankara

TARAMA SÖZLÜĞÜ,

1972, Uma, cilt VI, Türk Dil Kurumu, Ankara

TÜRK ANSİKLOPEDİSİ

1998 Türkü, 6.Cilt

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANSİKLOPEDİSİ

1997 Âşık Edebiyatı, cilt1, İstanbul

TÜRK FOLKLORU,

1982 sayı 36, Temmuz

TÜRKİYE'DE HALK AĞZINDAN DERLEME SÖZLÜĞÜ,

1993 Uma, cilt XI, Ankara

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI,

2000 , Türk Halk Müziği Repertuarı

TÜRK DİL KURUMU,

1998 Türkçe Sözlük, 1.cilt, Ankara

2005 İmla Kılavuzu, Ankara

YAĞIZ, Süleyman,

1983 Yaşayan Halk Ozanları Antolojisi, Üç Çiçek yay.

1991 İşte Bizim Mahsuni, Hasat yay.

YAKICI, Ali,

1992 Konyalı Âşık Mehmet , Ankara (Basılmamış Doktora Tezi)

1993 Âşık Tarzı Türk Şiirinde Mektup Geleneği, Millî Folklor, Ankara

Bahar

2001 Âşık Edebiyatında Divan Söyleme Geleneği ve Tûluat Divanı,

Millî Folklor, c.10. Ankara, Bahar

YAMAN, Ali

23-28 Ekim 2000 Anadolu Aleviliğinde Ocak Sistemi ve Dedelik Kurumu

ERVAK tarafından düzenlenen Uluslararası Anadolu İnançları Kongresi'nde sunulan bildiridir.

YARDIMCI, Mehmet,

2002 Başlangıcından Günümüze Türk Halk Şiiri, Ankara

----- Davut Sularî ile Son Sohbet, Erciyes Dergisi sayı:105

YURT ANSİKLOPEDİSİ,

1982- Erzincan, cilt 4, İstanbul,

YARARLANILAN WEB SAYFALARI:**Anadolu Alevilerinin İnanç Önderleri:**

[http:// www.hbektas.gazi.edu.tr](http://www.hbektas.gazi.edu.tr)

<http://www.erzincan.gov.tr/tarih.htm>

<http://www.besteciler.com>

[http:// www.bupress.com](http://www.bupress.com)=Boğaziçi Üniv.yayınevi

<http://turkuler.com/ozan/davut.asp>

<http://www.hbektas.gazi.edu.tr>

<http://www.turkuler.com/ozan/davut.asp>

Davut Sularî web sitesi:

<http://www.turkuler.com/ozan/davut.asp>

www.kulturturizm.gov.tr/

<http://www.tdk.gov.tr/adsozlugu/AdArama.asp>

ÖZET

Âşık Davut Sularî'nin hayatı, sanatı ve eserlerini konu alan bu çalışma dört bölümden oluşmaktadır.

Çalışmanın Giriş bölümünde Erzincan'ın tarihi, coğrafi ve kültürel özellikleri değerlendirilmiş ve Erzincan'ın ağız özellikleriyle ilgili bilgiler verilmiştir.

Çalışmanın Birinci Bölümünde Âşık Davut Sularî'nin doğumundan ölümüne kadar hayatıyla ilgili konular işlenmiştir.

Çalışmanın İkinci Bölümünde âşık edebiyatına genel bir bakıştan sonra elde edilen bilgiler ışığında Âşık Davut Sularî'nin âşıklık geleneği içindeki yeri değerlendirilmiştir.

Çalışmanın Üçüncü Bölümünde Âşık Davut Sularî'nin dil ve üslup özellikleri, şiirlerinde kullanılan anlatım hususiyetleri açıklanmıştır.

Dördüncü Bölüm ise bugüne kadar Âşık Davut Sularî'ye ait olduğu bilinen şiirlerle henüz araştırmacılar tarafından bilinmeyen 148 şiirden oluşmaktadır. Bu şiirler hece ölçülerine göre ve ilk kıtanın son dizesinin son harfine göre verilmiştir. Ayrıca her şiire ve şiirdeki her haneye numaralar verilmiştir. Çalışmada kullanılan örneklerin sağ tarafına parantez içinde şiir ve hane numaraları verilerek çalışmada istatistiksel bir yöntem kullanılmıştır.

Çalışmada şiirlerin içinde geçen ve açıklanma ihtiyacı duyulan kelimeler için sözlük bölümü oluşturulmuştur.

Çalışma sırasında yararlanılan kaynaklar Kaynakça kısmında alfabetik olarak yer almıştır.

Çalışmanın sonunda Âşık Davut Sularî'nin TRT repertuvarına giren eserleri, çeşitli vesilelerle çekilmiş resimleri ile Erzincan'ın Çayırılı ilçesinde bulunan kabrinin resmi yer almıştır.

ABSTRACT

This study, related to the life, art and works of Âşık Davut Sularî consists of four parts.

In the introduction part, the history, geography and cultural features of Erzincan are assessed and some information about the features of Erzincan's accent is given.

In the first part of the study, from the beginning to the end of his life is studied.

In the second part after viewing general information about aşık tradition in the Turkish literature, Âşık Davut Sularî's situation in this kind of literature is evaluated.

In the third part; the features of Âşık Davut Sularî's language style that he used in his ballads and poems are explained.

In the fourth and the last part of the study you can find his well-known poems and 148 new poems which are unknown by the researchers. These poems are presented according to the rhythm measure of syllable and the last letter of the last line of the first verse. Moreover, numbers are given to each poem and each stanza. The examples used in this study have numbers in the parenthesis on their right. So statistical method was used in the study.

A dictionary part is formed for the words which need explanation and used in the poems

The sources used in this study are given in the bibliography part in an alphabetical sequence.

At the end of this study, the ballads of Âşık Davut Sularî which are accepted and used by the TRT, the pictures of Âşık Davut Sularî and his tomb in Çayırılı, Erzincan take place.

EKLER

- 1. Âşık Davut Sularî'nin TRT Türk Halk Müziği Repertuarına Girmiş Eserleri**
- 2. Âşık Davut Sularî'yle İlgili Resimler**

T.R.T. MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T.H.M. REPERTUAR SIRA No : 1502
İNCELEME TARİHİ : 13-12-1979

YÖRESİ
ERZİNCAN

KİMDEN ALINDIĞI
TERCANLI DAVUT SULARI
SÜRESİ : 4 = 60

ÇOKTAN BERİ YOLLARINI GÖZLERİM (PİR SULTAN ABDAL' DAN)

DERLEYEN
ALİ EKBER ÇİÇEK

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ARIF SAĞ

COK TAN BE RI YOL LA RI NI
YOK SA KAR SI MIZ DA O TU
HIN DI DIR YA RI MIN KAS LA

GÖZ LE RİM GÖN LÜ MÜN Zİ YA SI DOST SA FA GEL Dİ N
RAN MI RİM SE Rİ MİN SEV DA YA YE Tİ REN Mİ Sİ N
RI HIN DI SE BİL MEM ME LEK MIY DI ARŞ DAN MI IN Dİ N

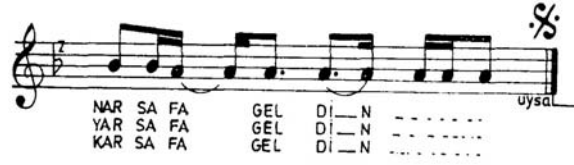
HE Y HE Y HE Y HE Y

HE Y HE Y SU GA Rİ P GÖ N LÜ MÜN
BİR SU VE R İ CE YİM

BA Ğİ BO S TA NI AY VA İ LE TU RUNC
GÖ Tİ RE N MI SIN KA TAR MA YA I LE
YÜ RE Ğİ M YAN DI TEM MUZAY LA RIN DA

NAR SA FA GE L DİN AY VA İ LE TU RUNC
YAR SA FA GE L DİN KA TAR MA YA I LE
KAR SA FA GE L DİN TEM MUZAY LA RIN DA

ÇOKTAN BERİ YOLLARINI GÖZLERİM
(Sahife - 2)

— 1 —

ÇOKTAN BERİ YOLLARINI GÖZLERİM
GÖNLÜMÜN ZİYASI DOST SAFA GELDİN
SU GARİP GÖNLÜMÜN BAĞI BOSTANI
AYVA İLE TURUNÇ NAR SAFA GELDİN

— 2 —

YOKSA KARŞIMIZDA OTURANMISIN
SERİMİ SEVDAYA YETİRENMİSİN
AĞIR YÜKLERİMİ GOTÜRENMİSİN
KATAR MAYA İLE YAR SAFA GELDİN

— 3 —

HİNDİDİR YARIMIN KASLARI HİNDİ
BİLMEM MELEKMIYDI ARSDANMI İNDİ
BİR SU VER İÇEYİM YÜREĞİM YANDI
TEMMUZ AYLARINDA KAR SAFA GELDİN

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
TMM REPERTUAR SIRA No: 3609
İNCELEME TARİHİ: 3.5.1991

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI

AŞIK DAVUT SULARİ
SÜRESİ :

YAZ AYLARI GELDİ GEÇTİ

DERLEYEN

İST. BEL. TMM. Md.

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN

İST. BLD. KONS. TMM. T

YAZ AY LA RI GEL Dİ GEÇ Tİ

GÜ ZOL DU DUY DUN MU BÜL BÜL

SEN GÜL İ LE SE Vİ ŞİR KEN

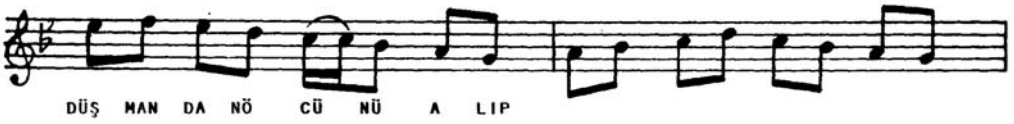
SÖ ZOL DU DUY DUN MU BÜL BÜL

SEN GÜ Lİ LE SE Vİ ŞİR KEN

YAZ AYLARI GELDİ GEÇTİ

-2-

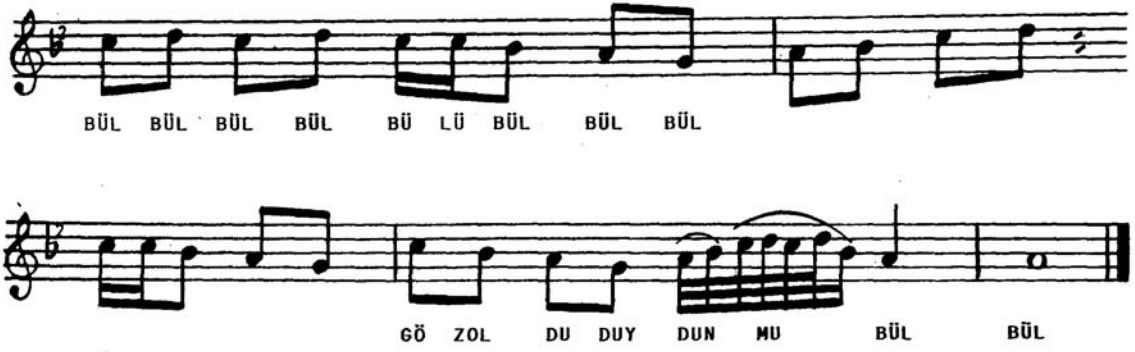

YAZ AYLARI GELDİ GEÇTİ
-3-

YAZ AYLARI GELDİ GEÇTİ

4

YAZ AYLARI GELDİ GEÇTİ
GÜZ OLDU DUYDUN MU BÜLBÜL
SEN GÜL İLE SEVİŞİRKEN
SÖZ OLDU DUYDUN MU BİLBİL

DÜŞMANDAN ÖCÜNÜ ALIP
VÜCUT RUHSUZ HİSSİZ KALIP
KALBİMİ ATEŞE SALIP
KÖZ OLDU DUYDUN MU BÜLBÜL

BİL SULARI ERENLERDEN
CANI BAŞI VERENLERDEN
SENİ BENİ GÖRENLERDEN
GÖZ OLDU DUYDUN MU BÜLBÜL

Y R Y MÜZİK DAİRESİ YAYINLAM
Y H M REPERTUAR SIRA No: 3632
İNCELEME TARİHİ: 30.10.1991

DERLEYEN

YÖRESİ
ERZİNCAN

DERLEME TARİHİ

KİMDEN ALINDIĞI
DAVUT SÜLARİ
SÜRESİ:

SEHER VAKTİ KALKAN KERVAN

MOTAYA ALAN
KUBİLAY DÖKMEŞ
ERGİN DEĞİRMENCI

(SAZ)

SE HER VAKTİ KA-L KANKE—R VA—N İ Nİ LER DE ZA—Rİ LE—Nİ-R

BİR GÜ ZE LE DÜ ŞE N GÖ NÜ—L Çİ ÇEKLE Nİ—R KO—RU LA—Nİ-R

BİR GÜ ZE LE—DÜ ŞE-N GÖ NÜ—L Çİ ÇEKLE Nİ—R KO—RU LA—Nİ-R

(SAZ)

BAH ÇE NİZ DE GÜ—L LER A ÇA—R DALIN DA—BUL BÜ—L LER Ö TER

-2-

SEHER VAKTİ KALKAN KERVAN

EN GEL GE Lİ—R Bİ—R KAL KA TA—R O LANİŞ LER GE—Rİ LE

Nİ—R ENGEL GE LİR Bİ—R KAL KA TA—Rİ O LAN

İS LE Rİ AE—Rİ LE—Nİ—R BÜL BÜL GEL Dİ KO—N DU DA—LA—

BÜLBÜLDEN HA TA YOL GÜ—LE—EN GEL BİR TAS A TA—R GÖ LE—

YÜ ZEN ÖR DEK YA RA LA—Nİ—R ENGEL BİR TAS A TA—R GÖ LE—

YÜ ZEN ÖR DEK YA RA LA—Nİ—R (SAZ—

PİR SUL TAN AB DA L GÖÇE

Lİ—M PİRE LİN DEN BA—Dİ ÇE—Lİ—M İN KÂRO LAN

DA—H KAĞA—Lİ—M İN KÂR Bİ—R GÜN PA—RE LE—R Nİ—R

- 3 -
SEHER VAKTİ KALKAN KERVAN

SEHER VAKTİ KALKAN KERVAN
İNİLERDE ZARILANIR
BİR GÜZELE DÜŞEN GÖNÜL
ÇİÇEKLENİR KORULANIR

BÜLBÜL GELDİ KONDU DALA
BÜLBÜLDEN HATA YOK GÜLE
ENGEL BİR TAŞ ATAR GÖLE
YÜZEN ÖRDEK YARALANIR

BAHÇENİZDE GÜLLER BİTER
DALINDA BÜLBÜLLER ÖTER
ENGEL GELİR BİR KAL KATAR
OLAN İŞLER GERİLENİR

PİR SULTAN ABDAL GÖÇELİM
PİR ELİNDEN BAD'İÇELİM
İNKAR OLANDAN KAÇALIM
İNKAR BİR GÜN PARALANIR

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No : 1939
İNCELEME TARİHİ : 5 - 10 - 1979
YÖRESİ
TERCAN
KİMDEN ALINDIĞI
AŞIK DAVUT SULARI
SÜRESİ :

DERLEYEN
TRT

DERLEME TARİHİ
1975

NOTAYA ALAN
NİDA TUFEKÇİ

EY HAMAMCI BU HAMAMA
GÜZELLERDEN KİM GELDİ
(TATYAN.)

EY HA MAM CI BU HA TA MA MA GÜ ZE L LE R DEN
HA MA MIN GO BEK Şİ NA U C GE LIN BİR

Kİ M GE L Dİ EY HA MAM CI
Kİ Z GE L Dİ HA MA MIN GO

BU HA MA MA GÜ ZE L LE R DEN Kİ M GE L
BE K TA Şİ NA ÜC GE LI N BİR Kİ Z GE L

Dİ Dİ İN CE BEL Lİ DU DU DİL Lİ
HA MA MIN GÖK KUBBE Sİ Nİ

ŞE KER HA L Lİ DA YA R GE L Dİ YA
HOŞ BİR SE DA Dİ RA L Dİ YA

R YAR YA R YA R YA R YA R

EY HAMAMCI BU HAMAMA GÜZELLERDEN KİM GELDİ
(Sahife .2)

YA R YA R AL HAN CE Rİ N ÇA L Sİ

NE ME GÖR Sİ NE M DE NE LE R VA R

YA R YA R uysal

— 1 —
EY HAMAMCI BU HAMAMA GÜZELLERDEN KİM GELDİ
İNCE BELLİ DUDU DILLİ ŞEKER HALLI YAR GELDİ
Bağlantı { Yar..... AL HANÇERİ ÇAL SİNEME
GÖR SİNEMDE NELER VAR YAR YAR

— 2 —
HAMAMIN GÖBEK TAŞINA ÜÇ GELİN BİR KIZ GELDİ
HAMAMIN KUBBESİNİ HOŞ BİR SEDADIR ALDI.

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T R T REPERTUAR No : 4204
İNCELEME TARİHİ : 18. 12. 1988

YÖRE
ERZİNCAN/Tercan
KAYNAK KİŞİ
Ağa DAVUT SÖLARI

SÖRE :

BANA BU İLMİ İRFANI VEREN MUHAMMED ALİ'DİR

DERLEYEN
TURAN ENGİN

DERLEME TARİHİ

NOKTALAYAN
MEHMET ERENLER

(SAZ - - - - -)

BA NA BU İL Mİ İR FA Nİ

BA NA BU İL Mİ İR FA Nİ VE REN MU HAM ME DA Lİ DİR

BİR AL LAH AL LAH DOST BİR AL LAH AL LAH DOST (SAZ

BİR AL LAH AL LAH DOST (SAZ - - - - -)

BANA BU İLMİ İRFANI VEREN MUHAMMED ALİ'DİR
-2-

The musical score is written on ten staves. The first four staves are instrumental, featuring a melody in a treble clef with a key signature of one flat (B-flat) and a 4/4 time signature. The melody is composed of eighth and sixteenth notes, with some measures containing beamed sixteenth notes. The fifth staff begins with the lyrics 'AŞ GIN DO LU SU Nİ Çİ RİP'. The sixth staff continues the melody with the lyrics 'AŞ GIN DO LU SU Nİ Çİ RİP A YAK SIZ DER YA GE Çİ RİP'. The seventh staff is marked '(SAZ -)' and continues the instrumental melody. The eighth staff begins with the lyrics 'GA NAT VE RİP DE U ÇU RUP'. The ninth staff continues the melody with the lyrics 'GA NAT VE RİP DE U ÇU RUP GE REN MU HAM ME DA LI DİR'. The tenth staff concludes the piece with the lyrics 'HU AL LAH AL LAH DOST (SAZ - - - - -) BİR AL LAH AL LAH DOST (SAZ - - - - -)'. The score includes various musical notations such as notes, rests, and dynamic markings.

AŞ GIN DO LU SU Nİ Çİ RİP
AŞ GIN DO LU SU Nİ Çİ RİP A YAK SIZ DER YA GE Çİ RİP
(SAZ -)
GA NAT VE RİP DE U ÇU RUP
GA NAT VE RİP DE U ÇU RUP GE REN MU HAM ME DA LI DİR
HU AL LAH AL LAH DOST (SAZ - - - - -) BİR AL LAH AL LAH DOST (SAZ - - - - -)

BANA BU İLMİ İRFANI VEREN MUHAMMED ALİ'DİR

-3-

YÂR AL LAH AL LAH DOST (SAZ -----)

Bİ RAL LAH AL LAH DOST

YÂR AL LAH AL LAH DOST (SAZ -----)

HER MİL LE TİN VAR Bİ Rİ Dİ Nİ HER MİL LE TİN VAR BİR Dİ Nİ

MU HAM ME DİN ÇOK DUR Ü NÜ (SAZ -----)

ME LİK LE Rİ NEN GER ÇEK Ü NÜ ME LİK LE Rİ NEN GER ÇEK Ü NÜ

Bİ LEN MU HAM ME DA Ü DİR HU AL LAH AL LAH DOST (SAZ -----)

BANA BU İLMİ İRFANI VEREN MUHAMMED AL'DİR

-4-

The musical score is written on ten staves, each with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The melody is composed of eighth and sixteenth notes, often beamed together in groups. The lyrics are written in Turkish and are aligned with the notes. There are several instances of '(SAZ - - - -)' indicating instrumental interludes. The score is divided into two systems by a dashed line. The first system contains the first five staves, and the second system contains the remaining five staves.

BE RAL LAH AL LAH DOST (SAZ - - - -) YÂR AL LAH AL LAH DOST (SAZ - - - -)

VA RA Lİ MA LİM DOST

YÂ RA LİM A LİM DOST (SAZ - - - -)

MEV LÂ YA OL MAZ BA HA NA MEV LÂ YA LO MAZ BA HA NA

İN AD GE REK DİR GUR A (SAZ - - - -)

Â ŞİG E DİP BU Cİ HA NA Â ŞİG E DİP BU Cİ HA NA

BANA BU İLMİ İRFANI VEREN MUHAMMED AL'DİR

-5-

The musical score is written on ten staves, each with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The melody is composed of eighth and sixteenth notes, often beamed together in groups. The lyrics are written in Turkish and are placed below the corresponding staves. The score includes several measures of rests, indicated by dashed lines and the word '(SAZ)' in parentheses, suggesting instrumental interludes. The lyrics are as follows:

SÖ REN MU HAM ME DA LI DIR HU AL LAH AL LAH DOST (SAZ - - -)

Bİ RAL LAH AL LAH DOST (SAZ - - -) YÂ RAL LAH AL LAH DOST (SAZ - - -)

SU LA Rİ YEM BİR GÜ NÜM LE SU LA Rİ YEM BİR GÜ NÜM LE

HEK MET A ÇIK SİR GÜ NÜM DE (SAZ - - -)

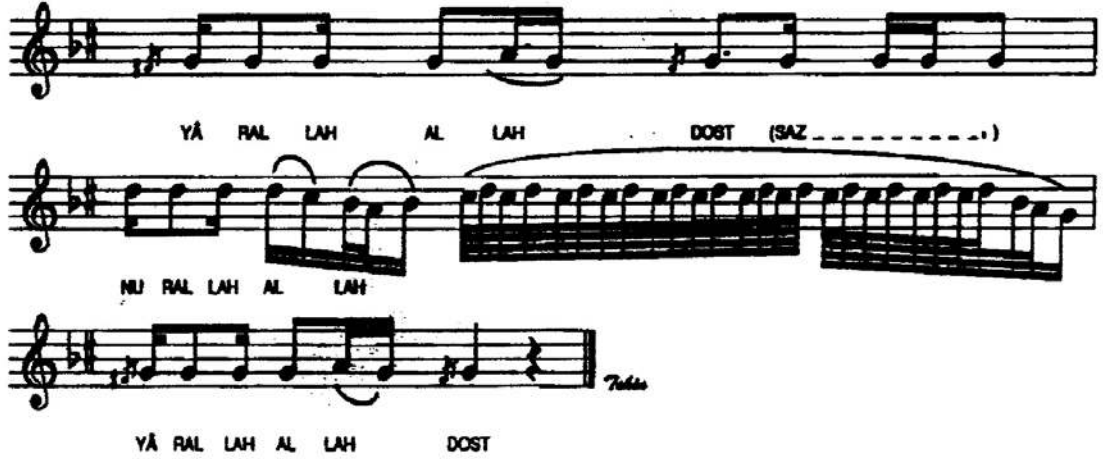
BE NA Cİ ZEM DAR GÜ NÜM DE

BE NA Cİ ZEM DAR GÜ NÜM DE E REN MU HAM ME DA LI DIR

HU AL LAH AL LAH DOST (SAZ - - -) Bİ RAL LAH AL LAH DOST (SAZ - - -)

BANA BU İLMİ İRFANI VEREN MUHAMMED AL'DİR

- 6 -

BANA BU İLMİ İRFANI
VEREN MUHAMMED AL'DİR
BİR ALLAH ALLAH DOST
BİR ALLAH BİR DOST

AŞGIN DOLUSUN İÇİRİP
AYAKSIZ DERYA GEÇİRİP
GANAT VERİP UÇURUP
GEREN MUHAMMED AL'DİR

HU ALLAH ALLAH DOST
BİR ALLAH ALLAH DOST
YÂR ALLAH ALLAH DOST
BİR ALLAH ALLAH DOST
YÂR ALLAH ALLAH DOST

HER MİLLETİN VAR BİR DİNİ
MUHAMMED'İN ÇOKDUR ÖNÜ
MELEKLERİN GERÇEK ÖNÜ
MELEKLERİN GERÇEK ÖNÜ
BİLEN MUHAMMED AL'DİR

HU ALLAH ALLAH DOST
BİR ALLAH ALLAH DOST
YÂR ALLAH ALLAH DOST
YÂR ALİM ALİM DOST
YÂR ALİM ALİM DOST

MEVLÂ'YA OLMAZ BAHANA
BİAD GEREKİR GURANA
ÂŞIK EDİP BU CİHANA
SÜREN MUHAMMED AL'DİR

HU ALLAH ALLAH DOST
BİR ALLAH ALLAH DOST
YÂR ALLAH ALLAH DOST

SULAPİYEM BİR GÜNÜMLE
HEMİT AÇIK SİR GÜNÜMDE
BEN ACİZEM DAR GÜNÜMDE
EREN MUHAMMED AL'DİR

HU ALLAH ALLAH DOST
BİR ALLAH ALLAH DOST
YÂR ALLAH ALLAH DOST
NUR ALLAH ALLAH DOST
YÂR ALLAH ALLAH DOST

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR SIRA NO 2067
İNCELEME TARİHİ : 25.2.1980

YÖRESİ

KİMDEN ALINDIĞI
TERCANLI DAVUT SULTAN

BİR YİĞİT GURBETE DÜŞSE

(Ercişli Emrah'tan)

DERLEYEN
İstanbul Rd. THM Ş b.

DERLEME TARİHİ
31.5.1976

NOTAYA ALAN
YÜCEL PAŞMAKÇI

SÜRESİ : ♩ = 60

The musical score is written in staff notation with a key signature of one flat (B-flat) and a common time signature (C). The tempo is marked as ♩ = 60. The lyrics are in Turkish and are written below the staff. The score consists of eight lines of music, each with a corresponding line of lyrics. The lyrics are: BİR Yİ GİT GUR BE TE DÜŞ SE GÖR BA ŞI NA NE LE R GE LİR Sİ LA DÜŞ. The lyrics are written in a stylized font with some characters in all caps and some in lowercase. The score is a single melodic line.

BİR Yİ

GİT GUR BE TE DÜŞ

SE GÖR BA ŞI NA NE LE

R GE LİR Sİ LA

Sİ FİK Rİ NE DÜŞ

-2-

BİR YİĞİT GURBETE DÜŞSE

SE ----- YAŞ GÖ ZÜ NE DO LAR

GE LİR

GUDRET

TEN ÇE KİL Mİ

Ş GA Sİ LAR ----- Dİ DEM

DEN A KİT TİM YA. Şİ

-3-
BİR YİĞİT GURBETE DÜŞSE

LAR YU VA SIN TER Kİ DEN

KUŞ LAR YU VAM Dİ YE R

DÖ NER GE LİR YU VA SIN

TER Kİ DEN KUŞ LAR YU VAM

Dİ YER DÖ NER GE LİR

- 4 -
BİR YİĞİT GURBETE DÜŞSE

EMRA HIM DER SEL Vİ

BO YUN HU Rİ

ME LE K Mİ DİR SO YUN

SÜ RÜ DE N AY RI LAN KO

YUN KU ZUM Dİ YE R ME LER

GE LİR SÜ RÜ DEN AY RI LAN

KO YU N KUZUM Dİ

YER ME LER GE LİR

TRT MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
THM REPERTUAR No : 4203
İNCELEME TARİHİ :

DERLEYEN
TRT

YÖRE
ERZİNCAN

BEN BİR GÜZEL SEVDİM GÖNLÜM İÇİNDE

DERLEME TARİHİ

KAYNAK KİŞİ
AŞIK DAVUT SULARI

NOTALAYAN
SÜLEYMAN YILDIZ

SÜRE : ♩ = 138

2.

(SAZ - - - - -)

BEN BİR GÜ ZEL SEV DİM (SAZ - - - - -)

GÖN LÜM İ ÇİN DE A YA Gİ YÖK

AM MA AM MA GÖZ LE Rİ VAR DİR (SAZ - - - - -)

1- DE DİM GÜ ZEL NE DİR NE DİR SEN DE Kİ EL
2- KÜS ME Sİ YÖK AM MA AM MA NAZ LA Rİ VAR

HAL DİR (SAZ - - - - -) 1- AL BE Nİ BE Nİ (SAZ - - - - -)
2- TER KET MEM SE Nİ

SE VER DİN HA Nİ (SAZ - - - - -)

2.

BEN BİR GÜZEL SEVDİM GÖNLÜM İÇİNDE

-2-

İ LA HI BU DA VUT (SAZ - - - -) SU LA RI TU

HAF (SAZ - - - -) SU LA RI TU HAF (SAZ - - - -)

BİR DÜK KAN AÇ MIŞ TIR YAR YAR KU YUM CU SAR

RAF (SAZ - - - -) 1- GER ÇEK LER KAR ŞİM DA YAR YAR
2- SAN TUR CÜM BÜ ŞÜ YOK

O TU RUR SAF SAF (SAZ - - - -) AL BE Nİ BE Nİ
SAZ LA RI VAR DIR

(SAZ - - - -) TER KET MEM SE Nİ (SAZ - - - -)

SE VER DİN HA N: *nezih*

BEN BİR GÜZEL SEVDİM GÖNLÜM İÇİNDE
AYAĞI YOK AMMA GÖZLERİ VARDIR
DEDİM GÜZEL NEDİR SENDEKİ BU HAL
KÜSMESİ YOK AMMA NAZLARI VARDIR

BAĞLANTI:
AL BENİ BENİ
TERKETMEM SENİ
SEVERDİN HANI

İLAHİ BU DAVUT SULARİ TUHAF
BİR DÜKKAN AÇMIŞTIR ! Yar Yar) KUYUMCU SARPRAF
GERÇEKLER KARŞIMDA (Yar Yar) OTURUR SAF SAF
SANTUR CÜMBÜŞÜ YOK SAZLARI VARDIR

BAĞLANTI:
AL BENİ BENİ
TERKETMEM SENİ
SEVERDİN HANI

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR No : 3923
İNCELEME TARİHİ : 2. 3. 1994

DERLEYEN
TURAN ENGİN

YÖRE
ERZİNCAN /Tercan
KAYNAK KİŞİ
DAVUT SULARI

VARDIM KIRKLAR KAPISINA

DERLEME TARİHİ

NOTALAYAN
YÜCEL PAŞMAKÇI

SÜRE :

§

(SAZ -

VAR DIM KIRK LAR KA PI SI NA

VAR DIMKIRK LAR KA PI SI NA BAK TIM CEN NET YA PI SI NA

TAP MI ŞAM HAK KA PI SI NA E VEL AL LAH Â HİR AL LAH

E VE LAL LAH Â HİR AL LAH DÖ NEMEM ES TAĞ FI RUL LAH

BEN DEYEM AL LA HEY VAL LAH İ MÂ NİM A MEN TU BİL LAH

§

VARDIM KIRKLAR KAPISINA
BAKTİM CENNET YAPISINA
TAPMIŞAM HÂK KAPISINA

DAVUT SULAR CANLAR CANI
MEVLÂNA MAHMUT HAYRANI
PİRİMDİR VEysel KARANİ

GENÇTÜRK

EVEL ALLAH ÂHİR ALLAH
DÖNEMEM ESTAGFİRULLAH
BENDEYEM ALLAH EYVALLAH
İMANİM AMENTU BİLLAH

EVEL ALLAH ÂHİR ALLAH
DÖNEMEM ESTAGFİRULLAH
BENDEYEM ALLAH EYVALLAH
İMANİM AMENTU BİLLAH

PİR ELİNDEN İÇTİM DOLU
ÖĞRENDİM ERKÂNI YOLU
EMNÜYETTE MÜMİN KULU

MAHMUT : Allah'ın güzellik vasıflarından

EVEL ALLAH ÂHİR ALLAH
DÖNEMEM ESTAGFİRULLAH
BENDEYEM ALLAH EYVALLAH
İMANİM AMENTU BİLLAH

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 3653
İNCELEME TARİHİ: 31.10.1991

DERLEYEN

YÖRESİ

ERZİNCAN

KİMDEN ALINDIĞI

DAVUT SULARİ

SÜRESİ:

BİR GÜZELİN AŞIĞIYIM ERENLER

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN

ZAFER GÜNDOĞDU

BİR GÜ ZE Lİ—N A ŞI— Gİ YI ME RE—N LE—R (SAZ—---)

BİR GÜ ZE— Lİ—N A ŞI— Gİ YI— ME RE—N LE—R (SAZ—---)

Ö NU Nİ— Çİ—N TA— ŞA— TU— TA RE—L BE Nİ

GÜN DÜZ HA YA— LİM DE— GE CE— DÜ— ŞÜ—M DE— (SAZ—---)

GÜN DÜZ HA— YA— LİM DE— GE CE DÜ— ŞÜ—M DE— (SAZ—---)

KUM DAN KU— MA— SA— VU— RU— YOR YE—L BE Nİ

KUM DAN KU— MA— SA— VU— RU— YOR YE—L BE Nİ

- 2 -

BİR GÜZELİN AŞIĞIYIM ERENLER

BİR GÜZELİN AŞIĞIYIM ERENLER
ONUN İÇİN TAŞA TUTAR EL BENİ
GÜNDÜZ HAYALİMDE GECE DÜŞÜMDE
KUMDAN KUMA SAVURUYOR EL BENİ

AĞ GÜL OLSAM AĞ GERDANA SOKULSAM
KEMER OLSAM İNCE BELE SARILSAM
KÖLE OLSAM PAZARLARDA SATILSAM
YARİM DİYE AL SİNENE SAR BENİ

PİR SULTAN ABDALIM GAMZELER OKDUR
HEZERAN SİNEMDE YARALAR ÇOKDUR
BENİM SENDEN ÖZGE SEVDİĞİM YOKDUR
İNANMAZSAN OL ALLAHA SAL BENİ

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR No : 1198
İNCELEME TARİHİ :

DERLEYEN
ALİ EKBER ÇİÇEK

YÖRE
ERZİNCAN/Tercan
KAYNAK KİŞİ
ÂŞIK DAVUT SULARI

DERLEME TARİHİ

NOTALAYAN
AHMET YAMACI

ŞEPKE'NİN KAVAKLARI

SÜRE : 11 = 52

(SAZ--)

KA VAK LA RI DO LAR GI DER ARK LA RI

KAR ŞI DAN GÖ RÜ NÜ YOR O YÂ RIN KO

NAK LA RI VAY LE LE LE LE LE LE HA NİM

GEL O TUR BE NİM CA NİM VAY LE LE LE LE

LE LE HA NİM GEL O TUR BE NİM CA NİM

ŞEPKE'NİN KAVAKLARI
DOLAR GİDER ARKLARI
KARŞIDAN GÖRÜNÜYOR
O YÂRIN KONAKLARI

ERZİNCAN'DA BİR KUŞ VAR
KANADINDA GÜMÜŞ VAR
GİTTİ YÂRIM GELMEDİ
ACEP BUNDA NE İŞ VAR

ERZİNCAN'IN DAĞLARI
HIÇ KALKMIYOR KARLARI
O YÂR BUR DAN GİDİNCE
ISSİZ KALDI BAĞLARI

BAĞLANTI :

BAĞLANTI

BAĞLANTI

VAY LE LE LE LE LE LE HANIM
GEL OTUR BENİM CANIM

ŞEPKE'NİN KAVAKLARI

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR SIRA No: 2748
İNCELEME TARİHİ: 31.10.1985

DERLEYEN
T R T

YÖRESİ
ERZİNCAN-TERCAN
KİMDEN ALINDIĞI
DAVUT SÜLÂRİ
SÜRESİ :

SIYAH PERÇEMİNİ DÖKMÜŞ YÜZÜNE

DERLEME TARİHİ

NOTAYA ALAN
ERKAN SÜRME

§.

Sİ YAH PER GE MI NI YA R YAR DÖK MÜ S YÜ ZÜ NE (SAZ)
AĞ GÖĞ SÜNÜS TÜ NE YA YAR BİR BA Ğ DI KİL MİS
SA LI NA RAK GE LE N HU MA YA BA KINI (SAZ)
BİNBİR ÇE SİT Çİ ÇE K Lİ R DE NE KİL MİS
KİM DEN SÖ Zİ SİT MİŞ YAR YAR DUŞ MÜ S HÜ ZÜ NE (SAZ)
DÜN UĞ RA DİM BİR HÜC RA YA ÇE KİL MİS
KE DER YA KİŞ MA YAN Sİ MA YA BA Kİ N YA R
BU LUT MU KAP LA MIŞ ŞU A YA BA Kİ N YA R
YA R YA R YA REY LE NE MEM (SAZ)
YA R YA R YA REY LE NE MEM
YAN DI R DI N YAK DI N BENİ ZA LİM AL DAT TIN BE N
NE DE Dİ M DE DA RI L DI N BİR PU LA SAT TIN BE N

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M. REPERTUAR No : 147
İNCELEME TARİHİ : 18. 3. 1973
2. İNCELEME TARİHİ : 1990

YÖRE

ERZİNCAN/Tercan

KAYNAK KİŞİ

DAVUT SULARI

SÜRE : 76

ELÂ GÖZLERİNİ SEVDİĞİM DİLBER

DERLEYEN
MUZAFFER SARISÖZEN

DERLEME TARİHİ
1949

NOTALAYAN
MUZAFFER SARISÖZEN

(SAZ

E LÂ GÖZ LE Rİ Nİ SEV Dİ ĞİM DİL BER
BEN SA NA HAY RA NİM ÇE KE RİM SEV DA

Çİ HA NA SAL DIR Dİ GÖZ LE RİN BE Nİ
SU LAR Gİ Bİ AK SAM ÇAY OL SAM MÂ HA

GÖZ LE RİN BE Nİ BU DERT TEN BU Sİ NEM
ÇAY OL SAM MÂ HA GEL SEV Dİ ĞİM SEN LE

ÇÜ RÜ YÜP Gİ DER HAS RE TE YAN DIR Dİ
E DE LİM VE DA HAS RE TE YAN DIR Dİ

GÖZ LE RİN BE Nİ
GÖZ LE RİN BE Nİ

ELÂ GÖZLERİNİ SEVDİĞİM DİLBER
ÇİHANA SALDIRDI GÖZLERİN BENİ
BU DERTTEN BU SİNEM ÇÜRÜYÜP GİDER
HASRETE YANDIRDI GÖZLERİN BENİ

BEN SANA HAYRANIM ÇEKERİM SEVDA
SULAR GİBİ AKSAM ÇAY OL SAM MÂHA
GEL SEVDİĞİM SENLE EDELİM VEDA
HASRETE YANDIRDI GÖZLERİN BENİ

4570744

T R T MÜZİK DAİRESİ YAYINLARI
T H M REPERTUAR No : 4095
İNCELEME TARİHİ : 14. 03. 1997

DERLEYEN
ÖMER ŞAN

YÖRE
ERZİNCAN/Tercan
KAYNAK KİŞİ
Aşık DAVUT SULARI
SÜRE : 11 11 - 84

DERLEME TARİHİ
15. 06. 1987
NOTALAYAN
ÖMER ŞAN

YABAN GÜLÜ MÜSÜN SARP KAYALARDA

(SAZ - - - - -)

YA BAN GÜ LÜ MÜ SİN SARP GA YA LAR DA

EL DEĞ ME DEN SO LA CA ĞIN BEL LİY Dİ

EY VE FÂ SIZ DER DE SAL DİN BA ŞI MI

DAŞ DAN DA ŞA VU RA CA ĞIN BEL LİY Dİ

A GÜ ZE LİM NER DE GAL Dİ O GÜN LER

PIŞ MAN OL MUŞ YA TAK LAR DA İ Nİ LER

YABAN GÜLÜ MÜSÜN SARP DAĞLARDA
EL DEĞMEDEN SOLACAĞIN BELLİYDİ
EY VEFÂSIZ DERDE SALDIN BAŞINI
TAŞTAN TAŞA VURACAĞIN BELLİYDİ

BAĞLANTI:
A GÜZELİM NERDE KALDI O GÜNLER
PIŞIMAN OLMUŞ YATAKLARDA İNİLER

KARA ÇALI GÜL OLAMAZ DEMİŞTİM
ÜÇ BEŞ KATRE SEL OLAMAZ DEMİŞTİM
ELİN OĞLU YAR OLAMAZ DEMİŞTİM
MEL'ÜL MAHZUN KALACAĞIN BELLİYDİ

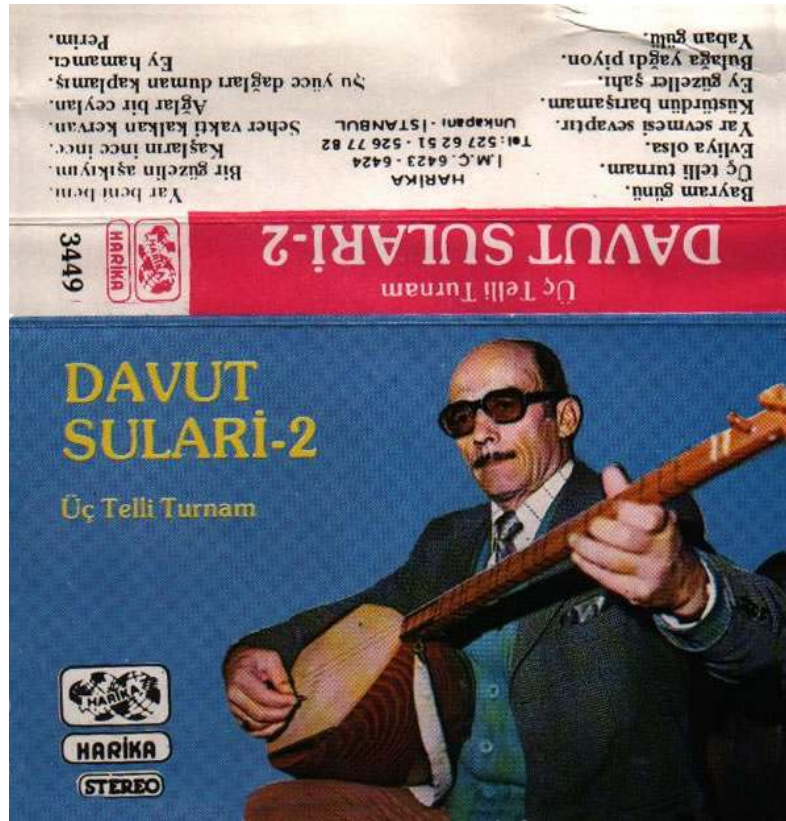
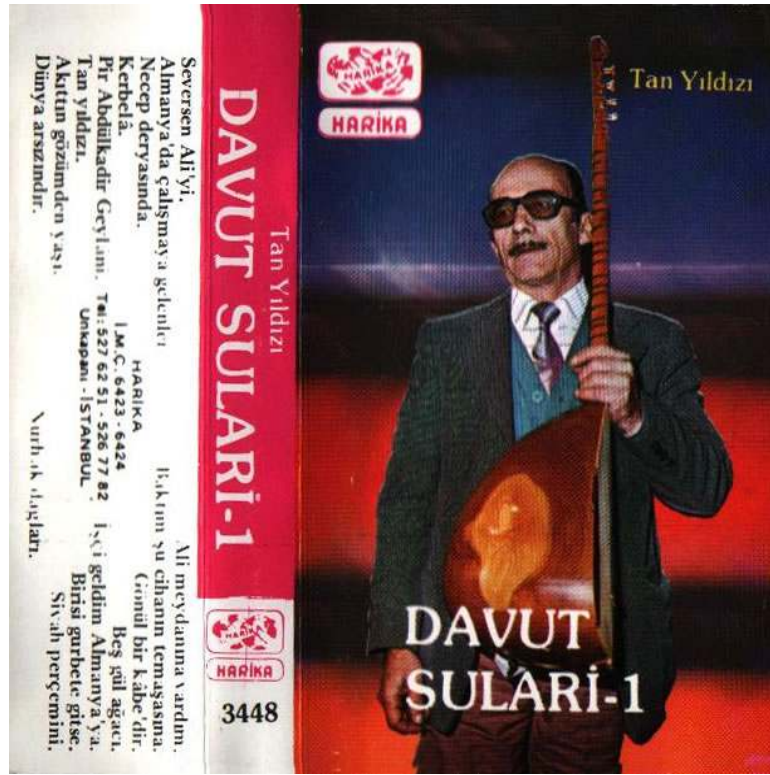
BAĞLANTI

SERHAT AŞIK TELLİ SAZIM YANIMDA
ŞAH-I SERVER HU ALBAZIM YANIMDA
GÖZBEĞİM AHBAPLARIM YANIMDA
SULARİSİZ KALACAĞIN BELLİYDİ

BAĞLANTI

987654321

Âşık Davut Sularî'yi H. Dizdaroğlu tebrik ediyor.

Hacıbektaş Veli Türbesi önü.

1965 yılı Hacıbektaş Veli Türbesi içi
Aslanbaşlı Garmen'in yanı

mezan Çayırıldaki aile mezarlığındadır.

An Leyla ile ...

Hasret Suları bir österi öncesinde arkadaşlarıyla...

Erzurum Asıkler Bayramı Öncesi

Âşık Davut Sularî'nin Mezarı Erzincan'ın Çayırılı ilçesindedir.